

IN NOMINE DNI NRI IHSU.
INCIPVNT CAPITVLA DE ANNI
CIRCULO A MEN. Cap. 1.
IN VIGILIA NATIV. S. mathe.
In ill. Cu cec desponsata. Vsq. 3. p. cec. co.
In nat. dñi ad scām mariā. S. lucā.

In ill. Exit edictū. Vsq. bone voluntatū.
Item prima mane. Scdm lucā. Cap. iii.
Pastores loquuntur ad invicē. Vsq. sic
dictū ē ad illos. Item in die nat. dñi
In meū scī euanglī. Scdm iohā. Cap. i.
In principio erat verbū. Vsq. plenum
grāe et verit. In nat. S. stephani. Scē
mathe. Cap. cc. xl. Dicebat ihs turbis
iudeorū et pñcipib⁹ sacerdotū. Ecce ego
mitto ad vos pphras. Vsq. in nomine d.
In nat. S. iohāis apli. Scē iohā. Cap. cc. xxx.
O lex ihs petro. Sequere me. Vsq. testm ei.
In nat. Innocentiū. Scē mathe. Cap. vi.
Ecce angls dñi in formis apparuit ioseph
dicent. Vsq. uocabit. In nat. S. Silvestri.
Scē mathe. Cap. cc. lxxiii. Dixit ihs discip
ff. Vigilate. Vsq. constituet eū. In oct.
dñi. Scē lucā. Cap. iii. Consummati sunt
die octo. Vsq. conceperunt. Dom. i. post
nat. dñi. Scē lucā. Cap. iii. Erat io
seph et maria mar. ihs mirant. Vsq.
grā dī erat in illo. In nat. theophrasti.
Scē mathe. Cap. vi. Defuncto herode. et
ce angls dñi. Vsq. nazareus uocabitur.
In epiphania dñi. Scē mathe. Cap. iii.
Cum natus ēt ihs in bethleē. Vsq. in re
gionē suā. Dom. i. post epiphaniā. Scē
lucā. Cap. iii. Cū factus esset ihs annorū
xii. Vsq. apud dñm et homines. In nat.
scī felici et impie. Scē lucā. Cap. cxvi.
Dixit ihs d. ff. Qui uos audit. Vsq. scripta
sunt in celis. Feria. iii. post epiph. Scdm
lohm. Cap. xiii. Vidit iohs nūm uemen
tē ad se. Vsq. quia hic ē filius dī. Item
ubi supra. Scē mathe. Cap. xiii. Venit ihs
ad galilē. Vsq. eōplacuit. Feria. vi. Scē
mathe. Cap. xviii. Cū audisset ihs quod
iohs traditus ēt. Vsq. regnū celorum.

Dom. ii. post epiph. Scdm iohā. Cap. xviii.
Nuptie facte s. in chana galilee. Vsq.
discipuli eius. In nat. S. marcelli. Scē
mathe. Cap. cc. lxxviii. Dixit ihs disci
pulis parabolam hanc. Homo quida
pergit. Vsq. in gaudiū dñi tui. Dom.
iii. post epiph. Scē lucā. Cap. xvii.
Regressus ē ihs in iherosolē. Vsq. in gal.
Vsq. de ore ipsius. Feria. iii. Scdm
marcū. Cap. xviii. Venit ad nūm le
pus. Vsq. in testimoniu illis. Feria. vi.
Scē marcū. Cap. i. Egredius ihs uenit
in patriā suā. Vsq. curauit. Fer. vii.
Scē lucā. Cap. xxvi. Surgens ihs de
synagoga introiit in domū symonis
Vsq. euangelizare regnū dī. In nat.
scī pascē. Scē mathe. Cap. c. xl. Dixit
ihs discip. ff. parabolā hanc. Simile
ē regnū celorū thesauro abscondito
Vsq. noua et uetera. Dom. iii. post
epiph. Scē mathe. Cap. lxxiii. Cum
descendisset ihs de monte. Vsq. in illa
hora. Fer. iii. Scē mathe. Cap. xxviii.
Circumibat ihs totā galilē. Vsq. turbe
mitte. Fer. vi. Scē lucā. Cap. xxxiii.
Cū chet ihs in una ciuitatē. Vsq. in
firmittatib⁹ suis. Fer. vii. Scē marcū.
Cap. xxxvi. Cepit ihs docere ad ma
re. Vsq. audiendi audiat. Dom. v.
post epiph. Scē mathe. Ascendit
ihs in nauē. Vsq. et mare obediunt ei.
In nat. S. sebastiani. Scē lucā. Cap. xlv.
Descendit ihs de monte sicut in loco.
Vsq. multa ē in celo. In nat. S. fabiani.
Scē mathe. Cap. cc. lxxiii. Dixit ihs d. ff.
Vigilate q. Vsq. constituet eū. In nat.
scī dionysii. Scē mathe. Cap. cc. lxxviii.
Dixit ihs discip. ff. parabolā hanc. Si
mile ē regnū celorū et uirg. Vsq. neq.
horū. Fer. iii. Scē mathe. Cap. lxxviii.
Loquens ihu ad turbas. ecce unus
de principib⁹. Vsq. in uniuersā terrā
illam. Fer. vi. Scē marcū. Cap. xli.
Dicebat ihs discip. ff. et turbis. Vide
te quid audiat. In q. mensura. Vsq.

Fer. vi. Sec. math. cap. xxxviii. Dicit
ihc discipulis suis. Audistis quia dictum
est. Diliges. usque reddet tibi. **F**er. vii. Sec.
marc. cap. lxxvii. Cum sero esset factum
erat nauis. usque salui fiebant.
Omn. in quada. Sec. math. cap. xv.
Ductus est ihc in desertum aspid. ut tempta
retur. usque et ministrabant ei. **F**er. ii.
Sec. math. cap. cclxxiii. Dicit ihc discipulis
suis. Cum uenerit filius hominis. usque in
stet autem in uita eterna. **F**er. iii. Sec. math.
cap. cc. Cum intrasset ihc hiero
solima. usque ibi mansit. **F**er. iiii. **M**arc.
cap. cxxvii. Accesserunt
ad ihm scribae. usque et mai. eius. **F**er. v.
Sec. math. cap. clvii. Egredius inde ihc
secessit. usque ex illa hora. **F**er. vi. Sec. math.
cap. xxxviii. Erat dies festus iude
orum. usque qui fecit. cum sanu. **S**ab. an
lect. Sec. math. cap. clxxii. Post dies sex.
Assumpsit ihc petru. et iacobu. et iohm.
usque. amonuit resurgat. **D**om. ii. Sec.
marc. cap. xvi. Venit ad ihm lepusus de
peanis cum. usque sic uidim. **F**er. ii. Sec.
loh. cap. lxxviii. Dicit ihc turbis iu
deorum. Ego uado. usque facio semp. **F**er. iii.
Sec. math. cap. cclxxvii. Locutus est ihc
ad turbas. usque exaltat. **F**er. iiii. Sec. math.
cap. cci. Ascendit ihc hierosol. usque pro
mulas. **F**er. v. Sec. loh. cap. xli. Dicit
ihc turbis iudeorum. Non possum amen ipso
ficeret quicquid. usque uerbis meis credatis.
Fer. vi. Sec. math. cap. cclxxviii. Dicit ihc
discipulis suis et turbis iudeorum. Homo erat
pater familias qui plantauit uinea. usque et
habebant. **F**er. vii. Sec. luc. cap. cxi.
Dicit ihc discipulis suis. Homo quida habuit
duos filios. et dixit. usque et inuenit est.
Dom. iii. Sec. luc. cap. cxi. Erat ihc
cicentis. usque et custodiunt illud. **F**er. ii.
Sec. luc. cap. xxi. Dixerunt pharisei ad ihm.
Quanta audiuimus. usque p. mediu illos. ibat.
Fer. iii. Sec. math. cap. clxxxiii. Respici
ens ihc discipulos suos dixit symoni petro.
Supercaueris. usque septies.

Fer. iiii. Sec. math. cap. clm. Accesserunt
ad ihm ab hierosolimis. usque conqui
nat. **F**er. v. Sec. loh. cap. lii. Dicit
ihc turbis. Operamini non cibum. usque
non siciet umqua. **F**er. vi. Sec. loh. cap.
clxxxiii. Venit ihc in ciuitate sama
rie. que dicitur sicchar. usque saluator mundi.
Fer. vii. Sec. loh. cap. lxxxvi. Petreus
ihc in monte oliueti. usque iam noli
peccare. **D**om. iiii. Sec. loh. cap. clvi.
Abiit ihc transmare galil. usque qui uen
tur est in mundu. **F**er. ii. Sec. loh. cap.
clxxx. Prope erat pascha iudeorum. usque
quid esset in homine. **F**er. iii. Sec. loh.
cap. lxxxv. Iam die festo med. usque cre
diderunt in eum. **F**er. iiii. Sec. loh. cap.
clxxxviii. Praeterea ihc uidit homi
ne cecum. usque adorauit eum. **F**er. v. Sec.
loh. cap. cxxxviii. Dicit ihc turbis
iudeorum. Pater meus usque in operatur. usque
in resurrectione iudici. **F**er. vi. Sec.
loh. cap. cxi. Erat quida languens
la. lat. usque et crediderunt in eum.
Fer. vii. Sec. loh. cap. clxxxvi. Dicebat
ihc turbis. Ego sum lux mundi. usque
uenerat hora eius. **D**om. v. Sec. loh.
cap. clxxxviii. Dicebat ihc turbis iu
deorum et principibus sacerdotum. Quis ex uobis
arguit. usque et exiit de templo.
Fer. ii. Sec. loh. cap. lxxxviii. Miserunt
principes et pharisei. usque in eum credentes.
Fer. iii. Sec. loh. cap. lxxxv. Ambula
ihc in gal. usque metu iudeorum.
Fer. iiii. Sec. loh. cap. xxi. Facta sunt
enim in hier. usque ego in patre. **F**er. v.
Sec. loh. cap. lxxxii. Cum audisset
quida de turba. usque in domu sua.
Fer. vi. Sec. loh. cap. xxi. Collegit
pontifices. usque morabatur eu discipulis.
Fer. vii. Sec. loh. cap. lxxvi. Dicit ihc
discipulis suis. Amen. am. dico uobis. nisi
manducaueritis. usque ceduod.
Dom. iiii. in pal. Passio dni
nri in qu. xpi. Sec. math. cap. clxxxiii.
Scitis quia post bid. usque cu custodibus?

F r. ii. Scd loh. Cap. xcvii. Ante sex
dies pasche uenit ihc. vsq. abscondit
se ab eis. **F** r. iii. Scd loh. Cap. xcvii.
A nte sex dies pasche. vsq. clarificet fili b.
F r. iii. Passio dñi nri ihu xpi Scd luc.
Cap. cclx. Appropinquabat dies festus.
vsq. quisquā posset fuerat. **F** r. v. Scd
loh. Cap. cxii. Ante diē festū pasche
vsq. et uos faciat. **F** r. vi. Passio dñi
nri ihu xpi. Scd loh. Cap. clvi.
E gressus ē ihc. vsq. posuerunt eum.
F r. vii. Scd math. Cap. cclii. Vespere
aut sabbatū. vsq. ecce dixi uobis.
D omnica scd. Scd mar. Cap. cc. xxx.
M aria magdalene et maria vsq. sic
dixit uobis. **F** r. ii. Scd luc. Cap. ccc.
xxxviii. Exeuntes duo ex discip. ihu.
vsq. in fractione panis. **F** r. iii. Scd luc.
Cap. cccxi. Stetit ihc in medio discip.
vsq. in omni gemes. **F** r. iii. Scd loh. Cap.
cc. xviii. Manifestauit se ihc ad
mare. vsq. resurrexerunt. **F** r. v.
Scd loh. Cap. cccxi. Maria stabat admo
nimentū. vsq. et hec dixit m. **F** r. vi.
Scd math. Cap. ccc. vi. Undecim discip.
abier. vsq. ad consummationē seculi.
F r. vii. Scd loh. Cap. cccxi. Cū esset sero
die illo una sabbatū. vsq. habent in
nomine ei. **D** oñ. in oct. pasche. Scd
loh. Cap. cccvi. Thomas un. de xii. vsq.
in nomine ei. **I** n qat scd. Tybureu et
Valerian. Scd loh. Cap. cccxi. Dixit
ihc discip. suis. Hoc ē pceptū meū. vsq.
mñ det uob. **I** n pascha. Annotina.
Scd loh. Cap. cxiii. Erat homo caphari
seus nichodem. vsq. in uita eternam.
I n letania maiore. Scd luc. Cap. cxviii.
D ixit ihc discip. suis. Quis ur̄m habe
bit amicu. vsq. penitentib. se. **F** r. iii.
Scd loh. Cap. cl. iii. **R** espiciens
ihc discip. suos dixit. Pat. scd. serua. cos in nom. vsq.
cos in nomine. vsq. serues cos eternat.
F r. vi. Scd loh. Cap. ccc. vii. Erat qui
da regulus. vsq. et domus ei. ita.
I n qat. s. ymalis. Scd loh. Cap. ccc. ii.

D ixit ihc discip. suis. Ego sū uitis uera.
vsq. impleatur. **D** oñ. in post pascha.
Scd loh. Cap. lxxxviii. Dixit ihc disc.
suis. Ego sū pastor bon. vsq. et un. past.
F r. iii. Scd luc. Cap. ccc. xvi. Vna aut
sabbatū ualde diluculo. vsq. qd factū
fuer. **I** n natat. aplos. philippi et iacobi.
Scd loh. Cap. ccc. vii. **N** on turbeur cor
ur̄m. vsq. hoc fac. **I** n nat. scd. Alexandri
fuenti. et theodoli. Scd loh. Cap. ccc. vii.
D ixit ihc discip. suis. Hec mando uob.
vsq. habuerunt me gratis. **F** r. vi. Scd
loh. Cap. cxii. Dixit ihc discip. suis. Qui
credit in me. vsq. dixit m. pat. sic loquor.
D oñ. in post pascha. Scd loh. Cap. cclviii.
O ixit ihc discip. suis. Modicu. et iā. vsq.
nemo tollet a uobis. **I** n nat. scd. Gordi
ani et spmachi. Scd math. Cap. xcv.
D ixit ihc discip. suis. Nolite arbitari. vsq.
mercede suā. **I** n nat. scd. herri et achille.
Scd math. Cap. cl. xxxviii. **A** ccesserunt
ad ihu pharisei tempt. vsq. quib. dant ē.
F r. iii. Scd loh. Cap. ccc. vii. **F** acta ē que
stio ex discip. iohis. vsq. iā dī manet sup.
cum. **I** n nat. s. panerani. Scd loh. Cap. ccc. vii.
D ixit ihc discip. suis. Hec mando uob.
vsq. habuerunt me gratis. **F** r. vi. Scd loh.
Cap. cxii. Dixit ihc discip. suis. Ego lux
mundi ueni. vsq. sic loquor.
D oñ. in post pascha. Scd loh. Cap. cclviii.
O ixit ihc discip. suis. Vado ad eū q. me
misit. vsq. adnuntiabit uobis. **F** r. iii.
Scd loh. Cap. cl. iii. **R** espiciens ihc discip.
suos dixit. Pat. scd. serua. cos in nom. vsq.
et ego in ipsis. **F** r. vi. Scd loh. Cap. ccc. vi.
D ixit ihc turbis. Filioli adhuc modi
cū uobiscū. vsq. sequeris aut postea.
D oñ. v. post pascha. Scd loh. Cap. cl.
O ixit ihc discip. suis. Amen am dico uob.
Si quid petieritis. vsq. adeo existi.
I n dedicatione ecclie scd. marie. Scd
math. Cap. cc. lxxviii. Dixit ihc discip.
parabolā hanc. Simile ē reg. celos. x. iiii.
vsq. neq. bona. **I** n nat. s. vrbani pape. Scd
nat. Cap. cclxi. **O** ixit ihc discip. suis.

Vigilate. Vsq. constituet eū. In uigilia
ascensionis dñi. Sec̃ loh. Cap. cl. iii.
Subleuatis ih̃e oculis in celū dixit. Pat̃.
uenit hora. Vsq. ad te uenio. In ascen
sione dñi. Sec̃ marc. Cap. cc. xxx. iii.
Recumbentib⁹ undecī disc̃. Vsq. sequentib⁹
signis. Fr̃. vi. Sec̃ luc. Cap. ccc. xli. ii.
Ego mitto pmissū patris mei in uos. Vsq.
et benedicentes dñm. Dom̃. Post ascen
sione dñi. Sec̃ loh. Cap. cxi. v. Dixit
ih̃e disc̃ suis. Cū uenerit paracletus.
Vsq. quia ego dixi uobis. Fr̃. iii. Sec̃
loh. Cap. cxxx. iii. Dixit ih̃e disc̃ suis.
Si manseritis in me. Vsq. impl̃. Sab̃.
Pente costes. Sec̃ loh. Cap. cxxx. Dixit
ih̃e disc̃ suis. Si quis diligit me. Vsq. pat̃
sic facio. Fr̃. ii. Sec̃ loh. Cap. xxii.
Dixit ih̃e disc̃ suis. Sic enī dilexit d̃s.
Vsq. in d̃o sunt facta. Fr̃. iii. Sec̃ loh.
Cap. lxxxviii. Dixit ih̃e disc̃ suis.
Amen am̃ dico uobis. Qui n̄ inuit postu.
mouile. Vsq. et habundanti hab̃.
Mense quarto. Fr̃. iii. Sec̃ loh. Cap. lx.
Dixit ih̃e disc̃ suis. Nemo pot̃ ueñ. Vsq.
pmunda uitā. Fr̃. v. Sec̃ luc. Cap. lxxxv.
Conuocatis ih̃e xii. disc̃. dedit. Vsq. et eu
rantes ubiq. Fr̃. vi. Sec̃ luc. Cap. xxx. vi.
Factū ē in una die. Vsq. hodie. Sabbato.
in xii. lect̃. Sec̃ math. Cap. cc. v. Egredi
ente ih̃u. ab h̃. Vsq. et secuti sunt eum.
In nat̃ sc̃ox. m. Primi et feliciam. Sec̃ luc.
Cap. cxi. viii. Dixit ih̃s disc̃ suis. Cum
audieritis p̃lia et seditiones. Vsq. animas
ur̃as. In nat̃. s. marcellam et petri. Sec̃
loh. Cap. cxxxviii. Dixit ih̃e disc̃ suis.
Hoc ē p̃ceptū meū. Vsq. det uobis.
Dom̃. in oct̃ pentecostes. Sec̃ loh. Cap. xxiii.
Erat homo ex phariseis. Vsq. uitā eternā.
Dom̃. Prima p̃ oct̃ pentec̃. Sec̃ luc. Cap. cxi. vi.
Dixit ih̃e disc̃ suis parabola h̃. Homo
quidā erat diues. et inducib. Vsq. resur
rexerit credent. Fr̃. iii. Sec̃ luc. Cap.
cxi. iii. Accesserunt ad ih̃m quidā sad
duceorū. qui negant se ēē. Vsq. cum in
terrogare. Fr̃. vi. Sec̃ luc. Cap. lxxxv.

Venit ad ih̃m uir cui nom̃ iayrus. Vsq.
factū fuerat. Dom̃. ii. Post oct̃ pentec̃.
Sec̃ luc. Cap. cxxx. i. Dixit ih̃e simi
litudine hanc. Homo quidā fecit ce
nā. Vsq. n̄ gustabit cenā meā. In nat̃
sc̃ox. marci et marcelliam. Sec̃ loh.
Cap. cxxxviii. Dixit ih̃e disc̃ suis.
Hoc ē p̃ceptū meū. Vsq. det uobis.
In nat̃ sc̃ox. protasii et heruasii. Sec̃
marc. Cap. cxxxvii. Egrediente ih̃u
de templo. Vsq. hic saluus erit.
Fr̃. iii. Sec̃ math. Cap. xxxiii. Dixit
ih̃e disc̃ suis. Nolite putare quia
ueni soluere. Vsq. in regnū celorū.
Fr̃. vi. Sec̃ luc. Cap. cxi. vii. Dixit
ih̃e disc̃ suis. Impossibile ē ut n̄ ueni
ant scandala. Vsq. facere secum.
Dom̃. iii. post oct̃ pentec̃. Sec̃ luc.
Cap. cxxxvi. Stant appropinquantes.
Vsq. penitentia agent. Fr̃. iii. Sec̃
math. Cap. xxxvi. Dixit ih̃e cuidā
homini. Eslo consensuens aduersario.
Vsq. erat ingehenna. Fr̃. vi. Sec̃ marc.
Cap. cxi. Cum inueneret ih̃e hierosoli
mā. Vsq. sup doctrina ei. In uigilia
sc̃i lohis bapt̃. Sec̃ luc. Cap. i. Elisa
beth aut̃ impletū ē temp⁹. Vsq. redēpti
plebis sue. In nat̃ sc̃ox. lohis et pauli.
Sec̃ luc. Cap. cxi. iiii. Dixit ih̃e disc̃
suis. Attendite aseruito phar̃. Vsq.
anglis d̃i. Dom̃. iii. post oct̃ pentec̃.
Sec̃ luc. Cap. lv. Dixit ih̃e disc̃ suis.
Estote q̃ misericordes. Vsq. de oculo
fr̃is tui. Dom̃. v. post oct̃ pentecostes.
Sec̃ luc. Cap. cxi. viii. Cū turbe irru
erent. Vsq. secuti s̃ eum. In uigilia
ap̃lorū petri et pauli. Sec̃ loh. Cap.
cxxxvii. Dixit ih̃e petro. Symon
iohis dilig. Vsq. clarificaturus ē ei
dñm. In nat̃ ap̃lorū petri et pauli.
Sec̃ math. Cap. cxi. vi. Venit ih̃e in
partes cesaree. Vsq. erit solut⁹ in celis.
In nat̃ sc̃i pauli. Sec̃ math.
Cap. cxi. v. Dixit symon petrus ad
ih̃m. Ecce nos reliquim⁹ om̃ia. Vsq.

eterna possidebit. **Dom.** post natat
aploru. **Seco math.** cap. xxxv. **A**men
dico uob. Nisi habundauerit. vsq;
offer munus tuum. **Innat.** **seco.** **brocelli**
et rammam. **Seco math.** cap. cclm.
Sedente ihu sup monte oliueti. vsq; hic
saluus erit. **Inocentia.** **aploru.** **Seco.**
math. cap. cclviii. **I**ussit ihc discipulos
suos ascend. vsq; filius di es. **Fr.** iii.
Seco mar. cap. cvii. **C**um aggressus eet
ihc inula. vsq; ueni sequere me.
Fr. vi. **Seco mar.** cap. lxxvii. **E**xierit
pharisei et ceperunt. vsq; et misit
illu in domu sua. **Dom.** ii. post nat
aploru. **Seco mar.** cap. lxxvii. **C**um mul
ta turba esset cu ihu. vsq; dimisit eo.
Fr. iii. **Seco math.** cap. clxi. **A**ccesser
ad ihm sadducei. vsq; et sadduceos.
Innat. vii. **fratru.** **Seco math.** cap. axii.
Videns ihc turbas ascendit in monte.
vsq; copiosa e in celis. **Fr.** vi. **Seco luc.**
xcviii. **D**escendens ihu demoniz
cu discip suis. vsq; et reddidit patri
suo. **Innat.** **s. cyriaci.** **Seco math.**
cap. xxi. **D**ixit ihc discip suis. Nihil
opertu. vsq; qui es in celis. **Dom.** iii.
Seco math. cap. lvi. **D**ixit ihc discip suis.
Atendite a falsis pphetis. vsq; in regnu
celos. **Innat.** **s. e. paxedis uirginis.**
Seco math. cap. cxi. **D**ixit ihc discip
suis parab hanc. **S**imile e regnu cel
thesuro. vsq; noua et uetia. **Innat.**
s. apollenaris. **Seco luc.** cap. cclxx.
Facta e contentio int discipulos. vsq; xii
trib isrl. **Innat.** **s. iacobi apli.** **Seco luc.**
cap. cclv. **D**ixit ihc discip ss. Nihil
opertu. vsq; angelis di. **Fr.** iii. **Seco**
luc. cap. lxxxi. **C**um aggressus esset
ihc de nau. vsq; quanta illi fecisset
mis. **Fr.** vi. **Seco luc.** cap. cxcvi.
Dix ihc discip suis par hanc. **H**omo
quida erat diues et indueb. vsq; resur
rexerit credent. **Dom.** iii. post nat
aploru. **Seco luc.** cap. cccxxvi.
Cu adppinquaret ihc hierlm. vsq; cot

ndit in templo. **Innat.** **seco.** **felicit.** **S**im
plici laustini et beatricis. **Seco luc.** cap
eliii. **D**ix ihc discip suis. **S**int lumbr
uri p emeta. vsq; filius hominis uenit.
Innat. **seco.** **abdo.** et **semmes.** **Seco math.**
cap. cclm. **D**ix ihc discip suis. **V**idete
ne quis uos seducat. vsq; saluus erit.
Fr. iii. **Seco luc.** cap. cclii. **D**ix ihc discip
suis. **C**um aut uideritis circudari ab ex
ercitu hierlm. vsq; uniuerso orbi.
Fr. vi. **Seco luc.** cap. cclviii. **D**ix ihc disci
p suis. **A**tendite aut uob. ne forte grauen
vsq; filiu hominis. **Dom.** v. post nat aplos.
Seco luc. cap. cxc. **D**ix ihc discip suis par
hanc. **H**omo quida erat diues. q habebat
uillicu. vsq; in eterna tabern. **Fr.** iii.
Seco math. cap. cclvii. **V**espert aut facto.
accessit ad ihm discip et dicentes. vsq; et
mulierib et paruulis. **Fr.** vi. **Seco lucam.**
cap. cxxxv. **R**ogauit ihm quida pharis.
vsq; sarcinas. **Dom.** vi. post nat aplos.
Seco luc. cap. cxxi. **Q**uida legisperit sur
re. vsq; et tu sic similit. **R.** **aug.** **adumeu**
la. **se. petri.** **Seco math.** cap. cclviii. **I**ussit
ihc discipulos suos ascendere nau. vsq;
uere filius di es. **Innat.** **se. stephani epi.**
Seco luc. cap. cccxxviii. **D**ixit ihc disci ss
par hanc. **H**omo quida nobilis abiit. vsq;
et habundabit. **Fr.** iii. **Seco luc.** cap. cxcvi.
Erat ihc eiciens demoniu. vsq; et custodi
unt illud. **Dom.** vii. post nat aplorum.
Seco luc. cap. cccxiii. **D**ixit au et ad qsd
qui in se confidebant tanq iusti. vsq; hu
miliabitur. **Innat.** **seco.** **xyxxii.** **felicitissimi**
et agapiti. **Seco math.** cap. lxxxvi. **D**ix ihc
disci ss. **E**cce ego mitto uos sic oues. vsq;
hic saluus erit. **Inuigilia.** **se. laurentii.**
Seco math. cap. clxx. **D**ixit ihc disci suis. **S**i
quis uult post. vsq; in regno suo. **Innat.**
se. laurentii. **Seco loh.** cap. ciii. **D**ix ihc
disci suis. **N**isi gram frumtu. vsq; q e in celis.
Innat. **se. iohannis.** **Seco loh.** cap. cxxxiii.
Oie ihc disci suis. **H**oc e pceptu me. vsq;
det uobis. **Innat.** **se. iohannis.** **Seco lucam.**
cap. cclm. **D**ixit ihc discip suis. **A**tten

dnt aserimto ph. vsq: anglis dei.
F r. iii. Sec. luc. cap. lxxviii. Rogauit
 ihm quida ph. vsq: dilexit multum.
F r. vi. Sec. luc. cap. xxvi. Surgens ihc de
 synagoga vsq: euang. regni dei. Innat
 sei ioseph pbr. Sec. math. cap. cclxi.
 Dix ihc discip suis. Vigilare q. vsq: consti
 tuer eu. In assumptione sec. marie. Sec. luc.
 cap. cxxv. Intravit ihc in quidda castelli.
 vsq: n. auferet ab ea. Innat sei agapm. a.
 Sec. luc. cap. clxi. Dixit ihc discip suis.
 Sunt lumbi vri pincti. vsq: fili hominis
 ueniet. **D** om. i. post nat. s. laurentii.
 Sec. mar. cap. lxxviii. Exiens ihc de simo
 tyri. vsq: e. mutos loqui. Innat s. iymo
 thri apli. Sec. luc. cap. cxxxv. Dixit ihc
 discip suis. Siquis uenit ad me vsq: audiendi
 audiat. Innat s. bartholomei apli. Sec.
 luc. cap. cclxx. Facta e contentio inter
 discipulos. vsq: xii. trib. ist. **F** r. iii. Sec.
 luc. cap. clxxviii. Qu. uert ihc p. ciuitates
 et castella. vsq: in regnu. di. Innat sei
 hermetis. Sec. luc. cap. xl. v. Descendens
 ihc de monte. vsq: multa e. in celo.
 Innat sec. sabine uirg. Sec. mar. cap. cxi.
 Dixit ihc discip suis par. hanc. Simile est
 regnu. celo. thesauro vsq: noua. et uetera.
 Passio sei iohannis bapt. Sec. mar. cap. lvm.
 Misit herodes. ac tenuit iohim. vsq: in mo
 numto. **F** r. vi. Sec. math. cap. cviii.
 Cepit ihc expbiare ciuitate. vsq: in die
 iudicii qua. tibi. **D** om. ii. post nat. sei
 laurentii. Sec. luc. cap. cxx. Dix ihc
 discip suis. Beata ocula. quident. vsq: fac
 similit. **F** r. iii. Sec. mar. cap. cxvii.
A bcuntes pharisei. c. siliu. faciebant. vsq:
 sperabunt. **F** r. vi. Sec. luc. cap. cclviii.
A it ad ihm quida. de turba. vsq: ds. pascit
 illos. **D** om. iii. post nat. sei laurentii.
 Sec. luc. cap. cxi. Qu. uert ihc in hierlm.
 transibat. vsq: te. saluu. fecit. **F** r. iii.
 Sec. mar. cap. cxx. Introuit ihc hiero
 solima. in templo. vsq: doctrina. eius.
F r. vi. Sec. luc. cap. cxxviii. Dix ihc
 discip suis similitudine. hanc. Homo

quida. nobilis. abiit. vsq: hierosolima.
I nnat sec. marie. Sec. luc. cap. iii.
E xurgens aut. maria. vsq: saluati. meo.
I nnat sei adrian. a. Sec. ioh. cap. cxx.
 Dix ihc discip suis. Ego. sum. unus. uera.
 vsq: implatur. Innat sec. x. from. et
 lacmeti. Sec. math. cap. lxxxviii.
 Dixit ihc discip suis. Cu. psequemur. uos
 in ciuitate. ista. vsq: qui. es. in celis.
F r. vii. Sec. luc. cap. cxxl. Factu. e. in
 una. die. docent. ihu. vsq: hec. facio.
D om. iii. post nat. sei laurentii. Sec.
 math. cap. xlviii. Dixit ihc discip suis.
 Nemo. potest. duob. dnis. vsq: adiciant.
 uobis. **F** r. iii. Sec. math. cap. xl. Dix
 ihc discip suis. Audistis. quia. dictu. est.
 Diliges. parmu. vsq: reddet. tibi.
F r. vi. Sec. luc. cap. cxxl. Docent. ihu.
 populu. in templo. vsq: hec. facio.
I n exaltatione. sec. crucis. Sec. luc. cap.
 cxi. Dicebat. ihc. turbis. phariseoru.
 et principib. iudeo. Ve. uob. qui. edi
 ficatis. vsq: ut. accusarent. eu.
D om. v. post nat. sei laurentii. Sec. luc.
 cap. lxvii. Ibat. ihc. in ciuitate. vsq:
 plebe. suam. Innat sei nicomedi. a.
 Sec. luc. cap. xxvi. Dix ihc discip suis.
 Siquis. uult. post. me. uenire. vsq: regnu.
 di. Innat sei. lucie. lufemie. Sec.
 math. cap. cxi. Dixit ihc discip suis.
 par. hanc. Simile. e. regnu. celo. thesa.
 abscondito. vsq: noua. et uetera.
F r. iii. Sec. luc. cap. xxxviii. Vidit. ihc.
 publicanu. nomine. leui. vsq: in pen
 tentia. **F** r. vi. Sec. mar. cap. lxxxi.
V ent. ihc. bethsaida. et adducunt. ei.
 cecum. vsq: dixeris. **D** om. vi. post nat.
 sei laurentii. Sec. luc. cap. lxxvii.
C um. intraret. ihc. in domu. cui. princi
 pis. vsq: exaltabitur. **F** r. iii. mense. iii.
 Sec. mar. cap. xci. Respondens. unus.
 de turba. dixit. vsq: in oratione. et ieu
 nio. **F** r. vi. Sec. luc. cap. xxxvi.
S edebat. ihc. docens. et erant. vsq: uadmi
 mirabilia. hodie. **S**abbato. xii. lect.

Secū lucā. Cap. cxi. Stat ihc do-
cent in synag. Vsq. gloriose. fiebant.
Do m. vii. post nat. scī laurentii.
Secū mat. Cap. cxxxiii. Accesserunt
ad ihm sadducei. Vsq. exaltabitur.
Fr. iii. Secū mat. Cap. cxxxvi. Interroga-
uit ihm unū describis. Vsq. n̄ es lon-
ge a regno dī. **Fr. vi. Secū mat. Cap.**
cxxxvi. Dixit ihc discipulis suis parabolam.
Simile ē regnū celorū homi-
ni qui seminavit bonū. Vsq. in hor-
tū meū. **In nat. scī mathei apli.**
Secū mat. Cap. lxxi. Cum transiret
inde ihc. uidit hominē sedentem.
Vsq. sed peccatores. **In nat. scōrum**
cosmē & damiani. Secū ioh. Cap. cxxxviii.
Dixit ihc discipulis suis. Hec mando uobis.
Vsq. habuerit me gratis. **In uigilia**
scī michaelis arch. Secū mat. Cap. cxi.
Cum q̄ uideretis ab hominibus. Vsq. uerba aū-
mea n̄ preteribunt. **In nat. s. micha-**
elis arch. Secū mat. Cap. clxxviii.
Accesserunt discipuli ad ihm dicentes. Quis
putat. Vsq. qui ē in celo.
Do m. i. post nat. scī michaelis. Secū mat.
Cap. lxx. Ascendens ihc in nauiculā.
Vsq. talem hominib. **In nat. scī marci**
pape. Secū mat. Cap. cclxxviii. Dixit
ihc discipulis suis parabolam hanc. Homo q̄ dā
peregre p̄fic. Vsq. in gaudiū dñi tui.
Fr. iii. Secū mat. Cap. lxxiii. Exiens.
ihc de finib. iher. Vsq. & multos loqui.
Fr. vi. Secū mat. Cap. cxxxvii. Dixit
ihc discipulis suis similitudinē hanc.
Simile ē regnū celorū grano. Vsq. a con-
stitutione mundi. **In nat. scī chriso-**
goni. Secū ioh. Cap. cxxxviii. Dixit
ihc discipulis suis. Hec mando. Vsq. habuerit
me gratis. **Do m. ii. post nat. scī mich.**
Secū mat. Cap. lxxiii. Loquente ihu
ad turbas. Vsq. ex illa hora. **Fr. iii.**
Secū luc. Cap. xxxviii. Cum esset ihc
in una ciuitatē. Vsq. ab infirmis
suis. **Fr. vi. Secū mat. Cap. cxi.**
Accesserunt ad ihm discipuli dicentes. Dis-

sert nobis parabolam. Vsq. audiendi audiat.
Do m. iii. post scī an̄g. Secū mat. Cap. ce-
xxi. Loquebatur ihc cū discipulis suis in
parabolis. Vsq. pauci & electi. **Fr. iii.**
Secū luc. Cap. clxxx. Dicebat ihc quidā
principi phariseo. Cū facis prandium.
Vsq. panem in regno dī. **Fr. vi. Secū mat.**
Cap. lxxviii. Cum uenisset ihc in domū
petri. Vsq. cibatū portauit. **Do m. iii.**
post scī an̄g. Secū mat. Cap. clxxxviii.
Dixit ihc discipulis suis. Simile ē regnū celorū
homini regi. q̄ uoluit rationē ponere.
Vsq. de condib. iher. **Fr. iii. Secū mat.**
Cap. cxxxiii. Dixit ihc discipulis suis. Amen
dico uobis. quia si quis dixerit. Vsq. pec-
cata uia. **Fr. vi. Secū mat. Cap. xli.**
Dixit ihc discipulis suis. Videte quid audiat. Vsq.
tempus messis. **Do m. v. post scī an̄g.**
Secū mat. Cap. cxxxiii. Ab euntibus phari-
sei consiliū. Vsq. que sunt dī deo. **Fr. iii.**
Secū mat. Cap. clxxviii. Cum uenisset ihc
et discipuli eius caph. Vsq. da eis p̄me & t̄.
Fr. vi. Secū mat. Cap. lxx. Conuenerunt
ad ihm pharisei et quidā describis.
Vsq. traditionē hominū. **Do m. vi. post**
scī an̄g. Secū mat. Cap. lxxiii. Loquen-
te ihu ad turbas. Vsq. ex illa hora.
Fr. iii. Secū mat. Cap. cxxxvi. Interroga-
uit ihm unus de scribis. Vsq. n̄ es lon-
ge a regno dī. **In nat. scī saturnini. m.**
Secū mat. Cap. cxxxviii. Dixit ihc discipulis
suis. Videte ne quis uos seducat. Vsq. hic
saluus erit. **Eodē die uigilia scī An-**
dree apli. Secū ioh. Cap. xv. Stabat
ioh̄s et ceteri discipuli ei duo. Vsq. sup̄ filiū
hominis. **In nat. scī andree apli.**
Secū mat. Cap. xx. Ambulans ihc iuxta
mare gal. Vsq. secuti sunt eum.
Ebdomade. v. ante nat. dñi. Secū ioh.
Cap. xlviii. Cum subleuasset oculos
ihc & uidisset. Vsq. qui uenturū ē in
mundū. **Fr. iii. Secū mat. Cap. lxxviii.**
Cum uenisset ihc in domū symonis petri.
uidit socerū eius. Vsq. sepelire mor-
tuos suos. **Fr. vi. Secū luc. Cap. cclviii.**

Dixit ad ihm quida de turba Magister
die fr̄i meo ut diuidat. Vsq; adiciemur
uobis. **Innat. Sec̄ luc̄. Cap. cclxx.**
Cap. cclx. Dixit ih̄c disc̄p suis par̄ hanc.
S̄m̄ile ē regnū celorū ih̄c̄. Vsq; noua
et uet̄a. **Fr̄. vii. Sec̄ mar̄. Cap. lxxviii.**
Dixit ih̄c disc̄p suis. Videt̄ et cauet̄. Vsq;
indomū suā. **Abdom̄. iii. ante nat̄ dñi.**
Sec̄ mar̄. Cap. cxi. Cū uenisset ih̄c
hierosolimis. Vsq; q̄ uenit in nomine dñi
Fr̄. iii. Sec̄ mat̄. Cap. vii. Venit ioh̄s ba
ptista p̄dicans. Vsq; peccata sua. **Fr̄. vi.**
Sec̄ luc̄. Cap. viii. Dicebat ih̄c ad iur̄
que exiebant. Vsq; euangelizabat ppl̄m.
Abdom̄. iii. ante nat̄ dñi. Sec̄ luc̄. Cap. c.
lvi. Erunt signa in sole et luna. Vsq;
n̄ transierit. **Fr̄. iii. Sec̄ mat̄. Cap. ciii.**
Dixit ih̄c turbis et disc̄p suis. Amen dico
uobis. n̄ surrex maior. Vsq; audiendi au
diat. **Fr̄. vi. Sec̄ mar̄. Cap. i.** Ego mit
to anḡl̄m meū. Vsq; uos sp̄u sc̄o.
Abdom̄. ii. ante nat̄ dñi. Sec̄ mat̄. Cap.
cii. Cū audisset ioh̄s munculus opa
xp̄i. Vsq; uia tuā ante te. **Fr̄. iii. Sec̄**
mat̄. Cap. x. Videns ih̄c multos phar̄.
Vsq; in sp̄u sc̄o et igni. **Fr̄. vi. Sec̄ luc̄**
Cap. lxviii. Nuntiauerunt ioh̄i disc̄p
ei de omib; Vsq; ē illo. **Abdom̄. i. ante**
nat̄ dñi. Sec̄ ioh̄m. Cap. viii. Miserunt
iuda ab hierosolimis. Vsq; erat ioh̄s ba
ptista. **Mō. c. x. Fr̄. iii. Sec̄ luc̄**
Cap. iii. Missus ē gabriel anḡl̄s. Vsq;
uerbum tuū. **Fr̄. vi. Sec̄ luc̄. Cap. iii.**
Exurgens aut̄ maria in dieb; illis. Vsq;
in dō salutaris meo. **Innat. sc̄i thome**
ap̄li. Sec̄ ioh̄. Cap. cxxiii. Dixit ih̄c
disc̄p suis. Hoc ē p̄ceptum. Vsq; dea uob;
Sabbato. xii. lxx. Sec̄ luc̄. Cap. vi.
Anno. xv. imp̄i tyberii. Vsq; salutare dei.
Pro uertate pluvie. Sec̄ luc̄. Cap. lxxiii.
Factū est uina dierū. Vsq; obediunt ei.
Pro sterilitate pluvie. Sec̄ mat̄. Cap. cxi.
Dixit ih̄c disc̄p suis. Misericor̄ turbe. Vsq;
et disc̄p ei cū eo. **Incom̄tione gentiū.**
Sec̄ luc̄. Cap. cl. Dixit ih̄s disc̄p suis. Nolite

solliciti esse. Vsq; adiciemur uobis.
Innat. papae. Sec̄ luc̄. Cap. cclxx.
Facta ē contentio. Vsq; trib; istis. Innat.
pr̄bri. Sec̄ mat̄. Cap. cclxi. Dixit ih̄c
disc̄p suis. Vigilate q̄. Vsq; constituet eum.
Innat. diaconi. Sec̄ ioh̄. Cap. ciii. Dixit
ih̄c disc̄p suis. Nisi granū frum̄ti. Vsq;
in celis. **In dedicatione eccl̄e. Sec̄ luc̄**
Cap. lx. Dixit ih̄c disc̄p suis. Non est
enī arbor bona. Vsq; erat sup̄ petram.
Item aliud. Sec̄ luc̄. Cap. cclxxv.
Aggressus ih̄c. pambulabat. Vsq; qd̄ perier̄.
Pro uelatione ancillarū dī. Sec̄ mat̄. Cap.
cxxi. Loquebatur ih̄c cū disc̄p suis.
Vsq; pauci et electi. **Aduclandas mari**
tatas. Sec̄ ioh̄. Cap. xxvii. Respondens
ioh̄s. Non pot̄ homo. Vsq; impletū ē.
In aduentu ep̄iscoporū. Sec̄ luc̄. Cap. cvii.
Designauit dñs et alios septuaginta.
Vsq; mercede suā. Pro ordinantib; ep̄is.
Sec̄ ioh̄. Cap. lxxxviii. Loquente ih̄u
ad turbas. multi credider̄ in eū. Vsq;
opera abrah̄e. **Item p̄ordinant.**
Sec̄ mar̄. Cap. li. Circuibat ih̄c in cir
cuitu docens. Vsq; et sanabant. **Item.**
Sec̄ luc̄. Cap. lxxxvi. Conuocatis ih̄c
disc̄p suis. Vsq; et curantes ubiq; **Item.**
Sec̄ mat̄. Cap. lxxvi. Circuibat ih̄c
ciuitates om̄s. Vsq; et om̄ne infirmitatē.
In letania tempore belli. Sec̄ luc̄. Cap. cl.
Dixit ih̄c disc̄p suis. Nolite solliciti esse.
Vsq; adiciemur uobis. **In die belli.**
Sec̄ mat̄. Cap. cclxi. Accesser̄ ad ihm
disc̄p. Vsq; hic saluus erit. **In aduen**
tu iudicium. Sec̄ luc̄. Cap. cxxviii.
Interrogauit ihm quida princeps di
centis. Vsq; eternū. Contra iudices
male agentes. Sec̄ luc̄. Cap. cxxiii.
Dicebat ih̄c disc̄p suis par̄ hanc. Quo
oportet semp̄ orare. et n̄. Vsq; uindicta
illo. **Contra ep̄os male agentes.**
Sec̄ mat̄. Cap. lvi. Dixit ih̄c disc̄p
suis. Om̄ia q̄ querūq; uultis. Vsq; in
ueniunt eam. **Propter agentib; Sec̄**
mat̄. Cap. lxxxii. Dixit ih̄c disc̄p suis.

Euntes predicare dicentes. Usque quā
illi ciuitati. **Item. Secū lucā. Cap.**
c. viii. Dicit ihc discipulis suis. Ite. ecce
ego mitto uos. Usque illi ciuitati.
Ad missam uotiuam. Secū mat. Cap. cxxv.
Sedens dñs ihc contra galophilatū.
Usque totū uetū suū. Pro infirmis.
Secū luc. Cap. lxxv. Intrauit ihc caph.
Usque qui languerat sanum. In agenda
mortuorum. Secū loh. Cap. cxxviii.
Dixit martha ad ihm. Dñe sis iussus
hie. Usque mundū uenisti. Item. Secū
loh. Cap. cxxviii. Dicit ihc discipulis
sicut tñ pater suscitauit mortuos. Usque
demonstrauit ad uitam. Item. Secū loh.
Cap. lvi. O dicit ihc discipulis suis. Omne
quod dicit mihi pater. Usque in nouissimo
die. Item. Secū loh. Cap. lxxv.
Dixit ihc discipulis suis. Ego sum panis ui-
uus. Usque in nouissimo die.
Incipiunt capitula corinthiensiū.
Secū math. Cap. cxxviii. Circuibat ihc
totā gal. Usque urbe milite.
Secū math. Cap. cxxviii. Dicit ihc discipulis
suis. Nolite putare. Usque in regno cel.
Secū math. Cap. cxxviii. Dicit ihc discipulis
suis. Audistis quia dicitur. Usque ne
aueritis. Secū math. Cap. cxi. Dicit
ihc discipulis suis. Nolite thesaurizare. Usque
quante erunt. Secū math. Cap. cxviii.
Dixit ihc discipulis suis. Nolite q̄ solliciti
esse. Usque de oculo fr̄is tui. Secū math.
Cap. lxi. Dicit ihc discipulis suis. Omnia
quocūq; uultis. Usque inueniunt tam.
Secū math. Cap. cxi. Dicit ihc discipulis suis.
Multa dicent in illa die. Usque suppetia.
Secū mat. Cap. cxviii. Cum uenisset
ihc transire in regionē. Usque asinib.
corū. Secū mat. Cap. lxxi. Cum trans-
iret ihc inde. Usque peccatores. Item.
Secū mat. Cap. lxxi. Accesserunt ad ihm
discipuli iohis. Usque ambo conseruant.
Secū mat. Cap. lxxi. Cum uenisset ihc
in domū principis. Usque terrā illam.
Secū math. Cap. lxxv. Transiuit ihc

inde. Usque tota terra illa. **Secū math.**
Cap. lxxv. Videns ihc turbas. Usque in
firmitatem. Secū mat. Cap. lxxvi.
Dixit ihc discipulis suis. In uia gentiū ne
abieritis. Usque grauis date. Secū math.
Cap. lxxvi. Dicit ihc discipulis suis. Nolite
possidere aurū. Usque illi ciuitati.
Secū mat. Cap. cxviii. Dicit ihc discipulis
suis. Qui autē similem estimabo. Usque a filiis
suis. Secū mat. Cap. cxviii. Abiit ihc sab-
bato p̄sata. Usque etiā sabbati. Secū mat.
Cap. cxviii. Secuti s̄ ihm multi. Usque gen-
tes spectabunt. Secū math. Cap. cxviii.
Oblatus ē ihu demoni hab. Usque in uos
regnum dei. Secū mat. Cap. cxviii.
Dixit ihc discipulis suis. Qui n̄ est meū. Usque
nece in futuro. Secū math. Cap. cxviii.
Dixit ihc discipulis suis. Turbis iudeorum.
A autē facite arbore bonū. Usque condēnab-
eris. Secū mat. Cap. cxxxi. Exiens ihc de
domo. Usque auferet. Secū mat. Cap.
cxxxi. Dicit ihc discipulis suis. Ideo impa-
rab. Usque n̄ audierunt. Secū mat. Cap. cxxxi.
Dixit ihc discipulis suis. Vos q̄ audite parab.
Usque trigē. Secū mat. Cap. cxxxi. Dixit
ihc discipulis suis. Turb par hanc. Simile
ē regnū celorū. Usque a constitu-
uone mundi. Secū math. Cap. cxi.
Accesserunt ad ihm discipuli ei dicentes. Dis-
serte nob̄ par. Usque audiendi audiat.
Secū mat. Cap. cxi. Factū ē cū consummas-
set ihc par. Usque incredul. Secū math.
Cap. cxli. Cū transiret ihc. Et discip.
Usque salui facti s̄. Secū mat. Cap. cxli.
Accesserunt ad ihm pharisei. Usque abiit.
Secū mat. Cap. cxli. Cum uenissent
ihu discipuli transire. Usque sadduceorū.
Secū mat. Cap. cxli. Precepit ihc discipulis
suis. Ut nem. Usque ea que hom. Secū mat.
Cap. cxli. Interrogauerunt ihm discipuli.
Usque dixisset eis. Secū mat. Cap. cxli.
Cum uenisset ihc ad urbē. Usque cecidit
hora. Secū mat. Cap. cxli. Dicit ihc
discipulis suis. Quid uobis uidetur. Usque de
pusillis istis. Secū math. Cap. cxli.

Factū ē cum ē sūmasset vsq; n̄ separa-
S cō **math.** cap. xxi. Dixit ihc discipulis
 & turbis iudeis Amen dico uobis Qui
 cuiq; dimiserit vsq; caput. **Secō math.**
 cap. xxiii. Accedens ad ibim unū de
 scribis vsq; sequere me. **Secō math.** cap.
 xxiiii. Dixit ihc eundā scribē. Si uis
 p̄fectus esse vsq; possibilis ē. **Secō math.**
 cap. xxviii. Dixit ihc discipulis & tur-
 bis iudeorū. Quid uobis uidet. Homo
 vsq; crederetis ei.
S cō **mar.** cap. xiiii. Erat insyna-
 goga iudeorū vsq; regis galilee. **Secō mar.**
 cap. xvi. Surgens ihc ualde diluculo
 vsq; demonia ciciens. **Secō mar.** cap. xvi.
 Aggressus ihc cepit p̄dicare vsq; loqueba-
 tur eis uerbum. **Secō mar.** cap. xxi.
 Erat discipulus iohannis & pharisaei ieiunantes vsq;
 ieiunabant nullis diebus. **Secō mar.**
 cap. xxvi. Secessit ihc cū discipulis vsq;
 manifestat illū. **Secō mar.** cap. xxviii.
 Ascendens ihc in montē vsq; panē manduc-
S cō **mar.** cap. xxxviii. Dixit ihc discipulis
 Numquid uenit lucerna vsq; auferi ab illo.
S cō **mar.** cap. xlii. Dixit ihc discipulis par-
 tano. Sic ē regnū dī vsq; ad ē messis.
S cō **mar.** cap. xlviii. Abiit ihc & discipuli
 cū illo & sequentur eū vsq; a plagia iudae-
S cō **mar.** cap. lvi. Loquebantur ihu ueni-
 unt serui vsq; nemo id fecit. **Secō mar.**
 cap. lxi. Conuenientes ap̄li ad ibim vsq;
 illos multa. **Secō mar.** cap. lxxviii. Cum
 aggressus esset ihc denariū vsq; fiebant.
S cō **mar.** cap. lxx. Conuenierunt ad ibim
 pharisaei vsq; multa. **Secō mar.** cap. lxxxi.
 Dicebat ihc turbis iudeorū bene irritum
 vsq; audiendi audiat. **Secō mar.** cap. lxxxi.
 Cū introisset ihc in domū ananias vsq;
 munū hominū. **Secō mar.** cap. lxxxi. Surgens
 ihc abiit in fines tyri vsq; & multos loq;
S cō **mar.** cap. xcvii. Respondens iohannis dixit
 ad ibim vsq; mercede suam. **Secō mar.**
 cap. c. Dixit ihc discipulis Sisemdata
 uerit te mari vsq; habetis inter uos.
S cō **mar.** cap. cxxv. Docuit ihc discipulos

vsq; plurius iudicium.

S cō **luc.** cap. li. Dixit ihc discipulis
 Amen dico uobis qui auditis vsq; simil.
S cō **luc.** cap. lv. Dixit ihc discipulis Si
 diligitis eos vsq; & malos. **Secō luc.** cap.
 lxxv. Factū ē deinceps & ipse ihc nar-
 rauebat vsq; deficiunt ibi. **Secō luc.**
 cap. xxi. Reuersi ap̄li narrauerunt vsq;
 sanabat. **Secō luc.** cap. ci. Dixit ihc disci-
 pulis Ponite in cordib; uris sermones vsq;
 me misit. **Secō luc.** cap. ciii. Factū est
 dū cōplerent dies vsq; saluare. **Secō luc.**
 cap. cxi. Dixit ad ibim quidā de turba
 vsq; et n̄ ē in dīni diues. **Secō luc.** cap. lxxviii.
 Dixit ihc discipulis Ille autē seruis q̄ cogno-
 uerit vsq; petent ab eo. **Secō luc.** cap. cxi.
 Dixit ihc discipulis Ignē ueni mittere
 vsq; quod uisū ē. **Secō luc.** cap. cxi.
 Dixit ihc discipulis et turbis Cum uia adis
 vsq; min reddas. **Secō luc.** cap. cxi.
 Adertant quidā annuntiantes ihu vsq;
 similit peribitis. **Secō luc.** cap. cxi.
 Respondit archisynagoga indignans vsq;
 glōse fiebant ab eo. **Secō luc.** cap. cxi.
 Accesserunt ad ibim quidā pharisaei vsq; in no-
 mine dīni. **Secō luc.** cap. cxi. Dixit ihc
 discipulis et turbis Facite uobis amicos
 vsq; quis dabit uobis. **Secō luc.** cap. cxi.
 Dixit ihc discipulis et turbis Nemo seruo
 vsq; uis facit.
S cō **loh.** cap. xxi. Dixit ihc
 discipulis Quē em misit d̄s vsq; in gale-
 lean. **Secō loh.** cap. xxxiii. Post duos
 dies erit ihc inde vsq; in diē festum.
S cō **loh.** cap. li. Altera die turba que
 stabat vsq; saturati estis. **Secō loh.** cap. li.
 Dixit ihc discipulis O peramini n̄ cibū
 vsq; eis manducare. **Secō loh.** cap. li.
 Dixit ihc discipulis Amen dico uobis
 n̄ moyses vsq; n̄ sicut unquā. **Secō loh.**
 cap. li. Murmurabant q̄ uider de
 ihu vsq; doctores dī. **Secō loh.** cap. lxx.
 Litigabant q̄ uider ad inuicē vsq; uere
 ē potius. **Secō loh.** cap. lxxviii. Dixit
 ihc discipulis Am̄ am̄ dico uobis Qui

manducat mea carne. Usq. ap. patre meo.
Scd loh. Cap. lxxiii. Dixit ihc discipulis suis. Ne
mo pote uenire. Usq. tu es xpc filius dei.
Scd loh. Cap. lxxxv. Stabat ihc et clama
bat dicens. Usq. glorificatus. **S**cd loh.
Cap. lxxxvi. Cum audissent turbe. Usq.
sic hic homo. **S**cd loh. Cap. lxxxviii.
Dixit ihc turbis iudeis. In iudiciu ego ueni.
Usq. urm manet. **S**cd loh. Cap. xcii.
Dixit ihc discipulis suis. Propterea me pat
diligit. Usq. demoniu habentis.
Scd loh. Cap. xciii. Abiit ihc iterum
transiordanen. Usq. crediderunt in eu.
Scd loh. Cap. xcvi. Gloriamur ihc et dixit.
Qui credit in me. Usq. sic loquor.
Scd loh. Cap. cxxv. Dixit ihc discipulis suis.
Filioli. adhuc modicu. Usq. adinuice.
Scd loh. Cap. clii. Dixit ihc discipulis suis.
Modicu creditis. Usq. uici mundum.
In feriis post pascha.
Scd mat. Cap. ccliii. Exierunt muli
eres cito demonum. Usq. ibi me ui
debunt. **S**cd mat. Cap. cclv. Cu abis
sent mulieres demonum. Usq. in ho
diernu diem. **Item.** **S**cd mat. Cap. ccc
xxxiii. Exierunt mulieres demonu
m. Usq. crediderunt. **S**cd luc. Cap.
cccxxxiii. Subsecute mulieres que
cu ihu uenerat. Usq. sedm mandatu.
Scd luc. Cap. cccxxxvi. Vna aut sabba
ti ualde diluculo. Usq. resurrexit.
Scd luc. Cap. cccxxxvii. Dixerunt angli
mulierib. Recordamini qualiter lo
cut. Usq. ceteris omib. **S**cd luc. Cap.
cccxxxviii. Erat aut maria magda
ne. Usq. quod factu fuerat. **S**cd loh.
Cap. ccviii. Vna au sabba maria
magdalene. Usq. amoris resurgere.
In gloria ascensionis dni. **S**cd luc.
Cap. cccxlii. Dixit ihc discipulis suis. Ecce
ego mitto pmissu. Usq. benedicentis
dnm. **Item.** post ascensu dni. **S**cd luc.
Cap. xl. Dixerunt pharisei ad ihm. Usq.
in illis dieb. **Pro tribulantib.**
Scd mat. Cap. xlii. Dixit ihc discipulis

cu oratis. n eritis sic hypocrite. Usq.
petatis eum. **S**cd mat. Cap. lii.
Dixit ihc discipulis suis. Petite et dabitur
uob. Usq. petentib. se. **S**cd mat.
Cap. ccxiii. Reuertens ihc mane
in ciuitate. Usq. accipietis. **S**cd mat.
Cap. ccxiii. Dixit ihc discipulis suis.
Habete fide di. Usq. peccata ura.
Pro ueritate pluvie. **S**cd mat. Cap. xlii.
Dixit ihc discipulis suis. Transiam. Usq. obedi
unt ei. **S**cd loh. Cap. l. Ihc q cu co
gnouisset quia uenturi. Usq. ad terra
qui ibant. **In feriis de aduentu dni.**
Scd mat. Cap. cclvi. Dixit ihc discipulis suis.
Amen dico uob. predicabitur hoc
euangelium. Usq. in illis dieb. **S**cd mat.
Cap. ccl. Dixit ihc discipulis suis. Orate au
ut n fiat fuga ura. Usq. ecce p dxi uob.
Scd mat. Cap. cclv. Dixit ihc discipulis suis.
Si q dixerint uob ecce. Usq. aquile.
Scd mat. Cap. cclviii. Dixit ihc discipulis suis.
Statim aut post tribulac. Usq. n
ptribunt. **S**cd mat. Cap. cclx. Dixit
ihc discipulis suis. Dedit aut illa et hora.
Usq. uenturus sit. **S**cd mat. Cap. cccxviii.
Cu sederet ihc in monte oliuari. Usq.
n du finis. **S**cd mat. Cap. ccli. Dixit
ihc discipulis suis. Videte et uigilate et orate.
Usq. uigilate. **S**cd luc. Cap. cccxviii.
Dixit ihc discipulis suis et quibda dicentib.
de templo. Usq. nolite q post illos ire.
Scd luc. Cap. ccli. Dixit ihc discipulis suis.
Cu aut uideritis circudari. Usq. i tempo
ra nationu. **S**cd luc. Cap. cclviii.
Dixit ihc discipulis suis. Ad terram aut uob.
Usq. audite eum. **S**cd luc. Cap. ccii.
Interrogat ihc aphariseis. Usq. scietimini.
Scd luc. Cap. ccv. Dixit ihc discipulis suis.
Sicut eni fulgur coruscans. Usq. reue
labitur. **S**cd luc. Cap. ccxiii. Dixit ihc
discipulis suis parabol hanc. Quo oportet
semp orare. Usq. fide in terra. **S**cd mat.
Cap. vii. In dieb aut illis. uenit iohs
bapt. Usq. peccata sua. **S**cd mat. Cap. x.
Videns iohs multos phariseos. Usq. mit

temur.

Item. Cap. i. Inicium sci euang
Seco mat. Sicut scriptum est in
esaya ppheta. Vsq; peccata sua.
Seco luc. Cap. viii. Interrogabant
iohm turbe. Vsq; spu sco & igni.
Interis post natat dñi. Seco math.
Cap. iii. Dixit ihs disc suis.
hoc aut totu factu est. Vsq; nom
eius ihm. Seco mat. Cap. xviii.
Cum audisset ihs quod iohs tradi
tus esset. Vsq; lux orta est eis.
Seco ioh. Cap. vi. Iohs testimonium
phibuit de ihu. & clamabat. Vsq;
ipse enarrauit. **F**ix post epiph d.
Seco luc. Cap. xiii. Factu est aut
cu baptizaretur. Vsq; ioseph.
In uigilia pente costes. Seco ioh.
Cap. lxxxi. Innouissimo aut die.
Vsq; credentes in eum. **I**nnatiuitate
sci iohis bapt. Seco luc. Cap. i.
Dix zacharias ad anglm. Vsq; inter
homines. **I**nnatal sci petri.
Seco luc. Cap. xxi. Factu e cu solus
esset ihs. Vsq; ne cui dicere.
Innatal confessorum. Seco mat. Cap
cliii. Dixit ihs discp suis. Videte
et uigilate & orate. Vsq; dico uigil.
Innatal plurimoru confessorum.
Seco marcū. Cap. cx. Dixit ihs disc
suis. Amen dico uob. nemo e qui
reliquerit domu. Vsq; in futuro in
uitam eternam.
Explieunt capitul. iiii. euangelio
rum. **M**athei. **M**arci. **L**ucas.
atq; **I**ohannis.

I N CIPIT
PLOGVS
QUATTOR
EVANGELIOR
LUCRES

FUISSE QUI
evangelia scrip
serunt & lucas
^{testatur}
evangelista dicens.

Quoquidem multi
conata sunt ordinare
narrationem rerum que
in nobis complecti sunt. si
cut tradiderunt nobis qui ab
initio ipsi viderunt sermonem.
& ministraverunt ei. & p[re]sen
tia usq[ue] ad p[re]sens tempus mo
nimenta declarant. que aduer
sis auctoribus edita. diversa
rum heresum fuerit principia.
Ut est illud iuxta aegyptios.
& thomam. & mathiam. & bar
tholomeum. duodecim quoq[ue]
ap[osto]lorum. & basilidis atq[ue] ap
pellis. ac reliquorum quos enu
merare longissimum e[st]. cum
hoc tantum in p[re]sentiarum
necesse sit dicere. extitisse quos
dam qui sine sp[iritu] & gratia d[omi]ni
conati sunt magis ordinare

narrationem quam hystorie
texere veritatem. Quibus
iure potest illud. p[ro]phetia cum
coaptari. Uac qui p[ro]phe
tant de corde suo quiambu
lant post spiritum suum. q[ui]
dicunt d[omi]n[us]. & d[omi]n[us] non mi
sit eos. De quibus & saluator
in euangelio iohannis loquit[ur].
Omnes qui ante me uenerunt
fures fuerunt & latrones. qui
uenerunt. non qui missi sunt.
Ipsi enim ait ueniebant. &
ego non mittebam eos. Inue
nientibus p[re]sumptio temeri
tatis. in missis obsequium ser
uitutis e[st]. Ecce autem que
supra p[er]eam d[omi]ni uoce fun
data e[st]. quam introduxit rex
in cubiculum suum. & ad qua[m]
p[er]foramen descensionis occul
te misit manum suam. simi
lis dammule hinnuloq[ue] cer
uorum. quattuor flumina
parady[si] instar crucians.
quattuor angulos & anulos
habet. p[er] quos quasi arca testa
menti. & custos legis d[omi]ni. lig
nis mobilib[us] uehitur. Primus
omnium matheus e[st] publi
canus. cognomento leui. qui

euangelium in iudea hebreo
sermone edidit. ob eorum uel
maxime causam qui in ihm
crediderant ex iudeis. & ne qua
quam legis umbra succedente
euangelii ueritatem seruabunt.
Secundus marcus. inter pres
apostoli petri. & alexandri
nac ecclesie primus epi. qui
dñm quidem saluatorem ip
se non uidit. sed ea que ma
gistrum audierat predicantē.
iuxta fidem magis gestorū
narravit. quam ordinem.
Tertius lucas medicus. na
tione syrus antiochensis. cui
laus in euangelio. qui & ipse
discipulus apostoli pauli. in
achaiæ bythiniaeq. partib.
uolumen condidit. quendam
altius repetens. & ut ipse
in prohemio confitetur. au
dita magis quā uisa descri
bens. Quartus iohannes
apostolus & euangelista que
ihc amauit plurimum. qui
sup pectus dñi recumbens. pu
rissima doctrinarum fluentia
potauit. & qui solus de cruce
meruit audire. ecce mater
tua. Is cum esset in asia. & ia

tunc hereticorum semina pul
lularent. corinthi. hebroni. &
ceterorum qui negant xpm
in carne uenisse. quos & in
epistola sua antichristos uo
cat. & apostolus paulus fre
quenter percutit. Coactus est
ab omnib. pene tunc asiae
episcopis. & multarum ecclesiarum
legationibus. diuinita
te saluatoris altius scribere.
& ad ipsum ut ita dicam di
uerbum. non tam audaci quā
felici temeritate protumpe
re. ut ecclesiastica narrat hys
toria. cum affribus cogitur
ut scriberet. ita facturum re
spondisse. si in dicto ieiunio.
in commune omnes dñm de
precarentur. quo expleto. re
uelatione saturatus. in illud
prohemium celo ueniens que
tuauit. In principio erat uer
bum. & uerbum erat apud
dñm. & dñs erat uerbum. Hoc
erat in principio apud dñm.
Hæc igitur quatuor euanglia
multo ante p̄dicta. & ecclie
lis quoq. uolumen probat.
in qua prima uisio ita con
textitur. Et in medio sicut

similitudo quattuor anima-
 lum. & uultus eorum facies
 hominis. & facies leonis. & fa-
 cies utuli. & facies aquile.
 Prima hominis facies mathe-
 u significat. qui quasi de homi-
 ne exorsus est scribere. Liber
 generationis ihu xpi filii da-
 uid. filii abraham. Secunda mar-
 cum. in quo uox leonis in he-
 rimo rugientis auditur. Vox
 clamantis in deserto. parate
 uiam dni. rectas facite semi-
 tas eius. Tercia utuli quae
 euangelistam lucam. a zacharia
 sacerdote sumpsisse initium
 pfiguratur. Quartam iohan-
 nem euangelistam. qui assumptis
 pennis aquile. & ad altiora
 festinans. de uerbo di disputat.
 Cetera quoque sequuntur in eundem
 sensum. pficiunt. Crura eorum
 recta & pennae pedes. & quo-
 cumq. spe ibat. ibant. & non
 ruerant. Et dorsa eorum
 plena oculis. & scintillae ac
 lampades in medio discur-
 rentes. & rota in rotam. & in
 singulis quattuor facies. Un-
 de & apocalypsis iohannis.
 post expositionem uiginti. iiii.

seniorum. qui tenentes cytha-
 ras & fialas. adorant agnū
 di. introducit fulgura &
 tonitrua. & septem spe dis-
 currentes. & mare uirtutum.
 & quattuor animalia plena
 oculis. dicens. Animal pri-
 mum simile leoni. & secundum
 simile utulo. & tertium
 simile homini. & quartum
 simile aquile uolanti. Et
 post paululum. plena in-
 quit erant oculis. & requie
 non habebant die ac nocte
 dicentia. Sēs. Sēs. sēs dn̄s
 ds omps. qui erat. & qui ē.
 & qui uenturus ē. Quibus
 cunctis pspicue ostenditur.
 quattuor tantum debere
 euangelia suscipi. & omnes
 apocryphorum nomenclas. mor-
 tuis magis hereticis. quam
 ecclesiasticis uiuis canendas.
 EXEMPLAR EPIS BILII HIE-
 RONIMI PRBI ADDAMASV PAPA
 DE. IIII. EVGIIIS. BEATO PP DAM.

HIERONIMUS.
NOVVM OPVS
 facit me cogis
 ex uerbi. ut post
 exemplaria scripturarum

toto orbe dispersa. quasi
quidam arbitri sedcam. &
quia in se variant. quae
sint illa quae cum greca con
sentiant ueritate deeterna.
Pius labor sed periculosa
presumptio. de ceteris ipsum
ab omnibus iudicandum.
sensu mutare linguam. &
canescentem iam mundum
ad initia retrahere paruulorum.
Quis enim doctus pariter
uel indoctus. cum in manus
volumen assumpsit. & a sa
liua quam semel inbibit. uide
rit discrepare quod lecti
tat. non statim erumpat in
uocem. me falsarium. me da
mans esse sacrilegum. qui
audcam aliquid in ueteribus
libris addere. mutare. cor
rigere. Aduersus quam in
inuidiam duplex causa me
consolatur. quod & tu qui
summus sacerdos es fieri iu
bes. & uerum non esse quod
uariat. & iam maledicorum
testimonio comprobatur. Si
enim latinis exemplaribus
fides est adhibenda. respon
deant quibus tot sunt penes

exemplaria quot codices.
Sin autem ueritas est queren
da de pluribus. cur non ad
greecam originem reuertimur.
ca quae uel auribus inter
pretibus male edita. uel ap
sumptoribus imperitis em
data peruersius. uel alibis
dormitantibus. aut addita
sunt aut mutata corrigimus.
Neque uero ego de ueteri nunc
disputo testamento. quod a
septuaginta senioribus. in gre
cam linguam uersum. tertio
gradu ad nos usque peruenit.
Non quero quod aquila. quod sym
machus sapiant. quartum theo
dotion inter nouos & ueteres
medius incedat. Sit illa ue
ra interpretatio quam apostoli proba
uerunt. De nouo nunc lo
quor testamento. quod gre
cum esse non dubium est. ex
cepto apostolo mattheo. qui pri
mus in iudea euangelium
christi hebraeis litteris edidit.
Hoc certe cum in nostro sermo
ne discordat. & diuersos riuu
lorum tramites ducit. unio
nis fonte querendus est. Inter
mitto eos codices. quos aliter

no & yficio nuncupatos. pau-
corum hominū assere puer-
sa contentio. quib. utiq. nec
inuicem instrumento. post sep-
tuaginta int̄ pret̄s emenda-
re quod licuit. nec in nouo. p̄-
fuit emendasse. cum multarū
gentium linguis scriptura an-
te translata. doceat falsa cē-
que addita sunt. Igitur hoc
presens p̄faciuncula pollice-
tur. quattuor tantum euan-
gelia. quorum ordo iste est.
Matheus. Marcus. Lucas. Ioh̄s.
Codicum gr̄corum emenda-
ta collatione seductum.
quac ne multum alectionis
latine consuetudine disert̄
parent. ita calamo imperam̄.
ut his tantum que sensum vi-
debantur mutare correctis.
reliqua manere patetmur
ut fuerant. Canones quoq.
quos eusebius cesariensis ep̄c
Alexandrinum secutus ammo-
nium. in decem numeros ordi-
nauit. sicut in gr̄co habent̄
expressimus. Quod si quis oc-
curiosus uoluerit nosse quac
in euangelis uel eadē. uel
vicina. ut sola sint. eorum

distinctione cognoscat.
Magnus siquidē hic in n̄ris
codicib. error inoleuit. dum
quod in eadem re. Alius euan-
gelista plus dixit. in alio q̄a
minus putauerint addiderunt.
uel dum eundē sensū alius alit̄
expressit ille qui unum e
quattuor primū legerat. ad
cuius exemplum ceteros quoq.
estimauerit emendandos. Un-
de accidit ut apud nos mixta
sint omnia. & in marco plura
luce atq. mathei. Rursum
in matheo iohannis & marci
& in ceteris reliquor. que in
aliis pp̄ria sunt inueniantur.
Cum itaq. canones legeris qui
subiecti sunt. confusionis er-
ror sublato. & similia omniv̄
scies. & singulis sua queq. re-
stitues. In canone primo con-
cordant quattuor euangelistae
Matheus. Marcus. Lucas. Ioh̄s.
In secundo tres. Matheus. Marcus. Lucas.
In. iiii. tres. Matheus. Lucas. & Ioh̄s.
In. iiii. tres. Matheus. Marcus. Ioh̄s.
In. v. duo. Matheus. Lucas.
In. vi. duo. Matheus. Marcus.
In. vii. duo. Matheus. Ioh̄s.
In. viii. duo. Lucas. Marcus.

In nono duo. Lucas. Ioh̄s.
In decimo. pprie unusquisq;
quę non habentur in aliis cōdi-
derunt singulis euāgeliis ab u-
no incipiens usq; ad finē librorū
dispar numerus inerserit.
Hic nigro colore p̄scriptus.
sub se habet alium ex minio
numerum discolorē. qui ad
decem usq; p̄cedens indicat
prior numerus. in quo sit ca-
none requirendus. Cum q;
apertō codice. uerbi gr̄a illud
siue illud capitulum scire vo-
lueris cuius canonis sit. statim
ex subiecto numero doceberis.
& recurrēs ad principia in
quibus canonum ē distincta
congregatio. eodemq; statim
canone ex titulo fronte in-
uenito. illum quę quęrebās
numerum eiusdē euāgelii qui
& ipse inscriptione signatur
inuenies. atq; euicina ceterorū
transitibus inspectis. quos nu-
meros cōgregatione habeant ad
notabis. Et cum scriptis. recur-
res ad uolumina singulorū. &
sine mora scriptis numeris. q̄s
ante signaturas reperies. & lo-
ca in quib; uel eadē. uel uicina

dixerunt. Opto ut in xp̄o ua-
leas. & me memineris papa

A beatissime. *EUSEBIUS
CARPIANO FR̄I. IN Dñō SA-
MMONIUS LYTEM.*
quidem alexandri.
magno studio atq; industria
unum nobis. p̄ quattuor euāgelis
dereliquit. Namq; trium euā-
geliorum sensus. exceptos om-
nes similes contextusq; mathē
euāgelio quasi ad unum conges-
tos annexuit. ita ut eorundē
quantū ad tenorē p̄tinet lee-
tionis. sequens iam stilus intē-
ruptus esse uideatur. Utrum
ut saluo corpore siue textu
ceterorū. hoc ē euāgelium ppria
& familiaria loca. in quibus
eadem similisq; dixerint. sci-
re possis ac uere discernere. ac-
cepta occasione ex p̄dicti ui-
ri studio alia ratione decem
numero tibi titulos designa-
ui. Quorum primus quattuor
in se continet numeros. in q̄b;
similia ab uniuersis dicta s.
Matthē. Marco. Luca. Iohanne.
Secūs. in quib; tres. Mathē.
Marcus. Lucas. Tertius. in q̄b;
tres. Mathē. Lucas. Ioh̄s.

Quartus in quibus tres. Mathaeus.
Marcus. Iohannes. Quintus in
quibus duo. Mathaeus. Lucas.
Sextus in quibus duo. Mathaeus
Marcus. Septimus in quibus duo
Mathaeus. Iohannes. Octavus
in quibus duo. Marcus. Lucas.
Nonus in quibus duo. Lucas. Iohannes.
Decimus in quibus singuli de
quibusdam propriis scripserunt.
& quidem subiectorum titulos id est
argumentum. clara uero eorum nar
ratio haec est. Et cum per singula lo
ca euangeliorum quidam numeri
uideantur apppositi. paulatim in
cipiens a primo. deinde secundo.
postremo tertio. & per ordinem librorum
finem usque pergit dicens. Itaque per sin
gulos numeros supputatio per
minui distinctionem inuenitur
incerta significans. cui decem
titulis apppositus numerus di
nosceretur. Velut si quidem primum
certum est in primo. si uero in
secundo. & eodem modo usque ad dec
cem. Si igitur euoluto uno qua
licumque de quattuor euangelis.
cuiuslibet capitulo uelis insiste
re. & referre qui similia dixe
runt. & loca propria agnosce
re singulorum. in quibus eadem s

prolocuti eiusdem sensus. quem te
nes relegens propositum nume
rum. quod situmque cum titulo
quem demonstrat tituli sub no
tatio. continuo scire poteris
ex supscriptionibus. quas in fron
te notatas inuenies. qui. aut
quot. de his quem inquiris si
milis dixerint. Ueniens & iam
ad reliqua euangelia peruen
de numerum. quem continens
uidebis apppositos per singulos
numeros. atque eos in suis propri
is locis similia dixisse repe
re.

DAMASO PATRE. super titulis.

HIERONIMUS.

SCIENDUM ETIAM NE

quis ignarum ex simi
litudine numerorum error inuol
uat. quod sicut in subnotatione
canonum distinctorum in
canone quolibet tres euangelis
bis uel ter uel quater. aut & iam
amplius eundem numerum per
ordinem habuerunt ad notandum.
& quartus contrario discre
pantes quod id quod tres illi
in eo loco semel dixerint.
quartus totiens in corpore
voluminis sui ponat. quotiens
diuersi numeri in eius

canone positi s̄. contra p̄dic
torum numeroꝝ continuata
similitudine. Item si in uno
quolibet eoru aut & iā duob.
ibide in canone numerus
bis. ter. aut eo amplius re
periatur in ordine collocat.
& dispar inueniatur in eccle
sis. dubium n̄ erit quod id
quod illius illoruue canonis
numbris. bis. ter. repetitum
ab his in uolumine semel dic
tum sit. alteri uero eoz totu
cns in uno atq. eode sensu lo
quantur. quotiens p̄tulcrunt
in numeroꝝ ad notatione di
stantiam. Hoc & in omnium
viii. canonum collatione ser
uabitur. Ceterum in decimo
quo p̄pria singuloꝝ tantum
continentur. non p̄d ē contra
id comparatio ē qd̄ solum ē.
Opto ut in xp̄o ualcat. & me
moris in beatissime papa.

N **INCIPVNT CAPITVLA.**
ATIVITAS XPI.

magi cū munerib. ueniunt. &
ioseph ab anglo p̄uissum am
monitus. cum puero & matre
eius in aegyptum fugit. Infan
tes interficiuntur.

R egressio ih̄u ex aegypto in naz
areth. De baptisma iohannis in
iordane. De xp̄i baptismate.

I h̄c post ieiunium quadraginta
dierum. & xl. noctuum temp
tatur a diabolo. Iterum. & an
dram. iacobum & iohannem
piscatores conuocat. & circueis
galileam varios languores ho
minum curat.

C aritudo & cetera mandata. idē
de homicidio. de oblatione. de
adulterio. de oculo ul manu c
ruenda. uxorē nisi ob adulteriu
n̄ dimittenda. De iuramentis.
de oculo. & dente. Inimicos
diligendos. de elemosynis.

R atio. ieiunium. De thesauro
in celo. Lucernam corporis esse
oculum. & non posse duob. do
minis seruire. nec cogitandum
de acie. & uestimento. volatilib.
& lilis agri. & solitudine dici.

N on esse iudicandum. de festuca
& trabe in oculo. De margaritis
ante porcos. Percutendum. quere
ndum & pulsandū. De pseudo p
phetis. Quia non om̄is q̄ dicit
mihi dñe dñe intrabit in reg
num celoru. De domo edificata
suppetram. uel arenam.

II.

III.

III.

V

VI

VII **D**escendens de monte. leprosum
mundat. puerum centurionis.
paralyticum curat. Socrum pe-
tri a febris liberat. de pluri-
mus curis. Et scriba uolens se-
sequi. dicit non habere filium
hominis ubi caput recedat.
atq. ut alios relicto patris cor-
poris sequatur p̄cepit.

VIII **I**n nauis cum dormientē exei-
tant discipuli ut tempestatē
sedarent. & intra gerasenorū
demonia cecit. **VIII**

Vbi paralyticus lectum fuit.
Mattheum conuocat. de phari-
saeis murmurantib. de conuiuio
publicanor. dicit non esse op̄-
sanis medicum. Discipulis ioh̄is
interrogantib. quare n̄ ieiuna-
rent discipuli eius. Parabola
panni. & scissure. & utrium.
& uini ponit. filia principis
mortuam dum uadit suscitare.
mulierē a flumino liberat. cec-
cis oculi aperiantur. surdum
& mutum demonium cecit.
& in principe demoniorum
id facere dicitur.

X **Q**uoddecim ap̄los p̄mittit cum
omni doctrina. ac dicit quōd
n̄ uenit pacē mittere in terra.
sed gladium.

Iohannes de caesarea ad iherosolimam. **XI**

& iherosolimitanus ad turbas
loquitur. atq. increpat eum
tates quae poenitentia non e-
gerunt. Confessio iherosolimitana ad pa-
trem. & iugum dñi leue esse.

Discipuli spicas uellunt. manu **XII**
aridam sanat. hominē adoe-
monio. cecum & mutum cu-
rat. & in principe demoniorum

id facere opinantes destruit.
Phariseis signum poenitentibus
ionē & in uenturū signum
trahit. Mattheum & fratres spernit.

Sedens in nauicula iherosolimitana turbis **XIII**
parabolas exponit. id ē de se-
minanti semen. centesimum.
sexagesimum. & tricesimum.
De zizania in tritico. De gra-
no synapis. De fermento ab-
scondito in farina. Et exsol-
uit discipulis parabolam zi-
zaniorum. Parabolas de the-
sauro in agro. De bona mar-
garita. De retibus missis in ma-
ri. Prophetam in patria sua si-
ne honore esse. **XIII**

De iohannis capite in disco. De
quinque panibus. & duobus piscibus.
in quinque milia viros. Iherosolimitanus
mare ambulat. & petrum met-

gentē alliciat. & interia ge-
nitar. multos languores curat.
XV **D**e manib. lauandis. & debis.
que de ore excurrunt. quia com-
quinant. n̄ que intant in ho-
minē. filiā mulieris syrophe-
nissē ad ocumonio curat. & scy-
mar galilaeae clodos cecos &
mutos sanat. **XVI**

De septem panib. & paucis pis-
cibus quattuor milia homi-
num. De signo ionae pphē.
De sermone phariseorum.
De episcopatu petri. quē in-
cepit. & dicit cruce suā de-
bet tollere unumquēq. qui
velit dñm sequi. & dicit non
uisuros quosdam morte do-
nec uideant filium hominis
in regno suo uenire. **XVII.**

In monte cum moyse & he-
lia apparuit. & uox de celo
ad eum. Unde descendit
heliam iam uenisse. & non
esse susceptum manifestat.
Puerum lunaticum saluat.
& De fide ut granum syna-
pis docet. De statuere more
piscis. **XVIII.**

De humilitate sicut puerum.
& de manu & pede & oculo

eruendo. & nec minimum
scandalizandum. quorum
angelos facit patris in celis
semp uideri testatur. Correp-
tio frum quod indulgeti de-
beat ad alterutrum. usq. sep-
tuagies septies.

Qui conseruum suum ppter de-
narios centum suffocat. uxore
non debet dimitti. & de cunu-
ebis. Infantes non esse arcendos
ab excommunicatione. Diuitem diffi-
le introire in regnū celoz. &
centuplum recepturum qui
omnib. suis renunciauerit.

De primis nouissimos fieri. Pa-
rabolam operarioz in uinea
conductorum. De filiis Zebedei
& de primis accubitus caene.
De duobus cecis secus uiam est
dentibus. **XX.**

De asina & pullo cuius & ubi num-
mularios cecit de templo cla-
manib. pueris psanna. De fi-
cu quae arida facta ē interro-
gatur in qua potestate hec fa-
cit. Ipse interrogat de iohan-
nis baptisate. Et subiungens
parabolā hominis qui filios
suos in uinea mittit. & quod
publicani & mercatoris in reg-

no di multos sacerdotum & scri-
barum sint p̄cessuri dicit.

Parabola de uinitorib. qui in-
ficiunt ad se missos. parabola
ubi inuitati contempnunt
uenire ad nuptias. **XXVII.**

De inscriptione & imagine ce-
saris. De muliere que septem
viris habuit. Temptatus apha-
riscas interrogat interrogat
eos de xpo cuius filius est. &
discipulos ut que pharisei di-
cunt fiant. & que faciunt n̄

Interpretat scribas **XXIII.** fiant.
& phariseos de p̄selyto. De iu-
ramento. De camelo. & culice.
& calice. & catino lauando.
& monumentis dicalbatis. &
monumentis p̄phetarum. &
aliis multis. **XXVIII.**

Ierusalem. Hierusalem. Destru-
ctura templi. & signis nouissi-
morum dierum. & dieb. breui-
atis. De p̄selyto xpi. De p̄selyto
p̄phetis. De aduentu salua-
toris & occasu elementorum.
De decem uirginib. De talentis.
De ouib. a dextris & hedis a si-
nistris. & de operibus eorum.

De iudeorum consilio. De com-
prehendendo ihm. De mulie

re que unguento pfudit ihm.
Iudas p̄mium petit ut tradat
ihm. Caenans de iuda tradito-
re suo ad discipulos loquitur.

Oblatio eius. **XXVI.**

Petro dicit quod tertio pullo-
cantu. abnegaturus cum esset.
Orationes ihu ad patrem. Iudas
ihm osculo tradidit. & Petrus
auriculam abscidit. Ihc falsis
testibus condemnatur. & illuditur.
Petrus tertio abnegat & laci-
mat. Ihc pilato traditur.
& iudas laqueo se suspendit.
De agro figuli. Iudicium pi-
lati. & de barraba latrone.

Passio ihu. & sepultura & resur-
rectio eius. Itemq. mandata
& doctrina eius. De baptismo.

INCIPIT PROLOGUS SVF
MATHEVM.

MATTHEVS
EX IUDEA SICUT
in ordine primus
ponitur. ita euangelium in iudea
primus scripsit. cuius uoca-
tio addm ex publicanis ac-
tibus fuit duos in generatione
ne xpi principia p̄sumens.
unius cuius prima circumei-
sio in carne. alterius. cuius

secundum cor electio fuit. & exu-
trisq. in patrib. xpc. sicq.
quater denario numero tri-
formit. posito. principium
credendi fide in electionis
tempus porrigens. & ex elec-
tione usq. in transmigrationis
diem dirigens. atq. in transmi-
grationis die usq. in xpm de-
finiens. decursa aduentus
dñi ostendit generationē. ut
& numero satis faciens & tem-
pori. & se quod cū ostende-
ret. & dñi in se opus monstran-
& iam in his quorū genus po-
suit. xpi operantis a princi-
pio testimonium nō negare.
quarum omnium rerum.
tempus. ordo. numerus. dis-
positio ut ratio. quod fidei
necessarium ē. dñs xpc ē. qui
factus ē ex muliere. factus
sub lege. natus ex uirgine.
passus in carne. omnia in
cruce fixit. ut triumphans
in semetipso. resurgens in
corpore. & patris nomen in
patris filio. & filii nomen
patri restituens. In filiis sine
principio. sine fine osten-
dens unū se cum patre ēē. q̄a

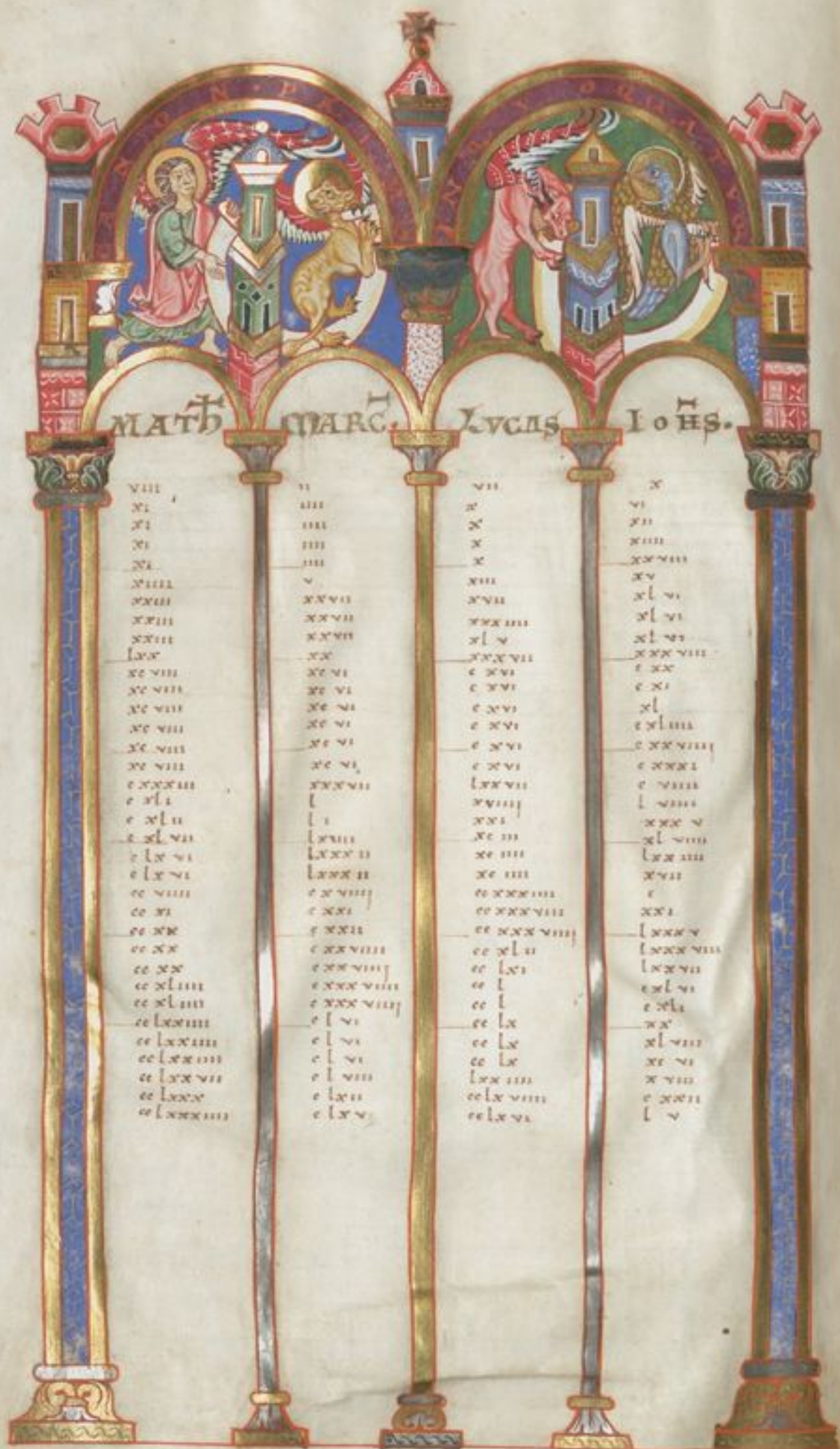
unus ē. In quo cūq. uile ē
desiderantib. dñm. sic prima
ut media ut pfecta cognosce-
re. ut & uocationē apli & op^s
cūq. & dilectionē dñi in car-
ne nascens. p̄m̄uersa legiti-
tes intelligant. atq. id in co-
in quo apphensi s. & apphen-
dere expectant recognoscant.
Nobis enim hoc instudio ar-
gumentum fuit. & fidei factum
tradere. & operantis dñi intelli-
gendam diligentē esse. dispo-
sitionē querentib. non tacere

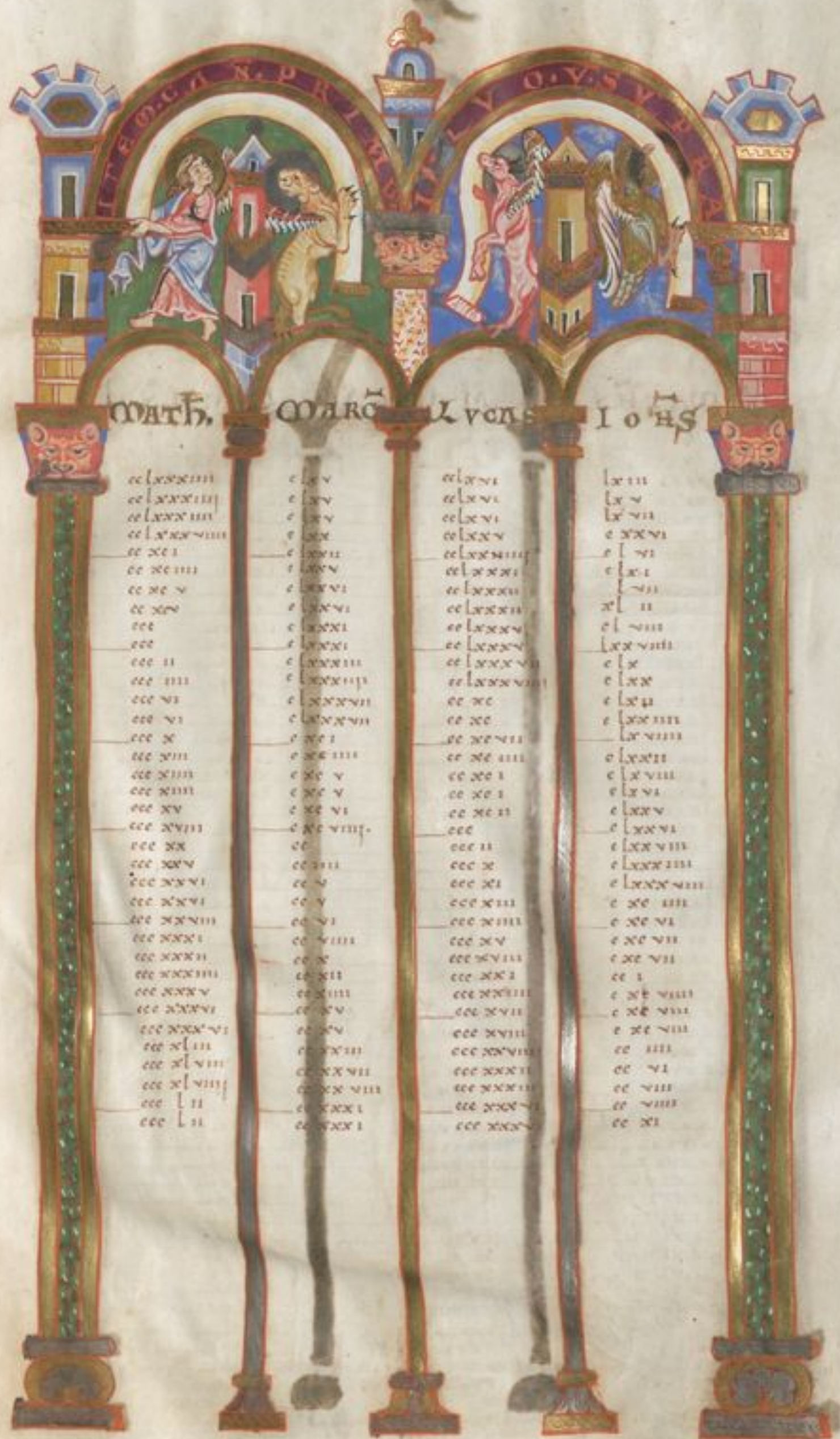
ruic
ma
gnofc
i d'op
in car
legm
in co
phat
feant.
io ar
at m
idle
nifo
accet

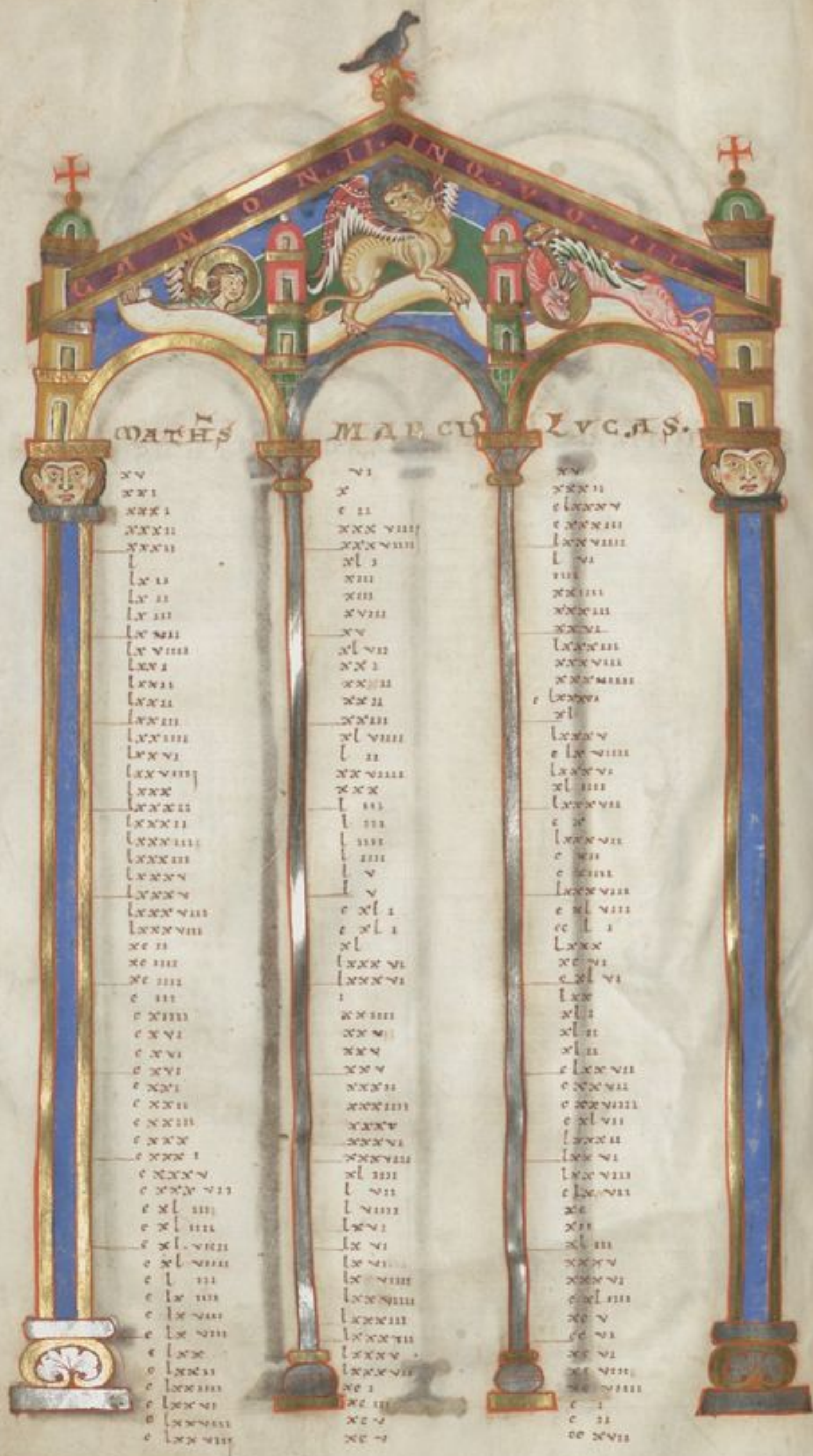

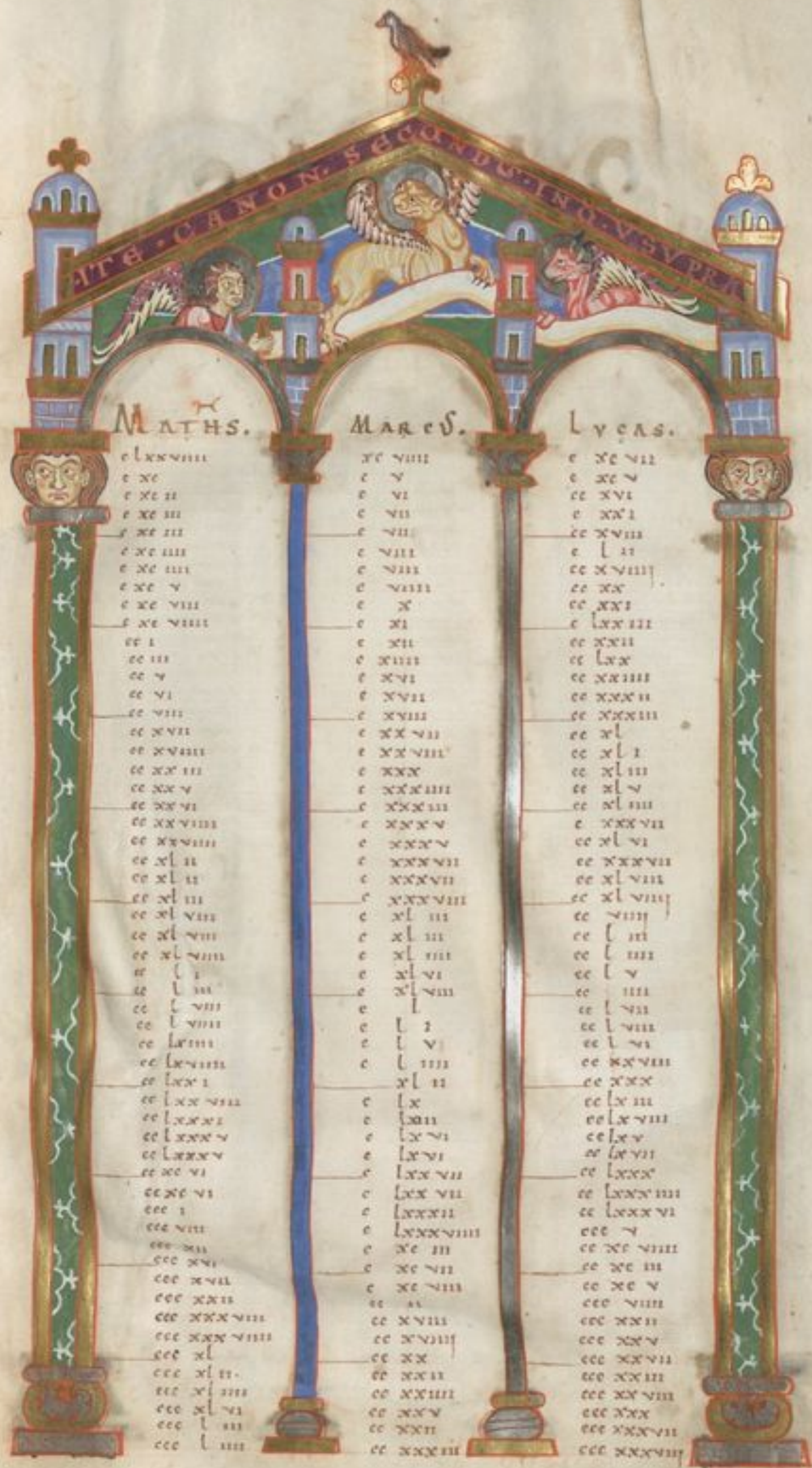

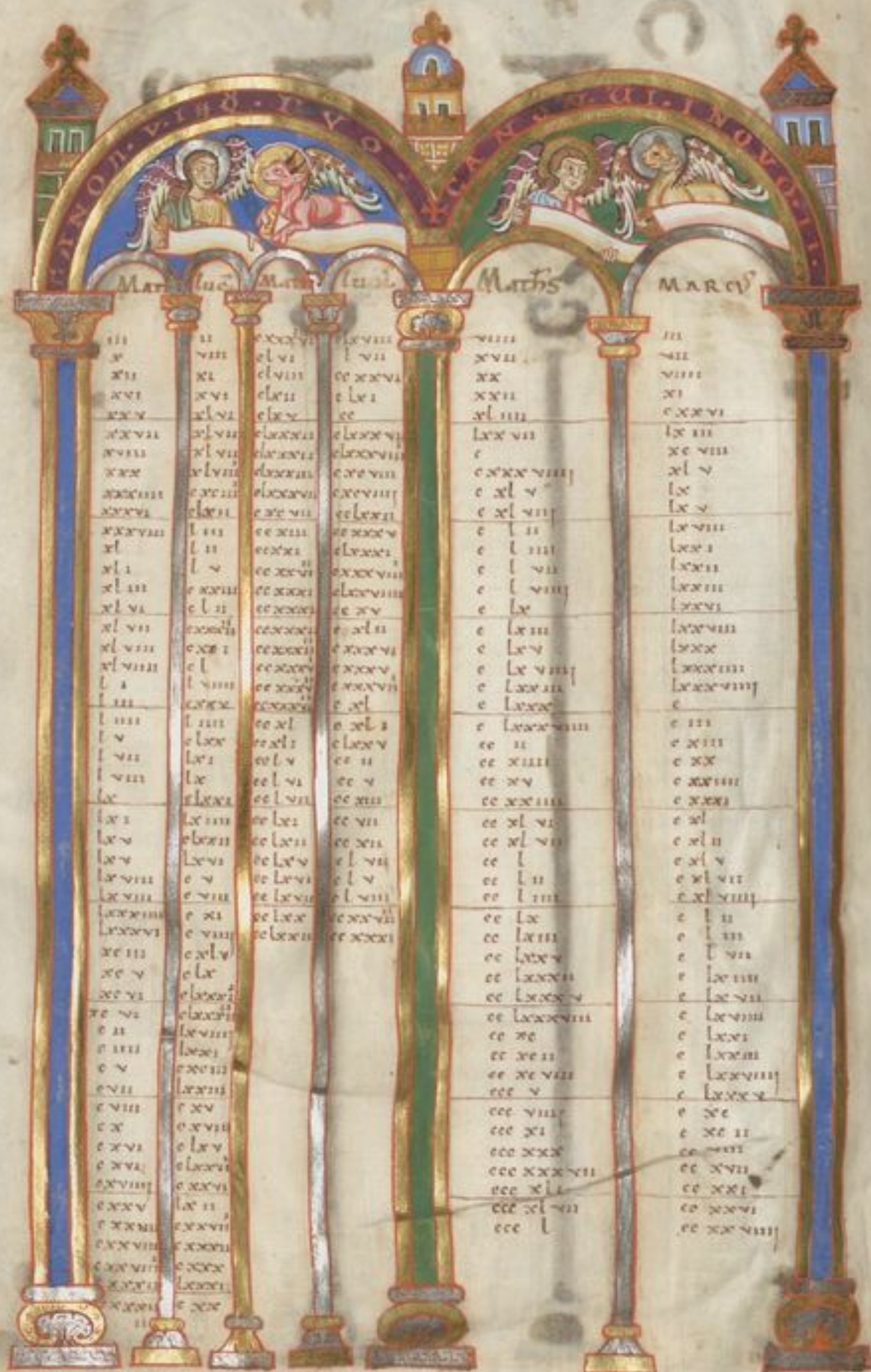

NATIVITAS XPI. MAGI. I
cū munerib. ueniunt.
& ioseph ab angelo p̄uissim
admonitus cum puero &
matre eius in egyptum fu
git. infantes interficiuntur.

Regressio ih̄u ex egypto in
nazareth. De baptisinate
iohannis in iordane. De
xpi baptisinate. **111.**

Ih̄c post ieiunium. xl. die
rum & xl. noctū tempta
tus a diabolo Petrum & an
dram. iacobum & ioh̄m pis
catores conuocat. & circui
ens galileam. uarios lan
guores hominum curat. **11.**

Eratitudo & ecc̄ia mandata
idē de homicidio. de obla
tione. de adulterio. de oculo
ut manu erucunda. uxore
nisi ob adulteriū dimitten
dam. de iuramentis. de oculo
& dente. inimicos dili
gendos. de elemosynis. **v.**

Cratio. ieiunium. De thesau
ro in celū. Lucernā corporis
esse oculum. & n̄ posse duob.
dominis seruire. Nec cogitan
dum de esca. & uestim̄to.

volantib. & lulis agri. & sol
licitudine diei. **v. 1.**

Non cē iudicandū. De festuca
& trabe in oculo. De marga
ritis ante porcos. Petrum
querendū & pulsandū. De
p̄scudo p̄p̄bis. Quia n̄ om̄is
q̄ dicit in dñe dñe int̄abit
in regnū celoz. De domo edi
ficata sup petrā ut arcam.

Descendens de monte lepsiū **v. 11**
mundat. puerum centurio
nis paralyticū curat. Socru
Petri a febr̄ib. liberat. De plu
rimis curis & scribe volenti
se sequi dicit n̄ habere filiū
hominis ubi caput relinquit.
Atq. ut alius relicto patris
corpore sequat̄ p̄cepit. **v. 111**

Et nauī cū dormiente exci
tant discipuli. & in terra gēta
senorum demonia cecit.
bi paralyticus lectū ferret.
Matthēu conuocat. de phari
seis murmurantib. de con
uiuio publicanor. dicit. n̄ cē
opus sanis medicū. Discipulis
iohannis interrogantib. qua
re n̄ ieiunarent discipuli eius.
Parabolā panni. & scissurę

utrum & uini ponit. filiā
principis mortuā dū uadit
suscitare. mulierē ap flumē
liberat. cecis oculi aperuit
surdū & mutū demoniū cici-
tur. & in principe demonioꝝ
id facere dicitur.

Duodecim aplos p mittit cu omni
doctrina. ac dicit. qd n uenit
pacē mittere interā s. gladiū.
ohs de carcere ad ihm. & ibi
de iohanne ad turbas loquit.
atq. increpat ciuitates quae
penitentia n cogerunt. Confes-
sio ihu ad patrē. & iugū dñi

Discipuli dñi spicas leuēt.
uellunt. manū aridā sanat.
homine ad demonio cecū & mu-
tum curat. & in pncipe doe-
monioꝝ id facere opinantes
destruit. phariseis petentib⁹
ione & nimineuitarū signū
tradit. matrē & frs spernit.

Sedens in nauicula ihc turbis
parabolas exponit. idē semi-
nantis semen centesimū. sexa-
gesimū & tricesimū. De zila-
nia in iherico. De grano sinapi.
De fermento abscondito in fari-
na. & exsoluit parabolas zi-

laniorū discipulis. parabola de
thesauro in agro. De bona
margarita. De rite missio in
mari. p phetā in patria sua
sine honore esse.

De iohis capite in disco. De v.
panib. & duob. piscib. in qñq.
milia viroz. ihc sup mare
ambulat. & petrū mergentē
alleuat. & in turba gemasas
multos languores curat.

De manib. lauandis. & debis
que de ore excurrunt. qā comū
nant n que intant in homi-
nē. filiā mulieris syrophe
nisse ad demonio curat. & scy-
mar galilee. clodos. cecos
& mutos sanat.

De septē panib. & paucis piscib.
quattuor milia hominum.
De signo iohē pphete. De fer-
mento phariseoꝝ. De ep̄atu
petri. quē increpat. ac dicit.
crucē suā tollere debere unū
quēq. qui uelit dñm sequi.
& dicit n uisuros quosdā mor-
tē. donec uideant filiū homi-
nis in regno suo uenire.

In monte cū moyse & helia ap-
paret. & uox de celo ad eū. un-

de descenditib. helia iam
uenisse. & non esse susceptu
manifestat. pueru lunaticu
saluat. Et de fide ut granu sy
napis docet. Destatere in o
re piscis.

De humilitate sicut pueru. &
de manu & pede. & oculo cru
endo. & nec minimu scanda
lizandum quoru angelos
facie patris in celis semp vi
dere testat. Correctio frum
quod indulgeri debeat altu
trum usq. Septuagies Septies.

Qui conseru suu ppter denario
centu suffocat. Uxor n de
bet dimitti. & de eunuchis.
Infantes n ee arcendos ab ene
dictione. Diuine difficile in
troire in regnu celoz & centu
plum recepturu qui omnib
suis renunciauerit.

De primis nouissimos fieri. Pa
rabola operarioz in uincam
conductoru. De filis Zebedi
& de primis accubitis cenae.
De duob' eccis secus uia sedentib.

De asina & pullo ei. & ubi nu
mularios de templo claman
tib. pueris osanna. De ficu que

arida facta e. Interrogatus
in qua potestate hec faceret.
ipse interrogat de iohannis
baptismate. & subiungens
parabola hominis qui filios
suos in uinea mittit. & quod
publicani & interitices in re
gno di multos sacerdotu &
scribaru sint pcessuri dicit.
Parabola de uinitorib. qui in
ficiunt ad se missos. Parab
ola ubi in uitate contemnunt
venire ad nuptias.

De inscriptione & imagine ce
saris. De muliere que septē srs
habuit. Temptatus pharisei
interrogat eos de xpo cui fili
cet. & ad discipulos ut que pha
risei dicunt. fiant. sed que
faciunt non fiant.

In terpar scribas & phariseos
& de psolito. De iuramento.
De camelo & culice. & calice.
& catino lauando. & monu
mentis de albatis. & monu
mentis pphetaru & aliis
multis.

Berusalem. hierlm. De struc
tura templi. & signis nouis
simoy di cru. & dieb. breuia

tas. De pseudo xpistis. De
pseudo. pphctis. De aduen
tu saluatoris & occasu cle
mentorum. De decē virgi
nibus. De talentis. De omib;
adextris & hedis. sinistris.
& de operib; eorum.

Que consilio iudeorū. De com
prehensio^{re} ihu. De muliere que
ungento pfudit ihm. iudas
p^{ri}mum p^{er}cut. ut tradat
ihm. ecnans. de iuda tradi
tore suo ad discipulos loqui
tur. oblatio eius.

Petro dicit quod tercio pul
lo abnegaturus cū eēt. Ora
tiones^{ihv} ad patrē. Iudas ihm
o seculo tradidit. & petrus
auriculā abscidit. Ihc falsis
testib; condemnatur. & illu
ditur. Petrus tercio abnegat
& lacrimatur. Ihc pilato tra
ditur. & iudas laqueo se sus
pendit. De agro figuli. Iu
dicium pilati. & de barra
ba latrone.

Passio ihu & sepultura. & re
surrectio eius. Itemq; man
data & doctrina eius de
baptismo.

E. p. m.

ihv xpi filii DAVID.
filii abraham. Abra-
ham autem genuit
ysaac. ysaac autem
iacob. Iacob autem ge-
nuit iudam & fratres
eius. iudas autem ge-
nuit pharset & tamar de
thamar. Pharset autem
genuit esrom. esrom
autem genuit aram.
Aram autem genuit
aminadab. aminadab
autem genuit na-
asson. Naasson autem
genuit salmon. Sal-
mon autem genuit bo-
oz derachab. Booz au-
tem genuit obed ex
ruth. obed autem ge-
nuit iesse. Iesse autem
genuit dauid regem.
Dauid autem rex ge-
nuit salomone. ex ea
quae fuit uriae. Salo-
mon autem genuit ro-
boam. roboam autem
genuit abia. Abia au-
tem genuit asa. asa au-
tem genuit iosaphat.

Iosaphat autem genu-
it ioram. ioram autem
genuit oziam. Ozias
autem genuit ioatha.
ioatham autem genuit
achaz. Achaz autem
genuit elcechiam. elce-
chias autem genuit ma-
nassen. Manasses autem
genuit ammon. am-
mon autem genuit iosia.
Iosias autem genuit ie-
choniam & fratres eius.
intransmigratione ba-
bylonis. Et post trans-
migratione babylonis.
iechonias genuit sala-
thiel. Salathiel autem
genuit zorobabel. Zo-
robabel autem genuit
abiud. Abiud autem
genuit elachim. elia-
chim autem genuit alor.
Alor autem genuit sadoch.
sadoch autem genuit
acchim. Acchim autem
genuit eliud. eliud autem
genuit elcazar. Elcazar
autem genuit mathan.
mathan autem genuit

iacob. Iacob autē ge-
nuit ioseph uirum
mariae. De qua natus
est ihc qui uocatur
xpc.

I. ii.
Solut.

Omnes ergo generatio-
nes ab abraham usque ad
dauid. generationes
xiiii. & a dauid usque
ad transmigrationem
babylonis gener. xiiii.
& a transmigratione
babylonis usque ad
xpm generat. xiiii.

I. iii.
L. ii.

CAP. I.
PI AUTEM
generatio sic
erat.

Cum esset desponsata
mater ihu maria io-
seph. ante quam con-
uenerit inuenta est
in utero habens. de
spu sco.

I. iii.
Solut.

Ioseph autem uir eius
cum esset iustus & nol-
let eam traducere. uo-
luit occulte dimittere
eam. Hae autē co-
gitante. ecce angelus

dñi in somnis apparu-
it ei dicens. Ioseph fili
dauid. noli timere ac-
cipere mariam coniu-
gum tuam. Quod enim
in ea natum ē. de spu
sco est. Pariet autē filiū.
& uocabis nomen eius
ihm. Ipse enim saluum
faciet populum suum.
a peccatis eorum. Hoc
autem totum factum ē.
ut adimpleretur quod
dictum ē a dño p pph-
etam dicentē. Ecce uir-
go in utero habebit &
pariet filium. & uoca-
bunt nomen eius em-
manuel. quod ē int-
pretatum nobiscū dñs.
Exurgens autē ioseph
a somno. fecit sicut p-
cepit ei angelus dñi.
Et accepit coniugem
suam. & non cognosce-
bat eam. donec pepe-
rit filium suum primo
genitum. & uocauit
nomen eius ihm.

Cum ergo natus esset ihc

2.

in bethleem iudae in diebus herodis regis. ecce magi a oriente uenerunt hierosolimam dicentes. Ubi est qui natus est rex iudeorum. Vidimus enim stellam eius in oriente. & uenimus adorare eum. Audiens autem herodes rex turbatus est. & omnis hierosolyma cum illo. Et congregans omnes principes sacerdotum & scribas populi. sciscitabatur ab eis. ubi xpc nasceretur.

Jo. vi.
x
salus.

In illi dixerunt ei. In bethlehem iude. Sic enim scriptum est per prophetam. Et tu bethleem terra iuda. nequaquam minima es in principibus iuda. Ex te enim exiit dux. qui regat populum meum israel.

Jo. vi.
x
salus.

Tunc herodes clam uocatis magis. diligen-

ter didicit ab eis tempus stelle quae apparuit eis. Et mittens illos in bethleem dixit. Ite & interrogate diligenter de puero. & cum inuenieris renunciate michi. ut & ego ueniens adorem eum. Qui cum audissent regem. abiierunt. Et ecce stella quam uiderant in oriente antecedebat eos. usque dum ueniens staret supra ubi erat puer. Uidentes autem stellam gausi sunt gaudio magno ualde. Et intrantes domum. inueniunt puerum cum maria matre eius. Et procidentis. adorauerunt eum. Et aptis thesauris suis. obtulerunt ei munera. aurum. thus. & myrram. Et responso accepto in somnis non redierunt ad herodem. per aliam

uiam reuersi sunt in
regionem suam. Qui
cum recessissent. ecce
angelus dñi apparui
t in somnis ioseph di
cens. Surge & accipe
puerum & matrem ei
us & fuge in aegyptum.
& esto ibi usq. dum
dicam tibi. futurum
est enim. ut herodes
querat puerum ad p
dendum eum. Qui con
surgens. accepit pue
rum & matrem eius
nocte. & secessit in ac
gyptum. & erat ibi
usq. ad obitum hero
dis. ut adimpleretur
quod dictum est a dño
p pphetam dicentem.
Ex aegypto. uocaui
filium meum. Tunc
herodes uidens quò il
lusus esset amagis. ira
tus ē ualde. Et mitte
ns occidit omnes pue
ros qui erant in bethle
em & in omnib. finib.
eius. ab imatu & infra

secundum tempus qd
exquisierat amagis.
Tunc adimpletum ē.
quod dictum est p hie
remiam pphetam di
centem. Vox in terra
audita ē. ploratus &
ululatus multus. ra
chel plorans filios su
os. & noluit consola
ri quia non sunt.

DE F U N C T I O
autem herode.
ecce apparuit ange
lus dñi in somnis io
seph in aegypto dicens.
Surge & accipe pue
rum & matrem eius.
& uade in terram isra
hel. Defuncti sunt
enim. qui querebant
animam pueri. Qui
surgens. accepit pue
rum & matrem eius.
& uenit in terram isra
hel. Audiens autem
quod archelaus regna
ret in iudca. pherode
patre suo. timuit illo

ire. Et ammonitus
in somnis secessit in
partes galilee. & ueni
ens in ciuitate habita
uit que uocatur na
zareth. ut adimple
retur quod dictum e
st per prophetas. quo na
zareth uocabitur.

In diebus autem illis.
uenit iohannes bap
tista predicans in deser
to iudee. & dicens.
Poenitentiam agite.
appropinquabit enim
regnum celorum.

Hic est enim. qui dic
tus est per isaiam. pph
etam dicens. Vox
clamantis in deserto.
parate uiam domini. & re
tas facite semitas eius.
Ipsa autem iohannes
habebat uelut uentum
de pilis camelorum. & zo
nam pelliciam circa
lumbos suos. Cuius au
tem cibus erat locuste.
& mel siluestre. Tunc
exiebat ad eum hiero

solyma. & omnis iu
dea & omnis regio cir
ca iordanem. & bap
tizabantur in iordane
ab eo. confitentes pec
cata sua.

Videns autem multos
phariseorum & sadduce
orum. uenientes ad
baptismum suum. di
xit eis. Progenies ui
perarum. quis demon
strauit uobis fugere a
futura ira. Facite ergo
dignum fructum poe
nitentie. & ne uidetis
dicere intra uos. patre
habemus abraham.
Dico enim uobis. quod
potens est deus de lapidibus
istis suscitare filios ab
rahe. Iam enim securis.
ad radicem arborum
posita est. Omnis ergo ar
bor que non facit fruc
tum bonum. exciditur.
& in ignem mittitur.

Ego quidem uos bap
tizabo in aqua. in poeni
tentiam. Qui autem

3

Jo. viii.
L. vi.
I. ii. xxv.

Jo. viii.
L. vi.
I. ii. xxv.

Jo. viii.
L. vi.
I. ii. xxv.

Jo. x.
L. viii.

Jo. xi.
L. x.
I. xii.

post me uenturus est.
fortior me est. Cuius n
sum dignus calci amen
ta portare. ipse uos bap
tizabit in spu sco. & ig

M. xii.
L. xi.

Quius uentilabru *mi.*
in manu sua. & p mun
dabit artem suam. &
congregabit triticum
suum in horreum. Pale
as autem comburit ig
ni inextinguibili.

M. xiii.
Solys.

Tunc uenit ihc a galilea
in iordanem ad iohan
nem. ut baptizaretur
ab eo. Iohannes autem
prohibebat eum dicens.
Ego atque debco baptiza
ri. & tu uenis ad me.
Respondens autem ihc.
dixit ei. Sine modo. sic
cum deest nos imple
re omne iusticiam.

M. xiiii.
m. v.
L. xiii.
L. xv.

Tunc dimisit eum.
Baptizatus autem ihc.
confestim ascendit de
aqua. Et ecce aperti
sunt caeli. & uidit spm
di descendente sicut co
lumbam. & ueniente

supse. Et ecce uox de ce
lis dicens. hic est filius
meus dilectus. in quo
mihi complacui.

III.

TUNC IHC DYC
tus est in deserto
aspu. ut temptare
tur a diabolo.

M. xv.
m. vi.
L. xv.

Et cum ieiunasset. xl.
diebus & xl. noctibus.
postea esurit. Et acc
dens temptator. dixit ei.
Si filius di es. dic ut la
pidi isti panes fiant.
Qui respondens dixit.
Scriptum est. non in pa
ne solo uiuit homo.
sed in omni uerbo quod
procedit de ore di. Tunc
assumpsit eum diabo
lus in scam ciuitatem.
& statuit eum sup pin
naculum templi. & di
xit ei. Si filius di es. mit
te te deorsum. Scriptu
est enim. Quia angelis
suis mandauit de te. &
in manibus tollent te ne
forte offendas ad lapide

M. xvi.
m. vii.
L. xvi.

pedem tuum. **A**it illi
ihc rursus. Scriptum
est. non temptabis dñm
dñm tuum. Iterum assu-
psit cum diabolo in
montem excelsum val-
de. & ostendit ei omnia
regna mundi & gloria
eorum. & dixit illi.

Hec omnia tibi dabo.
si cadens adoraueris me.
Tunc dicit ei ihc. Ua-
de satanas. Scriptum
est enim. Dñm dñm tu-
um adorabis. & illi so-
li seruis.

Tunc reliquit cum dia-
bolus. & ecce angeli ac-
cesserunt. & ministra-
bant ei.

Cum autem audisset ihc
quod iohannes traditus
esset. secessit in galilea.

Et relicta ciuitate naza-
reth. uenit & habita-
uit in capharnaum me-
ritimam. in finibus zabu-
lon & neptalim. ut ad-
impletur quod dictum
est per ysaiam prophetam.

Terra zabulon & terra
neptalim. uia maris
transiordanen galilee.
Centium populus qui
sedebat in tenebris. lu-
cem uidit magnam.
& sedens in regione
umbrę mortis. lux or-
ta est eis.

Ex inde coepit ihc p̄di-
care & dicere. Peniten-
tiam agite. appropin-
quabit enim regnum
caelorum. Ambulans
autem ihc iuxta ma-
re galilee. uidit duos
fratres symonem qui uo-
catur petrus. & andre-
am fratrem eius mit-
tentes rete in mare.

Erant enim piscatores.
Tunc ait illis. Venite post
me. & faciam uos fic-
ti piscatores hominum.
At illi continuo relic-
tis retibus. secuti sunt
eum.

Et procedens inde. uidit
alios duos fratres. iaco-
bum zebeda & iohannem

Mat. xxi
v. viii

Mat. xxi
v. x
L. xxi

Mat. xxi
v. xxi

fratrem eius in nauu
cum zebedeo patre eorum
reficiens rema sua.
& uocauit eos. Illi autem
statim relictis retibus
& patre. secuti sunt eum.

Et circuibat ihc tota
galileam. docens in
synagogis eorum. &
predicans euangelium
regni. & sanans omne
languorem. & omne in
firmitatem in populo.
Et abiit opinio eius
in totam syriam. &
optulerunt ei omnes
male habentes uarias
languoribus. & tormen
tis comprehensos. & qui
demonia habebant.
& lunaticos. & paraly
ticos. & curauit eos.
Et secuti sunt eum
turbe multe de gali
lea. & decapoli. & ie
rosolymus. & iudca. &

Quod transiordanem
transiens. **IIII.**
autem ihc tur
bas. ascendit

in montem. Et cum sedis
set. accesserunt ad eum
discipuli eius.

Et aperiens os suum.
docbat eos dicens.

Beati pauperes spiritu.
quoniam ipsorum est regnum
celorum.

Beati mites. quoniam ipsi
possidebunt terram.

Beati qui lugent. quoniam
ipsi consolabuntur.

Beati qui esuriunt & si
tiunt iusticiam. quoniam ip
si saturabuntur.

Beati misericordes. quoniam
ipsi misericordiam conse
quentur. **B**eati mun
do corde. quoniam ipsi deum
uidebunt. **B**eati paci
fici. quoniam filii dei uoca
buntur. **B**eati qui per
secutionem patiuntur
propter iusticiam. quoniam
ipsorum est regnum celorum.

Beati qui cum maledi
xerint uobis & persecuti
uos fuerint & dixerint
omne malum aduersum
uos. mentientes propter

in xxx
L. xlvi.

in xxxvi
solus

in xxxvii
L. xlvi.

in xxxviii
L. xlvi.

in xxxviii
solus

in xxx
L. xlvi.

in xxxv
L. xlvi.

in xxxviii
solus

me. Gaudet & exulta-
t. quō merces ur̃a. co-
piosa est in caelis. Sic
enim p̃secuti sunt pro-
phetas qui fuerunt an-
te uos.

Quos estis sal terre. Quod
si sal euaserit. in quo
salietur. ad nichilum
ualet ultra. nisi ut mit-
tatur foras. & conculca-
tur ab hominibus.

Quos estis lux mundi.
Non potest ciuitas ab-
scondi sup̃a monte po-
sita. Neq. accendunt lu-
cernam & ponunt eam
sub modio sed sup̃ can-
delabrum. ut luceat
omnib. qui in domo s̃.
Sic luceat lux ur̃a co-
ram hominib. ut uide-
ant opera ur̃a bona.
& glorificent patrem
ur̃m qui in caelis est.

Nolite putare quō ueni
soluere legē aut p̃phe-
tas. non ueni soluere
sed adimplere.

Amen quippe dico uobis.

donec transcat celum
& terra. iota unum. aut
unus ap̃ex non p̃teribit
aliquid. donec omnia fi-

Qui ergo soluerit
unum de mandatis is-
tis minimis & docuerit
sic homines. minimus
uocabitur in regno ce-
lorum. Qui autē fecerit
& docuerit. hic ma-
gnus uocabitur in reg-
no celorum. Dico enī
uobis. quia nisi habun-
dauerit iusticia ur̃a
plusquā scribarum &
phariseorū. n̄ intrabi-
tis in regnū celorum.
Audistis quia dictum
est antiquis. non occi-
des. Qui autē occiderit.
reus erit iudicio. Ego
autem dico uobis. quia
omnis qui irascitur fr̃i
suo. reus erit iudicio.
Qui autem dixerit fr̃i
suo racha. reus erit con-
cilio. Qui autē dixerit
fatue. reus erit gehennę
ignis. Si q̃ offeris munus

*Maxim
solus*

*Maxim
m e 11
L. elix*

*Maxim
m e 11
L. elix*

*Maxim
solus*

*Maxim
L. elix*

tuum ad altare & ibi
recordatus fueris quia
frater tuus habet ali
quid aduersum te. re
linque ibi munus tu
um ante altare. & ua
de prius reconciliari
fri tuo. & tunc ueni
ens offeres munus tuu.

*Matth. v.
L. c. lxxii*

Esto consensuens aduer
sario tuo cito dum es
in uia cum eo. ne forte
tradat te aduersarius
iudici. & iudex tradat
te ministro & in carcerem
mittaris. Amen dico
tibi. non exies inde
donec reddas nouissi
mum quadrante.

*Matth. v.
L. c. lxxiii*

Audistis quia dictum
est antiquis. non moe
chaberis. Ego autem
dico uobis. Quo omnis
qui uiderit mulierem
ad concupiscendum eam.
iam moechatus est eam
in corde suo. Quod si
oculus tuus dexter sca
ndalizat te. erue eum
& pice abste. Expedi

enim tibi ut percat
unum membrorum tuorum
quam totum corpus tu
um mittatur in gehem
nam. Et si dextera ma
nus tua scandalizat
te. abscide eam & pice
abste. Expedi enim
tibi. ut percat unum mem
brorum tuorum. quam
totum corpus tuum
cat in gehennam. Dic
tum est autem. Quicumque
dimiserit uxorem suam.
det illi libellum repu
dii. Ego autem dico
uobis. Quia omnis qui
dimiserit uxorem suam
excepta fornicationis
causa. facit eam moe
chari. Et qui dimissa
duxerit. adulterat.
Iterum audistis quia
dictum est antiquis. non
piurabis. reddes autem
domino iuramenta tua.
Ego autem dico uobis.
Non iurare omnino. neque
per celum quia thronus
dñi est. neque per terram quia

scabellum ē pedum ei.
neq. p ierosolymam.
quia ciuitas ē regis
magni. neq. p caput
tuum iurabis. quia n̄
potēs unum capillū
album facere aut ni-
grum. Sit autem ser-
mo ur̄: est est. non. n̄.
Quod autē his uerbis
abundantiū ē. ama-
lo est. Audistis quia
dictum ē. oculū po-
culo. & dente p dente.
Ego autē dico uobis.
non resistere malo.

*Mat. xxiij
L. l. iij*
Sed si quis te percussit
in dextrā maxillam
tuam. prebe illi & alte-
ram. & ei qui uult te
cum iudicio contende-
re. & tunicā tuā tolle-
re. dimitte ei & palliū.

*Mat. xxviii
Solus*
Si qui cunq. te angaria-
uerit nulle passus. ua-
de cum illo alia duo.
Qui petit att. da ei. &
uolenti mutuari att.
ne auctaris. Audistis
quia dictum ē. diliges

proximum tuum. & o-
dis inimicum tuum.

Ego autem dico uobis.
Diligite inimicos ur̄os.
benefacite his qui ode-
runt uos. & orate p p-
sequentib. & calumni-
antib. uos. ut sitis filii
patris ur̄i qui in celis
est. qui solem suū ori-
ri facit sup bonos &
malos. & pluit sup
iustos & iniustos.

Si enim diligitis eos qui
uos diligunt. quā mer-
cedem habebitis. non
ne & publicani hoc fa-
ciunt. Et si salutaue-
ritis fratres ur̄os tan-
tum. quid amplius fa-
ciatis. Nonne & ethnici
hoc faciunt. Estote q̄
uos pfecti. sicut & pa-
ter ur̄ celestis pfectus ē.

Atendite ne iusticiam
ur̄am faciatis coram ho-
minib. ut uideamini
ab eis. Alioquin mer-
cedem n̄ habebitis apud
patrem ur̄m qui in celis ē.

*Mat. i.
L. lv*

*Mat. xxi
Solus*

*Mat. xxi
L. lvi*

Cum q̄ facis elemosi-
nam. noli tuba cane-
re ante te. sicut hypo-
critae faciunt in syna-
gogis & in vicis. ut ho-
norificentur ab homi-
nibus. Amen dico vo-
bis. receperunt merce-
dem suam. Tu autem
faciente elemosinam.
nesciat sinistra tua q̄
faciat dextera tua. ut
sit elemosina tua in
abscondito. Et pater
tuus qui videt in ab-
scondito. reddet tibi.

E T CUM ORA-
tis. non eritis
sicut ypocritae. qui
amant in synagogis
& in angulis plattea-
rum stantes orare. ut
videantur ab hominib.
Amen dico vobis. rece-
perunt mercedē suam.
Tu autem cum orabis.
intra cubiculū tuū.
& clauso ostio tuo ora
patrem tuum in ab-

scondito. Et pater tuus
qui videt in abscondito.
reddet tibi.

O rantes autem. nolite
multum loqui sicut
ethnici. Putant enim.
quod in multiloquio
suo exaudiantur. No-
lite q̄ assimilari eis.
Scit enim pater ur̄
quid opus sit vobis.
ante quā petatis eū.
Sic q̄ vos orabitis.
Pater nr̄ qui es in celis.
Sēificetur nomen tuū.
Adueniat regnū tuū.
Fiat voluntas tua. Si-
cut in celo & in terra.
Panem nr̄m supstanti-
alem da nobis hodie.
Et dimitte nobis de-
bita nr̄a. sicut & nos
dimittimus debitorib.
nr̄is. Et ne nos indu-
cas in temptationem.
Sed libera nos a malo.
S i cum dimiseritis homi-
nib. peccata eorū. dimit-
te & vobis pater ur̄ ce-
lestis delicta ur̄a. Si autē

Mat. 23. 11.
L. 43. 11.

Mat. 23. 11.
L. 43. 11.

non dimiseris homi-
nibus. nec pater ur̄ di-
mittat uobis peccata

Mathe
x
solus

Cum autem ieiunatis. nolite fieri sicut
hypocritae tristes. Ex-
terminant enim faci-
es suas. ut parent ho-
minibus ieiunantes.
Amen dico uobis. quia
repperunt mercedem
suam. Tu autem cum ie-
iunas. unge caput
tuum & faciem tuam la-
ua. ne uidearis homi-
nibus ieiunans. sed pa-
tri tuo qui est in abscon-
so. & pater tuus qui
uidet in absconso. red-
det tibi. Nolite thes-
aurizare uobis thesau-
ros in terra. ubi erugo
& tinea demolitur. &
ubi fures effodiunt &
furanur.

Mathe
x
Lel m

Thesaurizate autem uobis
thesauros in celo. ubi
neq. erugo neq. tinea
demolitur. & ubi fures
non effodiunt. nec furan-

tur. Ubi enim est thes-
aurus tuus. ibi est &
cor tuum.

Lucerna corporis tui.
est oculus tuus. Si fue-
rit oculus tuus simplex.
totum corpus tuum lu-
cidum erit. Si autem
oculus tuus nequam
fuerit. totum corpus
tuum tenebrosū erit.
Si ergo lumen quod inte-
st. tenebre sunt. ipse
tenebre quantū erunt.

Mathe
x
L exatm

Nemo potest duob. do-
minis seruire. Aut enim
unum odio habebit.
& alterum diliget. Aut
unum sustinebit. & al-
terum contempnet.
Non potestis dō serui-
re. & mammonē.

Mathe
x
L exxi

Idco dico uobis. ne sol-
liciti sitis anime ur̄ae
qd manducatis. neq. cor-
pori ur̄o qd induami-
ni. Nonne anima plus
est quam esca. & corpus
quam uestimentum.
Respiciite uolatilia ce-

Mathe
x
L c l.

31
li. quō non sciunt neq
metunt. neq. congrega
nt in horrea. & pater
uester celsis pascit il
la. Nonne uos magis
pluris estis illis. Quis
autem uirum cogitans po
test adicere ad statum
suam cubitum unum.
& de uestimento quid
solliciti sitis. Conside
rate lilia agri quom
crescunt. non laborant
neq. necunt. Dico autē
uobis. quō nec salomon
in omni gloria sua co
opertus ē. sicut unum
ex istis. Si autem fœcū
agri quod hodie ē &
cras in dybanum muta
tur dōs sic uestit. quan
to magis uos minime
fidei. Nolite q̄ solliciti
esse dicentes. qd man
ducabimus. aut quid
bibemus. aut quo ope
riemur. Hec enim om
nia. gentes inquirunt.
Scit enim pater ur̄. q̄a
his omnib. indigeatis.

Quarta q̄ primum
regnum dī & iusticiā
eius. & hec omnia ad
iciuntur uobis. Nolite
ergo solliciti esse in cras
tinum. Crastinus enī
dies sollicitus erit sibi
ipsi. Sufficit dici ma
licia sua. **.VI.**

NOLITE IUDI
care. ut non iu
dicemini. In quo enim
iudicio iudicaueritis.
iudicabimini. Et in
qua mensura mensi
fueritis. remittetur uo
bis. **.VII.**
Quid autē uidet
festucā in oculo fr̄is tui.
& trabem in oculo tuo
non uidet. Aut quom
dicis fr̄i tuo. fr̄. sine ci
ciam festucā de oculo
tuo. & ecce trabis ē in
oculo tuo. Hypocrita.
 ecce primum trabem
de oculo tuo. & tam
uidebis acceit festucam
de oculo fr̄is tui.

Nolite dare sc̄m canib.
neq. mittatis margari

A
m. l.
l. l. i.
l. l. vi.

m. l.
l. l. viii.

m. l. ii.
solus

tas uias ante porcos.
ne forte conculcent eas
pedib. suis. & conuer-
si dirumpant uos.

*m. l. iii.
L. cxxv*

Petite & dabitur uobis.
querite & inuenietis.
pulsate & aperietur
uobis. Omnis enim qui
petit accipit & qui
querit inuenit. & pul-
santi aperietur. Aut
quis est ex uobis homo.
quod si petierit filius
suus panem. nunquid la-
pidem porriget illi.
aut si piscem petierit.
nunquid serpentem porri-
get ei. Si ergo uos cum
sitis mali nolitis bona
data dare filiis uestris.
quantomagis pater uester
qui in celis est dabit bo-
na petentibus se.

*m. l. iiii.
L. lxxv*

Omnia ergo quaecunq;
uultis ut faciant uobi
homines. & uos facite
eis. Hec est enim lex
& prophetarum.

*m. l. v.
L. lxxvi*

Interate per angustam por-
tam. quia lata porta

& spaciofa uia que du-
cit ad perditionem. & mul-
ti sunt qui intrant per eam.
Quam angusta porta &
arta uia que ducit ad
uitam. & pauci sunt
qui inueniunt eam.

AD TENDITE a falsis propheta-
tis. qui ueniunt ad uos
inuestimentis ouium.
intra seculum autem sunt
lupi rapaces. A fructibus
eorum. cognoscetis eos.
unquid colligunt de
spinis uuas. aut de tri-
bulis ficus.

*m. l. vi.
S. l. v*

Sic omnis arbor bona.
fructus bonos facit.
Mala autem arbor. fruc-
tus malos facit. Non po-
test arbor bona fructus
malos facere. neq; ar-
bor mala fructus bo-
nos facere. Omnis ar-
bor que non facit fruc-
tum bonum. excidetur.
& in ignem mittetur.
Igitur ex fructibus eorum.
cognoscetis eos.

*m. l. vii.
L. lxxi.*

Non omnis qui dicit mihi

*m. l. viii.
L. lxxii
d. cxxi*

dñe dñe intrabit in
regnum celorum. sed
qui facit uoluntate
patris mei qui in cac
lis ē. ipse intrabit in
regnum celorum.

Thlx
v.
L. clxxi

Multi dicent michi in il
la die dñe dñe. nonne
in nomine tuo pphe
tauimus. & in nomine
tuo demonia eiecimus.
& in tuo nomine uirtu
tes multas fecimus. Et
tunc confitebor illis q̃a
nunquā noui uos. dis
cedite a me qui opera
mini iniquitatem.

Thlx.
v.
L. lxxii

Omnis q̃ qui audit uer
ba mea hec & facit ea.
assimilabitur uiro sa
pienti qui aedificauit
domum suā sup petra.
Et descendit pluuia.
& uenerunt flumina.
& flauerunt uenti. & ir
ruerunt in domū suā.
& non cecidit. fundata
enim erat sup petram.
Et omnis qui audit uer
ba mea hec & non facit
ea. similis erit uiro stul

to. qui aedificauit do
mum suā sup barā.
& descendit pluuia &
uenerunt flumina. &
flauerunt uenti. & ir
ruerunt in domū suā.
& cecidit. & fuit ruina

cius magna. **Cap.**

IN FACIUM. VII.

est cum consum
masset ihc uerba hec.
ammirabantur turbe
sup doctrina ei. Erat
enim docens eos sicut
potestatem habens. & n̄
sicut scribe eorum &
pharisea.

Thlx.
v.
L. lxxii.
xxxi.

8

Cum autem descendisset
ihc de monte. secutus ē
eum turbe multe. Et
ecce leprosus ueniens.
adorabat eum dicens.
Dñe si uis. potes me
mundare. Et extende
ns manum. tetigit eū
dicens. Uolo. munda
re. Et confestim mun
data ē lepra eius. Et
ait illi ihc. Uide ne
mini dixeris. sed uade
ostende te sacerdoti. &

Thlx.
v.
L. lxxii.
l. xxxiii

offer munus quod p̄coc
pit moyses in testimo
nium illis.

*Mat. xxi.
l. lxxv.
p. xxxvii.*

Cum autem introisset ca
pharnaum. accessit ad
eum centurio rogans eū.
& dicens. Dñe. puer m̄s
iacet paralyticus in do
mo. & male torquetur.
Et ait ih̄c. Ego uenia.
& curabo eum. Et res
pondens centurio ait.
Dñe. non sum dignus
ut intres sub tectum
meum. sed tantum dic
uerbo & sanabitur pu
er meus. Nam & ego
homo sum sub potesta
te habens sub me mili
tis. & dico huic uade
& uadit. & alii. ueni.
& uenit. & seruo meo
fac hoc. & facit. Audi
ens autem ^{ih̄c} miratus ē.
& sequentibus se dixit.
Amen dico uobis. non
inueni tantā fidē in is
rahel. Dico autē uobis.
quod multi ab oriente
& occidente ueniunt.
& recumbent cū abrahā

*Mat. xxi.
l. lxxv.
p. xxxvii.*

& ysaac. & iacob in regno
cedorum. Filii autē reg
ni cecident in tenebras
exterioris. ibi erit fletus
& stridor dentium.

Et dixit ih̄c centurioni.
Uade. & sicut credidi
sti. fiat tibi. Et sana
tus ē puer in illa hora.

*Mat. xxi.
l. lxxv.
p. xxxvii.*

Et cum uenisset ih̄c in
domum petri. uidit
socrum eius iacentem.
& febricitantē. Et tan
git manum eius. & di
misit eam febris. Et
surrexit. & ministrabat
eis. Uespere autē facto.
optulerunt ei multos
demonia habentes. &
cicabat spiritus uerbo.
& omnes male habentes
curauit. ut adimplet
tur quod dictum ē p̄
ysaiam. p̄phetā dicen
tem. Ipse infirmitates
n̄as accepit. & egrota
tiones portauit. Uiden
s autē ih̄c turbas multas
circumse. iussit ire tra
nssitum.

*Mat. xxi.
l. lxxv.
p. xxxvii.*

Et accedens unus scriba.

*Mat. xxi.
l. lxxv.
p. xxxvii.*

ait illi. Sequar te. quo
cumq. ieris. Et dicit
ei ihc. Uulpes foucas
habent. & uolucres ce
li nidos. filius autem
hominis non habet u
bi caput reclinet. Alius
autem de discipulis ei
ait illi. Dñe. pmitte
me primum ire. & se
peliere patre meū. Ihc
autem ait illi. Seque
re me. & dimitte mor
tuos sepeliere mortuos
suos. VIII.

Et ascendente eo in nau
culam. secuti sunt cum
discipuli eius. Et ecce
motus factus ē magnus
in mari. ita ut nauicu
la operiretur fluctib.
Erat enim illis uentus
contrarius. Ipse uero
dormiebat. Et accesser
unt. & suscitauerunt
eum dicentes. Dñe. sal
ua nos. perimus. Et
dicit eis. Quid timidi
estis modice fidei.
Tunc surgens impetra
uit uentis & mari. &

facta ē tranquillitas
magna. Porro. homi
nes mirati sunt dicentes.
Qualis ē hic. quia uen
ti & mare obocdiunt
ei. Et cum uenisset tra
nstrum in regionem
grascorum. occurrer
ei duo habentes demo
nia demonumatus ex
cutes sui nimis. ita
ut nemo posset transi
re puiam illā. Et ecce
clamauerunt dicentes.
Quid nobis & tibi ihc
fili di. Venisti huc ante
tempus torqueret nos.
Erat autem non longe
ab illis grex porcorum
multorum pascens. Demo
nes autem rogabant
eum dicentes. Si cis nō.
mitte nos ingregē por
corum. Et ait illis. Ite.
At illi excutes. abier
unt in porcos. Et ecce impe
tu abiit totus grex p
ceps in mare. & mortui
sunt in aquis. Pastores
autem fugerunt. & ue
nientes in ciuitate nun

l. lxxviii
r. ii.
m. xlvii.
l. lxxviii

I. lxxx.
r. i.
m. xx.
l. xxxvii.
f. xxxviii.

claustrum omnia. & de
his qui demonia habue
rant. Et ecce tota ciui
tas exiit obuiam ihu. &
uiso eo rogabant ut tra
nsiret a finibus eorum.

Et ascendens in nauiculam.
transiit. & uenit
in ciuitatem suam. Et ecce
offerebant ei paralyti
cum. iacentem in lecto.
Et uidens ihc fidem il
lorum. dixit paralyti
co. Con fide fili. remit
tuntur tibi peccata
tua. Et ecce quidam
describis. dixerunt in
tra se. Hic blasphemizat.
Et cum uidisset ihc co
gitationes eorum. dixit.
Vt quod cogitatis mala
in cordibus uestris. Quid
est dicere facilius di
mittuntur tibi pecca
ta. aut dicere surge &
ambula. Ut sciatis au
tem quod filius hominis
habet potestatem in ter
ra dimittendi peccata.
tunc ait paralytico.
Surge tolle lectum tuum.

& uade in domum tuam.
Et surrexit. & abiit in
domum suam. Uidentes
autem turbe timue
runt. & glorificauerunt
dominum qui dedit potesta
tem talem hominibus.

Et cum transiret inde
ihc. uidit hominem se
dentem in theloneo
matheum nomine. &
ait illi. Sequere me.
Et surgens. secutus est
eum.

Et factum est discumben
te eo in domo. ecce mul
ti publicani & peccato
res uenientes. discum
bebant cum ihu. & dis
cipulis eius. Et uiden
tes pharisei. dicebant
discipulis eius. Quare
cum publicanis & pecca
toribus manducat ma
gister uester.

Respondens autem ihc ait. Non
est opus ualentibus medi
cus. sed male habentibus.
Euntes autem discite quod
est. misericordiam uolo &
non sacrificium. Non

I. lxxx. i.
r. ii.
m. xx. i.
l. xxxviii.

I. lxxx. ii.
r. iii.
m. xx. ii.
l. xxxviii.
f. lxxxviii.

I. lxxx. iii.
r. iiii.
m. xx. iii.
l. xl.

enim ueni uocare iustos.
sed peccatores. Tunc ac-
cesserunt ad eum dis-
cipuli iohannis dicen-
tes. Quare nos & pha-
risei ieiunamus frequen-
ter: discipuli autem tui
non ieiunant. Et ait
illis ihc. Nunquid possunt
filii sponsi lugere. quia
diu cum illis est sponsus.
Venient autem dies cum
auferetur ab eis spon-
sus. & tunc ieiunabunt.
Nemo autem inmittit
commissuram panni ru-
dis in uestimentum uetus.
tollit enim plenitudi-
nem eius a uestimento.
& peior scissura fit. Neque
mittunt uinum nouum
in utres uetus. Alioquin
rumpuntur utres & ui-
num effunditur. & u-
tres perunt. Sed uinum
nouum in utres novos
mittunt. & ambo con-
seruantur.

in lxxviii
in lxxviii
L. lxxviii.

Hac illo loquente ad tur-
bas. ecce princeps unus
accessit. & adorauit eum

dicens. Domine. filia mea
modo defuncta est. sed
ueni impone manum
super eam. & uiuet. Et
surgens ihc. sequebatur
eum & discipuli eius. Et
ecce mulier quae sangui-
nis fluxum patiebatur
xii. annis. accessit re-
tro. & tetigit fimbriam
uestimenti eius. Dicebat
enim intra se. Si tetige-
ro tantum uestimentum
eius. salua ero. At ihc
conuersus. & uidens eam
dixit. Confide filia.
fides tua te salua fecit.
Et salua facta est mulier
ex illa hora. Et cum ue-
nisset ihc in domum prin-
cipis. & uidisset tybica-
nos & turbam tumultu-
antem. dicebat. Recedi-
te. non est enim mortua
puella. sed dormit. Et
deridebant eum. Et cum
cessa esset de turba. in-
trauit & tenuit manum
eius. & surrexit puella.
& exiit fama haec in uni-
uersam terram illam.

*mlxxv.
Solus*

Et transiit inde ih̄s.
secuti sunt cum duo ec
ci clamantes dicentes.
Misere n̄r. fili dauid.
Cum autē uenisset do
mum. accesserunt ad
eum cæci. Et dicit eis
ih̄s. Creditis quia pos
sum hoc facere uobis.
Dicunt ei. Utiq; dñc.
Tunc tetigit oculos eorū
dicens. scdm̄ fidē ur̄am
fiat uobis. Et aperti s̄
oculi illorum. Et com
minatus ē eis ih̄s. dicen.
Quidat. ne quis sciat. Il
li autem exeuntes. dif
famauerunt eum in tota
terra illa. Egressis autē
illis. ecce optulerunt ei
hominē mutum. doc
monium habentem.
Et cæto demonio. lo
cutus ē mutus. & mira
te sunt turbę dicentes.
Nunquā apparuit sic
in israhel. Pharisei autē
dicebant. In principe
demonioꝝ cæto doc
mones.

*mlxxvi
m l u
Lelxxvii*

Et circuibat ih̄s ciuita

tes omnes. & castella
docens in synagogis
eorum. & p̄dicans euan
gelium regni. & curans
omne languorē & om
nem infirmitatem.

Videns autem turbas ih̄s
misertus ē eis. quia cran
uexati & iacentes. sicut
oues non habentes pas
torē.

*mlxxvii
m l u
Lelxxviii*

Tunc dicit discipulis
suis. Messis quidem
multa. operarii autē
pauci. Rogate q̄ dñm
messis. ut mittat ope
rarios in messē suā.

*mlxxviii
L. c. viii.*

Et conuocatis
ih̄s. xii. disci
pulis suis. dedit illis
potestatem spirituum
in mundorum ut cice
rent eos. & curarent
omnem languorē. &
omnem infirmitatem.
Quodcum autē ap̄loꝝ
nomina sunt hæc. Pri
mus Symon qui dicit̄
Petrus. & andreas fr̄at
er eius. iacobus & ioh̄n̄s.

*mlxxviii
m l u
Lelxxviii*

*mlxxix
m l u
Lelxxx*

& iohannes fr̄ eius. Phi
lippus. & Bartholome
us. thomas. & matheus
publicanus. & iacobus
alpha. & tathcus. Sy
mon chananeus. & iu
das scariothes. qui &
tradidit eum.

mlxxxix
Solut

Hos duodecim. misit
ihs p̄cipiens eis. & di
cens. in uiam gentiū
ne abieritis. & in ciui
tates samaritanorū ne
intreueritis. sed potius
ite ad oues quę p̄curat
domus israel.

mlxxxix
r. m. l. iii
Lxxxviii
c. x.

Euntes autem p̄dicat
dicentes. quia appro
pinquabit regnum
celorum. Infirmos cu
rate. mortuos suscite.
leprosos mundate. de
mones eicite. Gratias ac
cepistis. gratias date.
Nolite possidere aurū
neq; argentum. neq;
pecuniam zonis uis.
Non peram inuia. neq;
duas tunicas. neq; cal
ciamenta. neq; uirgā.
Dignus ē enim opera

rius cibo suo.

In quācunq; ciuitate
aut castellum intreaue
ritis. interrogate quis
in ea dignus sit. & ibi
manete donec exeat.

mlxxxiii
m. l. iii
Lxxxviii
c. xii.

Interantes autē in domū.
salutate eam dicentes.
Pax huic domui. Et
si quidem fuerit domus
illa digna. ueniet pax
uſa ſup̄ eam. Sin autē
non fuerit digna. pax
uſa ad uos reuertetur.

mlxxxiii
Le xi

Et quicumq; non recepe
rit uos neq; audierit
sermones uſos. ex eun
tes foras de domo uel
ciuitate. excite pul
uerem de pedib; uſis.
Amen dico uobis. tole
rabilius erit tibi ſodo
morum & gomorr̄orū
iudicium iudicii quam il
li ciuitati.

mlxxxv
m. l. v
Lxxxviii
c. xiii

Ecce ego mitto uos. ſicut
oues in medio luporū.
Estote igitur prudentes ſi
cut serpentes. & ſimpli
ces ſicut columbe.

mlxxxvi
Le viii

Cauete autē ab hominib;

mlxxxvii
m. lxxxviii
L. cc. l.
p. c. l. i.

Tradent enim uos in conciliis. & in synagogis suis flagellabunt uos. & ad praesides & reges ducimini propter me. in testimonium illis & gentibus.

*M. lxxxvii
M. xli.
L. c. lxxvii
7. cc. l. i*

Cum autem tradent uos nolite cogitare quomodo aut quid loquamini. Dabitur enim uobis in illa hora. quod loquamini. Non enim uos estis qui loquimini. sed spiritus patris uestri qui loquitur in uobis. Tradet autem frater fratrem in mortem. & pater filium. & insurgent filii in parentes. & morte eos afficient. Et eritis odio omnibus. propter nomen meum. Qui autem persecutus fuerit uos usque in finem. hic saluus erit. **C**um autem persecuerint uos in ciuitate ista. fugite in aliam. Amen dico uobis. non consummabitur ciuitas ista. donec ueniat filius hominis.

*M. lxxxvii
S. lxxv.
S. lxxv.*

Non est discipulus super magistrum. nec seruus super dominum suum. Sufficit discipulo. ut sit sicut magister eius. & seruus sicut domini eius.

*M. x.
L. lxxvii
7. c. xxxvii*

Si patrem familias beelzebub uocauerunt. quanto magis domesticos eius. Nec ergo timeatis eos.

*M. xli.
S. lxxv*

Nichil enim operatum est quod non reuelabitur. & occultum quod non sciatur.

*M. lxxxvii
M. xli.
L. lxxxv*

Quod dico uobis intencbris. dicite in lumine. Et quod in aure audistis. predicare super terram. Et nolite timere eos qui occidunt corpus animam autem non possunt occidere. sed potius timeat. qui potest & animam & corpus perdere in gehennam. Nonne duo passeris asse ueniunt. & unus ex illis. non cadet super terram sine patre uestro. Ueri autem & capilli capiti

*M. lxxxvii
L. c. xli.*

tas. omnes numerati s.
Nolite g timere. mul
tis passib. meliores
estis uos. Omnis q qui
confitebitur me cora
hominib. confitebor
& ego cum coram pa
tre meo qui e in celis.

M. xcvi
L. xcvi
7c xlvi.

Qui autem negauit
me coram hominib.
negabo & ego cum co
ram patre meo qui e
in celis.

M. xc
L. c lx.

Nolite arbitrari quia
ueni mittere pace
in terra. non ueni pace
mittere sed gladium.
Ueni enim separare
hominem aduersus pa
trem suum. & filiam ad
uersus matrem suam. & nu
rum aduersus socrum
suam. & inimici homi
nis domestici eius.

M. xcvi
L. c lxxxi

Qui amat patrem aut ma
trem plusquam me. n
est me dignus. Et qui
amat filium aut filiam
sup me. non e me dig
nus. Et qui non acci
pit crucem suam & sequi

tur me. non e me dign.

Qui inuenit animam suam.
perdet illam. Et qui
pdiderit animam suam
propter me. inueniet

M. xcvi
L. c lxxxi
7c x.

Qui recipit uos. / ca.
me recipit. Et qui me
recipit. recipit cum
qui me misit.

M. xcvi
L. c xvi
7c xx

Qui recipit pphetam in
nomine pphete. mer
cedem pphete accipi
et. Et qui recipit ius
tum in nomine iusti.
mercedem iusti accipiet.

M. xcvi
SOLVS.

Et qui cunq potum de
derit uni ex minimis
istis calicem aque frigi
de tantum in nomine
discipuli. amen dico
uobis. non perdet mer
cedem suam.

M. c.
7c xi.
M. xcvi

FACTUM
est cum consu
masset ihc. pcipiens
duodecim discipulis
suis. transiit inde ut
doceret & pdicaret in
ciuitatib. eorum.

M. c.
7c xi.
SOLVS

Iohannes autem cum au
disset in uinculis ope

M. c. ii.
L. lxxviii.

ra xpi. mittens duos
de discipulis suis. ait
illi. Tu es qui uenturus
es. an alium expectam?
Et respondens ihs. ait
illis. Euntes renuncia
te iohanni. quicquid audis
tis & uidistis. Cceci ui
dent. claudi ambulant.
leprosi mundantur.
suri audiunt. mor
tui resurgunt. paupe
res euangelizantur. Et
beatus est. qui non fue
rit scandalizatus in
me. Illis autem ab eun
tib. coepit ihs dicere ad tur
bas de iohanne. Quid
existis in deserto ui
dere. harundinem uen
to agitatam. Sed quod
existis uidere. hominem
mollibus uestitum. Ecce
qui mollibus uestiuntur.
in domibus regum sunt.
Sed quod existis uidere
prophetam. Etiam di
co uobis. & plusquam
prophetam.

Hic est enim. de quo scrip
tum est. Ecce ego mitto

angelum meum ante fa
ciem tuam. qui preparabit
uiam tuam ante te.

Amen dico uobis. non
superxit inter natos mu
licum maior iohanne
baptista. Qui autem
minor est. in regno celo
rum maior est illo.

Adicibus autem iohannis
baptiste usque nunc re
gnum celorum uim pati
tur. & uiolenti rapiunt
illud.

Omnes enim prophete &
lex. usque ad iohannem
prophetauerunt. Et si
uultis recipere. ipse est
hedyas qui uenturus est.
Qui habet aures audien
di. audiat.

Qui autem simile ac
tibus generacione ista.
Similis est pueris seden
tibus in foro. qui cla
mant cocquibus. di
cunt. Cocquimus uobis
& non saltastis. lamen
tauimus. & non planx
istis. Venit enim iohan
nes. neque manducans

M. tam.

L. lxx.

M. e. vi.

L. e. xxv.

M. e. vi.

Solus

M. e. vi.

L. lxx.

M. e. vi.
L. lxx.

neq. bibens. & dicunt. **D**ocinonum habet. Ue
nit filius hominis man
ducans & bibens. & di
cunt. Ecce homo uorax
& potator uini. publi
canorum & peccatoru
amicus. & iustificata
est sapientia a filiis suis.
Tunc coepit exprobrare
ciuitatib. in quib. facte
sunt plurimę uirtutes
eius. quia non egissent
poenitentiam.

Uac tibi corozaim.
uac tibi bethsaida. q̃a
si in tyro & Sydone fac
te essent uirtutes quae
facte sunt in uobis. oli
uinculo & cinere. poe
nitentiam egissent. Ue
runtamen dico uobis.
tyro & Sydoni remissi
us erit in die iudicii
quam uobis. Et tu ca
pharnaum. nunquid
usq. exaltaberis. usq.
in infernum descendes.

Quia si in sodomis facte
fuissent uirtutes quae
facte sunt in te. forte

mansissent usq. in hanc
diem. **U**eruntamen
dico uobis. quia tunc
sodomorum remissius erit
in die iudicii quā tibi.

In illo tempore. respon
dens ih̃c dixit. Confi
teor tibi pater dñe ce
li & terre. quia abscon
disti haec a sapientib. &
prudentib. & reuelasti
ea paruulis. Ita pater:
quō sic fuit placitum
ante te.

Omnia mihi tradita sunt
a patre meo.

Et nemo nouit filium
nisi pater. neq. pater
quis nouit nisi filius.
& cui uoluerit filius
reuelare.

Uenite ad me omnes qui
laboratis & onerati estis.
& ego reficiam uos. Tol
lite iugum meum sup
uos. & discite a me q̃a
mitis sum & humilis
corde. & inuocatis re
quiem animabus ur̃is.
Iugum enim meū sua
ue ē. & onus meū leue ē.

M. c. x.

L. c. xviii.

M. c. xi.

L. c. xviii.

M. c. xxi.

L. c. xxi.

M. c. xxi.

L. c. xxi.

M. c. xxi.

M. c. xxi.

Solus

M. c. xxi.

L. c. xxi.

M. c. xxi.

Solus

LXII.

Me. xiiii.
r. ii.
m. xxv. m.
L. xl. i.

IN ILLO TEMPORE.
Abiit ih̄c sabbato p
sata. discipuli autem
eius coeperunt uellere
spicas. & manducare.
Pharisei autem uiden
tes. dixerunt ei. Ecce
discipuli tui faciunt
quod n̄ licet eis facere
sabbatis. At ille dixit
eis. Non legistis quod fece
rit dauid quando esu
ruit. & qui cum eo erant.
quomodo intrauit in
domum dī & panes p
positionis comedit. quod
non licebat ei edere neq
his qui cum eo erant. n̄
solis sacerdotib.

Me. ev.
x.
solus

Aut non legistis in lege.
quia sabbatis sacerdo
tes in templo sabbatū
uiolant. & sine crimi
ne sunt. Dico autē uo
bis. quia templo maior
est hic. Si autē scitis.
quid ē misericordiam uolo.
& non sacrificium. nū
quam condemnassetis
innocentes. Dñs ē crī
filius hominis & iā sab
batū.

Et cum inde transisset.
uenit in synagogā eorū.
& ecce homo manū ha
bens aridā. & interro
gabant eum dicentes.
Siccut sabbatis curare.
ut accusarent eū. Ipse
autem dixit illis. Quis
erit ex uobis homo qui
habeat ouē unam. & si
eciderit hęc sabbatis
in foueam. nonne tunc
bit & leuabit eam.
Quanto magis melior ē
homo ouē. Itaq. licet
sabbatis benefacere.
Tunc ait homini. Exten
de manum tuā. & ex
tendit. Et restituta est
sanitati sicut altera.

Ex euntē autē pharisei.
consilium faciebant ad
uersus eum. quomodo
eum perderent.
Ih̄c autem sciens recessit
inde. & secuti sunt eū
multi. & curauit eos om
nes. Et p̄cepit eis ne
manifestum eū facerent.
Ut adimpleretur quod
dictum ē p̄ ysaiā p̄phe

Me. xvi.
r. ii.
m. xxv. m.
L. xl. i.

Me. xvi.
r. ii.
m. xxv. m.
L. xl. i.

Me. xvi.
r. ii.
m. xxv. m.
L. xl. i.

Me. xvi.
r. ii.
m. xxv. m.
L. xl. i.

Tunc oblatuſ ē a demoniū habent
cecuſ & mutuſ. & curauit eū.

tam dicentē. Ecce puer
meuſ quē dedi dilectuiſ
meiſ. in quo bene com
placuit anime mee.
Ponam ſp̄m meū ſup̄ eū.
& iudiciū gentib. nūn
ciabit. non contendet
neq. clamabit. neq. au
diat aliquiſ in plateiſ
uocem eiūſ. Harundi
nem quaſſatam non ē
fringet. & linum ſumi
ganſ non extinguet. do
nec ciciat ad uictricem
iudiciū. & in nomine
eiūſ gentiſ ſperabunt. ✠
ita ut loquatur & ui
detur.

Me xxi
L. c. xxvii

Et ſtupēbant omneſ tur
be. & dicebant. Nunq̄
hic eſt filiūſ dauid.

Me xxi
L. c. xxviii

Pharīſa autē audientēſ.
dixerunt. Hic non e
ſt docmonēſ. niſi in be
elzebub principe doc
miniorum.

Me xxi
L. c. xxix

Ihē autē ſciēſ cogita
tioneſ eorum. dixit eiſ.
Omne regnū diuiſū
contra ſe deſolabitur.
& omniſ ciuitaſ diui

ſa contra ſe non ſtabit.
Et ſi ſatanāſ ſatanā
ciat. aduerſum ſe di
uiſuſ ē. quomodo ergo
ſtabit regnū eiūſ.
Et ſi ego in beelzebub
cicio docmonēſ. filiū
ur̄i in quo ciciunt.
ideo ipſi iudiceſ crū
ur̄i. Si autē in ſp̄u di
cicio docmonēſ. igitur
pūcniſ in uoſ regnū
di. Aut quomodo pote
uiſquam intrare in
domum forteſ. & uafa
eiūſ diripere. niſi priuſ
alligauerit forte. &
tunc domū illuſ diri
piat.

Qui non ē mecum. contra
me ē. Et qui non congre
gat mecum. ſpargit.
Idco dico uobiſ. Omne
peccatū & blaſphe
mia remittitur homi
nibuſ. ſp̄e autē blaſphe
mia non remittitur.
Et qui cunq. dixerit uer
bum contra filiū ho
miniſ. remittitur ei.
Qui autē dixerit contra

Me xxii
L. c. xxxi

sp̄m sēm. non remittit
tur ei neq. in hoc sēto
neq. in futuro

*In. exxiii
solus*

Aut facit arborē bonam
& fructum eius bonum.
aut facit arborē ma
lam. & fructum eius ma
lum. Siquidem ex fruc
tu arbor cognoscitur.

¶ Genes uiperarū. quom̄
potestis bona loqui cum
sitis mali. Ex habun
dantia enim cordis. os
loquitur.

*In. exxv
L. lxxii*

Bonus homo de bono the
sauro p̄fert bona. & ma
lus homo de malo thes
auro. p̄fert mala.

*In. exxvi
solus*

Dico autem uobis. quō om
ne uerbum ociosum qđ
locuta fuerint homines.
reddent rationē de eo
in die iudicii. Ex uer
bis enim tuis iustifica
beris. & ex uerbis tuis
condempnaberis.

*In. exxvii
L. exxxiii*

Tunc respondunt ei qui
dam de scribis & pharise
is. dicentes. Magister.
uolumus atq. signū ui
dere.

Qui respondens. ait illis.
Generatio mala & adul
tera signum querit. &
signum non dabit ei
nisi signum ionę p̄phe
tę. Sicut enī fuit ionas
inuentus cœti tribus
dieb. & trib. noctib.
sic erit filius hominis
in corde terre trib. dieb.
& trib. noctib. Uiri
nimium surgent in
iudicio cū generatio
ne ista & condempna
bunt eam. quia potui
tentiam egerunt in p̄
dicatione ionę. Et ec
ce plusquam iona hic.
Regina austri surget
in iudicio cū generatio
ne ista & condempnabit
eam. quia uenit a finib.
terre audire sapientiā
salomonis. Et ecce plus
quam salomon hic.

*In. exxviii
L. exxxv*

Cum autē immundus
spiritus exierit ab ho
mine. ambulat p̄ loca
arida. querens requiē
& non inuenit. Tunc di
cit. reuertar in domū

*In. exxxviii
L. exxxv*

meam unde exiui.
Et ueniens. inuenit
scopis mundata & or
natam. Tunc uadit &
assumit septē alios spi
ritus secum nequiores
se. & intrans habitant
ibi. & fiunt nouissima
hominis illius peiora
prioribus. Sic erit & ge
nerationi huic pessime.

Th e xxx
Th xxxv
L xxxvi

Ad huc colloquente ad
urbas. ecce mater eius
& fratres stabant foris.
querentes loqui ei. Dixit
autem ei quidam. Ec
ce mater tua & fratres tui
foris stant. querentes
te. It ipse respondens
dicenti sibi ait. Quis est
mater mea. & qui sunt
fratres mei. Et exten
dens manum in disci
pulos suos. dixit. Ecce
mater mea. & fratres mei.
Quicumque enim fecerit
uoluntatem patris mei
qui in celis est. ipse meus
frater. & soror. & mater est.

Th xxxxi
Th xxxxi
L xxxxi

NILLO DIE EX **XXIII.**
IENS IHC DE DOMO SUA.

sedebat secus mare ga
lilee. Et congregati
sunt ad eum turbe
multe. ita ut nauicu
lam ascendens sederet.
Et omnis turba stabat
in litore. & locutus est
eis multa in parabolis
dicens. Ecce exiit qui
seminat. seminans. & dū
seminat. quidam ceci
derunt secus uiam. &
uenerunt uolucres. &
comederunt ea. Alia
autem ceciderunt in
petrosa. ubi non habe
bant terram multam.
& continuo exorta sunt.
quia non habebant al
titudinem terrae. Sole
autem orto est uenerunt.
& quia non habebant
radicem. aruerunt. Alia
autem ceciderunt in spi
nas. & eructerunt spine.
& suffocauerunt eam.
Alia uero ceciderunt in
terram bonā. & dabant
fructum. aliud centesi
mum. aliud sexagesimu.
aliud tricesimum. Qui

habet aures audiendi.
audiat. Et accedentes
discipuli. dixerunt ei.
Quare in parabolis lo
queris eis. Qui respon
dens. ait illis. Quia uo
bis datum est nosse my
steria regni celorum. illis
autem non est datum.

Th. xxviii
L. lxxxv

Qui enim habet dabitur
ei & abundabit. Qui au
tem non habet. & quod
habet aufertur ab eo.

Th. xxviii
L. lxxxv
q. e. viii.

Ideo in parabolis loquor
eis. quia uidentes non
vident. & audientes non
audiunt neque intelligunt.
& adimpletur in eis
prophetia ysaie dicentis.
Auditu audietis & non
intelligitis. & uidentes
uidebitis & non uidebitis.
In crassatum est enim cor
populi huius. & auribus
grauiter audiunt. &
oculos suos claustrunt.
nequando oculis uide
ant. & auribus audiant.
& corde intelligant.
& conuertantur & sanentur.

Vestri autem beati oculi
quia uident. & aures
ur̄ae quia audiunt.
Amen quippe dico uo
bis. quia multi prophete
iusti cupierunt ui
dere que uidetis. & non
uidebant. & audire
que auditis. & non au
diunt.

Th. xxviii
L. lxxxv

Vos ergo audite parabola
lam seminantis. Omnis
qui audit uerbum regni
& non intelligit. uenit
malus & rapit quod se
minatum est in corde eius.
hic est qui secus uiam se
minatus est. Qui autem
supra petrosa seminat
est. hic est qui uerbum
audit. & continuo cum
gaudio accipit illud.
non habet autem in se ra
dicem sed est temporalis.
facta autem tribulatio
ne & persecutione propter
uerbum domini continuo
scandalizatur. Qui autem
est seminatus in spinis.
hic est qui uerbum audit.
& sollicitudo seculi istius.

Th. xxviii
L. lxxxv

& fallacia diuitiarum
suffocat uerbum. & si
ne fructu efficitur:
Qui uero in terrā bonā
seminatus ē. hic ē qui
audit uerbum & intel
ligit & fructum affert.
& facit aliud quidem
centesimum. aliud autē
sexagesimum. aliud
uero tricesimum.

Aliam parabolam ppo
suit illis dicens. Simi
le factum ē regnum ce
lorum. homini qui se
minauit bonum semen
in agro suo. Cum autē
dormirent homines.
uenit inimicus eius &
supseminauit zizania
in medio tritici. & abi
it. Cum autē creuisset
herba & fructum fecis
set. tunc apparuerunt
& zizania. Accedentes
autem serui patris fa
milias. dixerunt ei.
Dñe. nonne bonum
semen seminasti in a
gro tuo. Vnde ergo habet
zizania. Et ait illis.

Inimicus homo hoc fe
cit. Serui autē dixerūt
ei. Visimus & colligim⁹
ea. Et ait. Non. Ne for
te colligentes zizania.
eradicetis simul cum
eis & triticum. Sinite
utraq. crescere usq. ad
messē. Et in tempore
messis. dicam messorib.
Colligite primum zi
zania. & alligate ea fas
ciculis. ad comburen
dum. triticum autem
congregate in horreū
meum.

Aliam autē parabolam
pposuit illis dicens. Si
mile ē regnum celorum
granisynapis. quod ac
cipiens homo semina
uit in agro suo. quod
minimum quidem est
omnib. seminib. Cum
autem creuerit. maius
est omnib. holcibus.
Et fit arbor. ita ut uo
lueris eeli ueniant. &
habitent in ramis eius.
Aliam parabolam locu
tus ē eis. Simile ē reg

the xxviii
m. xliii
L. lxxvii

the xxxviii
L. c. lxxviii

num celorum fermento.
quod acceptum mulier
abscondit in farina satis
tribus donec fermenta
tum ē totum.

*In exel
m. xlv*

Haec omnia locutus ē ihe
in parabolis ad turbas. &
sine parabolis non loque
batur eis. ut impleatur
quod dictum erat p pph
tam dicentem. Aperiā
in parabolis os meum. e
ructuabo abscondita
a constitutione mundi.

*In exel
solus*

Tunc dimissis turbis ve
nit in domum. & accē
serunt ad eum discipu
li eius dicentes. Dissere
nobis. parabolam zila
norum agri. Qui resp
ondens ait. Qui seminat
bonum semen. ē filius
hominis. Ager autem.
est mundus. Bonum
uero semen. hi sunt filii
regni. Zilania autem.
filii sunt nequam. Ini
micus autem qui semi
nauit ea. ē diabolus.
Messis uero. consumma
tio scli ē. Messores autē

angeli sunt. Sicut q col
liguntur zilania. & ig
ni comburuntur. sic erit
in consummatione scli.
Mittit filius hominis
angelos suos. & colligunt
de regno eius omnia scan
dala. & eos qui faciunt
iniquitatem. Et mit
tent eos in caminum ig
nis. ibi erit fletus & str
dor dentium. Tunc iusti
fulgebunt sicut sol. in
regno patris eorum.
Qui habet aures audi
endi. audiat. Simile ē
regnum celorum thes
auro abscondito in a
gro. quē qui inuenit
homo abscondit. & p
gaudio illius uadit &
uendit uniuersa quae
habet. & emit agrum
illum. Iterum simile ē
regnum celorum homi
ni negotiatori. quē ren
ta bonas margaritas.
Inuenta autem una p
ciosa margarita. abiit
& uendit omnia quae
habuit. & emit eam.

Iterum simile ē regnū
celorum sagene misse
in mare. & ex omni ge
nere piscium congre
gant. Quā cum imple
ta esset educentes & se
cus litus sedentes. eleg
runt bonos in uasa sua.
malos autem foras mise
runt. Sic erit consum
matione seculi. E xibunt
angeli. & separabunt
malos de medio iustorum.
& mittent eos in caminu
ignis. ibi erit fletus &
stridor dentium. Intel
lexistis hec omnia. Di
cunt ei. & iam. At illi.
Ioco omnis scriba doctus
in regno celorum simi
lis ē homini patrifami
liar. Qui pferit de thes
auro suo noua & uetera.

Et factum ē cum consum
masset ihc parabolas is
tas. transiit inde.

Et ueniens in patriā suā.
docbat eos in synago
gis eorum. ita ut mira
rentur & dicerent. Un
de huius sapientia hec

& uirtutes. Nonne hic ē
fabri filius. Nonne mat
er eius dicitur maria. & fr
atres eius iacobus & ioseph. &
symon. & iudas. & soro
res eius. nonne omnes a
pud nos sunt. Unde q
huius omnia ista. Et scan
dalizabantur in eo.

Ihc autem dixit eis. Non
est propheta sine honore.
nisi in patria sua & in
domo sua. & non fuit
ibi uirtutes multas. pp

In illo tempore.

Audiuit herodes tetrar
cha famā ihu. & ait pue
ris suis. hic ē iohannes
baptista. ipse surrexit
amortuus. & ideo uirtutes
operantur in eo.

Herodes enim tenuit io
hannem & alligauit eū.
& posuit in carcere. pp
ter herodiade uxorem
fratris sui. Dicebat enim
illi iohannes. Non licet
tibi habere eam. & uo
lentis illum occidere. ti
muit populum. quia

th ex l. ii.
m. l. i
l. xx i
q xxxv

th ex l. iii
m. l. vii
l. xc.

th ex l. iii
m. l. vii
l. xii.

th ex l. i.
m. l. i
l. xviii
q lxxviii

sicut prophetam cum
habebant.

m. c. xlvi.
l. x **D**ie autem natalis hero-
dis. saltauit filia hero-
diadis in medio. & pla-
cuit herodi. Unde cum
iuramento pollicitus e-
t ei dare. quodcumq. pos-
tulasset ab eo. At illa
p̄monita a matre sua.
Da mihi hic inquit in
disco caput iohannis
baptiste. Et contristatus
est rex. Propter iuramen-
tum autē & eos qui pari-
ter recumbebant. iussit
dari. Misitq. & decolla-
uit iohannē in carcere.
& allatum ē caput eius
in disco. & datum ē pu-
elle. & tulit matri suae.
Et accedentes discipu-
li eius. tulerunt corpus
& sepelierunt illud. &
uenientes nuntiaverunt
ihs.

m. c. xlvii.
l. xxi
q. xlvii **Q**uod cum audisset ihs.
secessit inde in nauicu-
la in locum desertum
sorsum. Et cum audis-
sent turbe. secutę s̄ cū

predesitēs decemuitatib.
Et exiens uidit turbā
multam. & misertus ē
eius. & curauit langu-
dos eorum.

m. c. xlviii.
l. xxii
q. xlviii **D**espert autem facto. ac-
cesserunt ad eum disci-
puli eius dicentes. De-
sertus ē locus. & hora
iam p̄terit. Dimittit
turbas. ut cunctes in ca-
stella emanent sibi escas.
Ihs autem dixit eis.
Non habent necesse ire.
Dare illis uos mandu-
care. Responderunt ei.
Non habemus hic nisi
quinq. panes. & duos
piscis. Qui ait eis. Asser-
te michi illos huc. Et
cum iussisset turbā discū-
bere supra focnū. accep-
tis quinque panib. & duob.
piscib. aspiciens in cae-
lum benedixit. & fregit.
& dedit discipulis pa-
nes. discipuli autē tur-
bis. Et manducauerunt
omnes. & saturati sunt.
Et tulerunt reliquias.
duodecim cophinos frag-

mentorū plenos. Man-
ducantium autē fuit
numerus quinq. milia
uironum. exceptis muli-
eribus & paruulis.

Et statim iussit discipulo
ascendere in nauiculā.
& p̄cedere eum transire
tum. donec dimitte-
ret turbas.

Et dimissa turba. ascen-
dit in montem solus
orare.

Vespere autem facto so-
lus erat ibi. nauicula
autem in medio mari ac-
tabatur fluctibus. Erat
enim contrarius uentus.
Quarta autē uigilia noc-
tis uenit ad eosambu-
lans sup̄ mare. & ui-
dentes eum sup̄ mare
ambulantē. turbati s̄
dicentes. quia fantasma
est. Et p̄ timore clama-
uerunt. Statimq. ih̄c.
locutus ē eis dicens. Ha-
bete fiduciam. ego sum
nolite timere.

Respondens autē petrus
dixit. Dñe si tu es. iube

me uenire ad te sup̄ aquā.
At ipse ait. Veni. Et des-
cendens petrus de nau-
icula. ambulabat sup̄ a-
quam ut ueniret ad ih̄m.
Uidens uero uentū uali-
dum. timuit. Et cū coc-
pisset mergi. clamauit
dicens. Dñe. saluum me
fac. Et continuo ih̄c ex-
tendens manum appre-
hendit eum. & ait illi.
O uide fidei. quare du-
bitasti.

Et cum ascendissent in na-
uiculam. cessauit uentus.
Qui autē in nauicula
erant. uenerunt & adora-
uerunt eum dicentes.
Uere. filius dī es.

Et cum transisset. ue-
nerunt in terrā genesar.
Et cū cognouissent eum
uiri loci illius. miserunt
in uniuersā regionē illā.
& optulerunt ei omnes
male habentes. & roga-
bant eū. ut uel fimbriā
uestimenti eius tangerent.
Et quicumq. tetigerunt.
salui facti sunt.

in e l u
in lxxv

in e l m
in lxxv
L. xxxvi

TUNC ACCESSERU
nt ad eum abbie
rosolymis scribae &
pharisei. dicentes. Qua
re discipuli tui transgre
diuntur traditione se
niorum. Non enim la
uant manus suas. cum
panem manducant. Ip
se autem respondens. ait
illis. Quare & uos trans
gredimini mandatum
dei propter traditionem ue
stram. Nam deus dixit. honora
patrem & matrem. & qui
maledixerit patri uel
matri. morte moriatur.
Uos autem dicitis. quicumque
dixerit patri uel matri
munus quodcumque est ex
me tibi. perdat. & non
honorificauit patrem suum
aut matrem. & irritum
fecistis mandatum dei
propter traditionem uestram.
Hypocrite. bene propheta
uit de uobis ysaias
dicens. Populus hic la
biis me honorat. cor au
tem eorum longe est a me.
Sine autem causa colunt

me. docentes doctrinas
& mandata hominum.
Et conuocatis ad se tur
bis. dixit eis. Audite &
intelligite. Non quod in
trat in os co inquinat ho
minem. sed quod procedit ex
ore hoc co inquinat ho
minem.

Tunc accedentes discipu
li eius. dixerunt ei. Scis
quia pharisei audito
hoc uerbo scandalizati
sunt. At ille respondens
ait. Omnis plantatio
quam non plantauit pa
ter meus celestis. eradi
cabitur.

Sinite illos. ceci sunt du
ces cecorum. Cecus autem
si ceco ducatum prester.
ambo in foueam cadunt.

Respondens autem petrus.
dixit ei. E dissere nobis.
parabolam istam. At il
le dixit. Adhuc & uos
sine intellectu estis. Non
ne intelligitis. quia om
ne quod in os intrat in
uentrem uadit. & in feces
suum emittitur. Que autem

I melu
SolutaI melu
L. iiiiI melu
m. lxxiI melu
L. iiii

peccant de ore. de cor
de excunt. & ea que co
inquinant hominē. De
corde enim excunt co
gitationes male. homi
cidia. adulteria. forni
cationes. furta. falsa te
stimonia. blasphemie.
hec sunt que coinqui
nant hominē. Non loti
autem manib. mandu
cant. non coinquinat
hominē. Et cgressus in
de ihe. scessit in partes
tyri & sydonis. Et ecce
mulier chanaanica a fini
bus illis cgressa. clama
uit dicens ei. Misere
re mei dñe fili dauid. filia
mea male adocmonio
uexatur. Qui respon
dit ei uerbū. Et acceden
tes discipuli eius. roga
bant eum dicentes. Di
mitte eam. qui a clamat
post nos.

Ipsa autem respondens.
ait. Non sum missus.
nisi ad oues que pere
runt domus israhel.

At illa uenit. & adora
uit eum dicens. Dñe.
adiuuā me. Qui resp
ondens ait. Non ē bo
num sumere panē filiorū
& mittere canibus. At
illa dixit. & iam dñe.
nam & canelli edunt de
micis que cadebant de
mensa dominoꝝ suoꝝ.
Tunc respondens ihe. ait
illi. O mulier. magna ē
fides tua. fiat tibi sicut
uis. Et sanata ē filia il
lius. ex illa hora.

Et cum transisset inde ihe.
uenit secus mare galilee.
Et ascendens in montē.
sedebat ibi. Et accesserūt
ad eum turbe multe.
habentes secum mutos.
claudos. cecos. debiles.
& alios multos. Et pie
ceperunt eos ad pedes eius.
& curauit eos. ita ut tur
be mirarentur uidentes
mutos loquentes. clau
dos ambulantes. cecos ui
dentes. & magnificaban
t dñm israhel.

mel viii
vi
mlxxvi

mel
vi
mlxxvi.

mel viii
L cxxvi

IHC AUTEM CONVOCATIS discipulis suis. dixit. Misceor turbe. quia triduo iam psecrant mecum. & non habent quod manducant. Et dimittite eos ieiunos nolo. ne deficiant in via. Et dicunt ei discipuli. Unde ergo nobis in deserto panes tantos. ut saturemus turbam tantam. Et ait illis ihc. Quot panes habetis. At illi dixerunt. Septem. & paucos pisciculos. Et precepit turbe. discumbere sup terram. Et accipiens ihc septem panes. & pisces. & gratias agens. fregit. & dedit discipulis suis. & discipuli dederunt populo. Et comederunt omnes. & saturati sunt. Et quod sup fuit de fragmentis. tulerunt. vii. sportas plenas. Erant autem qui manducauerunt quat

tuor milia hominum. extra paruulos & mulieres. Et dimissa turba. ascendit in nauiculam. & uenit in fines magedan. 16.

Et accesserunt ad eum pharisei & sadducei temptantes. & rogauerunt eum ut signum de celo ostenderet eis.

At ille respondens. ait eis. Facto uespere dicens. serenum erit. rubicundum enim celum. & mane hodie tempestas. rutilat enim triste celum. Faciem ergo celi diu dicant uobis. signa autem temporum non potestis.

Generatio mala & adultera signum querit. & signum non dabitur ei nisi signum ionae prophete. Et relictis illis. abiit. Et cum uenissent discipuli eius transitorium. obliti sunt panes accipere. **Q**ui dixit illis. Intuemini & caute affirmato

ihc
m
lucan
16
et in
et l. in

ihc
m
lucan
16
et in

ihc
m
lucan
16
et in

ihc
m
lucan
16
et in

phariscorum. & saddu-
ceorum.

Alli illi cogitabant inter se
se dicentes. Quia panes
non accepimus. Sciens
autem ihc. dixit. Qd
cogitatis inter uos mo-
dice fidei. quia panes
non habetis. Nondum
intelligitis neq. recor-
damini quinq. panum.
& quinq. milium homi-
num. & quot cophinos
sumpsistis. Neq. septem
panum & quatuor mili-
um hominum. & quot
sportas sumpsistis. Qua-
re non intelligitis quia
non de pane dixi uobis.
caute a sermone pha-
riscorum & sadduceor.
Tunc intellexerunt qd
non dixerit cauendum
a sermone panu. sed a
doctrina phariscor. &
sadduceorum.

Venit autem ihc in par-
tes cesare philippi. &
interrogabat discipulo-
suos dicens. Que dicunt

homines esse filium ho-
minis. At illi dixerunt.
Alii iohannem baptistam.
alii autem eliam. alii
uero hieremia. aut unu
ex prophetis. Dicit illis
ihc. Vos autem que me
esse dicitis. Respondens
Symon petrus dixit.

Respiciens autem ihc. dix-
it. Beatus es Symon bar-
iona. quia caro & sanguis
non reuelabit tibi. sed
pater meus qui in celis e.
Et ego dico tibi. Quia tu
es petrus. & super hanc pe-
tram aedificabo ecclesiam
meam. Et porte inferi.
non preualebunt aduer-
sus eam. Et tibi dabo
claves regni celorum. Et
quodcumq. ligaueris super
terram. erit ligatum &
in celis. Et quodcumq.
solueris super terram. erit
solutum & in celis.

Tunc precepit discipulis
suis ut nemini dicerent.
quia ipse est ihc xpc.

melxxvii
solys

melxxviii
melxxviii
Lxxv.

Exinde coepit incosten-
dere discipulis suis. quia
oportet cum ire hic
iherosolymam. & multa pa-
ti a senioribus. & scribis. &
principibus sacerdotum.
& occidi. & tertia die re-
surgere.

Incipit
in
Lxxviii

Et assumens cum petrus.
coepit interpretari illi di-
cens. Absit a te domine. non
erit tibi hoc. Qui conuer-
sus dixit petro. Uade
post me satanas. scanda-
lum es michi. quia non
sapis ea quae dei sunt.
sed ea quae hominum.

Incipit
in
Lxxv
Lxxvi.

Tunc ihesus dixit discipu-
lis suis. Siquis uult per-
me uenire abneget se me-
ipsum. & tollat crucem
suam. & sequatur me.
Qui enim uoluerit ani-
mam suam saluam facere.
perdet eam. Qui autem
perdidit animam suam
propter me. inueniet eam.
Quid enim prodest homi-
ni. si mundum uniuersum
lucet. animae uero suae

detrimenti patiatur.
Aut quam dabit homo
commutationem animae
suae.

Filius enim hominis ueni-
turus est in gloria patris
sui cum angelis suis. &
tunc reddet unicuique
secundum opera eius.

Incipit
in
Solus

Amen dico uobis. Sunt
quidam de his stantibus.
qui non gustabunt
mortem. donec uideant
filium hominis ueni-
entem in regno suo.

Incipit
in
Lxxviii

XVII.

In post dies sex.
assumpsit ihesus pe-
trum & iacobum & io-
hannem fratrem eius. & du-
xit illos in montem excel-
sum seorsum. & transfi-
guratus est ante eos. Et
resplenduit facies eius
sicut sol. uestimenta au-
tem eius facta sunt al-
ba sicut nix. Et ecce ap-
paruit illis moyses & he-
lyas. cum colloquuntur.
Respondens autem petrus.

Incipit
in
Lxxviii

dixit ad ihm. Dñe. bonum ē nos hic esse. si uis faciamus hic tria tabernacula. tibi unum. moysi unum. & helie unum. Adhuc colloquente. ecce nubes lucida obumbravit eos. Et ecce uox de nube dicens. hic est filius meus dilectus. in quo mihi bene complaceui. ipsum audit. Et audientes discipuli. ceciderunt in faciem suam. & timuerunt ualde. Et accessit ihc & tetigit eos. dixitq. eis. Surgite. & nolite timere. Leuantes autem oculos suos nunc non uiderunt. nisi solum ihm. Et descendentibus illis de monte. pcepit ihc dicens. Ne mini dixeritis uisionem. donec filius hominis a mortuis resurgat.

Et interrogauerunt eum discipuli dicentes. Quid ergo scribere dicunt. quod heliam oportet primum uenire. At ille respon-

dens ait eis. helias quidem uenturus ē. & restituet omnia. Dico autem uobis. quia helias iam uenit & non cognouerunt eum. sed fecerunt iniqua quaecumq. uoluerunt. Sic & filius hominis passurus ē ab eis. Tunc intellexerunt discipuli. quia de iohanne baptista dixisset eis.

Et cum uenisset ad urbem. accessit ad eum homo genibus p uolutus ante eum dicens. Dñe. misereere filio meo quia luna tui ē. & male patitur. Nā sepe cadit in ignem. & in tro in aqua. Et optulit eum discipulis suis. & non poterunt curare eum. Respondens ihc ait. O generatio incredula & perversa. quo usq. ero uobiscum. usq. quo patiar uos. Affert huc illū ad me. Et increpauit illū ihc. & exiit ab eo domum. Et curatus ē puer ex illa hora.

mlxxxviii
r. vii.
m. xxi.
l. xxviii

mlxxxviii
r. vii.
m. lxxxviii

Thelxxv
L. cc

Vunc accesserunt discipu-
li ad ih̄m secretis dicentes.
Quare nos non possumus
eicere illum? Dicit illi.
Propter incredulitatem
vram. Amen quippe
dico vobis. si habueri-
tis fidem sicut granū
synapis. dicetis monti
huic transi hinc. & tra-
nsibit. & nihil impossi-
bile erit vobis. Hoc au-
tem genus non eicitur
nisi per orationē & ieiuni-

Thelxxvi
m. cc. iii
L. c. i.

Conuersantibus autē um-
bis in galilea. dixit illis
ih̄c. Filius hominis tra-
dendus ē in manus ho-
minum. & occidetur. &
tertio die resurget. &
conuictus s̄ uehementer.

Thelxxvii
solus

Et cum uenissent caphar-
naum. accesserunt qui
didragma accipiebant
ad petrum. & dixerunt
ei. Magister ur̄. non sol-
uit didragma. At. & iā.
Et cum intrassent in do-
mum. p̄uenit eū dicent.
Quid tibi uidetur symon.
Reges terre a quibus tri-

butum accipiunt uel cen-
sum. a filiis suis an aba-
licis. Et ille dixit.
Ab ablicis. Dixit illi ih̄c.
Ergo liberi sunt filii.
Ut autē non scandalize-
mus eos. uade ad mare
& mitte hamū. & cum
piscem qui primus as-
cendit tolle. & ap̄to
ortus in uentris tui
statim. illum sumens. da-
cis promittit. **Th. 18.**

IN ILLA HORA. **XVIII.**
accesserunt discipuli
ad ih̄m dicentes. Quis
putas maior ē in reg-
no celorum. Et aduo-
cans ih̄c paruulum. sta-
uit eum in medio cor-
& dixit. Amen dico vo-
bis. nisi conuersi fueritis
& efficiamini sicut par-
uuli. non intrabitis in
regnum celorum. Quicumq-
ergo humiliauerit se si-
cut paruulus iste. hic ē
maior in regno celorum.
Et qui suscepit unū
paruulum talem in no-
mine meo. me suscipit.

Thelxxviii
m. cc. v
L. c. ii.

Qui autē scandalizauerit
unum de pusillis istis
qui in me credunt. ex
pediet ei ut suspendatur
mola asinaria in col
lo eius. & dimergetur
in profundum maris.
Uae mundo absanda
lis. Necessē ē enim. ut
ueniant scandala. Ue
runtamen uae homini.
per quem scandalū uenit.

Si autē manus tua uel
pes tuus scandalizat te.
abscide eum & peccab
is. Bonum tibi ē adui
tam ingredi debile uel
claudum. quā duas ma
nus uel duos pedes habenti
tem. mita in ignē aet
ernum. Et si oculus tuus
scandalizat te. erue eū
& peccabis. Bonum
tibi ē cum uno oculo in
uitam intrare. quam
duos oculos habentem
mita in gehennā ignis.

Quid dicit. ne contemnas
unum ex his pusillis.
Dico enim uobis. quia
angeli eorum in celis

semp uident faciē patris
mei qui in celis ē. Ue
nit enim filius hominis
saluare quod perierat.

Quid uobis uidetur: si fue
rint alicui centum oues.
& errauerit una ex eis.
Nonne relinquit nona
ginta nouē in montibus.
& uadit querere eā que
errauit. & si contigerit
ut inueniat eam. amen
dico uobis. quia gaude
bit super eam magis. quā
super nonaginta nouem
que nō errauerunt. Sic
non ē uoluntas atri
patris ur̄m qui in celis
est. ut periat unus de
pusillis istis.

Si autem peccauerit inter
fr̄ tuus. uade & corripe
eum inter te & ipsū solū.
Si te audierit. lucratus
eris fratrem tuum.

Si autē te nō audierit. ad
hibe tecū adhuc unum
uel duos. ut in ore duorum
uel trium. stet
omne uerbum. Quod si nō
audierit eos. dic eccle.

*Th. el. lxxxi
L. c. xlviii*

*Respicens
in discipulos
suos dixit
Symoni petro.*

*Th. el. lxxxi
L. c. xlviii*

*Th. el. lxxxi
Solus*

*Th. el. lxxxi
L. c. xlviii*

*Th. el. lxxxi
L. c. xlviii*

*Th. el. lxxxi
Solus*

Si autē accedam non au-
diere. sit tibi sicut ethni-
cus & publicanus.

*Matheev
xviii
q. 25*

Amen dico vobis. quicunq;
alligaueritis sup̄ terram.
erunt ligata & in cedis.
Et quicunq; solueritis
sup̄ terram. erunt soluta
& in cado.

*Matheev
xviii
sol. 18*

Iterum dico vobis. quia
si duo ex vobis consense-
runt sup̄ terrā de omni
re quamcunq; petierint.
fiat illis a patre meo qui
in cedis est. Ubi enim s̄
duo vel tres congregati
in nomine meo. ibi sum
in medio eorum.

*Matheev
xviii
L. 18*

Tunc accedens Petrus ad
eum dixit. Dñe. quoti-
ens peccaverit in me fr̄
meus. & dimittā ei usq;
septies. Oieit illi iñc.
Non dico tibi usq; septies.
sed usq; septuagies septies.

*Matheev
xviii
sol. 19*

Ideo assimilatum ē reg-
num cēlorū homini regi.
qui voluit rationē pone-
re cum servis suis. Et cū
coepisset rationē ponere.
oblatus ē ei unus qui de-

bebat decē milia talenta.
Cum autē non haberet
unde redderet. iussit eū
dominus eius vevunda-
ri. & uxore eius & filios.
& omnia quę habebat
& reddi. Procident autē
servus ille. rogabat eum
dicens. Patientia habe
in me. & omnia reddā
tibi. Misertus autē dñs
servi illius dimisit eum.
& debitum dimisit ei.
Egressus autē servus ille.
invenit unū de conser-
vis suis. qui debebat ei
centum denarios. Et te-
nens. suffocabat eū dicens.
Redde quod debes. Et p-
cidentis conservus eius.
rogabat eum dicens. Pa-
tientia habe in me. &
omnia reddam tibi. Ille
autē noluit. sed abiit &
misit eū in carcerē. do-
nec redderet debitum.
Videntes autē conservi
eius quę fiebant. contris-
tati sunt valde. & vene-
runt. & narraverunt do-
mino suo omnia quę fac-

ta fuerant. Tunc uocauit illum dominus suus. & ait illi. Serue nequam. omne debitum dimisi tibi quod rogasti me. Nonne ergo oportuit & te misericordiam conserui tui. sicut & ego tui misericors sum. Et iratus dominus eius. tradidit eum tor toribus. quo ad usque redderet uniuersum debitum. Sic & pater meus celestis faciat uobis. si non remisit unusquisque fratri suo de cordibus uestris.

19

Et factum est cum consummas set ihesus sermones istos. migravit a galilea. & uenit in fines iudee trans iordanem. & secute sunt eum turbe multe. & curauit eos ibi. Et accesserunt ad eum pharisei temptantes eum. & dicentes. Si licet homini dimittere uxorem suam quacunque ex causa. Qui respondens ait eis. Non legistis quia qui fecit ab initio masculum & feminam fecit

eos. & dixit. Propter hoc dimittit homo patrem & matrem. & adheret uxori sue. & erunt duo in carne una. Itaque iam non sunt duo. sed una caro. Quod ergo deus coniunxit. homo non separat. Dicunt illi. Quid ergo moyses mandauit dare libellum repudii. & dimittere. Ait illi. Quo moyses adduxit eam cordis uestri. promisit uobis dimittere uxores uestras. ab initio autem non sic fuit.

Dico autem uobis. Quia quicumque dimiserit uxorem suam nisi ob fornicationem. & aliam duxerit. moechatur. & qui dimissam duxerit. moechatur.

Dicunt ei discipuli eius. Si ita est causa homini cum uxore. non expedit nubere. Qui dixit. Non omnes capiunt uerbum istud. sed quibus datum est. Sunt enim eunuchi. qui de matris utero sic nati sunt. & sunt eunuchi. qui facti sunt ab hominibus. Et

me xx
me v
L exey

me xxi.
x.
solys

sunt tunuchi. qui se ipso
castrauerunt propter reg
num caelorum. Qui po
test capere. capiat.

*I. ex. m.
r. u.
m. e. vi.
L. cc. xvi*

Tunc oblata sunt ei par
uuli. ut manus eis im
poneret & oraret. Discipu
li autem increpabant eos.
Ihesus uero ait eis. Sinite
paruulos. & nolite eos
prohibere ad me uenire.
talium est enim. regnum
caelorum. Et cum imposu
isset eis manus. abiit in

*I. ex. m.
r. u.
m. e. vi.
L. cc. xvi*

Et ecce unus accedens
ait illi. Magister
bone. quid boni faciam ut
habeam uitam aeternam.
Qui dixit ei. Quid me in
rogas de bono. Unus est
bonus deus. Si autem uis ad
uitam ingredi. serua man
data. Dicit illi. Quae.
Ihesus autem dixit. Non homici
dium facies. non adulte
rabis. non furtum facies.
non falsum testimonium
dices. honora patrem & ma
trem. & diliges proximum
tuum sicut te ipsum.
Dicit illi adolescens. Om

nia haec custodiu. quod ad
huc mihi deest.

Ait illi Ihesus. Si uis perfectus
esse. uade uende que ha
bes. & da pauperibus. &
habebis thesaurum in ce
lo. & ueni sequere me.

*I. ex. m.
r. u.
m. e. vi.
L. cc. xvi*

Cum audisset autem ado
lescens uerbum. abiit
tristis. erat enim habens
multas possessiones. Ihesus
autem dixit discipulis
suis. Amen dico uobis.
quia diuersum difficile in
trabit in regnum caelorum.
Et iterum dico uobis.
Facilius est camelum per
foramen acus transire.
quam diuitem intrare
in regnum caelorum. Audi
tas autem his discipuli.
mirabantur ualde di
centes. Quis ergo poterit
saluus esse. aspiciens
autem Ihesus dixit illis.
Apud homines hoc im
possibile est. apud deum
autem omnia possibilia
sunt. Tunc respondens
petrus dixit ei. Ecce nos
reliquimus omnia &

*I. ex. m.
r. u.
m. e. vi.
L. cc. xvi*

secum sumus. qd q
erit nobis.

Mc xvi
Solus

Inc autem dixit illis.
Amen dico uobis. quod
uos qui secum estis me.
in regeneratione cum se
derit filius hominis in
sede maiestatis sue.

Mc xvi
L. c. lxxv

Sedebitis & uos super sedes
.xii. iudicantes. xii.
tribus israel.

Mc xvi
L. c. lxxv

Et omnis qui reliquit do
mum ul' fratres aut sor
res aut patrem aut ma
trem aut uxorem aut fili
os aut agros. ppter nom
meum. centuplum acci
piet. & uitam aeterna

Mc xvi
L. c. lxxv

Multum autem
erunt primi no
uissimi. & nouissimi
primi. **.20.**

Mc
Solus

Simile e regnum celoru
homini patri familias.
qui exiit primo mane
conducere operarios. in
uincam suam. Conuen
tione autem facta cum o
perariis ex denario di
urno. misit eos in uinea

48
suam. Et cgressus circa ho
ram tertiam. uidit alios
stantes in foro ociosos. &
illis dixit. Ite & uos in ui
ncam mea. & quod iustu
fuerit dabo uobis. Illi aut
abierunt. Iterum autem
exiit circa sextam & nona
horam. & fecit similiter.
Circundecima uero exi
it. & inuenit alios stantes.
& dicit eis. Quid hic statis
tota die ociosi. Dicunt ei.
Quia nemo nos conduxit.
Dicit illis. Ite & uos in ui
ncam. Cum sero autem fac
tum esset. dicit dominus
uincet. pcuratori suo. Uo
ca operarios. & redde illis
mercedem. incipiens a nouis
simis usq. ad primos. Cu
uenissent q qui circa un
decima horam uenerant.
acceperunt singulos de
narios. Uenientes autem
& primi arbitrati s quod
plus essent accepturi. ac
ceperunt autem & ipsi sin
gulos denarios. Et acci
pientes. murmurabant
aduersus patrem familias

dicentes. hi nouissimi
una hora fecerunt. & pa
res illos nobis fecisti. qui
portauimus pondus di
ci & actus. At ille resp
ondens uni eorum dixit.
Amice. non facio tibi in
iuriam. Nonne ex dena
rio conuocasti mecum.
Tolle quod tuum est & ua
de. Uolo autem & huic
nouissimo dare. sicut &
tibi. Aut non licet mihi
quod uolo facere. An ocu
lus tuus nequam est. quia
ego bonus sum. Sic erunt
nouissimi primi. & pri
mi nouissimi. Multi enim
sunt uocati. pauci autem
electi.

Et ascendens ihc hierosoli
mam. assumpsit. xii. dis
cipulos suos secum. & ait
illis. Ecce ascendimus ie
rosolytam. & filius ho
minis tradetur principi
bus sacerdotum. & scri
bis. & condemnabunt
eum morte. Et tradent
eum gentibus adducen
dum. & flagellandum.

& crucifigendum. & ter
tia die resurget.

Tunc accessit ad eum ma
ter filiorum Zebedei cum
filiis suis. adorans & pe
tens aliquid ab eo. Qui
dixit ei. Quid uis. At
illi. Dic ut sedcant hi
duo filii mei. unus ad
dexteram tuam. & unus
ad sinistram tuam in reg
no tuo. Respondens autem
ihc dixit. Nescitis quod pe
tatis. Potestis bibere cali
cem quem ego bibiturus
sum. Dicunt ei. Possumus.
At illis. Calicem quidem
meum bibetis. sed et au
tem ad dexteram meam & si
nistram non est meum dare
uobis. sed quibus para
tum est a patre meo.

Et audientes decem. in
dignati sunt de duobus
fratribus. Ihc autem uocauit
eos ad se. & ait. Scitis quia
principes gentium domi
nantur eorum. & qui ma
iores sunt potestate exer
cent in eos. Non erit ita
in uos. Sed qui cumq.

*I
m. cc. i.
r. ii.
m. c. xxi.
L. cc. xxi.*

*I
m. cc. ii.
r. iii.
m. c. xxii.*

*I
m. cc. iii.
r. iiii.
m. c. xxiii.
L. cc. lxx.*

uoluerit in te uos maior
fieri. sit uir minister. Et
qui uoluerit in te uos p
mus esse. erit uir seruus.

Sicut filius hominis non
uenit ministrari sed mi
nistrare. & dare anima
suam redemptionem pro
multis.

Et egredientibus illis abbie
richo. secuta est eum tur
ba multa. Et ecce duo ce
ci sedentes secus uiam.
audierunt quia ihc tra
nsiret. & clamauerunt
dicentes. Domine. miserere
nostri. fili dauid. Turba
autem interpretabat eos.
ut tacerent. At illi ma
gis clamabant dicentes.
Domine. miserere nostri. fili
dauid. Et stetit ihc. &
uocauit eos. & ait. Quid
uultis ut faciam uobis.
Dicunt illi. Domine. ut ape
riantur oculi nostri. Misere
tus autem eorum ihc. teti
git oculos eorum. Et con
fistim uiderunt. & se
cuti sunt eum. **XXI.**

21 **E**t cum appropinquassent

ierosolymis & uenissent
bethfage ad montem oli
ueti. tunc ihc misit du
os discipulos. dicens eis.
Ite in castellum quod
contra uos est. & statim in
uenietis asinam alliga
tam & pullum cum ea.
solutum. & adducite mi
hi. Et si quis uobis aliquid
dixerit. dicite quia dominus
his opus habet. & confes
tim dimittet eos.

Hoc autem factum est. ut
adimpleretur quod dic
tum est per prophetam dicentem.
Dicite filie syon. ecce
rex tuus uenit tibi man
suetus. sedens super asinam
& pullum filium sub
iugalis.

Euntes autem discipuli.
fecerunt sicut precepit
illis ihc. Et adduxerunt
asinam & pullum. & im
posuerunt super eos uesti
menta sua. & cum de super
sedere fecerunt. Plurima
autem turba strauerunt
uestimenta sua in uia.
alii autem cedebant ramo

de arborib. & sternerant
in via.

*M. c. c. xiii
M. c. c. xiiii
L. c. c. c. xiii
d. c.*
Vurbe autē que p̄cedebant
& que sequebantur. cla
mabant dicentes. O san
na filio dauid. benedic
tus qui uenit in nomine
dñi. osanna in excelsis.

*M. c. c. x
S. l. y. s.*
Et cum intrasset ih̄c hic
rosolymam. commota ē
uniuersa ciuitas dicens.
Quis ē hic. Populi autē
dicebant. hic ē ih̄c pro
pheta anazareth galu
leae.

*M. c. c. xxi
M. c. c. xxi
L. c. c. c. xxi
d. c. xxi*
Et intrauit ih̄c in templū
dī. & ciebat omnes uen
ientes & ementes in tem
plo. & mensas nūmula
riorum. & cathedras uen
ientium columbas cucu
rit. & dicit eis. Scriptum
ē. domus mea. domus
orationis uocabitur. Vos
autem. fecistis illā spe
luncam latronum.

*M. c. c. xxi
S. l. y. s.*
Et accesserunt ad eū ceci
& claudi in templo. &
sanauit eos.

*M. c. c. xxi
L. c. c. c. xxi*
Videntes autē principes
sacerdotum & scribe mi

rabilia que fecit & pue
ros clamantes in tem
plo & dicentes osanna
filio dauid. indignati
sunt. & dixerunt ei. Au
dis quid isti dicunt. Ih̄c
autem dixit eis. Utique.
nunquā legistis quia
ex ore infantium & lac
tantium p̄fecisti laudem.

*M. c. c. xxi
d. c. xxi
M. c. c. xxi*
Et reditus illis. abiit fo
ras extra ciuitatē in beth
aniam. ibique mansit.
Mane autē reuertens
in ciuitatē. esurit. & ui
dens ficū arborē unam
secus uiam. uenit ad eā.
& nihil inuenit in ea.
nisi folia tantum. & ait
illi. Nunquā ex te fruc
tus nascatur in sempit̄
num. & artfacta ē con
tinuo ficulnea. Et ui
dentes discipuli. mira
ti sunt dicentes. Quo
modo continuo arguit.
Respondens autem ih̄c.
ait eis. Amen dico uo
bis. si habueritis fidē
& non hesitaueritis. n̄
solum de ficulnea facie

*M. c. c. xxi
d. c. xxi
M. c. c. xxi*

tas. & si monti huic di-
xeris tolle & iacta te
in mare. fiet.

Et omnia quaecumque peti-
eritis in oratione cre-
dentes. accipietis.

Et cum uenisset in tem-
plum. accesserunt ad
eum docentes princi-
pes sacerdotum & seni-
ores populi. dicentes.
In qua potestate hec fa-
cis. & quis tibi dedit
hanc potestatem. Respon-
dens ihc. dixit eis. Inter-
rogabo uos & ego unum
sermone. quem si dixeritis
mihi. & ego uobis dica.
in qua potestate hec fa-
cio. Baptismum iohan-
nis unde erat. caelo an
ex hominibus. At illi cogi-
tabant intra se dicentes.
si diximus caelo. dicet
nobis. Quare & non cre-
didisti illi. Si autem dix-
imus ex hominibus.
timemus turbam. Om-
nes enim habebant ioh-
annem. sicut prophetam.
Et respondentes ihc.

dixerunt. Nescimus.
ait illis & ipse. Nec ego
dico uobis. in qua potes-
tat hec facio.

Quid autem uobis uidetur: m. ccc. xviij
Solutus

Homo quidam habebat
duos filios. & accedens
ad primum dixit. Fili.
uade hodie operare in
uinea mea. Ille autem
respondens ait. Nolo.
Postea autem poeniten-
tia motus. abiit. Accedens
autem ad alterum. dixit
similiter. At ille respon-
dens ait. Eo domine. &
non iuit. Quis ex duobus
fecit uoluntatem patris.
Dicunt. Primus. Dicit il-
lis ihc. Amen dico uobis.
quia publicani & meret-
trices precedunt uos in re-
gno dei. Uenit enim ad
uos iohannes in uia iusti-
cie. & non credidistis ei.
Publicani autem & meret-
trices crediderunt ei. Vos
autem uidentes. nec poe-
nitentiam habuistis postea.
ut crederetis ei.

ALIAM PARABOLAM AUDITE. **Q**UO
modo erat pauper familias.
qui plantauit uincam.
& septem circumdedit ei.
& fodit in ea torcular. &
aedificauit turrem. & lo
cauit eam agricolis. &
pergit. profectus est. Cum
autem tempus fructuum
appropinquasset. misit
seruos suos ad agricolas.
ut acciperent fructus eius.
Et agricolę apprehensis
seruis eius. alium cecide
runt. alium occiderunt.
alium uero lapidauerunt.
Iterum misit alios seruos
plures prioribus. & fecerunt
illis similiter. Nouissime
autem. misit ad eos filium
suum dicens. Uerbum
tur filium meum. Agri
colę autem uidentes fi
lium. dixerunt intra se.
Hic est heres. uenit occi
damus eum. & habebi
mus hereditatem eius. Et
apprehensum eum. cecide
runt extra uincam. & oc
ciderunt. Cum ergo uene

rit dominus uincę. quod
faciet agricolis illis. **A**d
illi. Malos male perdet.
& uincam suam locabit
aliis agricolis. qui red
dunt ei fructum tem
poribus suis. Dicit illis
ihc. Nunquam legistis
in scripturis. Lapidem
quem reprobauerunt aedi
ficantes. hic factus est in
caput anguli. **A**d dñm fac
tum est istud. & est mira
bile in oculis nostris. **I**deo
dico uobis. quia auferre
tur a uobis regnum dñi.
& dabitur genti facien
ti fructus eius. Et qui ce
ciderit super lapidem istum.
confringetur. Super quem
uero ceciderit. conteret
eum.

ET cum audissent princi
pes sacerdotum & pha
risę parabolę eius. cog
nouerunt quod de ipsis di
ceret. Et querentes eum
tenebant eum. tur
bam. quoniam sicut propheta
eum habebant. **Et**

ET respondens ihc. dixit

in psalmis
r. ii
m. e. xxviii
Lee xli

in psalmis
r. ii
m. e. xxviii
Lee xli

iterum in parabolis eis
dicens. Simile factum est
regnum celorum homini
regi. qui fecit nuptias
filio suo. Et misit seruos
suos uocare inuitatos
ad nuptias. & nolabant
uenire. Iterum misit alios
seruos suos dicens.
Oicite inuitatos. ecce
prandium meum paratum.
tauri mei & altilia occisa.
& omnia parata.
uenite ad nuptias. Illi
autem neglexerunt. &
abierunt. Alius in uillam
suam. alius uero ad
negociationem suam. Reliqui
uero tenuerunt seruos
eius. & contumelias
affectos occiderunt. Rex
autem cum audisset istud
dixit. & missis exercitibus
suis perdidit homicidas
illos. & ciuitatem illorum
succendit. Tunc ait seruis
suis. Nuptie quidem
paratae sunt. sed qui inui-
tati erant non fuerunt
digni. Itaque ad extraneos
uiarum. & quoscumque

in ueneritis. uocate ad
nuptias. Et egressi ser-
ui eius in uias congrega-
uerunt omnes quos in-
uenerunt malos & bonos.
& impletae sunt nuptie dis-
cumbentium.

Interuit autem rex ut
uideret discumbentes.
& uidit ibi hominem non
uestitum ueste nuptia-
li. & ait illi. Amice. quomodo
huc intraisti. non habens
uestem nuptialem. At ille
obmutuit. Tunc dixit rex
ministeris. Ligatis pedibus
eius & manibus. mittite eum
in tenebras exteriores.
ibi erit fletus & stridor
dentium. Quia autem sunt
uocati. pauci uero electi.

XXIII.
TUNC ABSENTES
pharisei consilium
inierunt. ut caperent
eum in sermone. Et mit-
tunt ei discipulos suos.
cum herodianis dicentes.
Magister. scimus quia
uerax es. & uiam dei inue-

Mat. xxiii.
solus

Mat. xxiii.
Mat. xxiii.
Luc. xliii.

ritate docet. & non ē ti
bi cura de aliquo. non
enim respicias p̄sonā ho
minum. Dic igitur nobis.
quid tibi uidetur. Licet
censum dare cesari an
non. Cognita autem
ih̄c nequicia eorum. ait.
Quid me temptatis hy
pocrite. Ostendite mihi
nomisma census. At il
li operuerunt eā denari
um. Et ait illis ih̄c.
Cuius ē imago hęc &
sup̄scriptio. Dicunt ei.
Cesaris. Tunc ait illis.
Reddite igitur quę sunt ce
saris cesari. & quę sunt
dī dō. Et audientes mi
rati sunt. & dicto eo ab
ierunt. In illo die acces
serunt ad eam sadducei
qui dicunt non esse re
surrectionē. & interro
gauerunt eū dicentes.
Magister. moyses dixit.
Siquis mortuus fuerit
non habens filium. ut
ducat frater eius uxore
illius. & suscitetur semen
fr̄i suo. Erant autē apud

nos septem fr̄s. & prim⁹
uxore ducta defunct⁹
est. & non habens semen.
reliquit uxore suā fr̄i
suo. Similiter secundus
& tertius. usque ad septi
mum. Nouissime autē
omnium. & mulier de
functa ē. In resurrectione
ne ergo cuius erit de sep
tem uxor. Omnes enim
habuerunt eam. Respo
ndens autem ih̄c. ait il
lis. Erratis nescientes
scripturas. neque uirtutē
dī. In resurrectione enī
neque nubent neque nuben
tur. sed sunt sicut ange
li dī in celo. De resurre
ctione autē mortuorū nō
legistis quod dictum ē
a dō dicente uobis. ego
sum d̄s abraham. & d̄s
ysaac. & d̄s iacob. Non
est d̄s mortuorū. sed uiuenti
um. Et audientes tur
bę. mirabantur in doc
trina eius.

Pharisei autē audientes quod
silentium imposuisset
sadduceis. conuenerunt

in unum. & interroga-
uit cum unus ex eis legis
doctor. temptans eum.
Magister. quod e man-
datum magnū in lege.
Ait illi ihs. Diliges dñm
dñm tuum ex toto corde
tuo. & in tota animatua.
& in tota mente tua. hoc
est maximum. & primū
mandatum. Sedm autē.
simile ē huic. Diliges p-
ximum tuum. sicut te
ipsum. In his duob' man-
datis. uniuersa lex pen-
det & prophete.

Congregatus autē phari-
seis. interrogauit eos ihs.
dicens. Quid uobis uide-
tur de xpo. cuius filius
est. Dicunt ei. Dauid.
Ait illis. Quomodo q̄ da-
uid inspu uocat cū dñm
dicens. Dixit dñs dño
meo. sed e adextris meis.
donec ponam inimicos
tuos scabellum pedum
tuorum.

Si ergo dauid uocat eum
dñm. quomodo filius
eius ē. Et nemo potuit

respondere ei uerbum.
neq. ausus fuit quisquā
ex illa die eum amplius
interrogare.

Tunc ihs locutus ē ad tur-
bas. & ad discipulos suos
dicens. Sup cathedram
moysi sederunt scribe
& pharisei. omnia ergo
quęcunq. dixerint uobi
seruate & facite. sedm
opera uero eorum nolite
facere. Dicunt enim. &
non faciunt.

Alligant autē onera gra-
uia & importabilia. &
imponunt in humeros
hominum. digito autē
suo nolunt ea mouere.

Omnia uero opera sua faci-
unt. ut uideantur ab ho-
minibus. Dilatant enim
phylacteria sua. & mag-
nificant simbrias. Amant
autē primos recubitus in
cenis. & primas cathedras
in synagogis. & salutati-
ones in foro. & uocari
ab hominib. rabbi.

Vos autē nolite uocari
rabbi. unus ē enī magister

Th. xxviii
solus

Th. xxviii
L. c. xxviii

Th. xxviii
L. c. xxviii
c. xxviii

Th. xxviii
solus

Th. xxv
L. c. xxv

Th. xxviii
L. c. xxviii

ur. Omnes autem uos frs
dus. Et patre nolite uo
care uobis supertam.
unus e eni pater ur qui
in celis e. Nec uocemini
magistri. quia magister
uester unus e xpc.

Incipit
L. c. lxxviii

Qui maior e urm. erit mi
nister uester. Qui autem
exaltauerit se humili
abitur. & qui se humili
auit exaltabitur.

Incipit
L. c. lxxv

XXIII
NAM AUTEM UO
bis scribis & pha
riseis hypocritis. quia
clauditis regnum celorum
ante homines. Uos enim
non intratis. nec intro
euntis finis intrare.

Incipit
L. c. lxxvi

Uac uobis scribis & phariseis
hypocritis. qui circumci
satis & aridas. ut facia
tis unum psidium. Et
cum fuerit factus. facitis
eum filium gehennae du
plo quam uos. Uac uo
bis duces cecci. qui dicitis.
Quicumque iurauerit pre
teritum. nihil e. Qui autem
iurauerit in auro templi.

debet. Stulti & cecci. quid
enim maius e. aurum
an templum quod sanctifi
cat aurum. & quicumque
iurauerit in altari. nihil
est. Quicumque autem iura
uerit in dono quod e sup
illud. debet. Cacci. quid
enim maius e donum.
an altare quod sanctificat
donum. Qui ergo iurat
in altari. iurat in eo & in
omnibus que sup illud s.
Et qui iurauerit in tem
plo. iurat in illo & in eo
qui habitat in ipso. Et
qui iurat in celo. iurat
in throno dei. & in eo qui
sedet super eum.

Incipit
L. c. lxxvii

Uac uobis scribis & phari
seis hypocritis. qui decima
tis mentem & animum. &
cymminum. & reliquistis
que grauiora sunt legis
iudicium. & misericordiam &
fidem. Hec oportuit face
re. & illa non omittere.
uoces cecci. excolantes culi
cem. camelum autem glut
tantes.

Incipit
L. c. lxxviii

Uac uobis scribis & phariseis

hypocrite. qui munda-
tis quod de foris est calicis.
& parapsidis. intus autē
pleni estis rapina & in-
mundicia. Pharisee ce-
ce. munda prius quod
intus est calicis & parapsi-
dis. ut sit & id quod de
foris est mundum.

Quæ uobis scribē & phari-
sæi hypocrite. qui simi-
les estis sepulchris deal-
batis. quæ a foris parant
hominibus speciosa. intus
uero plena sunt ossibus
mortuorum. & omni spurci-
tia. Sic & uos a foris qui
dem paratis hominibus.
iusti. intus autē pleni es-
tis hypocrisis & iniquita-
te.

Quæ uobis scribē & phari-
sæi hypocrite. qui
aedificatis sepulchra p-
phetarum. & ornatis
monumenta iustorum.
& dicitis. Si fuissimus in
diebus patrum nostrorum. nō
essimus socii eorum in
sanguine prophetarum.
Itaque testimonio estis uo-
bis incipitis. quia filii estis

eorum qui prophetas oc-
ciderunt.

Et uos impleat mensura
patrum uestrorum. serpentes.
Genimina uiperarum. quo-
modo fugietis iudicio
gethennæ.

Ideo. Eccc ego mitto ad
uos. prophetas & sapientes
& scribas. & ex illis occide-
tis & crucifigitis. & excis-
sate flagellabitis in synago-
gis uestris. & persequemini de-
ciuitate in ciuitate. ut ue-
niat super uos omnis san-
guis iustus qui effusus est
super terram. a sanguine
abel iusti usque ad sangui-
nem zacharie filii bara-
chie. quē occidistis inter
templum & altare.

Amen dico uobis. uenient
hec omnia super generationem
istam. **xxxv**

IERUSALEM.
Hierusalem quæ
occidis prophetas
& lapidas eos qui ad te
missi sunt. Quotiens uo-
lui congregare filios tuos.
quē admodum gallina

Mat. xxiii. viii.
solus

Mat. xli.
L. c. xli.

Mat. xli.
L. c. lxxvi.

congregat pullos suos sub
alas. & noluit. Ecce re
linquatur uobis. domus
uestra deserta. Dico enim uo
bis. non me uidebitis amo
do. donec dicatis. Bene
dictus qui uenit in nomi
ne domini.

*Mat. xxiii.
L. c. xxviii.
et xxviii.*

Et ingressus ihc de templo.
ibat. Et accesserunt disci
puli eius. ut ostenderent
ei edificantes templi.
Ipse autem respondens.
dixit illis. Uideatis haec
omnia. Amen dico uo
bis. non relinquetur hic
lapis super lapidem. qui non
destruatur.

*Mat. xxiii.
L. c. xxviii.
et xxviii.*

Sedente autem eo super mon
tem oliueti. accesserunt
ad eum discipuli secreto
dicentes. Dic nobis. quan
do haec erunt. & quod sig
num aduentus tui & con
summationis seculi. Et
respondens ihc. dixit eis.
Uideate. ne quis uos sedu
cat. Multi enim ueniunt
in nomine meo dicentes.
ego sum xpc. & multos
seducunt. Audient enim

dicta plia & opinionem
pliorum. uidete ne tur
bemini. Oportet enim
haec fieri. sed non dum
est finis. Consurget enim
gens in gentem. & regnum
in regnum. & erunt pes
tilentiae & famel. & terre
motus plota. Haec autem
omnia. initia sunt do
lorum.

Tunc tradent uos in tribu
lationem. & occident uos.
& eritis odio omnibus gen
tibus. propter nomen me

*Mat. xxiii.
L. c. xxviii.
et xxviii.*

Et tunc scandali um.
Traduntur multi. & in
uicem tradent. & odio
habebunt inuicem. Et
multi pseudo. pphetae
surgent. & seducant mul
tos. Et quo habundabit
iniquitas. refrigeret ca
ritas multorum. Qui aut
perseuerauerit usque in finem.
hic saluus erit.

*Mat. xxiii.
L. c. xxviii.
et xxviii.*

Et predicabitur hoc eu an
gelium regni in uniuers
so orbe. in testimonium
omnibus gentibus. & tunc
ueniet consummatio hui
sculi.

*Mat. xxiii.
L. c. xxviii.
et xxviii.*

Cum ergo uideritis abho-
minationē desolationis
quę dicta ē ad anihile
pphetā stantē in loco
suo. qui legit intelligat.

Tunc qui in iudea sunt
fugiant ad montes. & q̄
in deserto non descendat
tollere aliquid de domo
sua. & qui in agro. non
reueratur tollere tuni-
cam suam.

Quæ autem p̄gnantibus
& nutriendis. in illis
diebus.

Orate autem. ut non fiat
fuga uĩa hic nunc uel sab-
bato.

Erit enim tunc tribulatio
magna. qualis non fu-
it ab initio mundi usq̄
modo. nec fiet.

Et nisi breuiati fuissent
dies illi. non fieret sal-
ua omnis caro. Sed pp̄-
ter dictos. breuiabunt̄
dies illi.

Tunc si quis uobis dixerit.
ecce hic xp̄s aut illic.
nolite credere.

Surgunt enī pseudo xp̄i

& pseudo. pphetę. & da-
bunt signa magna & pro-
digia. ita ut in errorem
inducantur. si fieri pot̄
& iam dicta. Ecce p̄ dixi
uobis.

Si ergo dixerint uobis ecce
in deserto ē. nolite exire.
Ecce in penetralibus.
nolite credere.

Sicut enim fulgur exiit
aboriente & patet usq̄
ad occidentē. ita erit &
aduentus filii hominis.

Ubicunq̄ fuerit corpus. il-
lic congregabuntur aq̄

Statim autē post tri-
bulationē dierum illorū.
sol obscurabitur & luna
non dabit lumen suum.
& stelle cadent de celo.
& uirtutes celorū commo-
uebuntur. & tunc pate-
bit signum filii hominis
in celo.

Et tunc plangent omnes
tribus terre. & uidebunt
filium hominis uenientē
in nubibꝫ celi cum uirtu-
te multa & maiestate.
Et mittet angelos suos

meel v
lee ii.

meel vi
lee v.

meel vii
lee xiii.

meel viii
lee l.

meel viii
lee l.

cum tuba & uoce magna. Et congregabunt electos eius a quatuor uentis. a summis celorum usque ad terminos eorum. Ab arbore autem ficus. discite parabolam. Cum iam ramus eius tener fuerit & folia nata. scitis quia prope est aestas. Ita & uos cum uidistis haec omnia. scitote quia prope est inianis. Amen dico uobis. quia non peribit generatio haec donec omnia fiant. Caelum & terra transibunt. uerba autem mea non peribunt.

Matth. xxi. 34. Luc. xxi. **D**edic autem & illa hora nemo scit. neque angelus celorum. nisi pater solus.

Matth. xxv. 1. Luc. xxi. **S**icut autem in diebus. nocte. ita erit & aduentus filii hominis. Sicut enim erant in diebus. ante diluuium comedentes & bibentes. nubentes & nuptum tradentes usque ad eum diem quo introiit in arcam noe

& non cognouerunt donec uenit diluuium & tulit omnes. ita erit & aduentus filii hominis.

Matth. xxv. 1. Luc. xxi. **T**unc duo erunt in agro. unus assumetur & unus relinquetur. Duae moles in mola. una assumetur & una relinquetur. *Matth. xxv. 1. Luc. xxi.* **V**igilate ergo. quia nescitis qua hora dominus uestis uenturus sit.

Matth. xxv. 1. Luc. xxi. **I**llud autem scitote. quomodo si sciret paterfamilias qua hora fur uenturus esset. uigilaret unquam & non sineret perfodiri domum suam. Ideo & uos estote parati. quia quia nescitis hora filius hominis uenturus est.

Matth. xxv. 1. Luc. xxi. **Q**uis putas est fidelis seruus & prudens. quem constituit dominus suus super familiam suam. ut det illis cibum in tempore.

Matth. xxv. 1. Luc. xxi. **B**onus ille seruus. quem cum uenerit dominus eius in uenerit sic facientem. Amen dico uobis. quomodo super omnia bonis

*Inc. lxxvii
L. c. l. viii*

na sua constituet cum.
Si autē dixerit malus ser-
uus ille in corde suo. mo-
ram facit dominus meus
venire. & coepit pecu-
tere conseruos suos. man-
ducat autem & bibat
cum ebriosis. uenit
dominus seruus illius in
die qua non sperat. &
hora qua ignorat. & di-
uidet cum partemq. ca-
ponet cum hypocritis.
illuc erit fletus & stridor
dentium. *¶ 26.*

*Inc. lxxviii
solus*

Tunc simile erit regnum
celorum decem uirginib.
que accipientes lampa-
des suas. exierunt obuiā
sponso & sponse. Quinq.
autem excas erant fatue.
& quinq. prudentes. Sed
quinq. fatue acceptas la-
padibus. non sumpserunt
oleum secum. Prudentes
uero. acceperunt oleum
in uasis suis cum lampa-
dibus. Moram autem fa-
cientē sponso. dormita-
uerunt omnes & dormie-
runt. Media autē nocte

et amor factus ē. ecce spon-
sus uenit exire obuiam
ei. Tunc surrexerunt om-
nes uirgines ille. & orna-
uerunt lampades suas.
Fatue autem sapientib.
dixerunt. Date nobis de
oleo urō. quia lampades
nāc extinguuntur. Re-
sponderunt prudentes
dicentes. Ne forte n̄ suffi-
ciat nobis & uobis. ite po-
tius aduendantes & emi-
te uobis. Dum autē irent
emert uenit sponsus. &
que parate erant intra-
uerunt cum eo ad nupti-
as. & clausa ē ianua. No-
uissime uero ueniunt. &
relique uirgines dicentes.
Dñe dñe. apere nobis.
At ille respondens ait.
Amen dico uobis. nescio
uos. Vigilate itaq. qā
nescitis diem neq. horam.

*Inc. lxxviii
Inc. l. iiii
L. c. lxxviii*

Sicut enim homo peregre
proficiscens. uocauit ser-
uos suos. & tradidit illis
bona sua.

Et uni dedit quinq. talen-
ta. alii autē duo. alii

*Inc. lxx
L. c. lxxviii*

uero unum. unicuique se-
cundum propriam uir-
tutem. & profectus est statu.
Abiit autem qui quinque
talenta acceperat. & o-
peratus est in eis. & lucra-
tus est alia quinque. Simi-
liter qui duo acceperat.
lucratus est alia duo.
Qui autem unum acce-
perat. abiit fodit inter-
ram. & abscondit pecu-
niam domini sui. Post
multum uero temporis
uenit dominus seruo-
rum illorum. & posuit ratio-
nem cum eis. Et accede-
ns qui quinque talenta
acceperat. optulit alia
quinque. talenta dicens.
Domine. quinque talen-
ta michi tradidisti. ecce
alia quinque supperlucratus
sum. Ait illi dominus ei.
Euge serue bone & fide-
lis. quia supperlucra-
sti supra multa
te constituam. intra in
gaudium domini tui.
Accessit autem & qui duo
talenta acceperat. & ait.

Domine. duo talenta
michi tradidisti. ecce
alia duo lucratus sum.
Ait illi dominus eius. Euge
serue bone & fidelis. quia
supperlucra-
sti supra multa te constituam
intra in gaudium domini
tui. Accessit autem & qui
unum talentum acce-
perat. & ait. Domine.
scio quia homo durus
es. in eis ubi non semina-
sti. & congregas ubi non
sparsisti. & timens abii.
& abscondi talentum
tuum intra. ecce ha-
bes quod tuum est. Respon-
dens autem dominus
eius. dixit ei. Serue ma-
le & piger. sciebas quia
meo ubi non semino.
& congrego ubi non sparsi.
Oportuit ergo te comittere
pecuniam meam nummu-
laris. & ueniens ego re-
cepissem utique quod me-
um est cum usura. Tollite
itaque ab eo talentum. &
date ei qui habet decem
talenta.

Matth. 23. 11.
L. cc. xxx.

Omnium enim habenti dabitur & abundabit. ei autem qui non habet. & quod uidetur habere auferetur ab eo.

Matth. 23. 11.
L. cc. xxx.

Et in uolam seruum ciuitatis in tenebras exteriores. illic erit fletus & stridor dentium.

Matth. 23. 11.
S. 1. 5

Cum autem uenerit filius hominis in maiestate sua & omnes angeli cum eo. tunc sedebit super sedem maiestatis sue. & congregabuntur ante eum omnes gentes. & separabit eos ab inuicem. sicut pastor segregat oves ab hedis. Et statuet quidem oves ad dexteris suis. hedos autem a sinistris. Tunc dicet rex his. qui ad dexteris eius erunt. Venite benedicti patris mei. possidete paratum uobis regnum a constitutione mundi. Et sursum enim. & dedistis mihi manducare. Situi. & dedistis mihi bibere. Hospes

eram. & collegistis me. Nudus. & operuistis me. Infirmus. & visitastis me. In carcere eram. & uenistis ad me. Tunc respondebunt ei iusti dicentes. Domine. quando te uidimus esurientem & pauperum. Sitientem. & dedimus tibi potum. Quando autem te uidimus hospitem & collegimus te. aut nudum & cooperuimus. aut quando te uidimus infirmum aut in carcere & uenimus ad te. Et respondens rex. dicet illis. Amen dico uobis. quia omni fecistis uni de his fratribus meis minimis. mihi fecistis. Tunc dicet & his. qui a sinistris eius erunt. Discedite a me maledicti in ignem aeternum. qui paratus est diabolo. & angelis eius. Et sursum enim. & non dedistis mihi manducare. Situi. & non dedistis mihi potum. Hospes

& non collegistis me. Nu-
dus. & non operuistis me.
Infirmus & in carcerem. &
non uisitastis me. Tunc
respondebunt ei & ipsi
dicentes. Domine. quando
te uidimus esurientem.
aut sitientem. aut hospi-
tem. aut nudum. aut
infirmum uel in carcerem.
& non ministrauimus tibi.
Tunc respondet illis
dicens. Amen dico uobis.
quamdiu non fecistis
uni de minoribus his. nec
mibi fecistis. Et ibunt
hi in supplicium eternum.
Iusti autem in uitam eter-

nam. **XXVI.**

TRACTU

est cum consum-

masset ihs ser-

mones hos omnes. dixit
discipulis suis.

26.
Matth. xxvi
m. c. lvi
Lec. lx
de lvi. xxx

Sciatis. quia post biduum
pascha fiet. & filius ho-

Matth. xxvi
m. c. lvi

Tunc congregati sunt prin-
cipes sacerdotum. & se-
niore populi in atrium

principis sacerdotum
qui dicebatur cayphas.
& consilium fecerunt ut
ihm dolo tenerent. & oc-
ciderent. Dicebant autem.
Non in die festo. Ne forte
tu mutus ficeris in populo.

Cum autem esset ihs in
bethania in domo Symo-
nis leprosi. accessit ad
eum mulier habens ala-
bastrum unguenti precio-
si. & effudit super caput
ipsius recumbens. Vi-
dentes autem discipuli.
indignati sunt dicentes.
Ut quid perdimus hec. Po-
tuit enim istud uenun-
dari multo. & dari pau-
peribus. Sciens autem
ihc. ait illis. Quid mo-
lesti estis mulieri. Opus
bonum. operata est in me.
Nam semper pauperes ha-
beatis uobiscum. me autem
non semper habebitis.

Matth. xxvi
m. c. lvi
Lec. lx
de lvi. xxx

Mittens enim hec unguen-
tum hoc in corpus meum.
ad sepeliendum me fecit.
Amen dico uobis. ubi-
cumque predicatum fuerit

Matth. xxvi
m. c. lvi
de lvi. xxx

hoc euangelium in toto mundo dicatur. & quod hec fecit in memoria cū.

Tunc abiit unus de duodecim qui dicitur iudas scarioth ad principes sacerdotum. & ait illis. Quod uultis mihi dare. & ego uobis eum tradam. At illi constituerunt ei. xxx. argenteos. Et exinde querebat opportunitatem. ut eum traderet. Prima autem die azimorum. accesserunt discipuli ad ihs dicentes. Ubi uis paramus tibi comedere pascha. At ihs dixit. Ite in ciuitatem ad quendam. & dicit ei. Magister tuus dicit. tempus meum prope est. apud te facio pascha cum discipulis meis. Et fecerunt discipuli sicut constituit illis ihs. & parauerunt pascha. Uespere autem facto. discumbebat cum. xii. discipulis suis.

Et cenantibus illis dixit. Quia unus ustrum me tra-

diturus est.

Et contristati ualde. coeperunt singuli dicere. Nunquid ego sum dñe.

At ipse respondens ait. Qui intinguit mecum manum in parapsi de. hic me tradet. Filius quidem hominis uadit sicut scriptum est de illo.

Quod autem homini illi. pro quem filius hominis tradetur. Bonum erat ei. si natus non fuisset homo ille.

Respondens autem iudas qui tradidit eum dixit. Nunquid ego sum rabbi. Ait illi. Tu dixisti.

Cena amibus autem eis. accepit ihs panem & benedixit ac fregit. de ditq. discipulis suis. & ait. Accipite & comedite. hoc est corpus meum.

Et accipiens calicem. gratias egit. & dedit eis dicens. Bibite. ex hoc omnes. Hic est enim sanguis meus noui testamenti. qui pro multis effundetur in re-

theol xxx
m. o. lxxii.
L. c. lxxviii
h. e. xxiii.

theol xxxviii.
m. o. lxxiii.
L. c. lxxviii.

theol xxxviii.
m. o. lxxiii.

theol xxxviii.
m. o. lxxviii.

theol xxxviii.
m. o. lxxv.
L. c. lxxv.
f. l. v.

theol xxxv.
m. o. lxxvi.
L. c. lxxv. 7
et lxxvii.

theol xxxviii.
m. o. lxx.
L. c. lxxiii.

theol xxxviii.
m. o. lxxi.
L. c. lxxii.

missionem peccatorum.
Dico autem vobis. non bi-
bam amodo de hoc ge-
nere vitis usque in die
illum. cum illud bibam
vobiscum novum in re-
gno patris mei.

*in eccl. lxxvi
in eccl. lxxvii*

ETHYMO DICTO.
exierunt in mo-
num oliueti.

*in eccl. lxxviii
in eccl. lxxix
in eccl. lxxx*

Tunc dicit illis ihc. Om-
nes vos scandalum pa-
tiamini in me. in ista
nocte.

*in eccl. lxxxvi
in eccl. lxxxvii*

Scriptum est enim. Percu-
tiam pastorem. & disp-
guntur oves gregis. Post-
quam autem resurrexe-
ro. pcedam vos in gali-
leam.

*in eccl. lxxxviii
in eccl. lxxxix
in eccl. lxxxx
in eccl. lxxxxi*

Respondens autem petrus.
ait illi. Et si omnes scan-
dalizati fuerint in te.
ego nunquam scandali-
zabor. Ait illi ihc. Am-
 dico tibi. quia in hac
nocte ante quam galley
cantet. ter me negabis.

*in eccl. xc
in eccl. xcxi*

Ait illi petrus. Etiam si
oportuerit me mori

tecum. non te negabo.
Similiter & omnes disci-
puli dicebant.

Tunc venit ihc cum illis
in villam quae dicitur
getsemani.

*in eccl. xcii
in eccl. xciii
in eccl. xciv
in eccl. xcvi*

Et dixit discipulis suis.
Sedete hic. donec ua-
dam illuc & oram. Et
assumpto petro & duobus
filiiis zebedae. coepit con-
tristari & modestus esse.

*in eccl. xcvi
in eccl. xcvi
in eccl. xcvi*

Tunc ait illis. Tristis est
anima mea. usque ad
mortem. Sustinete hic.
& uigilate mecum.

*in eccl. xcvi
in eccl. xcvi
in eccl. xcvi*

Et progressus pusillum.
prostravit in faciem suam.
orans & dicens. Mi pa-
ter. si possibile est transce-
de a me calix iste.

*in eccl. xcvi
in eccl. xcvi
in eccl. xcvi
in eccl. xcvi*

Geruntamen non sicut
ego uolo. sed sicut tu.

*in eccl. xcvi
in eccl. xcvi
in eccl. xcvi
in eccl. xcvi*

Et venit ad discipulos.
& inuenit eos dormien-
tes. & dicit petro. Si eni-
potuisti una hora uigi-
lare mecum. Vigilate
& orate. ut non intretis
in temptationem.

*in eccl. xcvi
in eccl. xcvi
in eccl. xcvi
in eccl. xcvi*

Spe quidem promptus est.

*in eccl. xcvi
in eccl. xcvi
in eccl. xcvi
in eccl. xcvi*

capo autem infirma.
 iterum secundo abiit.
 & orauit dicens. Pater
 mi. si non potest hic ca
 lux transire nisi bibam
 illum. fiat uoluntas
 tua. Et uenit iterum.
 & inuenit eos dormien
 tes. Erant enim oculi
 eorum grauati. Et re
 licis illis. iterum abi
 it. & orauit tertio eun
 dem sermonem dicens.

Tunc uenit ad discipulos
 suos. & dicit illis. Dor
 mitis iam. & requiesci
 te. Ecce appropinquabit
 hora. & filius hominis
 tradetur in manus pec
 catorum. Surgite tamē.
 ecce appropinquabit q̄
 me tradet.

Ad huc ipso loquente.
 ecce iudas unus de duo
 decim uenit. & cum co
 turba multa cum gla
 dius & fustibus missi a
 principibus sacerdotū.
 & senioribus populi.

Qui autē tradidit eum.
 dedit eis signum dicen^s.

Quemcumq; osculatus
 fuero. ipse ē teneat eū.
 Et confestim accedens
 ad iēm dixit. Aue rab
 bi. Et osculatus ē eum.
 Dixitq; illi iēs. Amice.
 ad quod uenisti. Tunc
 accesserunt & manus in
 iecerunt in iēm. & tenu
 erunt eum.

Et ecce unus ex his qui e
 rant cum iē. extenden^s
 manum exemit gladiū
 suum. & percussit seruum
 principis sacerdotū. am
 putauit auriculam eius.

Tunc ait illi iēs. Conuerit
 gladium tuum. in locū
 suum. Omnes enī qui ac
 ceperint gladium. gla
 dio peribunt. An putas
 quia non possim rogare
 patrem meum. & exhibe
 bit mihi modo plus
 quam duodecim legio
 nes angelorum. Quomo
 do ergo implebuntur scri
 pturę. Quia sic oportet
 fieri.

In illa hora. dixit iēs
 turbis. Tamquā ad latro

Th. ecc. 11.
 m. l. xxxviii
 L. c. l. xxxviii
 q. 1. l. x

Th. ecc. 11.
 S. o. l. 1. 2

Th. ecc. 11.
 m. l. xxxviii
 L. c. l. xxxviii
 q. 1. l. x

nem existis cum gladiis
& fustibus. comprehende
re me. Cotidie apud
uos sedebam docens in
templo. & non me tenui

*In ecc. vi.
m. lxxxv.*

Hoc autem totum istis
factum est. ut imple
rentur scripture. pphc
tarum. Tunc discipuli
omnes relicto eo fugerunt.

*In ecc. vi.
m. lxxxv.
L. cc. xc.
q. e. lxxv.*

Alli tamen ih̄m. du
xerunt ad cayphan p̄n
cipem sacerdotum. ubi
scribe & seniores conue
nerant.

*In ecc. vi.
m. lxxxv.
q. e. lxxv.*

Petrus autem sequebatur
eum a longe. usq. in atrium
principis sacerdotum.
Et ingressus intro. sedebat
cum ministris ut uideret
finem.

*In ecc. vi.
m. lxxxv.
L. cc. xc.*

Principes autem sacerdo
tum & omne concilium
queriebant falsum tes
timonium contra ih̄m.
ut eum morti traderent.
& non inueniunt. Cū
multi falsi testes acces
sissent.

*In ecc. vi.
m. lxxxv.*

Nouissime autem duo
falsi testes. & dixerunt.

Hic dixit. possum de
struere templum dī.
& post triduum reedi
ficare illud. Et surgens
princeps sacerdotum.

ait illi. Nichil respon
des ad ea que ista aduer
sum te testificantur.

Ih̄c autem tacebat. Et

princeps sacerdotum

ait illi. Aduro te per

dī uiuum. ut dicas

nobis si tu es xp̄e filius

dī. Dicit illi ih̄c. Tu

dixisti.

Ueruntamen dico uobis.

A modo uidebitis filiū

hominis sedentem ad

extris uirtutis. & ueni

entem innubib. celi.

Tunc princeps sacerdo
tum scidit uestimen

ta sua dicens. Blasphē

mauit. quid adhuc

exigemus testibus.

Ecce nunc audistis blas

phemiam. quid uobis

uidetur. At illi respon

dentes dixerunt. Reus

est mortis.

Tunc expuerunt in facie

*In ecc. vi.
m. lxxxv.
L. cc. xc.
q. e. lxxv.*

*In ecc. vi.
m. lxxxv.*

*In ecc. vi.
m. lxxxv.
L. cc. xc.*

*In ecc. vi.
m. lxxxv.
L. cc. xc.
q. e. lxxv.*

cius. & colaphis cum ce-
ciderunt. Alii autem
palmas ei in faciem de-
derunt dicentes. Pro-
phetiza nobis xpc. qui
est qui te percussit.

Mat. xxvii
L. c. c. xxi
q. e. lxxviii

Petrus uero sedebat for-
tis in atrio. Et accessit
ad eum una ancilla
dicens. Et tu cum ihu
galileo es. At ille ne-
gauit coram omnibus di-
cens. Nescio quid dicas.

Mat. xxvii
L. c. c. xxi
q. e. lxxviii

Exiit autem illo ianu-
am. uidit eum alia an-
cilla. & ait his qui cran-
tibi. Et hic erat cum ihu
nazaretho. Et iterum ne-
gauit eum iuramento.
Quia non noui hominem.
Et post pusillum. acces-
serunt qui stabant. & di-
xerunt petro. Uere. &
tu ex illis es. nam & lo-
quela tua manifestum
te facit. Tunc coepit de-
testari & iurare. quia
non nouisset hominem.
Et continuo gallus can-
tauit.

Mat. xxvii
L. c. c. xxi
q. e. lxxviii

Et recordatus est petrus

uerbi ihu quod dixerat
prius quam canteret
me negabis. & egressus
foras. fletu amare.

2A

Mat. xxvii
L. c. c. xxi
q. e. lxxviii

Mane autem facto. consi-
lium iniungunt omnes
principes sacerdotum.
& seniores populi aduer-
sus ihm. ut cum morte
traderent.

Et uinctum adduxerunt
eum. & tradiderunt
pontio pilato p̄sidi.

Mat. xxvii
L. c. c. xxi
q. e. lxxviii

Tunc uidens iudas qui
eum tradidit quod da-
natus esset. poenitentia
ductus. retulit triginta
argenteos principibus sa-
cerdotum & senioribus
dicens. Peccaui. tradens
sanguinem iustum. At il-
li dixerunt. Quid ad nos.
Tu uidens. Et p̄iectis ar-
gentis in templo recessit.
& abiens laqueo se
suspendit. Principes au-
tem sacerdotum accep-
tis argenteis. dixerunt.
Non licet mittere eos in
corbanam. quia p̄cium
sanguinis est. Consilio au-

Mat. xxvii
L. c. c. xxi
q. e. lxxviii

tem inito. cunctum ex
illis agrum figuli in se
pulturam peregrinorum.
Propter hoc uocatus est
ager ille accheldemach.
hoc est ager sanguinis usque
in hodie num dicunt.

Tunc impletum est quod
dictum est per prophetiam
per prophetam dicentem.

Et acceperunt. xxx. ar
gentos pretium ad pretia
ti. quod apprauerunt
a filiis israhel. & dederunt
eos in agrum figuli. sic
constituit mihi dominus.

Ihesus autem stetit ante pre
sidem. & interrogauit
eum preses dicens. Tu es
rex iudeorum.

Respondit illi ihesus. Tu dicis. Et
cum accusaretur a prin
cipibus sacerdotum &
senioribus. nihil respon
dit. Tunc dicit illi pila
tus. Non audis quanta
aduersum te dicunt te
stimonia. Et non respon
dit ei ad ullum uerbum.
ita ut miraretur preses
uehementer.

Per diem autem sollempnem
consueuerat preses di
mittere populo unum
uinctum quem uoluissent.

Habebat autem tunc uinc
tum insignem. qui dice
batur barrabbas. Con
gregatis ergo illis. dixit
pilatus. Quem uultis di
mittere uobis. barraban.
an iesum qui dicitur christus.
Sciebat enim quod prin
cipiam tradidissent eum.

Sedente autem illo tri
bunali. misit ad eum ux
or eius dicens. Nihil ti
bi & iusto illi. multa
enim passa sum hodie
pulsus propter eum.

Principes autem sacerdotum
& seniores persuaserunt
populis ut perirent bar
raban. iesum uero perderent.
Respondens autem preses.
ait illis. Quem uultis uobi
deducere dimitti. At
illi dixerunt. Barrab
ban.

Dicit illis pilatus. Quid
igitur faciam de iesu qui
dicitur christus. Dicunt om

Mcccxxii
m cc xii
Lcccxxii

Mcccxxii
m cc xii
Lcccxxii

Mcccxxii
m cc xii
Lcccxxii

Mcccxxii
m cc xii
Lcccxxii

Mcccxxii
m cc xii
Lcccxxii

Mcccxxii
m cc xii
Lcccxxii

Mcccxxii
m cc xii
Lcccxxii

nes. Crucifigatur. At illis preses. Quid enim mali fecit. At illi magis clamabant dicentes.

Crucifigatur:

Quidens autem pilatus quia nihil perficeret sed magis tumultus fieret. accepta aqua lauit manus coram populo dicens. Innocens ego sum a sanguine iusti huius. uos uidetis. Et respondens uniuersus populus dixit. Sanguis eius super nos. & super filios nostros.

Nunc dimisit illis barabbam. Iesus autem flagellatum tradidit eis. ut

crucifigatur.

NUNC

militibus presidis

suscipientis Iesum in

pratorio. congregauerunt ad eum uniuersa cohortem. & exuentes eum clamide coccinea circumdederunt ei. Et placentes coronam de spinis posuerunt super caput eius. & harundinem in dexte

ra eius. & genu flexo ante eum illudebant dicentes. Aue rex iudeorum.

Et expuentes in eum. acceperunt harundinem. & percutiebant caput eius. & postquam illuserunt eum exuerunt eum clamide. & induerunt eum uestimentis eius. & duxerunt eum ut crucifigerent.

Exierunt autem inueniunt hominem cyrenicum nomine symonem. hunc angariauerunt. ut tolletet crucem eius.

Et uenerunt in locum quod dicitur golgatha. quod est caluarie locus.

Et dederunt ei uinum bibere. cum felle mixtum. Et cum gustasset. noluit bibere.

Postquam autem crucifixerunt eum. diuiserunt uestimenta eius sortem mittentes. & sedentes seruabant eum.

Et imposuerunt super caput eius causam ipsius scriptam. hic est ihesus rex

Matth. xxv.
m. cc. vii.

Matth. xxvi.
m. cc. viii.
L. ecc. xvi.
d. e. xxi.

Matth. xxvii.
m. cc. x.
L. ecc. xvi.
d. e. xxi.

Matth. xxviii.
m. cc. xi.
d. e. xxi.

Matth. xxix.
m. cc. xii.
L. ecc. xvi.
d. e. xxi.

Matth. xxx.
m. cc. xiii.
L. ecc. xvi.
d. e. xxi.

iudeorum.

*T. mccc xxxv
m. cc. xiv
L. ccc. xxvii
q. e. xcc. viii*

Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones. unus ad dextris. & unus a sinis.

*T. mccc xxxv
m. cc. xiv
L. ccc. xxvii
q. e. xcc. viii*

Perturbantes autem trif. blasphemabant eum. mouentes capita sua. & dicentes. Uuab. qui destruit templum di. & in triduo illud reedificat. Salua te corpus. si filius di es. descende de cruce.

*T. mccc xxxv
m. cc. xiv
L. ccc. xxvii
q. e. xcc. viii*

Similiter & principes sacerdotum. illudentes cum scribis & senioribus dicebant. Alios saluos fecit. se ipsum non potest saluum facere. Si rex isrl est. descendat nunc de cruce. & eredimus ei. Confidit in do. libere cum nunc si uult. Dixit enim. quia filius di sum.

*T. mccc xxxv
m. cc. xiv
L. ccc. xxvii
q. e. xcc. viii*

Id ipsum autem & latrones qui crucifixi erant cum eo. imprecabant ei.

*T. mccc xl
m. cc. xiv
L. ccc. xxvii
q. e. xcc. viii*

A sexta autem hora tenebre facte sunt super uniuersam terram. usque ad horam nonam.

Et circa horam nonam.

*T. mccc xli
m. cc. xiv
L. ccc. xxvii
q. e. xcc. viii*

clamauit ihs uoce magna dicens. Eli. Eli. lemasabactani. hoc est. ds meus. ds meus. ut quod dereliquisti me. Quidam autem illic stantes & audientes. dicebant. Eli. am uocat iste.

Et continuo currens unus ex eis. acceptam spongiam impleuit aceto. & imposuit barundini. & dabat ei bibere.

*T. mccc xli
m. cc. xiv
L. ccc. xxvii
q. e. xcc. viii*

Ceteri uero dicebant. Sine. uidemus an ueniat helias liberans eum. Ihs autem iterum clamans uoce magna. emisit spm.

*T. mccc xli
m. cc. xiv
L. ccc. xxvii
q. e. xcc. viii*

Et ecce uelum templi scissum est in duas partes. a summo usque deorsum.

*T. mccc xli
m. cc. xiv
L. ccc. xxvii
q. e. xcc. viii*

Et terra mota est. & petre seisse sunt. & monumenta aperta sunt. & multa corpora sanctorum qui dormierant surrexerunt.

*T. mccc xli
m. cc. xiv
L. ccc. xxvii
q. e. xcc. viii*

Et ex cunctis demonum post resurrectione eius. uenerunt in eam ciuita

tem. & apparuerunt
multas.

Centurio autem & qui
cum eo erant custodi
entes iherosolymam. viso terrae
motu. & his quae fiebant.
timuerunt valde dicen
tes. Uert. filius dei erat
iste.

Erant autem ibi mulie
res multae longe. quae
secutae erant iherosolyma
lita ministrantes ei.
inter quas erat maria
magdalena. & maria
iacobi & ioseph matri
& matri filiorum zebedae.

Cum scro autem factum
esset. uenit quidam ho
mo diues ab arimathi
nomine ioseph. qui &
ipse discipulus erat iherosolymae.
hic accessit ad pilatum.
& petiit corpus iherosolymae.
Tunc pilatus iussit red
di corpus.

Et accepto corpore io
seph. inuoluit illud
in syndone munda.
& posuit illud in mo
numento suo nouo quod

exciderat in petra. &
aduoluit saxum ma
gnum ad ostium mo
numenti. & abiit.

Erat autem ibi maria
magdalena. & altera
maria sedentes contra
sepulchrum.

Altera autem die quae
est post parasceuen.
conuenerunt principes
sacerdotum. & phari
saei ad pilatum dicen
tes. Domine. recordati
sumus. quia seductor
ille dixit adhuc uiuent.
post tres dies resurgam.
Iube ergo custodiri se
pulchrum usque in diem
tertium. ne forte ueni
ant discipuli eius & fu
rentur eum. & dicant
plebi surrexit a mor
tuis. & erit nouissimus
error prior.

Ait illis pilatus. Habe
tis custodiam. ite custo
dite sicut seratis. Illi au
tem ab euntibus munie
runt sepulchrum. sig
nantes lapidem cum

161
Mccc l.
Mccc lxxviii

Mccc l.
Solus

Mccc lxxv
Lccc xxxix

Mccc lxxv
Mccc lxxviii

Mccc lxxv
Mccc lxxviii
Lccc xxxix

Mccc lxxv
Mccc lxxviii
Lccc xxxix

Matheus
Luce xxviii
Iohannes

custodibus.

Espere autem sabbati
que luceat in prima
sabbati. uenit maria
magdalena & altera
maria uidere sepulchrum.
Et ecce terre motus.
factus est magnus. An
gelus enim domini descen
dit de celo. & accedens
reuoluit lapidem. &
sedebat super eum. Erat
autem aspectus eius sicut
fulgur. & uestimentum
eius sicut nix. Præmo
re autem eius exterriti
sunt custodes. & facti
sunt uelut mortui.

Matheus
Luce xxviii
Iohannes

Respondens autem angelus.
dixit mulieribus. Noli
te timere uos. Scio enim
quod Iesus qui crucifixus
est quæritus. non est hic.
surrexit enim. sicut di
xit. Venite & uidete
locum. ubi positus es
rat dominus. Et cito cunctis
dicite discipulis eius
quia surrexit. & ecce
præcedit uos in galilea.
Ibi cum uidebitis. ecce

dixi uobis.

Et exierunt cito de mo
numento cum timo
re & gaudio magno.
currentes nunciare
discipulis eius.

Et ecce ihesus occurrit illi
dicens. Aue. Ille autem
accessit & tenuit
pedes eius. & ad
orauit eum. Tunc
ait illis ihesus. Nolite ti
mere. ite nunciate fratribus
meis ut eant in galilea.
ibi me uidebunt. Que
cum abissent. ecce qui
dam de custodibus. uene
runt in ciuitatem. & nun
ciauerunt principibus
sacerdotum omnia que
facta fuerant. Et con
gregati cum senioribus.
consilio accepto pecu
niam copiosam dederunt
militibus. dicentes. Dica
te quia discipuli eius
nocte uenerunt. & fu
rati sunt cum nobis
dormientibus. Et si hoc
auditum fuerit a præside
nos suadebimus ei. & se

Matheus
Luce xxviii
Iohannes

Matheus
Luce xxviii
Iohannes

curos uos faciemus. At illi accepta pecunia. fecerunt sicut erant docti. Et diuulgatum ē uerbum istud apud iudeos. usq. in hodiernum diem.

*In ecclesia
Solus*

Undecim autem discipuli abierunt in galilaeam. in montem ubi constituerat illis ihc. Et uidentes eum adorauerunt. quidam autē dubitauerunt. Et accedens ihc locutus ē eis dicens. Data ē mihi omnis potestas. in celo & in terra. Euntes q̄ docete omnes gentes. baptizantes eos in nomine patris & filii & sp̄s sc̄i. Docentes eos seruari omnia. quaecumq. mandavi uobis. Et ecce ego uobiscum sum omnibus diebus. usq. ad consummationem seculi.

ARGUMENTUM
MARCUS
EVANGELISTA
di. & p̄cti in baptisinate filius. atq. in diuino sermone discipulus. sacerdotium misit agens. sed in carne leuita. conuersus ad fidē xp̄i. euangelium in italia scripsit. ostendens in eo qd & generi suo deberet & xp̄o. Nā in initium principii. in uoce p̄phetice exclamationis instituit. Ordine leuitice electionis ostendit. ut p̄dicans p̄destinatum ioh̄m filium zacharie in uoce angeli adnuntiatis commissum. n̄ solum uerbum caro factum. sed corpus dñi in omnia uerbum diuine uocis animatum. In initium euangelice p̄dicationis ostendit. ut q̄ hec legens sciret cui initium carnis in dño. & ih̄y aduentus habitaculum caro deberet agnosceret. atq. in se uerbum uocis qd in consonantibus p̄diderat inueniret. Deniq. & p̄fecti euangelii opus instituit ab baptisma dñi p̄dicare dñm inchoans. Non laborauit

natiuitate carnis quā in
priorib. uidetur dicere. sed
totus in exprimendis expositi
one descripta. i. ieiunium nunc
ti. temptatione diaboli.
congregatione bestiarum.
& ministerium protulit angelorum.
ut instruat nos ad intel
ligendum singula. in bre
ui compingens nec auctori
tate facte redimere. & p
ficiendo operi plenitudi
nem non negare. Denique. am
putasse sibi post fidem pol
licem dicitur. ut sacerdo
tio rebus haberet. sed tan
tum consentiens fidei predesti
nata potuit electio. Ut
nec sic in opere uerbi prede
ret. quod prius in uerbo
in genere. Nam alexandrie
episcopus fuit. cuius per singula
opus scire & cuius in se die
ta disponere. & disciplinam
in se legis agnoscere. & diui
nam in carne domini intellegere
naturam. que in nos primum
requirit. Dehinc inquisita
uolumus agnosce. Habemus
mercedem exhortationis.
quo quod plantat & rigat unus est.

qui aut incrementum prestat
deus est.

INCIPIT CAPITULA
DE IOHANNE BAPTISTA
& uictu & habitu eius.
de baptismo iesu & tempta
tio eius. petrum. andream.
iacobum & iohannem sequi
iubet de homine qui spiritum
immundum habuit sa
nato.

De Socru petri a febris libe
rata & aliis multis quos iesus
saluauit de leproso. de para
lytico iacobum alpheu. sequi
iubet apud quem cum publica
nis conuiuat. murmuran
tes iudeis dicit. non est opus
sanis medicus. De ieiunio
discipulorum & filii sponsi &
de uiribus & de uino.

De speciebus quas discipuli uidebant.
de eo qui manum aridam habu
it. & ubi docuit iherusalem
fuerit. Duo decem apostolorum
electio. & de belzebub prin
cipe demoniorum & fortiori li
gando & peccanti in spiritu
non tenetur.

De matris & fratribus eius. de para
bola seminantis. Lucernam

sub modio de bona men-
sura de parabola herbe
spice. & plenū fructum.
De synapis grano. ubi in
navi dormit & exurgens
tempestate impetiat. & de
demonē cui nomen legio
fuit.

IV. **A**rchisynagogi filiā dū ite-
resuscitare mulierē ap-
fluuiū sanguinis librat
puellā suscitāt. pphētā
in patria sua sine honore
esse. Duodeci discipulis suis
pcepta dat. & p mittit ei.
Decapite iohannis.

VI. **R**egressi apli ad iū. De qnq.
panib. & duob. piscib. hūc
ambulans sup mare uenit
ad discipulos de diuersis
languorib. sanatis & ma-
nib. & qd n̄ que intrat in
homine coinquinat homi-

VII. **O** filia syrophinisse Inc.
ademonio saluata. ubi
surdum & mutum curauit.
De .vii. panib. in quatuor
milia hominū. Phariseis
querentib. ab eo signū mo-
net caueri a sermō phari-
seorū & herodianorum.

Desputo ecri oculos apert.
Petrus confitetur ipsū cē
xp̄m. & eadē petro dicit
satanas ac negantē se ne-
gaturum. & quosdā n̄ ui-
suros mortē nisi uiderint
regnū dī. in monte cum
moysē & helyā loquitur.
Unde descendens interrogat
de helyā aduentū. dicit
cū uenturū s. & iā uenisse
n̄ ei ei posse spiritū immū
dū nisi p orationē & ieiū.

Quante primū cē **I**niū. **VIII.**
fiat nouissimū & n̄ cē phi-
bendum q̄ in nomine ciy
virtutē facit. & de calice
aque frigide ac oculo ma-
nu & pede crucendo. & bo-
num ē sal uxore n̄ debe-
re dimitti. infantes n̄ ar-
guendos. uendit omib.
elemosinā dandā. & diffici-
le diuitē intrare in regnū

Que ei essent uentura **I**di. **VIII**
p dicit de filiis lebedei De
colo mendicante curato
De pullo asine. De nūmu-
laris exemplo cicui. Defi-
culica que arfacta ē. De
peccatis frum seminatidis.

X **I**nterrogatus in qua potesta-
te hec faceret. De iohannis
baptismo interrogat. parabo-
la de vinea & colonis de de-
nario cesaris. De muliere
que septem fratres habuit &
scribe dicit non longe a reg-
no dei atque interrogat. quo
modo dicitur Christus filius dauid
Monet cauendum ab scribis.
De vidua & galophilatio
De templi structura.

XI. **D**e Pseudo christi. & passione
martyrum & commotio sancti
& aduentu christi. De arbo-
re ficus parabola & quod dicitur
iudicii nemo sciat propter
quod docet.

XII. **O**mnino super caput ihesu
effuso. Iudas sacerdotibus
omnino predestinatus dominus
pasche dominus dicit. Ab uno
eorum se tradendum oblatum.
Petro predestinatus negaturum.
Orationes ihesu traditio in
de iudeis.

XIII. **P**rinces interrogant ihesum
& condemnant cum petrus
tertio negat. ihesum mila-
to traditur. Pilatus di-
misso barrabba.

Ihesum flagellatum crucifi-
gendum tradit.

EVANGELIUM
SECUNDUM
MARCUM.

et p'm

NI

TIVM.

EVANGELII

IN

IHV. XPI.

FILII.

DI. SICUT SCR

IPTUM E IN ISA

IA PROPHETA.

ECCE MITTO

ANGELUM ME

UM ANTE FA

CIEM TUAM.

QUI PPA

RABIT VIAM

TUAM ANTE TE.

VOX CLAMANS IN

DESCRITO. PARATE

VIAM DOMINI. RECTAS

facite semitas eius.
Fuit iohannes in deserto
baptizans. & predicans
baptismum poeniten
tiae in remissione pec
catorum. Et egredie
batur ad illum omnis
iudee regio & hieroso
lymita: universi. & bap
tizabantur ab illo in ior
dane flumine. confiten
tes peccata sua.

TERAT

iohannes uestitus

pilis cameli. & zona pel

licia circa lumbos eius.

& locustas & mel sylvest

ris edebat. & predicabat

dicens. Venit fortior

me post me. cuius non

sum dignus. procumbens

solvere corrigiam calcia

mentorum eius. Ego bap

tizo vos in aqua. ille ut

ro baptizabit vos spiritu

Et factum est in diebus illis.

venit ihc anazarth ga

lilee. & baptizatus est in

jordane a iohanne. &

statim ascendens de a

m. iii.
m. xii.

.i.
m. iii.
m. xi.
L x
xii.

m. v.
m. xii.
L xiii.
xv.

m. i.
m. ii.
m. iii.
L lxxx

qua. uidit apertos celos.
& spm̄ tamquā colum-
bam descendentē & ma-
nantem in ipso. Et uox
facta ē de celis. Tu es fili-
us meus dilectus. in te
complacui.

m. vi.
l. xi.
l. xv.

Et statim sp̄s expulit eū
in desertum. & erat in
deserto. xl. diebus & xl.
noctibus. & temptaba-
tur a satana. Eratq; eu-
bectus. & angeli ministrabant illi.

m. vii.
l. xvi.
l. xvi.

m. viii.
l. xvi.
l. xvi.

m. viii.
l. xvi.
l. xvi.

Postquam autem traditus
est iohannes. uenit ih̄c
in galileam. predicans
euangelium regni dī &
dicens. Quō impletum
est tempus. & appropin-
quauit regnum dī. Poc-
nite mini. & credite eu-
angelio. Et p̄teriens
secus mare galilee. ui-
dit symonē & andr̄ā
fr̄em eius. mittentes re-
tia in mare. erant enī
piscatores.

m. ix.
l. xvi.
l. xvi.

Et dixit eis ih̄c. Venite
post me. & faciam uos

fieri piscatores ho-
minum. Et p̄uenit
rediens rebus. secutus
eum.

Et p̄gressus inde pusil-
lum. uidit iacobum &
iudā & iohannē fr̄em
eius. & ipsos in nauē co-
ponentes retia. & statim
uocauit illos. Et re-
tort iacobus patrē suū in
nauē cum mercennariis.
secuti sunt eum.

m. x.
l. xvi.
l. xvi.

Et ingrediuntur caphar-
naum. & statim sabbat-
is ingressus in synago-
gam. docebat eos.
Et stupēbant sup doctrinā
eius. erat enī docens eos
sicut potestatis habens.
& non sicut scribē.

m. xi.
l. xvi.
l. xvi.

Et erat in synagoga eorū
homo in spiritu inmund-
o. & exclamauit dicens.
Quid nobis & tibi ih̄s na-
zarene. Venisti p̄deruol-
scio quis sis dī. Et com-
minatus ē ei ih̄c dicens.
Obmutesc. & exi de ho-
mine. Et discerpens eū

m. xii.
l. xvi.
l. xvi.

m. xiii.
l. xvi.
l. xvi.

m. xiv.
l. xvi.
l. xvi.

spiritus in mundus. & exclamans uoce magna exiit ab eo. Et mirati sunt omnes. ita ut conquiritent in se dicentes. Quid nam est hoc. Que doctrina hec noua. quia in potestate & spiritu in mundis imperat & obediunt ei. Et processit rumor eius statim in omne regionem galilee. II.

I PROPTINQUIS egredientes de Synagoga. uenerunt in domum Symonis. & andree cum iohanne & iacobo. decumbebat autem foetus Symonis febricitans. Et statim dicunt ei de illa. Et accedens. deuauit eam apprehensa manu eius. & continuo dimisit eam febris. & ministrabat ei. Uespere autem facto cum occidisset sol. afferebant ad eum omnes male habentes. & doctrina habentes. Et erat

omnis ciuitas congregata ad ianuam. & curauit multos qui uexabantur uariis languoribus. & doctrina multa ciebat.

Et non sinebat loqui ea. quod sciebant eum esse xpm.

Et diluculo ualde surgens. egressus abiit in desertum locum. ibique orabat. Et persecutus est eum Symon. & qui cum illo erant. Et cum inuenissent eum. dixerunt ei. Quia omnes querunt te. Et ait illis. Eamus in proximos uicos & ciuitates. ut & ibi predicem. Ad hoc enim ueni. Et erat predicans in synagogis eorum. & omni galilea. & doctrina ciebat.

Et uenit ad eum leprosus deprecans eum. & genu flexo dixit. si uis potes me mundare. Ihesus autem misertus eius. extendit manum suam.

m. xvi.
m. xvi.
L. xxvii.

m. xvii.
m. xvii.
L. xxviii.

m. xviii.
m. xviii.
L. xxix.

m. xvi.
m. xvi.
L. xxvi.

& tangens eum. ait illi.
Volo. mundari. Et cum
dixisset. statim discessit
ab eo lepra. & munda
tus est. Et comminatus
est ei. statimque cecit il
lum. & dicit ei. Uide
nemini dixeris. sed ua
de ostende te principi
sacerdotum. & offer. p
remundatione tua. que
precepit moyses in te
stimonium illis.

m. xxviii
solus.

AT ille egressus coepit p
dicare & diffamare ser
monem. ita ut iam non
possit manifeste in ciui
tatem introire. sed foris
in desertis locis esse. &
conuenebant ad eum
undique.

m. ccc.
m. lxxviii
l. xccviii.

ET iterum intrauit cap
barnaum p^o dies. & au
ditum est quod in domo
esset. Et conuenerunt
multi. ita ut non cape
ret neque ad ianuam. &
loquebatur eis uerbum.
Et uenerunt ferentes
ad eum paralyticum.
qui a quatuor portabatur.

Et cum non possent of
ferre eum p^o turba illi
nudaucrunt tectum
ubi erat. & patrefacien
tes summisserunt gra
battum. in quo paraly
ticus iacebat. Cum ui
disset autem ihc fidem
illorum. ait paralytico.
fili. dimittuntur tibi
peccata. Erant autem
illie quidam describis
sedentes. & cogitantes
in cordibus suis. Quid
hic sic loquitur. B. Casphe
mat. Quis potest dimit
tere peccata. nisi solus
ds. Quo statim cognito
ihc spu sco. quia sic cogi
tarent intra se. dicit il
lis. Quid ista cogitatis in
cordibus uris. Quid est fa
cilius dicere paralytico.
dimittuntur tibi pecca
ta aut dicere surge tol
le grabattum tuum &
ambula. Ut autem scia
tis quia potestatem habet
filius hominis in terra
dimittendi peccata. ait
paralytico. Tibi dico.

surgit tolle grabatum
tuum & uade in domum
tuam. Et statim ille sur-
xit. Et sublato grabat-
to. abiit coram omnibus.
ita ut ammirarentur
omnes. & honorificarent
dominum dicentes. quia num-
quam sic uidimus.

m. xxv.
l. xxxvii.

Et egressus est rursus ad
maritima. omnisque turba ue-
niebat ad eum. & doce-
bat eos. Et cum periret.
uidit leui alphaei seden-
tem ad thesaurarium. & ait
illi. Sequere me. Et sur-
gens. secutus est eum.

m. xxv.
l. xxxviii.
l. xxxix.

Et factum est cum accum-
beret in domo illius. mul-
ti publicani & peccato-
res simul discumbebant
cum ihesu. & discipulis eius.
Erant enim multi. qui
& sequebantur eum. Et
scribae & pharisaei. uiden-
tes quia manducaret cum
publicanis & peccatoribus.
dicebant discipulis eius.
Quare cum publicanis
& peccatoribus mandu-
cat & bibit magister uoster.

Hoc audito ihesus. ait illis.
Non necesse habent sani
medico. sed qui male ha-
bent. Non enim ueni uo-
care iustos. sed peccatores.
Et erant discipuli iohan-
nis & pharisaei ieiunantes.
& ueniunt & dicunt illi.
Quare discipuli iohan-
nis & phariseorum ieiu-
nant. tui autem disci-
puli non ieiunant. Et
ait illis ihesus. Nunquid
possunt filii nuptiarum.
quam diu sponsus cum
illis est ieiunare. Quanto
tempore habent secum
sponsum. non possunt
ieiunare. Venient autem
dies. cum auferatur ab
eis sponsus. & tunc ieiu-
nabunt in illis diebus.
Nemo assumentum pan-
ni rudis. assuit uestimen-
to ueteri. Alioquin. au-
ferit supplementum nouum
auertit. & maior scissu-
ra fit. & nemo mittit ui-
num nouum in utres ue-
teres. Alioquin. disrum-
pet utrumque. & ui-

m. xxv.
l. xxxix.
l. xl.

in xxviii
in l. i.
L. xl. i.

num effunderetur. & utres
peribunt. Sed uinum
nouum in utres novos

mita debet. III.

ET FACTUM EST
ITERUM. cum sab
batis ambularet p sata.
& discipuli eius coeper
prugredi & uellere spi
cas. Pharisei autē dice
bant ei. Ecce quid faciunt
sabbatis quod non licet.
Et ait illis. Nunquā le
gistis quid fecerit dauid
quando necessitatē ha
buit. & esurit ipse & q
cum eo erant. quomodo
introiit in domum dī
subabiathar principe
sacerdotum. & panes p
positionis manducauit.
quos nō licebat mandu
care nisi sacerdotibus.
& dedit eis qui cū eo erant.

in xxv.
in l. i.
L. xl. i.

ET dicebat eis. Sabbatū
ppter hominē factū ē.
& non homo ppter sab
batum. Itaq; dominus
ē filius hominis & iam
sabbatū. Et introiit iter
rum in synagogā. & erat

ibi homo habens manū
aridā. Et obseruabant
si sabbatis curaret. ut ac
cusarent eum. Et ait ho
mini habenti manū ar
idam. Surge in mediū.
Et dicit eis. Licet sab
batis benefacere an ma
le. animā saluā facere
an pderet. At illi tace
bant. Et circumspiciens
eos cum ira. contristatus
sup cecitate cordis eorū.
dicit homini. Exten
de manum tuā. & ex
tendit. & restituta est
manus illi.

Ex euntes autē statim pha
risei. cum herodianis
consilium faciebant
aduersus eum. quom
cum pderent. Et iūc
cum discipulis suis seces
sit ad mare.

in xxv.
in l. i.
L. xl. i.

ET multa turba agali
lea & iudca secuta ē
eum. & ab hierosolymi.
& ab idumca. & trans
iordanem. & qui circa
tyrum & sydonē mul
tudo magna audien

in xxv.
in l. i.
L. xl. i.

tes que faciebat. uenerunt ad eum. Et dixit discipulis suis. ut nauicula sibi deservirent propter turbam ne compingerent eum. Multos enim sanabat. ita ut intrarent in eum ut illum tangerent. Quot autem habebant plagas. & spiritus inmundi cum illum uidebant. peridebant ei.

Et clamabant dicentes. Tu es filius dei. Et uerbis cominabatur eis. ne manifestarent illum.

Et ascendens in montem. uocauit ad se quos uoluit ipse. Et uenerunt ad eum. & fecit ut essent duodecim cum illo. & ut mittet eos predicare. Et dedit illis potestatem curandi infirmitates. & eiendi demonia.

Et imposuit Symoni nomen petrus. & iacobum & iohannem

nem fratrem iacobi. & imposuit eis nomina boanerges. quod est filii tonitruum. & andream. & philippum. & bartholomeum. & mattheum. & thomam. & iacobum alphi. & mattheum. & Symonem chananicum. & iudam scarioth qui tradidit eum.

Et ueniunt ad domum. & conuenit iterum turba. ita ut non possent neque panem manducare. Et cum audissent sui. exierunt tunc eum. Dicebant enim. quomodo in furorē uersus es.

Et scribæ qui ab hierosolymis descenderant. dicebant. quomodo beelzebub habet. & quia in principe demoniorum eiecit demonia.

Et conuocatis eis. in parabolis dicebat illis. Quomodo potest satanas satanan eicere. Et si regnum in se diuidatur. non potest stare reg-

m. xxxxi.
s. l. y. s.

m. xxxxi.
m. l. y. s.
L. xxxii

m. xxxxi.
m. l. y. s.
L. xxxii

num illud. Et si domus
superscandapsam disptia
tur. non potuit domus
illa stare. Et si satanas
consurrexerit in scandap
sum disperutus est. & n
potuit stare. sed finem
habet. Nemo potest ua
sa foras ingressus in do
mum diripere. nisi pri
us foram alligat. & tunc
domum eius diripiat. ✠

*in xxxvii
m. c. xlii
L. c. xlii*

Amen dico vobis. quod om
nia dimittuntur filius
hominum peccata &
blasphemie quibus blas
phemaucrunt. Qui aut
blasphemaueit in spm
scm. non habet remissio
nem in aeternum. sed
reus erit aeterni delicti.
quo dicebant spiritum
in mundum habet.

*in xxxvii
m. c. xlii
L. c. xlii*

T. IIII.
ET VENIUNT
mater eius &
fratres & foris stantes.
miserrunt ad eum uocan
tes eum. Et sedebat cir
ca eum turba. & dicebat
ei. Ecce mater tua & frs

tui. foris querebant te.
Et respondens eis ait.
Quae est mater mea
& fratres mei. & circum
spiciens eos qui in circui
tu eius sedebant. ait.
Ecce mater mea. & frs
mei. Quicumque enim fe
cerit uoluntatem dei. hic
frater meus & soror
mea. & mater mea est.

*in xxxvii
m. c. xlii
L. c. xlii*

ET ITERUM COEPIIT DOECRE
AD MARE. & CONGREGATA
EST AD EUM TURBA MULTA.
ITA UT IN NAUEM ASCEN
DENS. SEDERET IN MARI.
ET OMNIS TURBA CIRCA
MARE SUPERTERRAM ERAT. &
DOECBAT ILLOS IN PARABO
LIS MULTA. & DICEBAT IL
LIS IN DOCTRINA SUA. AUDI
T. ECCE EXIIT SEMINANS
AD SEMINANDUM. & DU
SEMINAT. ALIUD CECIDIT
CIRCA VIAM. & VENIERUNT
VOLUCRES & COMEDERUNT
ILLUD. Aliud uero cecidit
SUP PETROSA. UBI NON HABU
IT TERRAM MULTAM. & STATI
EXORTUMI EST. QUO NON HA
BEBAT ALTITUDINEM TERRAE.

*in xxxvii
m. c. xlii
L. c. xlii*

Et quando exortus ē
sol exstiauit. & eo qd
non habere radicem. ex
aruit. Et aliud cecidit
in spinis. & ascenderunt
spine & suffocauerunt
illud. & fructum non de
dit. Et aliud cecidit in
terram bonā. & dabat
fructum ascendentē &
crescentē. & afferbat
unum triginta. & unū
sexaginta. & unum cen
tum. Et dicebat. Qui
habet aures audiendi.
audiat. Et cum esset sin
gularis. interrogauerūt
eum hi qui cum eo erant.
duodecim. parabolam.
& dicebat eis. Vobis da
tum ē scire mysterium
regni dī.

Illis autem qui foris sunt.
in parabolis omnia fiunt.
Ut uidentes uideant.
& non uideant. & audi
entes audiant. & nō in
telligant. Ne quando
conuerantur. & dimit
tantur eis peccata. Et
ait illis. Nescitis parabo

lam hanc. & quomodo
omnes parabolas cog
noscat.

Qui seminat. uerbum se
minat. Hi autem sunt
qui circa uiam. ubi se
minatur uerbum. & cū
audierint confestim ue
nit satanas. & auferit
uerbum quod seminatum
ē in cordib. eorū. Et hi
sunt similiter qui suppe
trosa seminantur. qui
cum audierint uerbū.
statim cum gaudio acci
piunt illud. & nō habent
radicem in se. sed tempo
rales sunt. Deinde orta
tribulatione & persecutio
ne ppter uerbum. con
festim scandalizantur.
Et alii sunt qui in spinis
seminantur. hi sunt qui
uerbum audiunt. & crū
ne seculi & deceptio di
uitiarum. & circa reli
qua concupiscunt. intro
cunt suffocant uerbū.
& sine fructu efficiuntur.
Et hi sunt qui sup terrā
bonā seminati sunt. qui

69
m. xxxviii.
m. xxxv.
L. lxxviii.

m. xxxviii.
m. xxxv.
L. lxxviii.
q. viii.

audiunt uerbum & sus-
cipiunt & fructificant.
Unum triginta. & unum
sexaginta. & unum centum.

*in xxxviii
in lxxxi
L cxxxiii*

Et dicebat illis. Nunquid
uenit lucerna ut sub
modio ponatur aut
sub lecto. Nonne ut sup
candelabrum ponatur.

*in xl
in lxxxi
L cxxx*

Non enim est aliquid abscon-
ditum quod non mani-
festetur. Nec factum est
occultum. sed ut in pala-
tium ueniat. Si quis habet
aures audiendi. audiat.

*in xli.
in lxxxi
L lvi.*

Et dicebat illis. Videte
quid audiatis. In qua
mensura mensi fueritis.
remittetur uobis. & ad-
dicetur uobis.

*in xlii.
in lxxxi
L cxxx*

Qui enim habet. dabitur
illi. Et qui non habet.
& iam quod habet aufer-
etur ab illo.

*in xliii.
in lxxxi
L cxxxv.*

Et dicebat. Sic est regnum
dei. quod admodum si ho-
mo iaciat seminem in ter-
ram & dormiat. & exur-
gat nocte ac die. & sem-
in germinet. & crescat
dum nescit ille. ultro

enim terra fructificat.
Primum herbam. de-
inde spicam. deinde
plenum frumentum in
spica. Et cum se produ-
xit fructus. statim mit-
tit falce. quo ad tempus

*in xliii.
in lxxxi
L cxxxv.*

Et dicebat. Cui sis.
assimilabimus regnum
dei. aut cui comparabi-
mus parabolam illud.
Sicut granum synapis.
Quod cum seminatum
fuerit in terra. minus est
omnibus seminibus. quod
est in terra. Et cum semina-
tum fuerit. ascendit &
fit maior omnibus her-
barum. & facit ramos
magnos. ita ut possint
sub umbra eius auis ce-
li habitare.

*in xliii.
in lxxxi
L cxxxv.*

Et talibus multis para-
bolis loquebatur eis
uerbum. prout poterant
audire. Sine parabola
autem. non loqueba-
tur eis.

*in xliii.
in lxxxi
L cxxxv.*

Sorsum autem disci-
pulis suis discretebat
omnia.

ET ait illis in illa die. cū
sero eēt factum. tran
scamus contra. Et di
mittentes turbam. as
sumunt cum ita ut e
rat in nauī. Et alie na
ues erant cum illo. Et
facta ē pēdla magna
uenti. & fluctus mitte
bat in nauē. ita ut im
pletur nauis. Et erat
ipse in puppi. supra cer
uical dormiens. Et ex
citauit eum. & dicunt
ei. Magister. non adte
pertinet quia perimus.
& exurgens. commina
tus ē uento. & dixit
mari. Tace. obmutesc.
Et cessauit uentus. & fa
cta ē tranquillitas ma
gna. Et ait illis. Quid
timidi estis. Nēc dum
habetis fidem. & timu
erunt magno timore.
& dicebant ad alteru
trum. Quis putas ē iste.
Quia & uentus & mare.
obediunt ei. Et uene
runt trans fretum ma
ris. in regionē gerasenoy.

70
Et ex eunt ei de nauī.
statim occurrit demo
numatus homo in spi
ritu immundo. qui do
miculium habebat in
monumentis. Et neq
cattus iam quisquam
cum poterat ligare.
Quo sepe compedib. &
cattis uinctus disrupis
set catenas. & compedes
communisset. Et nemo
poterat eum domare.
& semp nocte ac die in
monumentis. & in mon
tibus erat clamans & e
cidens se lapidibus. Vi
dens autē ih̄m a longe.
euegit & adorauit eū.
& clamans uoce magna
dixit. Quid mihi & tibi
ih̄s fili dī summi. adiu
ro te p dīm. ne me tor
quas. Dicebat enī illi.
Exi spiritus in munde
ab homine. Et interro
gabatur eum. Quod tibi
nomen ē. & dicit ei.
Legio nomen mihi est.
quia multi sumus. Et
deprecabatur eum multū.

ne se expelleret extra
regionem. Erat autē
ibi circa montē grex por-
corum magnus pascens.
& depræbantur cū spi-
ritus dicentes. Mitte nos
in porcos. ut in eos intro-
eamus. Et concessit eis
statim ih̄c. Et exan-
tes spiritus in mundi.
introierunt in porcos.
Et magno impetu grex
precipitatus in mare ad
duo milia. & suffocati s̄
in mari. Qui autē pasce-
bant oves fugerunt. &
nunciauerunt in ciuita-
tem & in agros. Et cuncti
si sunt uiderē. quid eēt
factū. Et ueniunt ad ih̄m.
& uident illum qui ad de-
monio uocabatur seden-
tem uellitum. & sane
mentis & timuerunt. Et
narrauerunt illis qui ui-
derant. qualiter factum
esset ei qui demonium
habuerat. & de porcis.
Et rogare eum coeperunt.
ut discederet de finib;
eorum.

Cumq; ascenderet nauem.
coepit illum depræari.
qui ad demonio uoca-
tus fuerat. ut esset cum
illo. Et non admisit
eum. sed ait illi. Uade
in domum tuā ad tuos.
& annuncia illis quan-
ta tibi dñs fecerit. & mi-
seris sit tui. Et abiit.
& coepit prædicare inde
capoli. quanta sibi fecis-
set ih̄c. & omnes mira-
bantur.

ET CUM TRANSCEN-
disset ih̄c in na-
ui rursus transiitum.
conuenit turba multa
ad illum. & erat circa
mare. Et uenit quidā
de archisynagogis. no-
mine iayrus. Et uidens
eum. prostratus ad pedes ei.
& depræbatur eum mul-
tum dicens. Quō filia mea
in extremis ē. ueni im-
pone manum super eam.
ut salua sit & uiuat. Et
abiit cum illo. & seque-
batur eum turba multa.
& comprimebant illū.

m. xlviii.
l. lxxxviii.

m. xlviii.
l. lxxxviii.

Et mulier que erat in p
fluuio sanguinis annis
xii. & fuerat multa p
pessa a compluribz me
dicis. & erogauerat omnia
sua. nec quicquam pfecte
rat sed magis deterior
habebat. cum audisset
de ihu. uenit in turba
raro. & tetigit uestimen
tum eius. Dicebat enim.
Quia si uel uestimentum
eius tetigero. salua ero.
Et confestim siccatus e
st fons sanguinis eius. &
sensit corpori quod sa
nata esset a plaga. Et
statim ihc cognoscens
in semetipso uirtutem
que exierat de eo. con
uersus ad turbam. aiebat.
Quis tetigit uestimenta
mea. Et dicebant ei dis
cipuli sui. Uides turbam
comprimente te. & di
cis. quis me tetigit. Et
circumspiciebat uidere
eam. que hoc fecerat.
Mulier autem timens &
tremens. sciens quod
factum esset in se. uenit

71
& prociuit ante eum.
& dixit ei omne uerita
tem. Ille autem dixit ei.
Filia. fides tua te salua
fecit uade in pace. & esto
sana a plaga tua. Adhuc
eo loquente ueniunt ab
archisynagogo dicentes.
Quia filia tua mortua e.
quid ultra uocas magis
trum. Ihc autem uerbo qd
dicebatur audito. ait
archisynagogo. Noli ti
mere. tantum modo cre
de. Et non admisit que
quam sequi se. nisi petru
& iacobum. & iohanne
m fratrem iacobi. Et ueniunt
in domum archisynago
gi. & uidet tumultum.
& flentes. & eulantes
multum. Et ingressus
ait eis. Quid turbamini
& ploratis. Puella non
est mortua. sed dormit.
Et irridebant eum. Ip
se uero accers omnibus.
assumit patrem & matrem
puelle. & qui secum erant.
& ingrediuntur ubi erat
puella iacens. Et tenens

manum puelle. ait illi.
Talithacumi. quod ē in
interpretatum. puella. tibi
dico surge. Et confestim
surrexit puella. & am
bulabat. Erat autē an
norum. xii. & obstupuerūt
stupore maximo. Et pre
cepit illis uehementer
ut nemo id sciret. & dix
dari illi manducare.

m. l.
m. l. i.
L. xviii
q. l. viii.

Et egressus inde abiit in
patriam suam. & seque
bantur illum discipuli
sui. Et facta sabbato. ce
pit in synagoga docere.
Et multi audientes. am
mirabantur in doctrina
eius dicentes. Unde huic
hæc omnia. & quæ ē sa
pientia quæ data est illi.
& uirtutes tales quæ per ma
nus eius efficiuntur. Non
ne iste ē fabri filius ma
rie frater iacobi. & ioseph.
& iudæ. & symonis. Non
ne & sorores eius hic no
biscum sunt. & scanda
lizantur in illo.

m. l. i.
m. l. ii.
L. xxi.
q. l. xvi.

Et dicebat eis inquit. quia
non ē propheta sine hono

re. nisi in patria sua. &
in cognatione sua. & in
domo sua. Et non pote
rat ibi uirtutē ullam fa
cere. nisi paucos infirmos
impositis manibus cura
uit. & mirabatur. propter
incredulitatem illorum.

Et circuibat castella in
circuitu docens.

Et conuocauit. xii. & ce
pit eos mittere binos.
& dabat illis potestatem
spirituum in mundorum.
& præcepit eis nequid
tollerent in uia. nisi
uirgam tantum. Non
peram. non panem. neque
in zona ac. sed calcia
tos sandaliis. & ne in
ducerentur duabus tunicis.

Et dicebat eis. Quocumque
introieritis in domum.
illuc manete donec ex
catis inde.

Et quicumque non recepe
rint uos. nec audierint
uos. exiites inde ex
cutite puluerem de pe
dibus uestris. in testimo
nium illis.

m. l. i.
m. l. ii.
L. xviii

m. l. i.
m. l. ii.
L. xviii
q. l. x.

m. l. i.
m. l. ii.
L. xviii
q. l. x.

m. l. i.
m. l. ii.
L. xviii
q. l. x.

ml vi
L. lxxxviii

Et cuncti predicabant
ut poenitentiam age-
rent. & demonia mul-
ta eieciabant. & ungue-
bant oleo multos egros.
& sanabant.

ml vii
L. xc

Et audiuit herodes rex.
manifestum enim fac-
tum est nomen eius. &
dicebat. Quia iohannes
baptista resurrexit amo-
r-
tuis. & propterea operan-
tur uirtutes in illo. Alii
autem dicebant. quia
helias est. Alii uero dice-
bant. quia propheta est
quasi unus ex prophetis.

ml viii
L. xci

Quo audito herodes. ait.
Quem ego decollavi io-
hannem. hic amotus
resurrexit.

ml x
L. xcii

Ipse enim herodes mi-
sit ac tenuit iohannem.
& uinxit eum in carce-
re. propter herodiadem
uxorem philippi fratris
sui. quia duxerat eam.

ml xi
L. xciii

Dicebat enim iohannes
herodi. Non licet tibi
habere uxorem fratris tui.
Herodias autem in fidi-

batur illi. & uolebat oc-
cidere eum nec poterat.
Herodes enim metuebat
iohannem. sciens eum
uirum iustum & sem.
& custodiebat eum. Et
cum dies opportunus ac-
cidisset. herodes nata-
lis sui fecit cenam prin-
cipibus & tribunis. & pri-
mis galilee. Cumque in-
troisset filia ipsius he-
rodiadis & saltasset &
placuisse herodi simulq.
recumbentibus. rex ait
pudic. Petre a me quod uis.
& dabo tibi. & iurauit
illi. quia quicquid pete-
ris dabo tibi licet dimi-
dium regni mei. Quae cum
exisset. dixit matri suae.
Quid petam. Et illa dixit.
Caput iohannis baptiste.
Cumque introisset statim
cum festinatione ad regem.
petiuit dicens. Uolo ut
praeuias des michi in dis-
co. caput iohannis bap-
tiste. Et contristatus est
rex propter iusiurandum
& propter simulacrum

bentes noluit eam con-
tristare. sed misso spicu-
latores precepit affigere
caput eius in disco. Et
detollauit eum in car-
cerem. & attulit caput eius
in disco. & dedit illud
pueris. & puella dedit
matri sue. Quo audito
discipuli eius. uenerunt
& tulerunt corpus eius.
& posuerunt illud in
monumento. *¶ vi.*

m lxi.
viii.
L. xxi.

ET CONUENIEN-
tes apostoli ad
IHM. renuncia-
uerunt illi omnia que
egerant & docuerant.

m lxi.
solus

ET ait illis. Venite scor-
sum in desertum locum.
& requiescite pusillum.
Erant enim qui ueniebant
& rediebant multi. &
non manducandi spaci-
um habebant.

m lxi.
m lxxvii

ET ascendentes in nauim.
abierunt in desertum lo-
cum scorsum. Et uide-
runt eos abeuntes. & co-
gnouerunt multi. & pe-
destres. & de omnibus ci-

uitatibus concurrerunt
illuc. & peruenierunt eos.
Et exiens uidit turbam
multam ihc. & misertus
est super eos. quia erant
sicut oues non habentes
pastorem. Et coepit
docere illos multa. Et
cum iam hora multa
fieret. accesserunt disci-
puli eius dicentes.

m lxxviii.
m lxxviii.
L. xxviii.
solus

Desertus est locus hic. & iam
hora preterit. Dimitte
illos. ut euntes in prox-
imas uillas & uicos. emant
sibi cibos quos mandu-
cent. Et respondens ait
illis. Date illis uos man-
ducate. Et dixerunt
ei. Suntis etiamus de-
narius ducentis panes.
& dabimus eis mandu-
care. Et dicit eis. Quot
panes habetis. etc. & ui-
det. Et cum cognouis-
sent. dicunt. Quinq.
& duos pisces. Et prece-
pit illis ut accumbere
facerent omnes. secundum
conuerberia super uiri-
de focum. Et discu-

m lxxviii.
m lxxviii.

m lxxviii.
m lxxviii.
L. xxviii.
m lxxviii.
m lxxviii.

bucunt in partes p cen-
tenos. & p quinquage-
nos. Et acceptis quinq-
panib. & duob. piscib.
intuens caelum. bene-
dixit. & fregit panes.
& dedit discipulis suis
ut ponerent ante eos.
Et duos pisces diuisit
omnibus. Et mandu-
cauerunt omnes. & sa-
turati sunt. Et sustule-
runt reliquias fragmen-
torum duodecim cophi-
nos plenos. & de piscib.
Erat autē qui man-
ducauerunt. quinq-
milia uirorum.

m lxxv
m lxxviii

Et statim coegit discipu-
los suos ascendere nauē.
ut pcederent cū trans-
itum ad bethsaidam.
Cum ipse dimitteret
populum.

m lxxvi.
m lxxviii
L. xliiii
L. xxxvi.

Et cum dimisisset eos. ab-
iit in montem orare.

m lxxvii
m lxxviii
m lxxviii
L. xliiii

Et cum sero esset. erat na-
uis in medio mari. & ip-
se solus intēta. Et ui-
dens eos laborantes in re-
migando. erat enī uen-

tis contrarius eis. Et cir-
ca quartā uigiliam noc-
tis uenit ad eosambu-
lans sup mare. & uolebat
piterire eos. At illi ut
uiderunt eum ambulan-
tem sup mare. putauerūt
fantasma esse. & excla-
mauerunt. Omnes enī
cum uiderunt. & contur-
bati sunt. Et statim lo-
cuti sūt eum eis. & dixit
illis. Confidite. ego sum.
nolite timere.

m lxxviii
m lxxviii

Et ascendit ad illos in na-
uim. & cessauit uentus.
& plus magis intra se stu-
pebant. Non enim intel-
lexerant de panibus.
Erat enim cor illorum
obtectatum. Et cum trans-
fretassent. pueniunt
in terram genēsareth.
& applicuerunt.

m lxxviii
m lxxviii
L. xxxvi.

Cumq. egressi essent de
nauim. continuo cogno-
uerunt eum. Et pcur-
rantes uniuersā regionē
illam. coeperunt in gra-
batis eos qui se malcha-
bebant circumferre. ubi

audiebant cum esse.
Et quocumq. introi-
bat uicos uel in uillas
aut in ciuitates. in pla-
tis ponebant infirmos.
& decubabantur cum
ut uel simbram uesti-
menti eius tangerent.
Et quotquot tangebant
cum salui fiebant.

*in lae
s. 1. 15.*

Et conueniunt ad eum
pharisei & quidam de
scribis. ueniens ab ie-
rosolymis. Et cum uidis-
set quosdam ex discipu-
lis eius communib. ma-
nib. id est non lotis man-
ducare panes ut ipe-
rauerunt. Pharisei enim
& omnes iudei. nisi cre-
bro lauent manus non
manducant. tenentes
traditionem seniorum.
Et a foro. nisi baptizen-
tur non comedunt. Et
alia multa sunt que tra-
dita sunt illis seruare.
baptismata calicum &
urcorum. & cramentorum
& leetorum.

*in lae
s. 1. 15.*

Et interrogabant eum

pharisei & scribe. Qua-
re discipuli tui non
ambulant iuxta tradi-
tionem seniorum. sed co-
munibus manib. man-
ducant panem. At ille
respondens. dixit eis.
Bene. prophetauit de uo-
bis ysaias hypocritas.
sicut scriptum est. Popu-
lus hic labiis me hono-
rat. cor autem eorum
longe est a me. In uanu-
m autem me colunt. do-
centes doctrinas id est
precepta hominum. Re-
linquentes enim man-
datum dei. tenentes tra-
ditionem hominum.
Baptismata urcorum.
& calicum. & alia simi-
lia his facitis multa.
Et dicebat illis. Bene
irritum facitis preceptum
dei. ut traditionem uestram
seruatis. Moyses enim
dixit. honora patrem
tuum & matrem tuam. &
qui maledixit patri
aut matri. morte mo-
riatur. Uos autem dici

tas. si dixit homo pa-
tri aut matri corban.
quod est donum quod
cumq. ex me tibi pro-
derit. Et ultra non di-
mittis cum quicquam
facit patri aut matri.
rescindens uerbum di-
per traditione uiam qua
tradidisti. & similia
huiusmodi multa facit.
Et aduocans iterum tur-
bam. dicebat illis. Au-
dite me omnes. & intel-
legite. Nichil est extra
hominem introiens in eum.
quod possit in eum coin-
nare. Sed que de homi-
ne procedunt. illa sunt
que communicant ho-
minem. Si quis habet
aures audiendi. audiat.
Et cum introisset in do-
mum a turba. interro-
gabant eum discipuli
eius parabolam. Et ait
illis. Sic & uos impru-
dentes estis. non intelli-
gitis quia omne extrin-
secus introiens in homi-
nem non potest ei com-

municare. quia non in-
troiit in cor eius. sed in
uentrem & in secessum
exit purgans omnes
acidas. Dicebat autem.
Quoniam que de homi-
ne ex eunt. illa commu-
nicant hominem. Abintus
enim de corde hominum
cogitationes male. pec-
dunt. adulteria. forni-
cationes. homicidia. fur-
ta. auaritie. nequitie.
concupiscentie. dolus.
impudicia. oculus ma-
lus. blasphemia. Super-
bia. Stulticia. omnia
hec mala abintus. pec-
dunt. & communicant
hominem. **VII.**

Et inde sur-
gens. abiit in fi-
nes tyri. & Sydonis. Et
ingressus domum. ne-
minem uoluit scire. &
non potuit latere. Mu-
lier enim statim ut au-
diuit de eo. cuius habe-
bat filia spiritum in-
mundum intrauit & p-
cudit ad pedes eius. Et ait

in leuen
in el. vii

enim mulier gentilis sy-
rophenissa genere.

*in locum
melvini*

Et rogabat eum. ut doe-
monium eiceret de fi-
lia eius. Qui dixit illi.
Sine prius saturari fili-
os. Non est enim bonum
sumere panem filiorum.
& mitti canibus. At
illa respondit. & dixit
ei. Utique domine. Nam &
canelli sub mensa come-
dunt. de micis puerorum.
Et ait illi. Propter
hunc sermonem uade.
Exiit demonium de fi-
lia tua. Et cum abiisset
domum suam. inuenit
puellam iacentem super
lectum. & demonium
exisse.

*in locum
solus*

Et iterum exiens desi-
nibus tyri. uenit psy-
donem ad mare gali-
lae inter medios fines
decapolitis. Et addu-
cunt ei surdum & mu-
tum. & deprecabantur
eum ut imponat illi
manum. Et apphen-
dens eum de turba scor-

um. misit digitos suos
in auriculas eius. & ex-
prensit tangit linguam
eius. & suspiciens in ce-
lum. in gemitu. & ait
illi. Effata quod est
adaperire. Et statim
aperite sunt aures eius.
& solutum est uinculum
linguae eius. & loque-
batur recte. Et percipit
illis. ne cui dicerent.

Quanto autem eis precepi-
ebat. tanto magis plus
predicabat. & eo am-
plius ammirabantur
dicentes.

*in locum
melvini*

8 **E**nc omnia fecit. & sur-
dos fecit audire. & mu-
tos loqui. In diebus il-
lis iterum cum turba
multa esset cum ihesu
nec haberent quod man-
ducarent. conuocatis
discipulis. ait illis. Mi-
serator sum turbam. quia
ecce iam triduo susti-
nent me. nec habent
quod manducant. Et
si dimisero eos ieiunos
in domum suam. desi-

*in locum
melvini*

cient inuia. Quidam enim ex eis de longe uenerunt. Et responderunt ei discipuli sui. Unde istos poterit quis hic saturare panibus in solitudine. Et interrogauit eos. Quot panes habetis. Qui dixerunt. Septem. Et percipit turbe. discumbere super terram. Et accipiens septem panes. gratias agens. fregit. & dabat discipulis suis ut apponerent. Et apposuerunt turbe. Et habebant pisciculos paucos. & ipsos benedixit. & iussit apponi. Et manducauerunt. & saturati sunt. Et sustulerunt quod supererat de fragmentis. septem sportas. Erant autem qui manducauerunt quasi quattuor milia. & dimisit eos. Et statim ascendens nauem. cum discipulis suis. uenit in partes dalmanetha.

Et exierunt pharisei. & coeperunt conquirere eum eo. querentes ab illo signum de celo. temptantes eum.

m lxxviii
m lxxi
d lxxiii
l. iii

Et ingemiscens spiritu ait. Quid generatio ista querit signum. amen dico uobis. si dabitur generationi ista signum. Et dimittens eos. ascendens iterum nauem abiit transiitum. Et obliti sunt sumere panes. & nisi unum panem non habebant secum in nauis.

m lxxviii
m lxxiii

Et precipiebat eis dicens. Videte caute a firmamento phariseorum. & fermento herodis.

m lxxviii
m lxxiii
l. cxi

Et cogitabant ad alterutrum dicentes. quia panes non habemus. Quo cognito ihc. ait illis. Quid cogitatis quia panes non habetis. Non dum cognoscitis nec intelligitis. adhuc eccatum habetis cor uestrum. Oculos habentes non

m lxxx
m lxxv

uidetis. & aures habentes non auditis. Nec recordamini quando quinq. panes fregi. in quinque milia. & quot copiosos fragmentorum plenos sustulistis. Dicunt ei. xii. Quando & septem panes in quatuor milia. quot sportas fragmentorum tulistis. & dicunt ei. Septem. Et dicebat eis. Quomodo nondum intelligitis.

Et ueniunt beethsaidam. & adducunt ei cecum. & rogabant eum ut illum tangere. Et apprehensa manu cecum. eduxit eum extra uicem. Et expuens in oculos eius impositis manibus suis. interrogauit eum si aliquid uideret. Et aspiciens ait. Uideo homines. ut lit arbores ambulantes. Deinde iterum imposuit manus super oculos eius. & coepit uidere. & restitutus est. ita ut uideret claret omnia.

Et misit illum in domum suam dicens. Uade in domum tuam. & si in uicem introieris nemini dixeris.

Et egressus est ihc & discipuli eius. in castrametum philippi. Et in uia interrogabat discipulos suos. dicens eis. Quem me dicunt esse homines. Qui respondit illi dicentes. Iohannem baptistam. alii heliam. alii uero quasi unum de prophetis. Tunc dicit illis. Uos uero quem me esse dicatis.

Respondens petrus. ait ei. Tu es xpc. Et comminatus est eis. ne cui dicerent de illo. Et coepit docere illos. quomodo oportet filium hominis multa pati. & reprobari a senioribus. & a summis sacerdotibus. & scribis. & occidi. & post tres dies resurgere. & palam uerbum loqueretur.

Et apprehendens eum pe

in lxxv.
in lxxvi.
Lxxviii
lxxviii

in lxxviii
in lxxviii
Lxxv.

in lxxviii
in lxxviii

trus. coepit inextinguere
cum. Qui conuersus. &
uidens discipulos suos.
comminatus e petro.
dicens. Uade retro me
satanas. quoniam non sapis
que dei sunt. sed que sunt
hominum.

mlxxxv
mclxxx
L. xcvi.

Et conuocata turba cum
discipulis suis. dixit eis.
Siquis uult me sequi.
denegat semetipsum.
& tollat crucem suam. &
sequatur me. Qui enim
uoluerit animam suam
saluam facere. perdet
eam. Qui autem perde-
rit animam suam. propter
me & euangelium. sal-
uam eam faciet. Quid
enim proderit homi-
ni si lucretur mundum
totum. & detrimentum
faciat anime sue. aut
quid dabit homo com-
mutationis. pro anima
sua.

mlxxxvi
mclxxxvii
L. xcvi
L. xcvi.

Qui enim me confusus
fuerit & mea uerba. in
generatione ista adul-
tera & peccatrice. & filii

hominis confundetur cum
ueniet in gloria patris
sui cum angelis sanctis.

mlxxxviii
mclxxxix
L. xcvi.

Et dicebat illis. Amen di-
co uobis. quia sunt qui-
dam de his stantibus. qui
non gustabunt mortem.
donec uideant regnum
dei. ueniens in uirtute.
Et post dies sex. assumit
ihc petrum & iacobum.
& iohannem. & ducit illos
in montem excelsum se-
orsum solos. & transfigu-
ratus e coram ipsis. Et
uestimenta eius facta sunt
splendens. & candida
nimis uelut nix. qua-
lia fulgo supertam. non
potest candida facere.
Et apparuit illis heli-
as cum moyse. & erant
loquentes cum ihu. Et
respondens petrus. ait
ihu. Rabbi. bonum e
nos hic esse. & faciamus
tribus tabernacula. tibi
unum. & moyse unum.
& heli unum. Non
enim sciebat quid diceret.
Et erant enim timo-

9

re exiit. Et facta ē
nubes. obumbrans eos.
Et uenit uox de nube
dicens. Hic ē filius meus
carissimus. audite illū.
Et statim circumspici
entes. neminē amplius
uiderunt nisi tantum
iēm secum. Et descen
dentibus illis de monte.
precepit illis ne eū que
uidissent narrarent. ni
si eum filius hominis
a mortuis resurrexerit.

^{m lxxxvii}
^{50 l 45} **E**t uerbum continuatum
apud se. conquirentes
quid esset eum a mortu
is resurrexerit.

^{m lxxxviii}
^{50 l 46} **E**t interrogabant eum
dicentes. Quid ergo di
cunt pharisei & scribe.
quia heliam oportet
uenire primum. Qui
respondens. ait illis. He
lyas eum uenerit. pri
mo restituet omnia.
Et quomodo scriptum
ē in filium hominis. ut
multa patiatur & con
temnatur. Sed dico uo
bis. quia & helias uenit.

& fecerunt illi quicūq.
uoluerunt. sicut scrip
tum est de eo.

^{m lxxx}
^{50 l 47} **E**t ueniens ad discipulos
suos. uidit turbā mag
nam circa eos. & scribas
conquirentes eum illis.
Et confestim omnis po
pulus uidens iēm. stu
pefactus ē. & expauescit.
& accurrentes salutaban
eum. Et interrogauit
eos. Quid intus uos con
quiritis.

^{m lxxx}
^{50 l 48} **E**t respondens unus de
turba. dixit. Magister.
attuli filium meum ad
te. habentem spiritum
mutum. Qui ubicumq.
eum apprehenderit. alli
dit eum. & spumat. &
stridet dentibus & ardet
cit. Et dixi discipulis tu
is ut eicerint illum. &
non potuerunt. Qui re
spondens eis dicit. O ge
neratio incredula. quā
diu apud uos ero. quā
diu uos patiar. Afferte
illum ad me. Et attu
lerunt eum. Et cum ui

disset illum. statim spi-
ritus conturbavit eum.
& diffusus interra voluta-
batur spumans. Et in-
rogavit patrem eius.
Quantum temporis ē
ex quo hoc ei accidit.

At ille ait. Ab infanzia.
Et frequenter eum & in
ignem & in aquas misit
ut eum perderet. Sed si quod
potēs. adiuua nos mi-

seris nri. Ihc autem
ait illi. Si potēs credere.
omnia possibilia creden-
ti. Et continuo excla-
mans pater pueri. cum
lacrimis dicebat. Credo
dñe. adiuua merceduli-
tatem meam. Et cum
videret ihc concurren-
tem turbam. commina-
tus ē spiritui immundo.
dicens illi. Surde & mu-
te spiritus. ego tibi pre-
cipio exi ab eo. & ampli-
us ne introcas in eum.
Et clamans & multum
discrepens eum. exiit
ab eo. Et factus ē sicut
mortuus. ita ut multi

dicerent quia mortuus
est. Ihc autem tenens
manum eius. clauavit
eum. & surrexit.

Et cum introisset in domū.
discipuli eius secretim in-
rogabant eum. Quare
nos non potuimus ecce-
re eum. Et dixit illis.
Hoc genus in nullo po-
tuit exire. nisi in oratio-
ne & ieiunio.

Et inde profec-
tu preter gradic-
bantur galileam. nec
uolebat quicquam scire.
Dicebat autē discipulos
suos. & dicebat eis. Quō
filius hominis tradetur
in manus hominum. &
occident eum. Et occi-
sus. tertia die resurget.
At illi ignorabant uer-
bum. & timebant eum
interrogare.

Et uenerunt capharnaū.
Qui cum domi esset. in-
rogabat eos. Quid inuia
tractabatis.

At illi tacabant. Siquidē

m. xcii.
s. o. l. v. s.

m. xciii.
m. elxxvi.
L. c. i.

m. xciiii.
s. o. l. v. s.

m. xc v.
m. elxxvii.
L. c. ii.

inter se inuicem disputaue-
rant. quis esset illorum ma-
ior. Et respondens. uocauit
duodecim. & ait illis. Si
quis uult primus esse.
erit omnium nouissimus.
& omnium minister. Et
accipiens puerum. sta-
tuit eum in medio eorum.
Quem cum complexus
esset. ait illis. Quisquis u-
num ex huiusmodi pue-
ris receperit in nomine
meo. me recipit.

Et qui cumque me suscep-
erit non me suscipit. sed
eum qui me misit.

Respondit illi iohannes
dicens. Magister. uidimus
quendam in nomine tuo
eiacentem demonia qui
non sequitur nos. & phi-
buimus eum. Ihesus autem
ait. Nolite prohibere
eum. Nemo est enim
qui faciat uirtutem in
nomine meo. & possit
cito male loqui de me.
Qui enim non est aduer-
sum uos. pro uobis est.

Quisquis enim potum de-

derit uobis calicem aque
in nomine meo quia
christi estis. Amen dico uo-
bis. non perdet mercedem suam.

Et quisquis scandaliza-
uerit unum ex his pusil-
lis credentibus. in me bo-
num est ei magis. si cir-
cumdatur mola asi-
naria collo eius. & in
mare mittatur.

Et si scandalizauerit te
manus tua. abscide illam.
Bonum est tibi debile
introire in uitam. quam
duas manus habentem
ire in gehennam. in ig-
nem inextinguibilem.

Ubi uermis eorum non
moriatur. & ignis non
extinguitur. Et si pes
tuus te scandalizat. am-
puta illum. Bonum est
tibi clodum introire
in uitam aeternam. quam
duos pedes habentem
mitti in gehennam ignis
inextinguibilis. Ubi
uermis eorum non mo-
ritur. & ignis non extinguitur.

Mat. xxviii
M. c. lxxviii
L. c. xvi

M. c.
vi
M. c. lxxv.

M. c. i.
Solus

tur. Omnis enim ignis
salietur. & omnis uicti
ma salietur.

m. c. ii.
m. xxxi
L. lxxv

Bonum ē Sal. Quod si
Sal insulsum fuerit. in
quo illud condicitur.
Habet in uobis saltem.
& pacem habet in tuos.

10.
m. c. iii.
m. lxxvii

Et inde exurgens. uenit
in fines iudee ultra ior-
dancm. Et conueniunt
iterum turbe ad eum.
& sicut consueuerat ite-
rum docebat illos. Et ac-
cedentes pharisei. inter-
rogabant eum. Si licet
uiro uxorem dimittere.
temptantes eum. At il-
le respondens. dixit eis.
Quid uobis p̄cepit moy-
ses. Qui dixerunt. Moy-
ses p̄misit libellum re-
pudi scribere. & dimit-
tere. Quibus respondens
ih̄c. ait. Ad duriā
cordis ur̄i. scripsit uobis
p̄ceptum istud. Ab
initio autem creaturę.
masculum & feminam
fecit eos d̄s. Propter
hoc relinquet homo pa-

trē suum. & matrem.
& adheret uxori
suam. & erunt duo in
carne una. Itaq. iam
non sunt duo. sed una
caro. Quod ergo d̄s con-
iunxit. homo non se-
parat.

Et in domo iterum. dis-
cipuli eius de eodem
interrogauerunt eum.

m. c. iii.
S. lxxv

Et dicit illis. Qui cumq.
dimiserit uxorem suā &
aliā duxerit. adulte-
rium committit sup̄ eā.
Et si uxor dimiserit ui-
rum suum. & alii nup-
serit. moechatur.

m. c. v.
m. lxxv.
L. lxxv.

Et offerbant illi paruulos.
ut tangere illos. Disci-
puli autem. commina-
bantur offerentibus. Quod
cum uidisset ih̄c. indig-
ne tulit. & ait illis. Sini-
te paruulos uenire. &
ne prohibeatis eos. Tali-
um est regnum d̄i. Am̄
dico uobis. quisquis non
repperit regnum d̄i ut
lit paruulus. non intra-
bit in illud. Et complex

m. c. v.
m. lxxv.
L. lxxv.

ans eos. & imponens ma-
nus sup illos. benedice-
bat eos.

Mat. vii.
II.
Mex. iii.
L. et xviii
7. c. xxi

Et cum egressus esset in vi-
am. percurrentis quidam
geni flexo ante eum
rogabat eum. Magister
bone. quid faciam ut vi-
tam eternam percipiam.
Ih̄c autem dixit ei. Quid
me dicis bonum. Nemo
bonus. nisi unus d̄s. Pre-
cepta nosti. ne adulteris.
ne occidas. ne furaris. ne
falsum testimonium di-
xeris. ne fraudem feceris.
honora patrem tuum. &
matrem. At ille respon-
dens. ait illi. Magister.
omnia hęc obsequaui a
iuventute mea.

Mat. vii.
II.
Mex. viii.
L. et xvi
7. c. lvi

Ih̄c autem intuitus eum.
dilexit eum. & dixit illi.
Unum tibi deest. Vade
quicquid habes vende
& da pauperibus. & ha-
bebis thesaurum in celo.
& veni sequere me.

Mat. vii.
II.
Mex. xxi.
L. et xx

Qui contristatus in verbo.
abiit tristis. Erat enī
habens possessiones mul-

tas. Et circumspiciens
ih̄c. ait discipulis suis.
Quam difficile qui pec-
unias habent. integ-
rum dī introibunt.

Discipuli autem. obstu-
pescunt in verbis eius.
At ih̄c rursus respondens.
ait illis. Filii. quam
difficile ē confidentes in
pecuniis. integrum dī
introire. Facilius ē came-
lum per foramen acus trans-
ire. quam diuitē intrare
integrum dī. Qui magis
amirabantur. dicentes
ad se mutuos. Et quis
potest saluus fieri. Et in-
tuens illos ih̄c. ait illis.
Apud homines impossi-
bile ē. sed non apud d̄m.
Omnia enimabilia
sunt apud d̄m. Et coe-
pit ei petrus dicere. Ec-
ce nos dimisimus omnia.
& secuti sumus te.

Respondens ih̄c. ait. Am-
 dico vobis. nemo ē qui
relinquit domum. aut
fratres. aut sorores. aut
matrem. aut patrem. aut

Mat.
II.
Mex. xxi.
L. et xxi.

filios. aut agros. ppter
me. & ppter euangeliū.
qui non accipiat centes
tantum nunc in tempore
hoc. domos. & fratres. &
sorores. & matres. & pa
tres. & filios. & agros. cū
psecutionibus. & in secu
lo futuro uitam eternā.

Quia autem erunt primi
nouissimi. & nouissimi

primi. **VIII.**

RANT AUTEM
in uia ascendentes
in ierosolymam. & pce
debat illos ihc. & stupe
bant. & sequentes time
bant. Et assumens iterū
duodecim. coepit illis
dicere. quę essent ei cura
tura. Quia ecce ascendi
mus ierosolymam. & fi
lius hominis tradetur
principibus sacerdotum.
& scribis. & senioribus. &
damnabunt eum mor
te. & tradent eum gen
tibus. & illudent ei. Et
conspuent eum. & flagel
labunt eum. & interficient
eum. & tertia die resur
get.

ET accedunt ad eum iaco
bus & iohannes filii zebe
dei dicentes. Magister.
uolumus ut quodcumq;
petierimus facias nobis.
At ille dixit eis. Quid
uultis ut faciam uobis.
& dixerunt. Da nobis ut
unus ad dextrā tuam.
& alius ad sinistram tuā
sedemus in gloria tua.
Ihc autem ait eis. Nesci
tis quid petatis. Potestis
bibere calicem quē ego
bibō. aut baptismo quo
ego baptizor baptizari.
At illi dixerunt ei. Possu
mus. Ihc autem ait eis.
Calicem quidem quē
ego bibō bibetis. & bap
tismo quo ego baptizor
baptizabimini. sed et
autem ad dextrā meā
uel ad sinistram non ē
meum dare. sed quibus
paratum est.

ET audientes decem. coc
perunt indignari. de
iacobo & iohanne. Ihc
autem uocans eos. ait
illis. Scitis. quia hi qui

m. e. xiii.

l. c. ii.

m. e. xiii.

l. c. ii.

l. c. xiii.

m. e. xiii.

l. c. ii.

l. c. xiii.

m. e. xiii.

l. c. ii.

l. c. xiii.

videntur principari gen-
tibus dominantur eis.
& principes eorum po-
testatem habent ipsorum.
Non ita est autem in uobis.
Sed quicumque uoluerit
fieri maior. erit uultus
minister. Et qui cumque
uoluerit in uobis primus
esse. erit omnium seruus.

*Me xvi
p. m.
m. c. xvi
p. xvi
p. xvi*

Nam & filius hominis non
uenit ut ministraretur
ei. sed ut ministraret.
Et daret animam suam
redemptionem pro multis.

*Me xvi
p. m.
m. c. xvi
L. c. xvi*

Et ueniunt ierichum.
Et perficentem eo de ie-
richo. & discipulis eius.
& plurima multitudi-
ne filius tinci. barthime-
us cecus. sedebat iuxta
uiam mendicans. Qui cum
audisset quia ihc nazara-
thaeus est. coepit clamare
& dicebat. Fili dauid ihu.
miserere mei. Et com-
minabantur illi multi.
ut taceret. At ille mul-
to magis clamabat. Fili
dauid. miserere mei.
Et stans ihc. precepit il-

lum uocari. Et uocant
eum dicentes ei. Ani-
maquior esto. surge. uo-
cat te. Qui proiecito ue-
stimento suo. exiliens
uenit ad eum. Et respo-
ndens ihc. dixit illi.
Quid uis tibi faciam?
Cecus autem dixit ei.
Rabboni. ut uideam.

Ihc autem ait illi. Uade.
fides tua. te saluum fe-
cit. Et confestim uidit.
& sequebatur eum in uia.

Et cum appropinquarent
hierosolymam & betha-
niam ad montem oliuarum.
mittit duos ex discipu-
lis suis. & ait illis. Ite in
castellum quod est contra
uos. & statim introcun-
tes illuc. Inuenietis pul-
lum ligatum. super quem
nemo adhuc hominum
sedit. soluite illum. &
adducite. Et si quis di-
xerit uobis quid facitis.
dicite quia domino necessa-
rius est. & continuo illum
dimittite huc.

*Me xvi
p. m.
m. c. xvi
L. c. xvi*

Et ab euntibus inueniunt

*Me xvi
p. m.
m. c. xvi
L. c. xvi*

pullum ligatum ante la-
nuam foris in uiuio. &
soluunt eum. Et quidā
de illis stantibus dice-
bant illis. Quid facitis
soluentes pullum. Qui
dixerunt eis sicut p̄ce-
pit illis ih̄c. & dimiserūt
eis. Et duxerunt pullū
ad iher̄. & imponunt il-
li uestimenta sua. & se-
dit super eum. Multi au-
tem uestimenta sua strā-
uerunt in uia. alii autē
frondes cedebant de ar-
boribus. & sternerant
in uia.

ET qui p̄ce-
bant & qui
sequerantur. clamabant
dicentes. Osanna bene-
dictus qui uenit in no-
mine dñi. benedictum
quod uenit regnum pa-
tris n̄ri dauid. osanna
in excelsis.

ET introiit ierosolimā
in templum. Et circu-
spectis omnib. cum iā
uespera esset hora. exi-
it in bethaniam cū. xii.
Et alia die cum exirent

ab bethania. cū. iiii. Cūq-
uidisset alonget ficum
habentem folia. uenit
si quid forte inueniret
in ea. Et cum uenisset
ad eam. nihil inuenit
pr̄ter folia. Non enim
erat tempus ficorum.
Et respondens. dixit ei.
Iam non amplius in cer-
num quisquam fructum
exter manducat. & au-
dicebant discipuli eius.

ET ueniunt ierosolimā.
& cum introisset tem-
plum. coepit eicere uen-
dantes & ementes in tem-
plo. & mensas nummo-
latorum. & cathedras
uenditarum columbas
eicere. & non sinebat ut
quisquam transferret uas
p̄ templum. & docebat
dicens illis. Non scriptū
est. quia domus mea do-
mus orationis uocabitur
omnibus gentib. Vos au-
tem. fecistis eam spelun-
cam latronum.

Quo audito principes sa-
cerdotum & scrib̄. que-

in e. xxi.
in e. xxi.
L. e. xxxviii
f. e.

in e. xxi.
in e. xxi.
L. e. xxxviii
f. e.

in e. xxi.
in e. xxi.
L. e. xxxviii
f. e.

in e. xxi.
in e. xxi.
L. e. xxxviii
f. e.

rebant quomodo cum
perderent. Timebant
enim cum. quō uniuersa
turba ammirabatur
sup doctrina eius.

*in xxxiii.
s. l. v. s.* **E**t cum uespera facta esset.
circulabatur de ciuitate.
Et cum mane transiret.
uiderunt ficum aridā
factam aradicib. Et re-
cordatus petrus. dixit ei.
Rabbi. ecce ficus cui ma-
ledixisti. aruit.

*in xxxiii.
t. vi.
in c. xv.* **E**t respondens ihc. ait il-
lis. habete fidem di.
Amen dico uobis. quia
quicumq. dixerit huic
monti tollere & mitte-
re in mare. & non hesita-
uerit in corde suo. sed cre-
derit. quia quodcumq.
dixerit fiat. fiet ei.

*in xxxv.
in c. xvi.
d. el. 7.
c. xxxviii.* **P**ropterea dico uobis. Om-
nia quicumq. orantes
petitis. credite quia acci-
piatis. & uenient uobis.

*in xxxvi.
t. vi.
in c. lvi.* **E**t cum stabitis ad adoran-
dum. dimitte siquid
habeas aduersus aliquē.
ut & pater ur̄ qui in ce-
lis ē. dimittat uobis pec-

cata ur̄a. Quod si uos nō
dimiseritis. nec pater
uester qui in celis est
dimittat uobis pecca-
ta ur̄a. *in c. x.*

Et ueniunt
rursus ierosoly-
mam. Et cum ambula-
ret in templo. accedunt
ad eum summi sacerdo-
tes & scribæ. & seniores.
& dicunt illi. In qua
potestate hec facis. &
quis tibi dedit hanc po-
testatem ut ista facias.
Ihc autem respondens.
ait illis. Interrogabo
uos & ego unum uerbu.
& respondete mihi. &
dicam uobis. in qua
potestate hec faciam.
Baptismus iohannis
de celo erat an ex homi-
nibus. respondete mihi.
At illi cogitabant secū
dicentes. Si dixerimus
de celo. dicet. Quare g
non credidistis ei. Si di-
cemus ex hominibus.
timeamus populum. Om-
nes enim habebant io

hannem. quia uere pro
pheta esset. Et respon
dentes. dicunt ih̄u. Nesc
imus. Et respondens ih̄c.
ait illis. Nec ego dico uo
bis. in qua potestate
hoc faciam. 12.

*Incipit
Euangelium
secundum
Mattheum
L. c. xli.*

Et coepit illis in parabo
lis loqui. Vincam pasci
nauit homo. & circum
dedit septem. & fodit
lacum. & aedificauit
turrem. & locauit eam
agricolis. & pergit. p
fectus est. Et misit ad
agricolas in tempore
seruum. ut ab agricolis
acciperet de fructu uinæ.
Qui apprehensum cum
occiderunt. & dimiserunt
uacuum. Et iterum mi
sit ad illos alium seruum.
& illum capite uulne
rauerunt. & contumeli
is affecerunt. Et iterum
alium misit. & illum
occiderunt. Et plures
alios quosdam cedentes.
alios uero occidentes.
Adhuc ergo unum ha
bens filium carissimum.

& illum misit ad eos no
uissimum dicens. Quia
reuerbuntur filium
meum. Coloni autem.
dixerunt adinuicem.
Hic est heres. uenite oc
cidamus eum. & nostra erit
hereditas. Et apprehenden
tes eum occiderunt. & e
iicerunt extra uincam.
Quid ergo faciet dñs ui
næ. Veniet & perdet
colonos. & dabit uincam
aliis. Nec scripturam hanc
legistis. Lapidem quem
reprobauerunt aedifican
tes hic factus est in caput
anguli. Ad dñm factum est
istud. & est mirabile in o
culis nostris.

Et queriebant eum tenete.
& timuerunt turbam.
Cognouerunt enim quo
ad eos parabolam hanc
dixit. Et relicto eo.
abierunt.

Et mittunt ad eum quos
dam ex phariseis & he
rodianis. ut caperent eum
in uerbo. Qui uenientes.
dicunt ei. Magister. sci

*Incipit
Euangelium
secundum
Mattheum
L. c. xlii.*

*Incipit
Euangelium
secundum
Mattheum
L. c. xliii.*

mus quia uerax es. &
non curas quemquam.
nec enim uidet in facie
hominum. sed in uerita
te uiam dei docet. Licet
dari tributum cesari. an
non dabimus. Qui sciens
uersutiam eorum. ait
illis. Quid me tempta
tis. Afferte mihi dena
rium. ut uideam. At il
li. optulerunt ei. Et
ait illis. Cuius est imago
hec & inscriptio. Dicunt
illi. Caesaris. Respon
dens autem ihc. dixit
illis. Reddite igitur que
sunt cesaris cesari. & que
sunt dei deo. Et mira
bantur super eo. Et uene
runt ad eum sadducei
qui dicunt resurrectionem
non esse. & inter
rogabant eum dicentes.
Magister. moyses nobis
scripsit. ut si cuius frater
mortuus fuerit & dimi
serit uxorem. & filios
non reliquerit. accipi
at frater eius uxorem ip
sius. & resuscitet semen

fratris suo. Septem ergo fratres
erant. & primus acce
pit uxorem & mortuus
est non relicto semine.
Et secundus accepit eam
& mortuus est. nec iste
reliquit semen. Et ter
tius similiter. Et acce
perunt eam similiter
septem. & non reliquerunt
semen. Nouissima om
nium. defuncta est & mu
lier. In resurrectione
ergo cum resurrexerint. cuius
de his erit uxor. Septem
enim habuerunt eam
uxorem. Et respondens
ihc. ait illis. Nonne ideo
erratis. non scientes scrip
turas neque uirtutem dei.
Cum enim a mortuis re
surrexerint. neque nubent
neque nubentur. sed sunt
sicut angeli dei in celis.
De mortuis autem quod
resurgant. non legistis
in libro moysi. Super
eum quomodo dixit
illi deus inquitens. ego sum
deus abraham. & deus ysaac.
& deus iacob. Non est deus

mortuorum. sed uiuorum.
Vos ergo multum erratis.

<sup>m. c. xxx.
l. ii.
m. ccc. xliii.</sup> **E**t accessit unus de scribis.
qui audierat illos con-
quirere. & uidens quomodo
bene illis responderet.
interrogauit eum quod
esset primum omnium
mandatum. Ihesus autem
respondit ei. Quia pri-
mum omnium manda-
tum est. audi israel deus
dominus noster. deus unus est. Et di-
liges dominum deum tuum ex
toto corde tuo. & ex to-
ta animata tua. & ex to-
ta mente tua. & ex om-
ni uirtute tua. Hoc est
primum mandatum.
Secundum autem simile
est illi. Diliges proximum
tuum. sicut te ipsum.
Maius horum aliud man-
datum non est.

<sup>m. ccc. xliii.
l. ii.
m. ccc. xliii.</sup> **E**t ait illi scriba. Bene
magister in ueritate di-
xisti. quia unus est deus &
non est alius preter eum.
Et ut diligatur ex toto
corde. & ex toto intellec-
tu. & ex tota anima.

& ex tota fortitudine. &
diligere proximum tam
quam se ipsum. Maius
est omnibus holocaustis ma-
nibus. & sacrificiis. Ihesus
autem uidens quod sa-
pienter respondisset. di-
xit illi. Non es longe
a regno dei.

Et nemo iam audebat
eum interrogare.

Et respondens ihesus. dice-
bat docens in templo.
Quomodo dicunt scri-
be. christum filium esse da-
uid. Ipse enim dauid
dicit in spiritu sancto. Dixit
dominus domino meo. sedde a
dextris meis. Donec
ponam inimicos tuos
scabellum pedum tuorum.
Ipse ergo dauid dicit
cum domino. & unde est
filius eius. & multa
turba cum libenter
audiuit.

Et dicebat eis in doctri-
na sua. Caute a scri-
bis qui uolunt in stolis
ambulare & salutare
in foro. & in primis cat

<sup>m. ccc. xliii.
l. ii.
m. ccc. xliii.</sup>
Lee xlvi.

<sup>m. ccc. xliii.
l. ii.
m. ccc. xliii.</sup>
Lee xlv.

<sup>m. ccc. xliii.
l. ii.
m. ccc. xliii.</sup>
Lee xlv.
Lee xlvii.

hædri sedere in synago-
gis. & primos discubitis
in cænis.

^{Incipit. L. ccc. lxxvii.}
Qui deuorant domos ui-
duarum. sub obtentu
prolixæ orationis. hi
accipiant plurius iudi-
cium. Et sedens ih̄c con-
tra galophilatum. aspi-
ciebat quomodo turba
iactaret ac in galophi-
latum. Et multi diui-
tes. iactabant multa.
Cum uenisset autē una
uidua paup. misit duo-
minuta quod est qua-
drans. Et conuocans
discipulos suos. ait illis.
Amen dico uobis. quō
uidua hæc paup plus
omnib. misit. qui mi-
serunt in galophilatū.
Omnes enim ex eo quod
habundabat. illis mise-
runt. Hæc uero de pe-
nuria sua. omnia que
habuit misit totum
uictum suum.

^{Incipit. L. ccc. lxxviii.}
Et cum cogeretur de
templo. ait illi unus ex
discipulis suis. Magister.

aspice quales lapides
& quales structure. Et
respondens ih̄c. ait illi.

Uides has omnes mag-
nas edificationes. nonne
linquetur hic lapis sup
lapidem qui non destru-
atur. ^{Al.}

^{Incipit. L. ccc. lxxviii.}
ET CUM SEDERET
in monte oliua-
rum contra templum.
interrogabant cum se-
paratim petrus. & iaco-
bus. & iohannes. & an-
dras. Dic nobis. quan-
do ista fient. & quod sig-
num erit quando hæc
omnia incipiant consu-
mari. Et respondens ih̄c.
cepit dicere illis. Vide-
te. ne quis uos seducat.
Multi enim ueniunt in
nomine meo dicentes.
quia ego sum xp̄s. & mul-
tos seducunt. Cum au-
dictus autē bella & o-
piniões bellorum. ne-
tamur. Oportet enī
fieri. sed nondum finis.
Ex surget enī gens sup
gentem. & regnū sup

^{Incipit. L. ccc. lxxviii.}
Incipit. L. ccc. lxxviii.

regnum. & erunt tunc
motus p loca. & famel.
Initium dolorum hanc.
idcirco autem uos metip
sos. Tradet enim uos in
conciliis. & in synagogis
suis uapulabitis. & an
te p sides & reges stabitis
ppter me. in testimoni
um illis.

ET in omnes gentes. pri
mum oportet predica
ri euangelium.

ET cum duxerint uos tra
dentes. nolite p cogita
re qd loquamini. sed qd
datum fuerit uobis in
illa hora. id loqui mini.
Non enim estis uos loqu
entes. sed sps scs. Tradet
autem frater fratrem in
mortem. & pater filium.
& consurgent filii in pa
rentes. & morte eos affi
cient. Et eritis odio om
nibus. ppter nomen
meum. Qui autem susti
nuerit in fine. hic saluus
erit.

Cum autem uideritis ab
hominatione desolatio

nis stantem ubi non de
bet. qui legit intelligat.
Tunc qui in iudea sunt
fugiant in montes. & qui
supertum ne descendat
in domum. nec introcat
ut tollat quid de domo
sua. Et qui in agro est.
non reuertatur raro tol
lere uestimentum suum.

Quac autem pregnantib
& nutribus. in illis
diebus.

Orat uero. ut hic me non
fiant.

E runt enim dies illi tri
bulationis tales. quales
non fuerunt ab initio
creaturae quam condidit
ds. usq. nunc. neq. fiet.

ET nisi breuasset dñs di
es. non fuisset salua om
nis caro. Sed ppter elect
os quos elegit. breuia
uit dies.

ET tunc si quis uobis dix
erit ecce hic est xpc. ecce
illuc. ne credideritis.

Exurgent enim pseudo
xpi & pseudo pphat.
& dabunt signa & por

me xxi.
mee xlii.
L. ee. l.
de xli.
me xlii.

me xl.
mee xli.

me xli.
mee xlii.
L. ee. l.
de l. i.

me xl. iii.
mee xli. vii.
L. ee. viii.
de l. iii.

me. xl. iiii.
mee xli. viii.
L. ee. l. iiii.

me xl. v.
mee l.

me xl. vi.
mee l. i.
L. ee. l. v.

me xl. vii.
mee l. ii.

me xl. viii.
mee l. iii.
L. ee. vi.

me xl. ix.
mee l. iiii.

me xli.
mee xlii.

tenta. ad seducendos
si potest fieri & iam
electos. Vos ergo uide-
te. ecce predixi uobis
omnia.

m. el.
m. el. viii
L. el. viii

Sed in illis diebus post
tribulationem illam.
sol continebrabitur: &
luna non dabit splen-
dorem suum. & stelle
caeli erunt decedentes.
& uirtutes que sunt in
caelis. mouebuntur.

m. el.
m. el. viii
L. el. viii

Et tunc uidebunt filium
hominis uenientem in
nubibus. cum uirtute
multa & gloria. Et
tunc mittet angelos su-
os. & congregabit electos
suos a quattuor uentis.
a summo terre usque ad
summum celi. Affici-
autem. discite parabo-
lam. Cum iam ramus
cuius tener fuerit & na-
ta fuerint folia. cognos-
citis. quia in proximo sit
aestas. Sic & uos cum
uideritis hec fieri. scito-
te quod in proximo sit in-
ostis. Amen dico uobis.

quo non transibit gene-
ratio hec. donec omnia ista
fiant. Cadum & terra
transibunt. uerba autem
mea non transibunt.

m. el. ii.
m. el. ix

De die autem illa uel
hora nemo scit. neque an-
geli in celo. neque filius
nisi pater.

Uideat. uigilate & orate.
nescitis enim quando
tempus sit.

m. el. iii.
m. el. xii

Sicut homo qui peragrat
pfectus reliquit domum
suam. & dedit potesta-
tem seruis suis cuiusque
operis. & ianitori pre-
cipiat ut uigilet.

m. el. iii.
m. el. xii
L. el. xii

Uigilate ergo. nescitis enim
quando dominus domum
ueniat. scio. an media
nocte. an gallicantu. an
mane. ne cum uenerit
reperit inueniat uos
dormientes. Quod autem
uobis dico. omnibus di-

m. el. v.
m. el. xiiii.
L. el. vi.

Sco uigilate. **XII**
RAT PASCCHA.
& anima post
bi diuum.

m. el. vi.
m. el. xvii
L. el. ix

Et querbant summi sa-

m. el. vi.
m. el. xvii
m. el. xvii

cerdotes & scribe. quom
cum dolo tenerent. &
occiderent. Dicebant
enim. Non in die festo.
Neforte tumultus fiat
in populo.

m. el. viii.
m. el. lxxvi.
L. lxxviii.
q. x. viii.

Et cum esset bethanie in
domo symonis leprosi.
& recumbere. venit mu
lier habens habens ala
bastrum unguenti nar
di spicati pretiosi. & fra
cto alabaistro effudit sup
caput eius. Erant aut
quidam indigni feren
tes intra semetipsos. & di
centes. Ut quid perditio
ista unguenti facta est.
Poterat enim unguenti
istud uendari plus
quam trecentis denariis.
& dari pauperibus. Et
frimebant in eam. Ihesus
autem dixit. Sinite eam.
Quid illi molesti estis.
Bonum opus. operata
est in me. Semper enim pau
peres habetis uobiscum.
& cum uolueritis potes
tis illis benefacere. me
autem non semper habetis.

Quod habuit hec fecit. p
uenit unguere corpus
meum in sepulturam.
Amen dico uobis. ubi
cumq. predicatum fuerit
euangelium istud in u
niuerso mundo. & qd
hec fecit narrabitur in
memoriam eius.

m. el. viii.
m. el. lxxvi.
q. x. viii.

Et iudas scarioth ex unus
de duodecim. abiit ad
summos sacerdotes ut
proderet cum illis. Qui
audientes gauisi sunt.
& promiserunt ei pecunia
se daturus. Et quaerebat.
quomodo illum oportune
tradere. Et primo die
azimorum quando pas
cha immolabant. dicunt
ei discipuli. Quo uis ca
mus & paremus tibi ut
manduces pascha. Et
mittit duos ex discipulis
suis. & dicit eis. Ite in ci
uitatem. & occurret uo
bis homo lagenam aque
baiulans. sequimini eum.
Et quocumq. introierit
dicite domino domus.
quia magister dicit. Ubi

m. el. lx.
m. el. lxxvi.
L. el. lxxviii.

est refectio mea. ubi pas-
cha cum discipulis meis
manducam. Et ipse uo-
bis demonstrabit cœna-
culum grande stratum.
& illic parate nobis. Et
abiit discipuli eius.
& uenerunt in ciuitatē.
& inuenerunt sicut di-
xerat illis. & parauerunt
pascha.

Quæspere autem facto ue-
nit cum duodecim. &
discumbentibus eis & in-
ducantibus. ait ih̄c. Am-
en dico uobis. quia unus ex
uobis me tradet qui in-
ducat mecum.

At illi coeperunt contris-
tari. & dicebat eis singilla-
tim. Nunquid ego.

Qui ait illis. Unus ex duo-
decim. qui intingit
mecum in catino. Et fi-
lius quidam hominis
uadit sicut scriptum ē
de eo. Vae autem homi-
ni illi propter quem filius ho-
minis tradetur.

Conum erat ei. si non cœ-
natus homo ille.

Et manducantibus illis. ac-
cepit ih̄c panem. & be-
nedicens fregit. & dedit
eis. & ait. Sumite hoc
est corpus meum.

Et accepto calice. gratias
agens dedit eis. Et bi-
berunt ex illo omnes. &
ait illis. Hic ē sanguis
meus noui testamenti.
qui pro multis effundetur.
Amen dico uobis. quod
iam non bibam de ge-
nimine uitis usque in di-
em illum. cum illud bi-
bam nouum in regno di-

Etymno dicto. cœnauerunt
in monte oliuarum. &
ait eis ih̄c.

Omnes scandalizabimini
in nocte ista. quia scrip-
tum ē. Percutiam pasto-
rem. & dispergentur oues.

Sed postea quam resur-
rexero. precedam uos
in galileam.

Petrus autem ait ei. Et
si omnes scandalizati fu-
erint. sed non ego. Et
ait illi ih̄c. Amen dico
tibi. quia tu hodie in

nocte hac prius quā bis
gallus uocē dederit.
ut me es negaturus.

Alle amplius loqueba-
tur. Et si oportuerit me
simul commori tibi. nō
te negabo. Similit̄ autē
& omnes dicebant.

Et ueniunt in pradium
cui nomen gethsemani.

Et ait discipulis suis. Sede-
te hic. donec oram. Et
assumit petrum & iaco-
bum & iohannē secum.

Et ait illis. Tristis ē
anima mea. usq. ad mor-
tem. Sustinete hic. & ui-
gilate.

Et cum pēssisset paululū.
procidit sup̄ terrā & orabat.
ut si fieri posset transiret
ab ea hora. & dixit. Ab-
ba pater. omnia tibi pos-
sibilia transfer calicem
hunc a me.

Sed non quod ego uolo.
sed quod tu. Et uenit.
& inuenit eos dormien-
tes. & ait petro. Symon
dormis. non potuisti una

hora uigilare mecum.

Uigilate & orate. ut nō
intretis in temptationē.

Sp̄s quidem promptus.
caro uero infirma.

Et iterum abiens orauit
eundem sermonē dicens.

Et reuersus denuo. in-
uenit eos dormientes.
erant enim oculi illorū
grauati. & ignorabant
quid responderent ei.

Et uenit tertio. & ait illis.
Dormite iam. & requi-
esce. Sufficit. uenit
hora. ecce traditur fili-
us hominis in manus
peccatorum. Surgite
camus. ecce qui me tra-
dit prope est.

Et adhuc colloquente. ue-
nit iudas scarioth unus
ex duodecim. & cum illo
turba multa cum gladi-
is & lignis a summis sa-
cerdotibus. & a scribis.
& a senioribus.

Dederat autem traditor
eius signum eis dicens.
Quemcumq. osculatus
fuerit ipse ē. teneat eum.

me lxxxi.
m. cc. xxi.
q. e. lxxxi.

me lxxxi.
m. cc. xxi.
l. cc. lxxxi.
q. e. lxxxi.

me lxxxi.
m. cc. xxi.
m. cc. xxi.

me lxxxi.
m. cc. xxi.
q. e. lxxxi.

me lxxxi.
m. cc. xxi.
l. cc. lxxxi.
q. e. lxxxi.

me lxxxi.
m. cc. xxi.
l. cc. lxxxi.
q. e. lxxxi.

me lxxxi.
m. cc. xxi.
q. e. lxxxi.

me lxxxi.
m. cc. xxi.
m. cc. xxi.

me lxxxi.
m. cc. xxi.
q. e. lxxxi.

me lxxxi.
m. cc. xxi.
l. cc. lxxxi.
q. e. lxxxi.

me lxxxi.
m. cc. xxi.
l. cc. lxxxi.

& ducite eum. Et cum
uenisset. statim acce
dens ad eum ait. Rab
bi. & osculatus est eum.

At illi manus iniecerunt
in eum. & tenuerunt eum.

Unus autem quidam de
circumstantibus. educens
gladium percussit ser
uum summi sacerdotis.
& amputavit illi auri
culam.

Et respondens ih̄c. ait il
lis. Tamquam ad latro
nem existis cum gladiis
& lignis. comprehende
re me. Cotidie eram
apud uos in templo do
cens. & non me tenuistis.
Sed ut adimpleantur
scripturae.

Tunc discipuli eius relin
quentes eum. omnes
fugerunt.

Adolescens autem quida
sequebatur eum amictus
syndone sup̄nudo. & te
nuerunt eum. At ille
reicta syndone. nudus
perfugit ab eis.

Et adduxerunt ih̄m ad

summum sacerdotem.
& conuenerunt omnes
sacerdotes. & scribae. &
seniores.

Petrus autem a longe se
cutus est eum usque in atrium
summi sacerdotis.
& sedebat cum ministris.
& calefaciebat se ad ignem.

Summi sacerdotes & om
ne concilium querebant
aduersus ih̄m testimo
nium. ut cum morti tra
derent. nec inueniebant.
Quia enim falsum testi
monium dicebant ad
uersus eum. & conuen
ienti a testimonia non erant.

Et quidam surgentes fal
sum testimonium fere
bant aduersus eum dicen
tes. Quo audimus eum
dicente. ego dissoluiam
templum hoc manufac
tum. & per triiduum aliud
non manufactum edifi
cabo. Et non erat conuen
iens testimonium illorum.

XII.

TEXURGENS
summus sacer

dos in medium. inter-
rogavit ih̄m dicens.
Non respondes quicquā
ad ea quę tibi obiciun-
tur ab his. Ille autem
tacbat. & nihil respon-
dit. Rursum summus
sacerdos interrogabat
eum. & dixit ei. Tu es
xp̄e filius benedicti.

Ih̄c autem dixit illi.
Ego sum. & videbitis
filium hominis a dex-
tris sedentem uirtutis.
& uenientē cū nubib;
caeli.

Summus autem sacerdos
scindens uestimenta
sua. ait.

Quid adhuc desideramus
testes. Audistis blasphe-
miam. quid uobis uidetur.
Qui omnes condempna-
uerunt eum esse reum
mortis.

Et coeperunt quidā con-
spuerit eum. & uelare
faciem eius. & colaphis
eum cedere. & dice-
re ei. Propheta. Et mi-
nistri alapis eum cede-
bant.

Et cum esset petrus in a-
trio deorsum. uenit una
ex ancillis summi sacer-
dotis. & cum uidisset pe-
trum calefacientē se. as-
piciens illum. ait. Et
tu cum ih̄u nazareno e-
ras. Ille negauit dicens.
Neq. scio. neq. noui qd
dicas.

Et exiit foras ante atrium.
& gallus cantauit. Rur-
sus autem cum uidisset
illum ancilla. coepit di-
cere circumstantib; Quia
hic ex illis ē. At ille ite-
rum negauit. Et post pu-
sillum. rursus qui asta-
bant dicebant petro. Ue-
re ex illis es. nam & ga-
lileus es. Ille autem coe-
pit anathematizare &
iurare. Quia nescio ho-
minē istum quē dicitis.
Et statim iterum galley
cantauit.

Et recordatus ē petrus
uerbi quod dixerat ei ih̄c.
priusquam gallus can-
taret bis. tunc me negabis.
& coepit flere.

Mat. 26.
Luc. 22.
I. 26.
I. 26.

Mat. 26.
Luc. 22.
I. 26.
I. 26.

Mat. 26.
Luc. 22.
I. 26.
I. 26.

Mat. 26.
Luc. 22.
I. 26.
I. 26.

Mat. 26.
Luc. 22.
I. 26.
I. 26.

Mat. 26.
Luc. 22.
I. 26.
I. 26.

Mat. 26.
Luc. 22.
I. 26.
I. 26.

Inc xxviii
Inc xxviii
L. ecc. v.

ET confestim mane consilium facientes summi sacerdotes cum senioribus & scribis & universo concilio.

Inc xxviii
Inc xxviii
L. ecc.
Inc xxviii

Ducientes IESUM duxerunt & tradiderunt pilato.

Inc. ecc.
Inc. ecc. xx
L. ecc. ii.
Inc. xxviii

ET interrogavit cum pilatus. Tu es rex iudeorum. At ille respondens ait illi. Tu dicis.

Inc. ecc. i.
Inc. ecc. xxviii
Inc. ecc. xxviii
Inc. ecc. ii.

ET accusabant eum summi sacerdotes in multis. Pilatus autem rursus interrogavit eum dicens. Non respondes quicquam. Vide inquantis te accusant. Ille autem amplius nihil respondit. ita ut miraretur pilatus.

Inc. ecc. i.
Inc. ecc. xxviii
L. ecc. viii

Per diem autem festum dimittere solebat illis unum ex iunctis quemcumque petissent.

Inc. ecc. i.
Inc. ecc. xxviii
Inc. ecc. xxviii

Erat autem qui dicebatur barrabbas. qui cum seditionis erat iunctus qui in seditione fecerat homicidium. Et cum ascendisset turba. coepit rogare sicut semper faciebat illis.

Pilatus autem respondit eis & dixit. Vultis dimittam vobis regem iudeorum. Sciebat enim quod per invidiam tradidissent eum summi sacerdotes.

Pontifices autem concitaverunt turbam. ut magis barrabbam dimitteretur eis.

Inc. ecc. iii.
Inc. ecc. xxv.
L. ecc. x
Inc. ecc. xxviii

Pilatus autem iterum respondens ait illis. Quid ergo vultis faciam regi iudeorum. At illi iterum clamaverunt. Crucifige eum. Pilatus autem dicit eis. Quid enim mali fecit. At illi magis clamabant. Crucifige eum.

Inc. ecc. v.
Inc. ecc. xxviii
L. ecc. x
Inc. ecc. xxviii

Pilatus autem volens populo satisfacere. dimisit illis barraban. & tradidit IESUM flagellis cecum ut crucifigeretur.

Inc. ecc. vi.
Inc. ecc. xxviii
L. ecc. xii
Inc. ecc. xxviii
Inc. ecc. xxviii

Militibus autem duxerunt eum intro in atrium pretorii. & convocant totam cohortem. & induunt eum purpura. & imponunt ei platanis spinam co-

Inc. ecc. vii.
Inc. ecc. xxviii
Inc. ecc. xxviii
Inc. ecc. xxviii

ronam. & coeperunt
salutare eum

Auc rex iudeorum.

Et percutiebant caput
eius harundine. & con
spuebant eum. & ponen
tes genua adorabant
eum.

Et postquam illi cruci
fixi. exuerunt illum pur
pura. & induerunt illu
vestimentis suis. & edu
cunt illum ut crucifi
gerent eum.

Et angariauerunt per
cunctum quendam Symo
nem cyrenaeum uenien
tem de uilla patrum
alexandri & rufi. ut
tolleret crucem eius.

Et perducunt illum in gol
gatha locum. quod est
interpretatum calua
riae locus.

Et dabant ei bibere uinu
mirratum. & non acce
pit.

Et crucifigentes eum. di
uiserunt uerimenta ei
mittentes sortem super
eum quisquid tolleretur.

Erat autem hora tertia.
& crucifixerunt eum.

Et erat titulus cause eius
in scriptis. rex iudeorum.

Et cum eo crucifigunt
duos latrones. unum
a dextris. & alium a si
nistris eius.

Et adimpleta est scriptu
ra quae dicit. & cum
iniquis reputatus est.

Et percutientes blasphema
bant eum. mouentes ea
pita sua. & dicentes. Mah.
Qui destruit templum.
& in tribus diebus aedificat.
Saluum fac te in capso.
descendens de cruce.

Similiter & summi sacer
dotes ludentes ad alter
utrum eum scribis dice
bant. Alios saluos fecit.
se ipsum non potest sal
uum facere. Si xps rex
israhel es. descendat nunc
de cruce. ut uideamus
& credamus.

Et qui cum eo crucifixi
erant. conuiciabantur ei.

Et facta hora sexta tene
brae factae sunt per totam

Mat. xiii.

Solus

Mat. xiiii.

Mat. xxi.

Luc. xxi.

Mat. xxv.

Mat. xxvi.

Luc. xxvi.

Mat. xxvii.

Mat. xxviii.

Luc. xxviii.

Mat. xxix.

Mat. xxx.

Mat. xxxi.

Mat. xxxii.

Mat. xxxiii.

Mat. xxxiv.

Mat. xxxv.

Mat. xxxvi.

Mat. xxxvii.

Mat. xxxviii.

Mat. xxxix.

Mat. xl.

Mat. xli.

Mat. xlii.

Mat. xliii.

Mat. xliiii.

Mat. xlv.

Mat. xlvi.

Mat. xlvii.

Mat. xlviii.

Mat. xlviii.

Mat. xlviii.

Mat. xlviii.

Mat. xlviii.

Mat. xlviii.

Mat. xlviii.

Mat. xlviii.

Mat. xlviii.

Mat. xlviii.

Mat. xlviii.

Mat. xlviii.

Mat. xlviii.

Mat. xlviii.

tertiam. usq. in hora nona.

*m. cc. xxi.
m. cc. xli.*

Et hora nona. exclama-
uit ih̄c uoce magna di-
cens. heloy. heloy. le-
masabacthani. Quod
est int̄pretatum. D̄s
m̄s. D̄s m̄s. Vt quid de-
reliquisti me. Et quidā
de circumstantibus audi-
entes. dicebant. Ecce
heliam uocat.

*m. cc. xxi.
m. cc. xli.
l. cc. xxxii.*

Currens autem unus &
implens spongiam ac-
eto circumponensq. cala-
mo potum dabat ei di-
cens. Sinite. uidemus
si ueniat helias ad depo-
nendum eum.

*m. cc. xxi.
m. cc. xli.
l. cc. xxxii.
q. cc. iiii.*

Ih̄c autem cmissa uoce
magna. expirauit.

*m. cc. xxi.
m. cc. xli.
l. cc. xxxii.*

Et uelum templi scissum
est in duo. a sursum usq.
deorsum.

*m. cc. xxi.
m. cc. xli.
l. cc. xxxii.*

Quidens autem centurio
qui ex aduerso stabat.
quia sic clamans expi-
rasset. ait. Uere. homo
hic filius dī erat.

*m. cc. xxi.
m. cc. xli.*

Erant autem & mulieres
de longe aspicientes. int̄
quas erat maria magda-

lene. & maria iacobi mi-
noris. & ioseph mater &
Salome. Et cum esset in
galilea. sequebantur eū
& ministrabant ei. Et a-
lic multę quę simul cū
eo ascenderant ierosoly-
mam.

*m. cc. xxi.
m. cc. xli.
l. cc. xxxii.
q. cc. vii.*

Et cum iam sero esset fac-
tum. quia erat parasce-
ue quod ē ante sabbatū.
uenit ioseph ab arimat-
hia nobilis uir. qui
& ipse erat expectans re-
gnū dī. Et audacter
introiit ad pilatū. &
petiit corpus ih̄v. Pila-
tus autem mirabatur.
si iam obisset. Et acce-
sso centurione. interro-
gauit eum si iam mor-
tuus esset. Et cum cogno-
uisset accenturione. do-
nauit corpus ioseph.

*m. cc. xxi.
m. cc. xli.
l. cc. xxxii.
q. cc. vii.*

Ioseph autem mercatus
sindonē. & deponens eū
in uoluit syndonē. & po-
suit eum in monumento
quod erat excisum de
petra. & aduoluit lapi-
dem ad ostium monumēti.

Theraxii
I. c. l.

Lee xxx

$\frac{r}{m} \text{ ee } p \text{ ee } p$
 $\frac{r}{m} \text{ ee } l \text{ ee } l$
 $\frac{r}{m} \text{ ee } p \text{ ee } p$
 $\frac{r}{m} \text{ ee } v \text{ ee } v$

AT ille exiit fugit
de monumento. in ua
sciat enim castitior
& pauor. & nemini qe
quam dixerunt. time
bant enim. Surgens au
tem ihc mane prima
sabbati. apparuit pri
mo marie magdalene.
de qua cecrat scriptu
do monia. Illa uadens
nunciauit his qui cum
eo fuerant. lugentibus
& flentibus. Et illi audi
entes quia uiuere & ui
sus esset ab ea. non cre
diderunt. Post hec aut
duobus ex eis ambulan
tibus ostensus e in alia
effigie. cum tribus in uil
lam. Et illi cunctes nun
ciauerunt ceteris. nec il
lis crediderunt. Nouissi
me.

π
 mee xxxiii
 mee¹¹ l.iii.
 Lee xxxviii

Recumbentibus undecim
discipulis. apparuit il
lis ihc. & exprobrauit
incredulitatem illorū
& duriciam cordis. q̄a
his qui uiderant eum
resurrexisse. non credi
derunt. Et dixit eis.
Euntes in mundum uni
uersum. predicate eua
ngelium omni creatu
rē. Qui crediderit & ba
ptizatus fuerit. saluus
erit. Qui uero non credi
derit. condemnabitur.
Signa autem eos qui cre
diderint. hæc sequuntur.
In nomine meo demo
nia eiciant. Linguis lo
quantur nouis. Serpen
tes tollant. Et si mor
tistrum quid biberint.
non eos nocbit. Sup
aceros manus imponen
& bene habebunt. Et
dñs quidem ihc post
quam locutus ē eis as
sumptus ē in celum. &
sedit adextreis dī. Illi
autem. p̄fecti p̄dicauit
runt ubiq. Dño coope

rante. & Sermonē con
firmante sequentib. sig
nis.

*INCIPIT ARGUMEN
TUM Sēi EUGLII.
SECUNDUM*

LYCAM.

LUCAS SYRVS
NATIONI.

antiochenfis. arte
medicus. discipulus ap̄lorū.
postea paulum secutus. usq.
ad confessionē eius seruicis
dño sine crimine. Nam neq.
uxorē umquā habens neq. fi
lios. septuaginta & quattuor
annorum obiit in bithinia
plenus sp̄u scō. Qui cum iam
scripta sūt euangelia. p̄ma
thcum quidem in iudea. p̄
marcum autē in italia. scō in
stigante sp̄u. in achate partib.
hoc scripsit euglīm. significan
& iam ipse in principio. ante
alia esse descripta. Cui ex q̄a
ca quē ordo euglicę deposi
tio nis ex poscit. ea maxime ne
cessitas laboris fuit. ut primū
græcis fidelib. omni p̄phatō
ne uenturi incarnē dī xpī ma

manifestata humanitas. ne iu-
daicis fabulis atque. in so-
lo legis desiderio tinerent.
ne ul' hereticis fabulis & stul-
tis sollicitationibus. seducti ex-
cederent a ueritate. elabora-
ret. Dehinc ut in principio
euangelii. iohannis natui-
tate psumpta. cui euangelium
scriberet. & in quo electus
scriberet indicaret. Contem-
tans in se completa esse que
essent ab aliis inchoata. cui
dō post baptismū filii dī a
pfectione generationis in xpo
impleat. Et repetendū a p-
cipio natiuitatis humane
potestas pmissa ē. ut requi-
ritur demonstraret. in quo
apprehendens erat p nathan
filium introitum recurrentis
in dōm generationis ad-
misso in disparabilis dī p-
dicans in hominibus. xpm
suum. pfecta opus hominis
redire in se p filium fieret.
qui p dauid patre uenien-
tis. iter pbebat in xpo. Cui
luce nō in merito & iam scri-
bendorū aplīcorū actuum
potestas in mysterio datur

ut dō in dōm pleno & filio p-
ditionis extenderet. Oratione
ab apostolis facta sorte dōm
electionis numerus comple-
retur. Si eq. paulus consumma-
tionē apostolicis actibus. daret.
quē diu contra stimulum recal-
citrante dñs degisset. quod
& legibus. ac requiritibus
dñm. & si p singula expediti
a nobis utile fuerat. Sciens
tamen quod operante agri-
colam oportet de fructibus
suis cedere. Vitauimus publi-
cam curiositatē ne non tam
uolentibus dñm uideremur quā
fastidientibus. pdesse.

Explicit Prologus

Incipiunt capitula. I.

Zacharias uiso angelo qui
nō credidit obmutauit.

Elyzabeth uxor ei' concepit.
maria quoq. dēspu scō eū
concepisset salutauit elyza-
beth. Elyzabeth salutata
pphetauit & peperit. &
ut nomen filii sui iohannes
Zacharias scripsit locutus ē.
ac filium piturum ante
dñm pphetauit. Postea quā
peperit maria. ihm infan-

tem in p̄scipio posuit. quē
pastores iuxta angloꝝ in
dicia inueniunt. quiq; oc
taua die circumciditur.

.II. **S**ymeon iustus xpm manib.
sumptum benedicit. an
na pphēssa vidua mul
ta de xpo pphētat. ihe
annorum .xii. in templo
cum doctōibꝫ legis inuen
tus in patris se cē oportet
re pronunciat.

.III. **A**nno quinto decimo tyberii
caesaris pilato curante io
hannes bapt̄a penitentiā
p̄dicat. & fortiorē xpm
uenturum designat. quo
baptizato columbꝫ figurā
sp̄s sup̄ descendit. Vox etiā
de celo filiū dī indicat quē
putabant filium ioseph.

.IIII. **I**esus in desertum ihe qua
draginta diebꝫ ieiunauit.
& a diabolo tēptatus vic.
Reuersus in galileam do
cet sabbatis. in synagoga
gressus esaiā se signare.
V **R**e nullum pphētā in pa
tria sua dicit acceptum.
De qua cecis apud caph̄r
naum hominē ad ocumonio

sabbatis liberat. & Socru
Symonis a febribus. & mul
tos male habentes curat.
& demonia se confiten
tia interpretat. De nauī al
loquitur. de qua pisces
multos capi facit. Vbi etiā
petrum iacobū & ioh̄m
elegit. lēpsū mundat.
in deserto orat.

Paralyticum dimissū p̄tec
tum ihe a peccatis & ab in
firmitate liberat. leui pub
licanum sequi iubet. apud
quē murmurantibꝫ phari
seis caenans. dicit. sanis n̄
esse opus medicū. & de cie
iunio disputans. parabo
lam panni & utrum ponit.
Spicas uellentibꝫ discipuli
panes p̄ positionis cōme
morat. hominē manum
aridā habentē sabbatis eu
rat. in oratione p̄noctat.
ap̄los elegit. turbas allo
quitur. beatitudinē alioꝝ.
& alioꝝ infelicitatē p̄mit
tens parabolā p̄ feris. de
ducit cēci & magistri &
discipuli. & festiue in ocu
lo ul̄ trahis & arboris boni

fructus uel mali. & hominē q̄
domum sup̄ petram ul̄ sup̄
barnam aedificauit. **VI**

Centurionis puerū curat. uidue
filium resuscitat. Iohannes disci-
pulos mittit ad iherosolymam. & xpc de
iohanne loquit̄. subnectens si-
militudinē pueroꝝ in foro seden-
tium. Mulier peccatrix lacrimis
pedes xpi lauat. & unguet. p̄pt̄
quā parabola dñi creditoris qui
parū ul̄ multū concedit. In tunc
re sequentibꝫ se turbis & mulie-
ribꝫ quę curat. erant similitudi-
nē seminantis dicit. cuius semen
in bonā terrā ul̄ petrosā cecidit.
Lucernā n̄ sub uas s̄ sup̄ candelā
brū poni. matrē & fr̄s repudiat.
nauigans p̄ somnū tempestatē
sedat. hominē a maledictione libe-

Iayri filiā dū iuxta resuscitat. **VII**
tate mulierē ap̄ fluuiū liberat.
puellam uiuificat. **VIII**

Mittens discipulos p̄dicare. data eis
om̄i potestate. quibꝫ herode mi-
rante reuersis. in deserto q̄nq. pa-
nibꝫ. & duobꝫ piscibꝫ. q̄nq. milia
uiroꝝ faciat. Interrogans quē se di-
ceret turbe. ap̄ petro xpc declarat.
Et monet abnegatis om̄ibꝫ. crucē
tollī & se insequi. Designans esse

90
illuc q̄ mortē n̄ gustarint ante
visionē glorię eius. **VIII**

In montē assumpto petro ioh̄e &
iacobo xpc transfiguratur. int̄
moysen & heliā visus. ubi tria
tabernacula. petrus debere fic-
ti dicit. & nubes obumbrante.
uox celestis filiū declarat. pue-
rum lunaticū liberat. ac se tra-
di debere. p̄nunciat. & cogitan-
tes discipulos quis eozꝫ maior erit
instruit. ac n̄ prohibendū q̄ in no-
mine suo uirantē faciat. a sama-
ritanis n̄ recipit. & uolentes
ap̄los ignē sup̄ eos descendere
in crepat. sequi uolenti. se n̄ ha-
bere ubi caput reclinat p̄dicit.
Alterum tam̄ ipsa & iā patris
mortē int̄missa adsequendū
eligit. & alio uolenti suis p̄mū
renunciari aratoris figurā po-
nit retro respiciens. **X**

Eligit septuaginta duo quos mit-
tit ad p̄dicandū. Ipse uinere
pat ciuitates. & reuersos discipulos.
exco dicit feliciores qd̄ eozꝫ no-
mina in celo cū scripta. Ob qua-
rem gr̄as agit patri. qd̄ bona
sint paruulis reuelata. & om̄ia
sibi a patre tradita manifestat.
quē neminē n̄ filiū nosse decla-

rat. beatosq. oculos qui deris
id quod pphctis n̄ contingit.
A legis p̄cepto tamptatus. man
data quę fieri p̄cepit dñs pa
rabolam uulnerati. Quę leui
ta & sacerdote p̄tulerunt sa
maritanus colligit. apud mar
tham marie partē conlaudat.

XI **P**ost orationē. p̄pria docet ora
tionē. & parabolā ponit cui
qui p̄p̄t uadium dat postu
lanti panē. petendum esse
querendum & pulsandū. ex
emplum asserunt. demoniū
eiciens. in principe demoniorū
idē pharisei opinantes destru
xit. beatosq. dicit. q̄ audiunt
uērbū & custodiunt. Dan sign
num ionē & reginē austru
it. nunciatas in iudicio dicit fo
re beatos. & lucernā sup̄ can
delabrum ponit. & qd̄ oculus
sit lucerna corporis. apud pha
riscum inuitatus lauandū po
tius qd̄ intus ē. demosynis p̄
nunciat. increpans multos
phariseos & legis doctores. **XII.**

Phariseis uolentib. cū coconten
deret. discipulos palā docet. ut
eorū fallaciā caueant & cū ti
meant qui potē p̄ mortē inge

benā mittere. & plaris cū dis
cipulos qnq. passib. diuendit
valentib. & negantē se negantē.
& peccatu in spū scō n̄ remittun
dum. & cogitandū qd̄ ad p̄ben
sus loquatur. peccatu respondit
se non esse diuisorē hereditatis.
similitudinē cū cui multa nata
sunt cui anima eadē nocte re
p̄curat. ac docet exemplis n̄ co
gitandū de crastino. faciendūq.
clysimosinā omnib. uenditis.
& uigilandū. Dicens petro cū
felice bonū dispensatore. Inde
dicit ignē mittit sup̄ terrā n̄
pacē. Turbis qq. dicit. qd̄ faciē
cedi cognoscant. tempora n̄ in
telligant. quos monet. ut dū
in uia cōt̄ reconciliant̄ aduer
sario. ne reclusi n̄ exirent donec
nouissimū quādamē redderent.
Cum ei nunciatū fuisset galileos **XIII.**
occisos. monet agendā peniten
tiā. parabolā ficulnē sub iun
gētis. quā dñs cū instructuosū uel
let excidi. cultor statim postula
uit. Cū mulierē annis octē & octo
curuā creuisset. indignante ar
chisynagōgū increpat. unde
similitudinē grani synapis sub
iungit. ex quo arbor maior ole

rib. nascit. & firma qd abscon-
dit mulier in farina. & ut in-
trocatu pangustū ostiū ne cla-
udatur. phariseis ei dicentibz qd
herodes cū uellet occideret. dicit
eum uulpē. & ppheta cetera ie-
rusale n̄ perire. & increpat ie-
rusalem.

XIII.

Sabbatas curat hydropicū. dis-
cumbendi dat ordinē. inuitan-
tē hortat pauperes pascere. si-
militudinē iungens hominis.
qui cecus erat. inuitatis. coc-
cos elodos debiles vocauit &
turbas de platibz. Hortatur om-
nē afflictionē. ppter se relinquen-
dam. parabolā ponens turre
a edificare. volentis & regis.

XV.

Sal fatuum cē n̄ debere. murmu-
rantibz phariseis de conuiuio pec-
catō. dat similitudinē pastori
ppter unā ouē xē vni relinqn-
tis. & mulierē quē unā dragmā
p diti inueniens gaudet. s. &
hominis qd duobz filiis suis sub-
stantiā diuisit. ex quibz iunior
pdiq̄ egit. p quo uirulus occi-
ditur. De dispensatore pdiq̄
sapientē fieri. & ideo exemplis
hortatur opetandū. & deriden-
tes cū phariseos increpat. legē

& pphas usq. ad ioh̄m dicens.
ac mceham cū ostendit q̄ sua
dimissa alitā. accipit uxore.
& ab alio dimissam ducit.

Parabolā deditur & lazarō. **XVI.**

& nec minimū de cecidentibz.
scandalizandū. atq. omnia
accepta fr̄i remittenda. & qd
fides ut granū sinapis transfe-
rat arbore mori in mare. qq.
seruitū debitū exhibendum.

Decē lepsi curantur. ex quibz
unus reuersus ih̄m sequit̄ gr̄as
agens dō. intra nos cē regnū
dī. regnū aut ipsū iuxta ex-
emplum noe ut loth subito
venire. ac tunc aliū adsumi.

& aliū relinqui. & ubi fuerit
corpus illie aquile. Similitu-
dinē vidue rogantis & iudicis
iniqui. & duos in templo oran-
tium. & infantes n̄ phibendos.
Similitudo diuitis & amidi fa-
cilis pforam acis transituri.
& omnia hic relinquentia.

XVII.

Cum discipulis aduentura sibi in-
dicaret. cecū mendicantē cura-
uit. Zachēū conlaudat. dimi-
diā substantiā pauperibz offe-
rentē. & similitudinē de eo q
decē mnas iturus ad regē seruis

suis distribuit. & de cetero eorum q
cū regē recusauer. Sup pullū asi
ne sedit. & sup hierlm fluit. &
ventura ei p̄dicit. Ibi de templo
mensas euerit. & uidentes eo
lumbas eiē. phariseos intro
gantes in qua potestate hec fa
ceret. De baptismo iohis intro
git. parabolā subiungens ei q
cū seruos misisset ad uincā. p̄ca
filium misit. & de lapide abedi
ficantib; reprobat.

Temptatus de tributo respondit.
de muliere que septē uiros ha
buit. addidit de se introgans
quom̄ xp̄e filius dā cēt. cū cū
ipse dñm dicat. & monet a feri
bis cauendū. viduā laudat que
in denario duo minuta misit.
De templi structura. & de futu
ra p̄secutione & de exitu hierlm
& fine seli. De aduentu xp̄i in
maiestate & similitudine ficul
næ. & monet uigilandum.

Calimox die appropinquante.
iudas de monete replet. De tra
dendi temp̄ pecunia sibi p̄mis
sa. & discumbentib; secū discipulis
sacramtū panis & calicis ostendit
ac traditorem designat. certan
tib; de gradu cū p̄ficeret q̄ minis

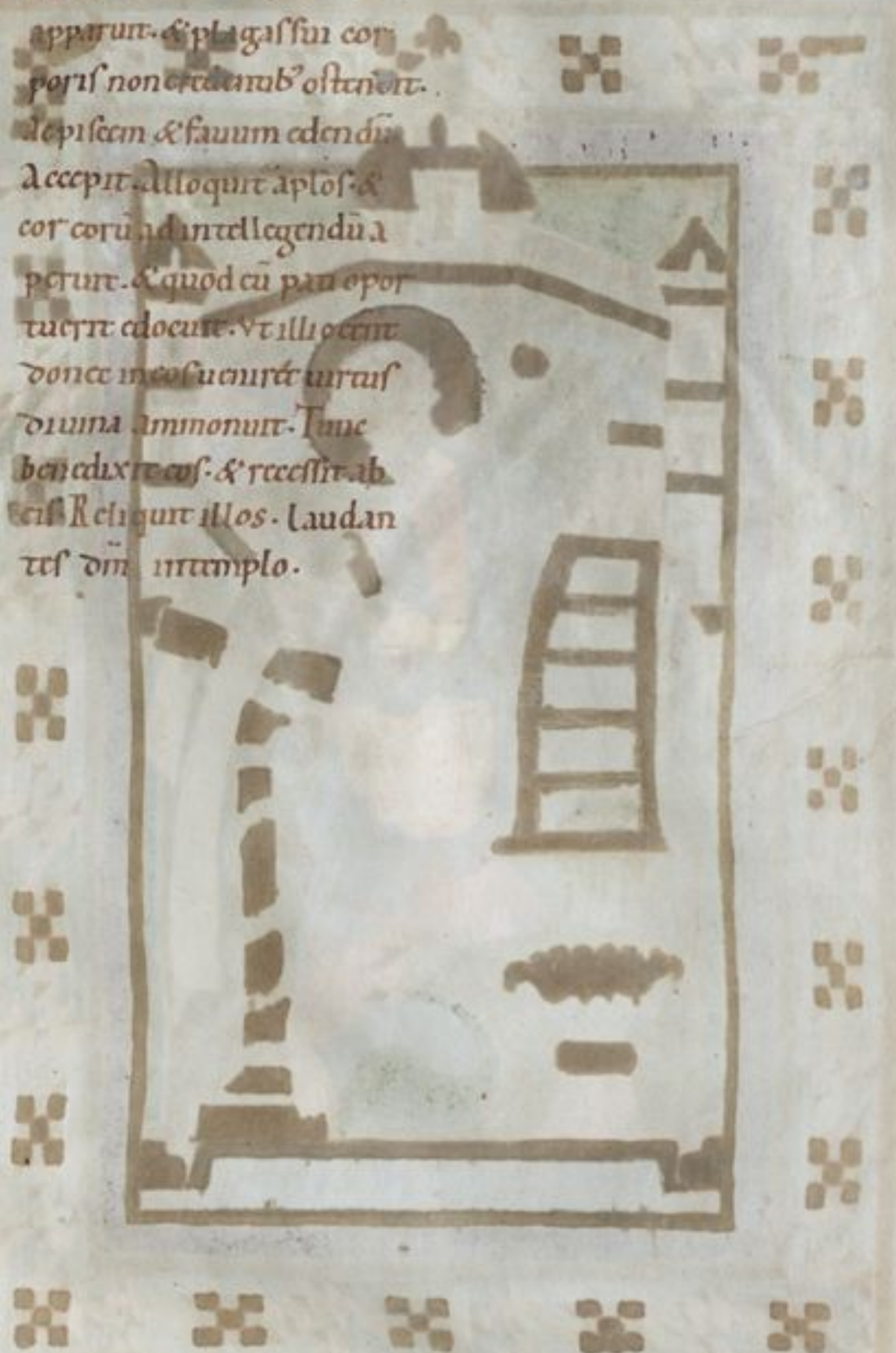
trat. & petro dicit qd cū cēt nega
turus. ac monitis discipulis ut uen
dito uestimēto emant gladiū p
get ad montē oliueti. q̄ cū orasset
discipulos excitat dormientes. **XX**

An te cedente iuda uenit turba.
& osculo tradit xp̄e. & petrus
auriculā seruo absedit. ducto
ih̄v ad domū p̄ncipes sacerdotū.
petrus ibi ter negauit. Xp̄e de
ludr̄ introgatus a iudeis a pila
to & ab herode. ac tunc in amici
tiā pilatus & herodes rediit.
barrabas dimittit. & ih̄c a iudeis
crucifigendus tradit. q̄ plangen
tib; cum mulierib; ut sese magis
plangerent dix. & in latrones
fixus acci potū accepit. titulo
rex designat. a q̄ unus ex latronib;
credens ad paradysū ducit. ab
hora sexta usq; ad nonā dies ob
scuratus ē. & ih̄v sp̄m emittente.
velum templi scissū ē. quib; uisus
centurio & q̄ ad erant dñm mag
nificant. Ioseph postulat corpus
& sepelit. qd mulieres requiren
tes non inveniunt. **XXI**

Nunciant mulieres anglōz visio
ne. nec credunt discipulis. cum
duo ad castellū. in panis fractione
xp̄m cognoscunt. & reuersi dis

capulis indicant. Quib. iac
apparuit. & plagas sui cor
poris non erubens ostendit.
de piscem & fauam edendū
accepit. Alloquit aplos. &
cor eorum ad intelligendū a
peruit. & quod cū pan e por
tuerit edocuit. ut illi percipit
donec in eos ueneret uirtus
diuina amonuit. Tunc
benedixit eos. & recessit ab
eis. Reliquit illos. laudan
tes dñm in templo.

Q

N I A M

Q V I D E O

M O L

T E

C O

NATI SUNT ORDINA
re narratione rerum
que inno bis

com

pleat sunt

sicut tradiderunt
nobis qui ab initio ip
si viderunt. & minis
tri fuerunt sermonis.
uisum est & michi as
secuto a principio
omnia. diligenter ex
ordine tibi scribere
optime theophile. ut
cognoscas eorum uerbo
rum de quibus cruditus
es ueritate.

I N C I P I T

E V A N G E L I U M

S E C U N D U M

L U C A M

UIT IN

dicb. herodis re
gis iudee sacer
dos quidā nomi
ne zacharias de uice
habia. & uxor illi des
liabus aaron. & nom
cus dysabech. Erant
autem iusti ambo an
te dñm. incedentes in
omnib. mandatis &
iustificationib. dñi si
ne querela. Et non
erat illis filius. eo qd
esset dysabech sterilis.
& ambo percussissent in
diebus suis. Factum ē
autem cū sacerdotio
funderetur in ordine
uicis sue ante dñm se
cundum consuetudinē
sacerdoti. sorte exiit
ut incensum poneret.
ingressus intemplum
dñi. Et omnis muta
tudo erat populi oran
s foris. hora incensi. Ap
paruit autē illi ange
lus dñi. stans adextris
altaris incensi. Et za

charias turbatus ē ui
dens. & timor intuit
sup eum. At autem
ad illum angelus. No
tuncas zacharia. quō
ex audita ē deprecatio
tua. & uxor tua dys
sabech pariet tibi fili
um. & uocabis nomen
eius iohannē. Et erit
gaudium tibi & exul
tatio. & multi in nati
uitate eius gaudebunt.
Erit enim magnus eo
ram dño. & uinū. & si
ceram non bibet. & spū
sco replebitur adhuc
ex utero matris suae.
& multos filios israel.
conuerteret ad dñm dñm
ipsorum. Et ipse pce
det ante illum in spū
& uirtute helie. ut con
uertat corda patrum
in filios. & incredulos
ad prudentiā iustorū.
Parare dño plebem
pfectam. Et dixit za
charias ad angelum.
Vnde hoc sciam. Ego

L. ii.
Th. iii.

L. iii.
Sol. v.

enim sum senex. & uxor mea pcessit in diebus suis. **E**t respondens angelus. dixit ei. Ego sum gabriel qui assto ante dñm. & missus sum loqui ad te. & hec tibi euangelizast. **E**t ecce cras tacens. & non poteris loqui usq. in diem quo hec fiant. p eo qd non credidisti uerbis meis que implebunt in tempore suo. Et erat plebs expectans zachariam. & mirabantur qd tardaret ipse in templo. **E**gressus autem. non poterat loqui ad illos. & cognouerunt qd uisionem uidisset in templo. Et ipse erat innuens eis. & p mansit mutus. Et factum ē ut impleri sunt dies officii eius. abiit in domum suam. Post hos autem dies. concepit elysabeth uxor eius. & occultabat se mensib. quinq.

dicens. Quia sic michi fecit dñs. in dieb. quib. respexit auferre obprobrium meū in hominib.

In mense autē sexto.

Missus ē angelus gabriel ad dñm in ciuitatem galilee cui nomen nazareth ad uirginē desponsatā uiro cui nomen erat ioseph de domo dauid. & nomen uirginis maria. **E**t ingressus angelus ad eā. dixit. Ave gratia plena. dñs tecum. benedicta tu in mulierib. **Q**ue cum audisset. turbata ē in sermone eius. & cogitabat qualis esset ista saluatio. **E**t ait angelus ei. N cum eas maria. inuenisti enī grām apud dñm. **E**cce concipies in utero & paries filium. & uocabis nomen eius iēm. **H**ic erit magnus. & filius altissimi uocabit. **E**t dabit illi dñs dñs

sedem dauid patris eius.
& regnabit in domo iacob
in aeternum. & regni
eius non erit finis.
Dixit autem maria
ad angelum. Quomodo
fiet istud quod uirum
non cognosco.

Et respondens angelus.
dixit ei. Spiritus sanctus super
ueniet in te. & uirtus
altissimi obumbrabit
tibi. ideo & quod nas
cetur ex te sanctum. uoca
bitur filius dei.

Et ecce elysabeth cog
nata tua. & ipsa con
cepit filium in senec
tute sua. Et hic men
sis est sextus illi quae
uocatur sterilis. quia
non erit impossibile
apud dominum omne uer
bum. Dixit autem
maria. Ecce ancilla
domini. fiat michi secundum
uerbum tuum. Et dis
cessit ab illa angelus.

Exurgens autem maria
in diebus illis. abiit

in montana cum festi
natione in ciuitate iu
da. & intrauit in do
mum zacharie. & sa
lutauit elysabeth. Et
factum est ut audiuit
salutationem mariae
elysabeth. exultauit
infans in utero eius.
Et repleta est spiritu sancto
elysabeth. & exclama
uit uoce magna &
dixit. Benedicta tu
inter mulieres. & bene
dictus fructus uentris
tui. Et unde hoc mi
hi ut ueniat mater
domini mei ad me. Ecce
cum ut facta est uox
salutationis tuae in au
ribus meis. exultauit
in gaudio infans in u
tero meo. Et beata quae
credidit. quod perficeretur
ea quae dicta sunt ei
a domino. Et ait maria.
Magnificat anima mea
dominum. Et exultauit spiritus
meus in domino salutari
meo. Quia respexit

humilitatē ancillę suę.
ecce enim ex hoc beatā
me dicent omnes gene-
rationes. Quia fecit mi-
chi magna qui potens
est. & sēm nomen eius.
Et misericordia eius a pge-
nie in pgenes. tamen
tibus cum. Fecit poten-
tiam in brachio suo.
dispersit supbos mente
cordis sui. Deposuit po-
tentes desce. & exal-
tauit humiles. Et sur-
gentes impleuit bonis.
& diuites dimisit ina-
nes. Suscepit israhel
puerum suum. & reor-
datus misericordię suę. Sic
locutus ē ad patres nros
abraham & semini ei
in secula. Mansit autē
maria cum illa quasi
mensib. trib. & reuer-
sa ē in domum suā.
Ely sabeth autē imple-
tum ē tempus parien-
di. & peperit filium.
Et audierunt uicini
& cognati ei. quia mag-

95
nificauit dñs misericordiam
suam cum illa. & con-
gratulabantur ei. Et
factum ē in die octauo.
uenerunt circumcidere
puerum. & uocabant
eum nomine patris sui
zachariam. Et respon-
dens mater eius dixit.
Necquaquā. sed uocabi-
tur iohannes. Et dixe-
runt ad illā. Quia ne-
mo ē in cognatione
tua. qui uocetur hoc
nomine. Innucebant
autem patri eius. quē
uellet uocari eum. Et
postulans pugillatē.
scripsit dicens. Ioh̄s ē
nomen ei. Et mirati s
uniuersi. Apertum ē
autem ilico os ei & lin-
gua eius. & loquebat
benedicens dñm. Et fac-
tus ē timor sup omnes
uicinos eorum. & sup
omnia montana iudee
diuulgabant omnia
uerba hęc. Et posuer
omnes qui audierant

in corde suo dicentes.
Quid putas puer iste
erit. Et cum manus
dñi. erat cum illo. Et
Zacharias pater ei im
pletus ē spū sēo. & p
phetauit dicens. Bene
dictus dñs dñs isrl. q̃a
uiscitauit & fecit redēp
tionē plebi sue. Et e
rexit cornu salutis no
bis. in domo dauid
pueri sui. Sic locutus
est p̃ os sēoꝝ. qui a sēo s̃
pphetarum eius. Salu
tem ex inimicis n̄ris.
& de manu omnium
qui oderunt nos. Ad
faciendam misericordiam
cum patrib. n̄ris. & re
memorari testam̄ti sui
sēi. Iusiurandum qđ iu
rauit. ad abrahā pa
trem n̄r̄m daturum se
nobis. Ut sine timore
de manu inimicōꝝ n̄roꝝ
liberati. seruiamus illi.
In sēritate & iusticia co
ram ipso. omnib. dieb.
n̄ris. Et tu puer p̃ph̄a

altissimi uocaberis. p̃
ibis enī ante faciē dñi
parare uias ei. Ad dan
dam sciētiā salutis
plebi eius. in remissio
nem peccatōꝝ eorum.
P̃ uiscera misericordie dñi
n̄ri. in quib. uiscitauit
nos oriens ex alto. Il
luminare his qui in
tenebris & in umbra
mortis sedent. addiri
gendos pedes n̄ros in
uiam pacis. Puer autē
er̄sebat & confortaba
tur spū. & erat in de
serto usq. in diē osten
sionis sue ad israhel.
Factum ē autē in dieb.
illis. Exiit edictum
accusare augusto. ut
describeretur uniuersis
orbis. Hec descrip
tio. prima facta ē a p̃si
de syrie cyrino. Et i
bant omnes. ut p̃fite
rentur singuli in suā
ciuitatē. Ascendit autē
& ioseph a galilea de
ciuitate nazareth in

96
iudeā ciuitatē dauid
quę uocatur bethleē
eo quod esset de domo
& familia dauid. ut p
fiteretur cum maria
desponsata sibi uxore
pregnante. Factum ē
autem cum essent ibi.
impleti sunt ut pare
ret. & peperit filium
suum primogenitum.
& pannis eum inuol
uit. & reclinauit eum
in p̄scpio. quia n̄ erat
eis locus in diuerso
rio. Et pastores erant
in regione eadē uigi
lantes. & custodiētes
uigilias noctis supra
gregem suum. Et ecce
angelus dñi stetit iux
ta illos. & claritas di
circumfulsit illos. & ti
muerunt timore mag
no. Et dixit illis ange
lus. Nolite timere. Ec
ce enim euangelizo
uobis gaudium mag
num. quod erit om
ni populo. Quia na

tus ē uobis hodie sal
uator. qui ē xp̄c dñs
in ciuitate dauid. Et
hoc uobis Signum.
In uenietis infantem
pannis inuolutum.
& positum in p̄scpio.
Et subito facta ē cum
angelo multitudo mi
litię celestis. laudan
tium dñm & dicentiu.
Gloria in altissimis
& in terra pax homi
nib; bone uoluntatis.
Et factum ē ut disces
serunt ab eis angeli in
eandem. **P**astores lo
quebantur adinuicē.
Transcamus usq; beth
leem. & uidemus
hoc uerbum quod fac
tum ē. quod fecit dñs
& ostendit nobis. Et
uenerunt festinantes.
& inuenerunt mariā
& ioseph. & infan
tem positum in p̄scpio.
Uidentes autem. cog
nouerunt de uerbo
quod dictum erat illis

de puero hoc. Et omnes qui audierunt mirati sunt. & de his que dicta erant a pastoribus ad ipsos. Maria autem conseruabat omnia uerba hec. conferens in corde suo. Et reuerſi sunt pastores glorificantes & laudantes dñm. in omnibus que audierant & uiderant. sicut dictum ē ad illos.

Et postquā consummati sunt dies octo ut circūcideretur puer. uocatum ē nomen ei⁹ ih̄c. Quod uocatum ē ab angelo. priusquā in utero conciperetur.

Et postquā impleti sunt dies purgationis eius secundum legē moysi. tulerunt illum in bethusalem ut sisterent eū dño. sicut scriptum ē in lege dñi. Quia omne masculinum adaperien uuluam. sem dño uocabitur. Et ut darent

hostiam scdm̄ quod dictū est in lege dñi. par-tur-turum aut duos pullos columbarum. **E**t ecce homo erat in hierl̄m cui nomen symeon. & homo iste iustus & timoratus expectans consolationē isrl̄. & sp̄s sc̄s erat in eo. Et responsū acceperat a sp̄u sc̄o non uisurum se mortem. nisi prius uideret xpm̄ dñi. Et uenit in sp̄u in templum. Et cum inducerent puerum ih̄m parentes ei⁹ ut facerent scdm̄ consuetudinē legis p̄ eo. & ipse accepit eum in uulnas suas. & benedixit dñm. & dixit. Nunc dimittis seruum tuū dñe. secundum uerbū tuū in pace. Quia uiderunt oculi mei salutare tuum. quod parasti ante faciem omnium p̄ptōr. Lumen ad reuelationē gentium. & gloria ple

97
bis tuac israhel.

Et erat pater ei & mater:
mirantes sup his que di
cebantur de illo. Et
benedixit illis Syme
on. & dixit ad maria
matrem eius. Ecce po
situs e hic in ruina.
& resurrectione mul
torum in isrl. & in sig
num cui contra dice
tur. Et tua ipsius ani
ma ptransibit gladi.
ut reuelentur ex mul
tis cordib. cogitatio
nes. Et erat anna. p
phetissa filia phanu
el de tribu aser. hec
pcesserat in dieb. mul
tis. & uixerat cu uiro
suo annis septem. auir
ginitate sua. Et hec ui
dua erat. usq. ad anno
octoginta quatuor. que
non discedebat de tem
plo ieiunans & obseca
tionib. seruient nocte
ac die. Et hec ipsa ho
ra supueniens confite
batur dno. & loquebat

de illo omnib. qui ex
pectabant redemp
tionem hierlm. Et ut
pfectum omnia sedm
legem dni. reuersi sunt
in galileam in ciuitate
suam nazareth. Puer
autem crescebat & confor
tabatur: plenus sapi
entia. Et gratia dei e
rat in illo. Et ibant
parentes eius p omnes
annos in hierlm. in die
sollemni pasche.

Et cum factus esset ihc
annorum. xii. ascen
dentib. illis in ieroso
lymam sedm consuetu
dinem diei festi. consum
matisq. dieb. cu redi
rent. remansit puer ihc
in hierlm. & non cogno
uerunt parentes eius.
Existimantes autem
illum esse in comitatu.
uenerunt iter diei. &
requirabant eum int
cognatos & notos. Et
non inuenientes. regres
si sunt in iherusalem re

quirentes cum. Et factum est postriduum. in uenerunt illum in templo sedentem in medio doctorum. audientem illos & interrogantem eos.

L. iiii.
m. lxxii.
m. xiiii.

Stupebant autem omnes. qui cum audiebant. super prudentia & responsis eius. Et uidentes. ammirati sunt.

L. v.
S. l. v. s.

Et dixit mater eius ad illum. Fili. quid fecisti nobis sic. Ecce pater tuus & ego. dolentes querebamus te. Et ait ad illos. Quid est quod me querebatis. Nesciebatis quia in his que patris mei sunt oportet me esse. Et ipsi non intellexerunt uerbum. quod locutus est ad illos. Et descendit cum eis. & uenit nazareth & erat subditus illis. Et mater eius conseruabat omnia uerba hec. in corde suo. Et in hoc p

ficiebat sapientia & etate. & gratia apud omnes & homines.

A N N O . . . . .
autem quinto decimo imperii tyberii cesaris. procurante pontio pilato iudea tetrarcha autem galilee herode philippo autem fratre eius tetrarcha iturree & draconitidis regionis & lyfania abilene tetrarcha sub principibus. sacerdotum anna & caipha. factum est uerbum domini super iohannem zacharie filium in deserto.

Et uenit in omnem regionem iordanis. predicans baptismum penitentie in remissione peccatorum. sicut scriptum est in libro sermonum ysaie prophete. Vox clamantis in deserto. parate uiam domini. rectas facite semitas eius. Omnis uallis implebitur. & omnis mons & collis

L. vi.
m. lxxv.
m. xxi.

L. vii.
m. lxxvi.
m. xxi.

humiliabit. & erunt
praua indirecta. & as
pera inuias planas.
Et uidebit omnis caro
salutare dī.

L. xiii.
m. x.

Dicebat autē ad turbas
que exiebant ut bap
tizarentur ab ipso. Ge
nimina uiperarū. quis
ostendit uobis fugere
auentura ira. Facite igitur
fructus dignos peniten
tie. & nunc coepit dicere
re. patrem habemus abra
ham. Dico enim uobis.
quia potest deus de lapi
dibus istis suscitare fi
lios abrahę. Iam enim
securis. ad radicē arbo
rum posita ē. Omnis igitur
arbor non faciens fruc
tum bonum. excidetur
& in ignem mittetur.

L. xiiii.
s. l. y. s.

Et interrogabant eum
turbę dicentes. Quid igitur
faciemus. Respondens
autem dicebat illis.
Qui habet duas tunicas.
det non habenti. Et
qui habet escas. similiter

faciat. Veniunt autē
& publicani ut bap
tizarentur. & dixerunt
ad illum. Magister. quod
faciemus. At ille dixit
ad eos. Nihil amplius.
quā quod constitutum ē
uobis. faciatis. Inroga
bant autē eum & mili
tes dicentes. Quid facie
mus & nos. Et ait illis.
Neminem conculcatis.
neque calumniam faciatis.
& contenti estote stipen
diis uestris. Et exstimen
te autem populo. & cogi
tantibus omnibus. in cor
dibus suis de iohanne.
nesciente ipse esset xpc.
Respondit iohannes di
cens omnibus.

Ego quidem aqua bap
tizabo uos. ueniet enim
fortior me. cuius non
sum dignus soluere
corrigiam calciamentorum
eius. Ipse uos baptiza
bit in spiritu sancto. & igni.

Cuius uentilabrum in
manu eius. & purgabit

L. x.
m. xii.
m. xiii.
q. xii.

L. xi.
m. xii.
m. xiii.

artam suam. & congre-
gabit triticum in hor-
reum suum. paleas
autem comburet igni
in exunguibili. Mul-
ta quidem & alia ex-
hortans. euangeliza-
bat populo.

L. xii.
T. ii.
m. exliiii.
m. lviij

Herodes autē tetrarcha
cum corripere ab illo
de herodiade uxore
fratris sui. & de omnibus
malis que fecit herodes
adiceret & hoc super om-
nia & inclusit iohan-
nem in carcerem.

L. xiii.
T. i.
m. xliiii.
m. v.
d. xv.

Factum ē autē cum bap-
tizaretur omnis populus.
& ihu baptizato & ora-
nte. apertum ē celum.
& descendit spiritus sanctus cor-
porali specie si colum-
ba in ipsum. Et vox
de celo facta ē. Tu es fi-
lius meus dilectus. in
te complacuit mihi.
Et ipse ihu erat inci-
piens. quasi annorum
.xxx. ut putabatur fi-
lius ioseph.

Qui fuit heli.
Qui fuit mathath.
Qui fuit leui.
Qui fuit melchi.
Qui fuit ianne.
Qui fuit ioseph.
Qui fuit mathathie.
Qui fuit amos.
Qui fuit naum.
Qui fuit esli.
Qui fuit nagge.
Qui fuit mathath.
Qui fuit semca.
Qui fuit ioseph.
Qui fuit ioda.
Qui fuit iohanna.
Qui fuit resa.
Qui fuit zorobabel.
Qui fuit salathiel.
Qui fuit neri.
Qui fuit melchi.
Qui fuit addi.
Qui fuit cofan.
Qui fuit elmodan.
Qui fuit her.
Qui fuit hicfu.
Qui fuit eliez.
Qui fuit iorim.
Qui fuit mathat.
Qui fuit leui.

Qui fuit Symeon.
 Qui fuit iuda.
 Qui fuit ioseph
 Qui fuit iona.
 Qui fuit heliacin
 Qui fuit melca.
 Qui fuit menna
 Qui fuit mathatha.
 Qui fuit nathan
 Qui fuit dauid.
 Qui fuit iesse
 Qui fuit obed
 Qui fuit booz
 Qui fuit salmon
 Qui fuit naasson
 Qui fuit aminadab
 Qui fuit aram
 Qui fuit efrom
 Qui fuit pharcs.
 Qui fuit iudae.
 Qui fuit iacob
 Qui fuit ysaac
 Qui fuit abrahe
 Qui fuit thare
 Qui fuit nachor
 Qui fuit seruch
 Qui fuit ragau
 Qui fuit falceh.
 Qui fuit eber
 Qui fuit Sale

Qui fuit chainan
 Qui fuit arfaxath
 Qui fuit Sem
 Qui fuit noe
 Qui fuit lamceh
 Qui fuit mathusale
 Qui fuit enoch
 Qui fuit iartel
 Qui fuit maleleel
 Qui fuit canan
 Qui fuit enos
 Qui fuit Seth
 Qui fuit adam
 Qui fuit di.

IHC AUTEM
 Plenus Spū scō. regres-

sus ē ab iordane & a-
 gebatur in spū inde-
 sero dieb, quadragin-
 ta. & temptabatur
 a diabolo.

Et nichil manducauit
 in dieb, illis. & consum-
 matis illis. esurit.
 Dixit autē illi diabo-
 lus. Si filius dī es. dic
 lapidi huic. ut panis
 fiat. Et respondit ad il-
 lum ihe. Scriptum est.

L. xv.
 m. xv.
 m. vi.

L. xvi.
 m. vi.
 m. vii.

quia n̄ in pane solo ui-
uit homo. sed in omni
uerbo dī. Et duxit il-
lum diabolus. & ostē-
dit illi omnia regna
orbis terre in momento
temporis. & ait ei. Tibi
dabo potestatem hanc
uniuersā & gloriā illorū
quia mihi tradita s̄.
& cui uolo do illa. Tu
g̃ si adoraueris coram
me. erunt tua omnia.
Et respondens ih̄c. dixit
illi. Scriptum ē. dñm
dñm tuum adorabis. &
illi soli seruiēs; & duxit
illum in hierusalē. & sta-
uit eū supra pinnam
templi. & dixit illi. Si
filius dī es. mitte te
hinc deorsum. Scriptū
ē enim. quod angelis
suis mandauit de te.
& conseruent te. & quia
in manib; tollent te.
ne forte offendas ad la-
pidē pedē tuum. Et
respondens ih̄c. ait illi.
Dicitum ē. n̄ temptabi-

dñm dñm tuum. Et con-
summata omni temp-
tatione. recessit diabo-
lus ab illo. usq; ad temp⁹.

Et regressus ē ih̄c in uir-
tute sp̄s in galileā. &
fama exiit p̄ uniuersā
regionē de illo. Et ipse
docebat in synagogis
eorum. & magnifica-
batur ab omnibus.

Et uenit nazareth ubi e-
rat nutritus. & intrauit
secundum consuetudinē
suam die sabbati in sy-
nagogam. & surrexit
legit. & traditus ē illi
liber p̄phetę ysaię.
Et ut reuoluit librum.
inuenit locum ubi scri-
ptum erat. Sp̄s dñi sup̄
me p̄pt̄ quod unxit
me euangelizare pau-
perib; misit me. Sana-
re contritos corde. p̄di-
care captiuis remissio-
nem. & cecis uisum. di-
mittere constrictos in
remissionē. p̄dicare
annum dñi acceptum.

L. xvii
m. xvi.
m. xvi.
d. xlvi.

L. xviii
m. xvi.
S. o. l. y.

& diem retributionis.
Et cum plerumque li-
brum. reddidit mi-
nistro & sedit. & om-
nium in synagoga oeu-
li erant intendentes in
eum. Coepit autem di-
cere ad illos. quia ho-
die impleta e hęc scri-
ptura in auribus uestris.

Lxxviii.
h. xli.
m. l.
q. lxxviii

Et omnes testimonium
illi dabant. & miraban-
tur in uerbis gratie que
prodeiebant de ore ipsius.
& dicebant. Nonne hic
e filius ioseph?

L. xxc.
s. o. l. y. s.

Et ait illis. Utique dice-
tis mihi hanc simili-
tudinem. In edice. cura-
te ipsum. Quanta au-
diuimus facta in caphar-
naum. fac & hic in
patria tua.

L. xxi.
m. xli.
m. l.
q. xxxv.

Ait autem. Amen dico
uobis. quia nemo pro-
pheta acceptus e in
patria sua.

L. xxii.
s. o. l. y. s.

In ueritate dico uobis.
multę uidue erant in
diebus helye in israhel.

quando clausum e ce-
lum annis trib. & men-
sibus. sex. cum facta eēt
fames magna in omni
terra. & ad nullā illa-
rum missus e helyas.
nisi in sartēphā sydo-
nie ad mulierē uiduā.
Et multi leprosi erant
in israhel sub helye pphē-
ta. & nemo eorū mun-
datus e nisi neaman
syrus. Et repleti sunt
omnes in synagoga
ira. hęc audientes. Et
surrexerunt. & eiece-
runt illum extra ciui-
tatem. & duxerunt il-
lum usque ad supercilium
montis. super quē ciuitas
illoꝝ erat edificata. ut
precipitarent eum. Ipse
autē transiens. p me-
dium illorum ibat.

Et descendit in caphar-
naum ciuitatē gali-
lee. ibique docebat eos
sabbatis.

L. xxiii.
r. xlii.
m. xlii.

Et stupebant in doctri-
na eius. quia in potesta-

L. xxiiii.
r. xlii.
m. xlii.

Lxxv
m lxxv

te erat sermo ipsius.

Et in synagoga erat ho-
mo habens demonium
in mundum. & excla-
mauit uoce magna di-
cens. Sine. quid nobis
& tibi ihu nazarene.
Veniisti perdere nos. Scio
te qui sis filius dei. Et in-
terpauit illi ihc dicens.
Obmutescet. & exi ab il-
lo. Et cum percussisset il-
lum demonium in me-
dium. exiit ab illo. ni-
hilque illum nocuit. Et
factus est pavor in om-
nibus. & colloquebantur
ad inuicem dicentes. Quid
est hoc uerbum. quia
in potestate & uirtute
imperat in mundis spi-
ritibus. & exiunt. & di-
uulgabatur fama de
illo. in omnem locum re-
gionis.

Lxxvi
m lxxvi

Surgens autem de sy-
nagoga. introiit in do-
mum symonis. Socrus
autem symonis. teneba-
tur magnis febris.

& rogauerunt eam. pro ea.
Et stans super illam impe-
rauit febre. & dimisit
illam. Et continuo
surgens. ministrabat
illis. Cum sol autem occi-
disset. omnes qui habe-
bant infirmos uariis
languoribus. ducebant
illos ad eum. At ille
singulis manus impo-
nens. curabat eos.

Exiebant autem etiam doc-
monia a multis claman-
tia & dicentia. quia tu
es filius dei. Et interpan-
s non sinebat ea loqui. quia
sciebant ipsum esse christum.

Lxxvii
m lxxvii

Facta autem die. egres-
sus ibat in desertum lo-
cum. & turbe require-
bant eum. & uenerunt
usque ad ipsum. & deti-
nebant illum ne disce-
deret ab eis. Quibus ille
ait. Quia & aliis ciuita-
tibus oportet me euange-
lizare regnum dei. quia
ideo missus sum. & erat
predicans in synagogis

Lxxviii
m lxxviii

galilaeae.

Lxxviii
solys

Factum ē autem cū tur-
be irruerunt in eum.
ut audirent uerbum
dī. & ipse stabat secus
stagnum genesarēth.
Et uidit duas naues
stantes secus stagnum.
piscatores autē descen-
derant & lauabant re-
tia. Ascendens autem
in unā nauim quē erat
symonis. rogauit eū
attra. reducere pusil-
lum. Et sedens. docebat

Lxxx
viii
d' cxxviii
7 ce xxviii

Et de nauicula turbas.
Et cessauit autē loqui.
dixit ad symonem.
Duc in altum. & laxa-
te retia uā in capturā.
Et respondens symon.
dixit illi. Preceptor. p
totam noctē laborante
nihil coepimus. in uer-
bo autē tuo laxabo re-
te. Et cum hoc fecissent.
concluserunt piscium
multitudinē copiosā.
Rumpēbatur autē re-
te eorum. & annuerunt

focis qui erant in alia
nau. ut uenirent & ad-
iuuarent eos. tuc
nerunt. & inuenerunt
ambas nauiculas. ita
ut mergerentur.

Quod cum uidisset symon
petrus. pēdit ad ge-
nua ihu dicens. Exi
ame. quia homo pec-
cator sum dñe. Stupor
enim circumdedit eū.
& omnes qui cū illo era-
nt. in captura piscium
quam coeperant. Simi-
liter autē iacobum &
iohannē filios zebedi.
qui erant socii symoni.

Lxxxix
solys

Et ait ad symonē ihc.
Noli timere. ex hoc iā
homines eris capiens.
Et subductis ad terrā
nauib. relictis omnib.
Secuti sunt eum.

Lxxxix
T. ii.
m. cxxi.
m. x.

Et factum ē cum esset in
una ciuitatum. & ecce
uir plenus lepra. Et ui-
dens ihm & pēdens in
faciem. rogauit eū dicens.
Dñe si uis. potes me mun-

Lxxxviii
T. ii.
m. lxxviii.
m. xviii.

dar. Et extendens
manum. tetigit illum
dicens. Volo munda
re. Et confestim lepra
discessit ab illo. Et
ipse precepit illi. ut ne
mini diceret. sed ua
de ostende te sacerdo
ti. & offer per munda
tione tua sicut prece
pit moyses in testimo
nium illis.

*Lxxxviii
m. lxxviii
m. lxxviii
q. xlvi*
Perambulabat autem
magis sermo de illo. &
conueniebant turbe
multe ut audirent. &
curarentur ab infir
mitatibus suis.

*Lxxxv
m. lxxv
m. lxxv*
Ipsa autem secedebat
in desertum. & orabat.

*Lxxxvi
m. lxxvi
m. lxxvi*
EFFECTIVE
in una die. &
ipse sedebat docen.
Et erant pharisei se
dentes & legis docto
res. qui uenerant ex
omni castello galilee.
& iudee. & hierusalem.
& uirtus erat domini ad

sanandum eos.

*Lxxxviii
m. lxxviii
m. lxxviii
q. xlvi*
Ecce uiri portantes
in lecto hominem. qui
erat paralyticus. &
queriebant cum infirmitate.
& ponere ante eum.
Et non inuenientes qua
parte illum inferrent
per turba. ascenderunt
supra tectum. & per tegu
las summiserunt illum
cum lecto in medium
ante iesum. Quorum fide
ut uidit. dixit. Homo.
remittunt tibi pecca
ta tua. Et coeperunt
cogitare scribe & pha
risei dicentes. Quis est
hic qui loquitur blas
phemias. Quis potest
dimittere peccata. ni
si solus deus. Ut cogno
uit autem iesus cogitatio
nes eorum. respondens.
dixit ad illos. Quid
cogitatis in cordibus uestris.
Quod est facilius dicere di
mittuntur tibi pecca
ta. an dicere surge &
ambula. Ut autem scia

102
tis quia filius hominis
habet potestatem inter
ra dimittere peccata.
ait paralytico. Tibi di
co. surge. tolle lectum
tuum. & uade in domu
tua. Et confestim sur
gens coram illis. tulit
in quo iacebat. & abiit
in domum suam magnifi
cans dm. Et stupor ap
prehendit omnes. & ma
gnificabant dm. Et
repleti sunt timore di
centes. quia uidimus
mirabilia hodie.

L. xxxviii
m lxxi.
m xxii.
Et post hec exiit. & ui
dit publicanum nomine
leui sedentem ad thelo
neum. & ait illi. Seque
re me. Et relictis om
nibus. surgens secutus
est eum.

L. xxxviii
m lxxii.
m xxiii.
Et fecit ei conuiuium
magnum leui. in do
mo sua. Et erat tur
ba multa publicanorum
& aliorum qui cum illis
erant discumbentes.
Et murmurabant pha
risei & scribe eorum.

dicentes ad discipulos
suos. Quare cum publi
canis & peccatoribus m
ducant & bibitis.

Et respondens ihc. dixit
ad illos. Non egent
qui sani sunt medico.
sed qui male habent.
Non ueni uocare iustos.
sed peccatores in peni
tentiam. At illi dixerunt
ad eum. Quare discipuli
iohannis ieiunant fre
quenter. & obseratio
nes faciunt similiter &
phariseorum. tu autem
edunt & bibunt. Quibus
ipse ait. Numquid potes
tis filios sponsi domini cum
illis esse sponsum facere ie
iunare. Venient autem
dies. & cum ablati fue
rit ab illis sponsum. tunc
ieiunabunt in illis di
cibus. Dicebat autem &
similitudinem ad illos.
Quia nemo commisit
uestimento nouo in
mitat in uestimentum
uetus. Alioquin & nouum
rumpit. & uetustum non con

L. xl
m lxxiii
m xxiiii

uenit commissura anouo.
Et nemo mittit uinū
nouum in utres uetus.
Alioquin. rumpet ui
num nouum utres. &
ipsum effundetur. & u
tres pibunt. Sed uinū
nouum in utres novos
mittendum ē. & utraq.
conseruantur. & nemo
bibens uetus. statim uult
nouum. Dicit enim.
uetus melius est.

Factum ē autem in sab
bato secundo primo
cum transiret p̄ sata.
uellebant discipuli cū
spicas & manducabant.
confricantes manib.
Quidam autē phari
seorum. dicebant illis.
Quid facitis qđ n̄ licet
in sabbatis. Et respon
dens ad eos ih̄c dixit.
Nec hoc legistis qđ fecit
dauid cū esurisset ipse
& qui cum eo erant. quo
modo intrauit in do
mum dī. & panes p̄ po
sitionis sumpsit. & ma
nducauit. & dedit his

qui cum ipso erant. quō
non licet manducare
nisi tantū sacerdotib.
& dicebat illis. Quia
dñs ē filius hominis.
& iam sabbati.

Factum ē autē & in alio
sabbato. ut intraret in
synagogā. & doceret.
Et erat ibi homo. & ma
nus eius dextera erat
arida. Obseruabant
autem scrib̄e & phari
sei. si in sabbato curaret.
ut inuenirent unde ac
cusarent illum. Ipse uc
ro sciebat cogitationes
eorum. & ait homini
qui habebat manū ar
dam. Surge. & sta in
medium. Et surgens
stetit. Ait autē ad illos
ih̄c. Interrogo uos. si li
cet sabbatis bene facere
an male. Animā saluā
facere an p̄dere. Et cir
cumsp̄ctis omnib.
dixit homini. Extende
manum tuā. & exten
dit. & restituta ē man
us eius. Ipsi autē repleti s̄

insipientia. & colloque-
bantur adinuicem. qđ
nam facerent ih̄u.

L. xliii.
T. ii.
m̄ c. xlviii.
m̄ lxxi.

Factum ē autē in dieb'
illis. exiit in montem
orare. & erat p̄ noctan'
in oratione dī.

L. xliiii.
T. iii.
m̄ lxxx.
m̄ c. xli.

Et cum dies factus eēt.
uocauit discipulos su-
os. & elegit duodecim
ex ipsis. quos & ap̄los
nominauit. Symonē
quē cognominauit pe-
trum. & andrēā fr̄m
cuius. iacobum & ioh̄m.
philippum & bartho-
lomcum. mattheum
& thomam. iacobum
alpha. & Symonem
qui uocatur & elotēs.
iudam iacobi. & iudā
scarioth qui fuit p̄ditor.

L. xlv.
T. i.
m̄ cxxiii.
m̄ cxxvii.
q̄ xlv.

Et descendens cum illis.
stetit in loco campes-
tri. & turba discipuloꝝ
cuius. & multitudo co-
piosa plebis ab omni
iudca & hierusalem.
& mactima. & tyri.
& sydonis. qui uene-
rant ut audirent eū.

& sanarent alanguo-
ribus suis. Et qui uex-
abantur ab spiritib'
inmundis. curabant.
Et omnis turba quere-
bat eum tangere. qđ
uirtus exiebat. & sa-
nabat omnes.

Et ipse deuatis oculis in
discipulos suos. dicebat.

L. xlv.
T. v.
m̄ cxxv.

Beati pauperes. quia

Berum ē regnum dī.
Beati qui nunc esuritis.
quia saturabimini.

L. xlv.
T. vi.
m̄ cxxvi.

Beati qui nunc fletis.
quia ridebitis.

L. xlv.
T. vii.
m̄ cxxvii.

Beati qui cum uos ode-
rint homines. & cum
separauerint uos & ex-
probrauerint. & ecce-
rint nomen ur̄m tan-
quā malum. p̄pter
filium hominis. Gau-
det & exultat in il-
la die. ecce enim mer-
ces ur̄a multa ē in ce-
lo. Sedm̄ hęc enim. fa-
ciebant. p̄phetis patre-
corum.

L. xlv.
T. viii.
m̄ cxxviii.

Auertuntamen uos uobis
diuitib'. qui habent se

L. l.
S. l. y. s.

solationē ur̄am. Uac
uobis qui saturati estis.
quia esuritis. Uac uo
bis qui ridetis nunc.
quia lugēbitis & flebi
tis.
Quac cum benedix
erunt uobis omnes ho
mines. secundum hec
faciebant p̄phetis pa
tris eorum.

L. l. u.
sol. 15

Sed uobis dico qui au
ditis. diligite inimico
s. benefacite his qui
uos oderunt. benedi
cite maledicentib. uos.
& orate. p̄ calumniantib.
uos.

L. l. u.
m. xl

Et qui te percutit in max
illam. prebe & alteram.
Et ab eo qui auferet ti
bi uestim̄tum. & iam
tunicam. noli p̄hibe
re. Omni autē p̄ccanti
te tribuit. & qui auferat
quę tua sunt. ne re
pe

L. l. m.
m. xxxviii

Et p̄ ut uultis ut tas.
faciant uobis hominē.
& uos facite illis simili

L. l. m.
m. lxxv

Et si diligatis eos
qui uos diligunt. quę
uobis ē gratia. Nam

L. l. u.
m. xli

& peccatores diligen
tes se diligunt. Et si
benefeceritis his qui
uobis benefaciunt.
quę uobis gratia. Si q̄
dem & peccatores hoc
faciunt. Et si mutuū
dederitis his a quib.
sp̄eratis recipere.
quę gratia est uobis.
Nam & peccatores pec
catorib. foenerantur.
ut recipiant equalia.
Ueruntā diligite in
micos ur̄os. & benefa
cite. & mutuum date.
nihil inde sperantes.
& erit merces ur̄a mul
ta. & eritis filii altissi
mi. quia ipse benignus
est sup̄ in gratos & ma
los. **E**stote q̄ miseri
cordes. sicut & pater
uester misericors est.
Nolite iudicare. & non
iudicabimini. Nolite
condempnare. & nonē
dempnabimini. Dimit
tite. & dimittamini.
Date. & dabitur uobis.
Q̄n̄sura bonā & confer

L. l. vi
m. l.
m. xli

104
tam & coagitatam &
sup effluentem. dabunt
insinum vrm. Eadē
vero mensura quam en
si fueritis. remetetur
uobis.

L. l. vii.
m. l. vi.
Dicebat autem illis & si
multitudine. **N**unquid
potest cecus cecum du
cere. Nonne ambo in
foveam cadunt.

L. l. viii.
m. l. vii.
d. c. xlviii
e. xxxviii
Non est discipulus sup
magistrum. s. sicut
autem omnis erit. si
sit sicut magister eius.

L. l. viii.
m. l. i.
Quid autē uidet festucā
in oculo fratris tui. trabem
autem que in oculo tuo
est non consideras. aut
quomodo poteris frā
tuo. frater. sine cicā
festucā de oculo tuo.
ipse in oculo tuo tra
bem non uidens. ypo
crita. cecē primū tra
bem de oculo tuo. &
tunc pspicies ut edu
cas festucā de oculo
fratris tui.

L. l. ix.
m. l. viii.
Non est enim arbor bo
na. que facit fructus

malos. neq. arbor ma
la faciens fructum bo
num. Unaqueque enim
arbor. de fructu suo
cognoscetur.

L. l. x.
m. l. vii.
Neq. enim de spinis col
ligunt ficus. neq. de ru
bo vindemiant uuam.

L. l. xi.
m. l. x.
Bonus homo de bono
thesauro cordis sui p
fert bonum. & malus
homo de malo thesau
ro pferit malū. Exa
bundantia enim cor
dis. os loquitur.

L. l. xii.
m. l. viii.
d. c. xvi.
Quid autem uocatis me
dñe dñe. & n̄ facitis
que dico.

L. l. xiii.
m. l. ix.
Omnis qui uenit ad me
& audit sermones meos
& facit eos. ostendam
uobis cui similis sit.
Similis ē homini edi
ficanti domū. qui fo
dit in altum. & posuit
fundamenta sup petrā.
In inundatione autē fac
ta. illisum ē flumen
domui illi. & n̄ potu
it eam mouere. Fun
data enī erat sup pe

tram. Qui autē audit
& non facit. similis est
homini domum suā
sup̄ terrā sine fundamē
to. in quam illisus est
fluvius. & continuo ce
cidit. & facta ē ruina
domus illius magna.

VI.

UM AUTEM
implet om
nia uerba sua in aures
plebis. intrauit caphr
naum. Centurionis
autem cuiusdā seruus
malchabens erat mo
riturus. qui illi erat
p̄ciosus. Et cum audi
isset de ih̄u. misit ad
eum seniores iudeorū.
rogans eum ut ueniret.
& saluaret seruum eus.
At illi cum uenissent
ad ih̄m. rogabant eum
sollicite dicentes ei. q̄a
dignus ē. ut hoc illi
pr̄stet. Diligit enim
gentem nr̄am. & syna
gogam ipse edifica
uit nobis. Ih̄c autem
ibat cum illis. Et cum

iam n̄ longe esset ad o
mo. misit ad eum cen
turio amicos dicens.
D n̄c. noli uexari. Non
enim dignus sum. ut
subtexus meū intres.
P̄pter quod & me ipsū
non sum dignū arbitra
tus. ut uenirem ad te.
Sed dic uerbo & sana
bitur puer meus. nam
& ego homo sum sub
potestate constitutus
habens sub me milites.
& dico huic uade. &
uadit. & alii. ueni &
uenit. & seruo meo fac
hoc. & facit. Quo audi
to ih̄c miratus ē. & con
uersus sequentib. se tur
bis. dixit. Amen dico
uobis. n̄c misit tan
tam fidem in ueni.

Et reuersi qui missi fue
rant domum. inuenie
runt seruum qui lan
guetabat sanum.

Et factum ē deinceps.
ibat in ciuitatē quē
uocatur naim. & ibat
cum illo discipuli eus.

L. lxxv.
I. ii.
m lxxiii.
q̄ xxxvii.

L. lxxv.
m lxxiii.

L. lxxv.
S. lxxv.

& turba copiosa. Cum
autē appropinquaret
portui ciuitatis. ecce de
functus offerebatur fili
us unicus matris suae.
Et hęc uidua erat. &
turba ciuitatis multa
cum illa. Quā cū uidis
set ihe. misericordia motus
super eam. dixit illi. Noli
fletu. Et accessit. & ten
git loculum. Hi autē
qui portabant. steterunt.
Et ait. Adulescens. ti
bi dico. Surge. Et reser
dit qui erat mortuus.
& coepit loqui. Et de
dit illum matri suae.
Accepit autē omnes ti
mor. & magnificabant
dñm dicentes. Quia p
pheta magnus surrex
it in nobis. & quia dñs ui
sitauit plebem suam.
Et exiit hic sermo in u
niuersam iudeam de
co. & omnē circa regionē
Et nuntiauerunt iohan
ni discipuli eius de om
nib. his. & conuocauit
duos de discipulis suis
iohannis. & misit ad

185
ihm dicens. Tu es qui
uenturus es. an alium
expectamus. Cum au
tem uenissent ad eum
iuri. dixerunt. Ioh̄s
baptista. misit nos ad
te. dicens. Tu es qui uen
turus es. an alium ex
pectamus. In ipsa autē
hora. curauit multos
a languorib. & plagis.
& spiritibus malis. & cec
cis multis donauit ui
sum. Et respondens. di
xit illis. Euntes nunci
ate iohanni. que uidi
stis & audistis. Quia ce
ci uident. claudi am
bulant. Lepsi mundan
tur. Surdi audiunt.
mortui resurgunt. pau
peres euangelizantur.
Et beatus ē. qui nō fue
rit scandalizatus in me.
Et cum discessissent nun
cii iohannis. coepit di
cere de iohanne ad tur
bas. Quid existis in deser
tam uidere harundinē
uento moueri. Sed quid
existis uidere hominē
mollib. uestimentis indu

Lxxviii
Solus.

L. lxxviii
I. n.
m. e. n.

tum. Ecce qui inueste
p̄ciosi sunt. & dedit eis.
in domib, regum sunt.
Sed qd existis uidere. p
phetam. Vtq. dico uo
bis. & plusquā. pphē
tam.

L. lxxv
m. e. iii.
m. i.

Hic est de quo scriptū
est. Ecce mitto ange
lum meū ante faciem
tuam. qui p̄parabit
uiam tuam ante te.

L. lxxvi.
m. e. iiii.

Dico enim uobis. maior
int̄ natos mulierū. p
pheta iohanne bap̄ta
nemo ē. Qui autē mi
nor ē in regno dī. ma
ior est illo.

L. lxxvii
s. o. l. y. s.

Et omnis populus audi
ens & publicani. iusti
ficauerunt dñm bap̄ti
zati baptismo iohanni.
Pharisei autē & legis
periti. consilium dī
sp̄tuerunt in semetip
sos. non baptizati ab eo.

L. lxxviii
m. e. vii.

Qui ergo similes dicam
homines generationis
huius. & cui similes s̄.
Similes sunt pueris se
dentib, in foro. & lo
quentib, adinuicem.

& dicentib,. Cantau
mus uobis tybiis. & n̄
saltastis. lamentauim⁹.
& non plorastis.

Venit autē iohannes bap
tista. neq. manducans
panē neq. bibens uinū.
& dicens. demonium
habet. Venit filius ho
minis manducans &
bibens. & dicitis. Ecce
homo deuorator & bi
bens uinum. Amicus
publicanorū & peccatorū.
& iustificata est sapien
tia. ab omnib, filiis suis.

Rogabat autē illū qui
dam de phariseis. ut
manducaret cum illo.
Et ingressus domum
pharisei. discubuit.
Et ecce mulier que e
rat in ciuitate pecca
trix. ut cognouit quod
accubuit in domo pha
risei. attulit alabastrū
unguenti. & stans re
tro secus pedes eius. la
crimis coepit rigare pe
des eius. & capillis capi
tis sui tergebat. & oscu
labatur pedes eius. & un

L. lxxix
m. e. lxxviii.
m. e. lxxviii.
d. xxviii.

106
guento unguebat. Vi
dens autē phariseus
qui uocauerat eū. ait
intra se dicens. Hic si
esset ppheta. sciret uti
q̄ quē & qualis mulier
esset quē tangit cum.
quia peccatrix ē. Et
respondens ih̄c. dixit
ad illum. Symon.
habeo tibi aliquid di
cere. At ille ait. Quid a
gister dic. Duo debi
tores erant cuidam se
nitatori. unus debe
bat denarios quingē
tos. & alius quinquā
ginta. Non habentib.
illis unde redderent.
donauit utrisq̄. Quis
ergo cum plus diligit.
Respondens symon
dixit. Estimo. quia is
cui plus donauit. At
ille dixit ei. Redde
iudicasti. Et conuer
sus ad mulierē. dixit sy
moni. Uides hanc mu
lierem. Intravi in do
mum tuā. aquā pedib.
meis non dedisti. Hanc
autē lacrimis rigauit

pedes meos. & capillis
suis terxit. O sculum
mibi non dedisti. hęc
autem ex quo intraui.
non cessauit osculari pe
des meos. Oleo caput
meum non unxisti. hęc
autē unguento unxit
pedes meos. Propter
quod dico tibi. remit
tuntur ei peccata mul
ta. quō dilexit multū.
Cui autē minus dimit
tuntur. minus diligit.
Dixit autē ad illam.
Remittuntur tibi pec
cata. Et coeperunt qui
simul accubebant.
dicere intra se. Quis est
hic qui & iam peccata
dimittit. Dixit autē
ad mulierē. Fides tua
te saluā fecit. uade
in pace.

Et factum ē deinceps.
& ipse iter faciebat per
uitatē & castellum. p̄di
cans & euangelizans re
gnum dī. & duodecim
cum illo. & mulieres ali
quę. quę erant curate
ab spiritibus malignis.

Lxxv.
solus.

& infirmitatib; Maria
que uocatur magdale
nac. de qua docinonia
septem exierant. & io
hanna uxor ebuze. pec
ratoris herodis. & susan
na. & alie multe que
ministrabant eis de fa
cultatibus suis.

L. lxxvi.
m. lxxvi.
m. lxxvi.

Cum autē turba pluri
ma conueneret & deci
uitatib; ppetarunt ad
eum. dixit p similitu
dinē. Exiit qui seminat
seminare semen suum.
Et dum seminat. aliud
cecidit secus uiam & ē
culcatum ē. & uolucres
celi comederunt illud.
Et aliud cecidit sup pe
tram. & natum aruit.
quia non habebat hu
morem. Et aliud ceci
dit intē spinas. & simul
exorte spine suffocau
erunt illud. Et aliud
cecidit intē terrā bonam.
& ortum fecit fructum
centuplum. Hec dicen
clamabat. Qui habet
aures audiendi. audiat.
Interrogabant autē cū

discipuli eius. que esset
hæc parabola. Quib;
ille dixit.

Vobis datum ē nosse
mysterium regni di
ceatis autē in parabo
lis. ut uidentes non
uideant. & audientes
non intelligant.

Est autē hæc parabola.
Semen. est uerbu di.
Qui autē secus uiam.
hi sunt qui audiunt.
deinde venit diabolus.
& tollit uerbum de
corde eorum. ne cre
dentes salui fiant.

Nam qui sup petram.
hi sunt qui cum au
diunt cum gaudio
suscipiunt uerbum.
& hi radices nō habent.
quia ad tempus cre
dunt. & in tempore
temptationis recedunt.
Quod autē in spinis ce
cidit. hi sunt qui au
diunt & sollicitudi
nib; & diuitiis. & uo
luptatib; uitę cunctis
suffocantur. & nō refe
runt fructum. Quod

L. lxxvi.
m. lxxvi.
m. lxxvi.

L. lxxvi.
m. lxxvi.
m. lxxvi.

L. lxxvi.
m. lxxvi.
m. lxxvi.

L. lxxvi.
m. lxxvi.
m. lxxvi.

L. lxxvi.
m. lxxvi.
m. lxxvi.

107
autē in bonā terram.
hi sunt qui in corde bo
no & optimo audientes
uerbum retinent. Et
fructum afferunt in
patientia.

Nemo autē lucernam ac
cendens. operit eam
uasculis. aut subtus lectu
ponit. sed sup candela
brum ponit. ut intra
ntes lumen uideant.

Non enim occultum ē qd
non manifestatur. nec
absconditum quod nō
cognoscatur. & in pa
lam ueniat.

Videte ergo quomō audi
tis. Qui enim habet.
dabitur illi. Et q̄cunq.
non habet. & iam qd
putat se habere. aufer
tur ab illo.

Venerunt autē ad illum
mater & fratres eius. &
non poterant adire cū
p̄ turba. Et nunciatū
ē illi. Mater tua & fr̄s
tui foris stant. uolentes
te uidere. Qui respon
dens. dixit ad eos. Ma

ter mea & fr̄s mei hi s̄.
qui uerbum dī audi
unt & faciunt.

Factum ē autē in una
dicrum. & ipse ascen
dit in nauiculā. & dis
cipuli eius. Et ait ad il
los. Transfretum est trans
stagnum. & ascenderunt.
Nauigantib. autē illis.
obdormiuit. Et descen
dit p cella uenti in stag
num. & complebatur.
& periclitabantur. ecce

uenit autē. suscitauit
eum dicentes. Preceptor
perimus. **A**t ille sur
gens. increpauit uen
tum & tempestas aque.
& cessauit. & facta est
tranquillitas. Dixit autē
illis. Ubi ē fides ūra.
Qui timentes. mirati s̄
ad inuicē dicentes. Quis
putas hic ē. quia & uen
tis imperat & mari. & ob
ediunt ei. Et nauigaue
runt autē ad regionē
gerasenoꝝ. quē ē contra
galileam. Et cum egres
sus ē ad terrā. occurrit

L. lxxviii.
T. ii.
M. lxxviii.
m. xlvi.

L. lxxviii.
T. ii.
M. lxxviii.
m. xl.

L. lxxviii.
T. ii.
M. lxxviii.
m. xlvi.

L. lxxviii.
T. ii.
M. lxxviii.
m. xlvi.

occurrit illi uir quidā
qui habebat docmo
nium iam temporib.
multis. & uestimento
non induebat. neq. in
domo manebat. sed in
monumentis. Is ut ui
dit ih̄m. peidit ante il
lum. & exclamans uo
ce magna dixit. Quid
mibi & tibi ē ih̄s fili
dī altissimi. Obsecro te.
ne me torquas. Prece
piebat enim sp̄ui in
mundo. ut exiret ab
homine. Multis enim
temporib. arripiebat
illum. & uinciebat ca
tenis & compedib. custo
ditus. & ruptis uinculis
agebatur ad docmonio
in deserta. Interrogauit
autē illum ih̄s dicens.
Quod tibi nomen est.
At ille dix. Legio. Quā
intrauerunt docmonia
multa in eum. Et roga
bant eum. ne impera
ret illis ut in abyssum
irent. Erat autē ibi
grex porcorū multorū

pascuntium in monte.
& rogabant eum ut p
mitteret eis nullos in
gredi. & p̄misit illis.
Exierunt q̄ docmo
nia ab homine. & in
trauerunt in porcos.
Et impetu abiit grex
p̄ preceptis in stagnum.
& suffocatus ē. Quod
ut uiderunt factum
qui pascebant. fugerūt.
& nunciauerūt in ciuita
tem & in uillas. Exie
runt autē uidere quod
factum ē. & uenerunt
ad ih̄m. & inuenerunt
homine sedente a quo
docmonia exierant.
uestitum ac sana men
te ad pedes eius. & ti
muerunt. Nunciauerūt
autē illis & qui uiderant.
quomodo sanus factus
esset a legione. Et roga
uerunt illum omnis
multitudo regionis ge
rasenorū. ut discederet
ab ipsis. quia timore
magno tenebantur.
Ipsē autē ascendens na

L. 1. 1. 1. 1. 1.
m. 1. 1. 1. 1. 1.

101
ueni. reuersus est. Et ro-
gabatur illum uir a quo
demonia exierant.
ut cum eo esset. Dimisit
autem cum ih̄c dicens.
Redi domum tuam.
& narra quanta tibi
fecit d̄s. Et abiit pu-
niuersam ciuitatem.
p̄dicans quanta illi fe-
cisset ih̄c.

VII.

ACTVM EST AU-
tem cum redisset
ih̄c. excepit il-
lum turba. Erant
enim omnes expectan-
tes eum. Et ecce uenit
uir cui nomen iayrus.
& ipse princeps syna-
gogę erat. Et cecidit
ad pedes ih̄v. rogans
eum ut intraret in do-
mum eius. quia filia
unica erat illi fuit an-
norum. xi. 1. & hęc mo-
riebatur. Et contigit
dum iret. a turbis com-
primebatur. Et muli-
er quędam erat influ-
xu sanguinis ab annis
.xii. quę in medicos

erogauerat omnē sub-
stantiam suā. nec ab
ullo potuit curari. ac-
cessit retro & tetigit fim-
briam uestimenti eius.
& confestim stetit flux-
us sanguinis eius. Et
ait ih̄c. Quis ē qui me
tetigit. Negantib; autē
omnib;. dixit petrus
& qui cū illo erant. Pre-
ceptor. turbe te com-
primunt & affligunt.
& dicis quis me tetigit.
Et dixit ih̄c. Tetigit
me aliquis. nam & ego
nouī uirtutem de me ex-
isse. Videns autē muli-
er quia non latuit. tre-
mens uenit. & prostrata
ante pedes eius. & ob
quam causam tetigerit
eum. indicauit coram
omni populo. & quę
admodum confestim
sanata sit. At ipse di-
xit illi. Filia. fides tua
te saluam fecit. uade
in pace. At ob hoc illo lo-
quente. uenit quidam
ad principē synagogę.

dicens ei. Quia mor-
tua ē filia tua. noli
uexare illum. Tūc autē
audito hoc uerbo. re-
spondit patri puelle.
Noli timere. crede tan-
tum & salua erit. Et
cum uenisset domum.
non permisit intrare secū
quēquā. nisi petrum &
iacobum & iohannē. &
patrem & matrem puel-
le. Flebant autē omnes.
& plangebant illā. At
ille dixit. Nolite flere.
non est enim mortua
puella. sed dormit. Et
deridebant eum. scien-
tes quia mortua esset.
Ipse autem tenens ma-
num eius. clamauit di-
cens. Puella. surge.
Et reuersus ē spēs eius.
& surrexit continuo.
Et iussit illi dari man-
ducare. Et stupuerunt
parentes eius. Quib; p-
cepit ne alicui dicerent

quod factū erat.
QUONIAM VOCATIS
AUTEM XII. APTIS.

dedit illis uiruntē & po-
testatem sup omnia
demonia. & ut lan-
guores curarent. Et mi-
sit illos p̄dicare reg-
num dī. & sanare in-
firmos.

Et ait ad illos. Nichil
tulatis in uia. neq-
uirgam neq- p̄cam.
neq- panē neq- pecu-
niam. neq- duas tuni-
cas habetis. Et in qua-
cumq; domū intraue-
ritis. ibi manete. & in-
de ne exeat.

Et quicumq; n̄ receperit
uos. ex euntē decurra-
te illa. & iam puluerē
pedum ur̄orū excutite
in testimonium sup illōs.

Egressi autē circuibant
p̄ castella euangelizan-
tes. & curantes ubiq;.

Audiuit autē tunc herō-
des tetrarcha. omnia
quę fiebant ab eo. & hē-
sitabat. eo qd dice-
tur a quib;dam. quia
surrexit iohannes amor-
tuis. a quib;dam uero. q̄a

VIII.

LXXXVI
m lxxvii
m lxxviii

helas apparuit. Aba
lus autem. quia ppheta
unus de antequis sur
rexit. Et ait herodes.
Iohanne ego decollavi.
Quis autem est iste de quo
ego audio talia. Et que
rebat uidere eum.

Lxxxi.
m lxi.

Et reuersi apli. narraue
runt illi quicquid
fecerunt.

Lxxxi.
m lxi.
q xl vii

Et assumptis illis secessit
seorsum in locum de
sertum. qui est bethsai
de. Quod cum cognouis
sent turbe. secute sunt
illum. & excoepit illos.
& loquebatur illis de
regno di. & eos qui cu
ra indigebant. sanabat.

Lxxxi.
m lxi.
q xl vii

Oies autem coeperat de
clinare. Et accedentes
xii. dixerunt illi. Di
mitte turbas. ut cun
tis in castella uillasq
que circa sunt diuer
tant. & inueniant es
cas. quia hic in loco de
serto sumus. At aut
ad illos. Vos date illis
manducare. At illi dix

runt. Non sunt nobis
plusquam quinq. panes
& duo pisces. nisi forte
nos camus. & emamus
in omne hanc turbam es
cas. Erant autem fere ui
ri quinq. milia. At au
tem addiscipulos suos.
Facite illos discumbere
per conuiuia. quinquage
nos. Et ita fecerunt. &
discumbere fecerunt
omnes. Acceptis autem
quinq. panib. & duob.
piscib. respexit in celu.
& benedixit illis & fre
git. & distribuit disci
pulis suis. ut ponerent
ante turbas. Et man
ducauerunt omnes. &
saturati s. Et sublatu
est quod super fuit illis
fragmentorum copiam xii.

Et factum est cum solus esset
orans. erant cum illo &
discipuli. Et interroga
uit illos dicens. Quem
me dicunt esse turbe.
At illi responderunt. &
dixerunt. Iohanne bap
tistam. alii autem helyam

Lxxxi.
m lxi.
q xl vii

ali qui a ppheta uny
de priorib, surrexit.
Dixit autē illis. Vos
autem quē me esse di
citis. Respondens Sy
mon Petrus. dixit.
Xpm dī.

*Luce vi.
in lazar.*
At ille increpans illos.
cepit necui dicerent
hoc. dicens. Quia oportet
filium hominis
multa pati & reproba
ri a seniorib, & princi
pibus sacerdotum &
scribis. & occidi. & die
tertia resurgit.

*Luce vi.
in lazar.*
Dicebat autem ad omnes.
Siquis uult post me
uenire abneget semet
ipsum. & tollat crucē
suam cotidie. & sequa
tur me. Qui enim uolu
erit animam suā sal
uam facere. perdet eā.
Nam qui pdidit ani
mam suam ppter me.
saluam faciat illam.
Quid enim pfiert ho
mini si luertur uniuersū
mūndum. se autē
ipsum pdat. & detrim

tum sui faciat.

*Luce vi.
in lazar.*
Nam qui me erubuerit
& meos sermones. hunc
filius hominis erubescet.
cum uenerit in ma
iestate sua & patris.
& scōrum angelorū.

*Luce vi.
in lazar.*
Dico autem uobis. uere
sunt aliqui hic stan
tes qui n̄ gustabunt
mortem. donec uide

*Luce vi.
in lazar.*
Pant regnum dī.
ACTVM EST
autem post hec
uerba fere dies octo.
& assumpsit petrum
& iacobum & iohannē.
& ascendit in montē
ut oraret. Et factum ē
dum oraret. species uul
tus eius altera. & uesti
tus eius albus resurgens.
Et ecce duo uiri loque
bantur eū illo. Erant
autem moyses & hely
as. uisi in maiestate.
Et dicebant excessum
eius. quē completurus
erat in hierusalem. Pe
trus uero & qui eū illo
erant grauati somno.

Et cingilantes. uiderunt
maiestatem eius. & duos
uiros qui stabant cum
illo. Et factum est dum
discederent ab illo. appropinquatus ad ihm. Preceptor. bonum est nos hic
esse. & faciamus tria
tabernacula. unum
tibi. & unum moysi. &
unum helyc. nesciens
quod diceret. Hec autem
illo loquente. & facta
est nubes & obumbravit
eos. & timuerunt. Intran-
tibus illis innube. &
uox facta est de nube
dicens. Hic est filius meus
dilectus. ipsum audite.
Et dum fieret uox. in-
uentus est ihc solus. Et
ipsi tacuerunt. & nemi-
ni dixerunt in illis
diebus, quicquam ex his
quae uiderant.

L. x. v. m.
I. c. lxxv.
m. x. v.

Factum est autem in se-
quenti die. descenden-
tibus illis de monte. oc-
currebat illis turba mul-
ta. & ecce uir de tur-
ba exclamauit dicens.

Magister. obsecro te
respice in filium meum.
quia unicuique est michi.
Et ecce spiritus appropin-
quauit illum. & subito
clamat. & elidit. & dis-
sipat eum cum spuma.
& uix discedit. dilani-
ans eum. Et rogauit
discipulos tuos ut cace-
rent illum. & non po-
tuerunt. Respondens
autem ihc. dixit. O ge-
neratio infidelis & puer-
sa. usque quo ero apud
uos. & patiar uos. Ad-
duc huc filium tuum.
Et cum accederet. elisit
eum demonium. & dis-
sipauit. Et increpauit
ihc spiritum immun-
dum. & sanauit pue-
rum. & reddidit illum
patri eius.

Stapebant autem omnes
in magnitudine dei.

L. c. lxxv.
m. lxxv.

Omnibusque mirantibus in
omnibus quae faciebat.
dixit ad discipulos su-
os. Ponite uos in cordibus
uestris. sermones istos.

L. c. lxxv.
m. lxxv.
m. lxxv.

Filius enim hominis
futurum ē ut tradatur
in manus hominum.

At illi ignorabant uer-
bum istud. & erat ue-
latum ante eos. ut nō
sentirent illud. Et ti-
mebant interrogare
eum. de hoc uerbo.

L. c. ii.
m.
J. el. xxviii
m. xc. v.

Intrauit autē cogitati-
o in eos. quis eorum
maior esset. At ihc ui-
dens cogitationes cordis
illorum. apprehendens
puerum. statuit illū
secus se. & ait illis. Qui-
cumq. susceperit pue-
rum istum in nomine
mco. me recipit. Et q-
cumq. me receperit. re-
cipit eum qui me mi-
sit. Nam qui minor ē
intē omnes uos. hic
maior est.

L. c. iii.
m.
m. xc. vi.

Respondens autē iohan-
nes. dixit. Preceptor.
uidimus quendā in no-
mine tuo eiciētem de-
monia. & prohibuimus
eum. quia nō sequitur
nobiscum scdte. Et ait

ad illum ihc. Nolite
phibere. Qui enī non ē
aduersum uos. p uobis ē.

Factum ē autē dum com-
plerentur dies assump-
tionis eius. & ipse faciē
suā firmavit ut iret ier-
usalem. Et misit nun-
cios ante conspectū suū.
Et cuncti intrauerunt i-
erusalem samaritanorū.
ut pararent illi. Et nō
receperunt eum. quia
facies eius erat cunctis ie-
rusalem. Cum uidisse-
nt autē discipuli eius.
iacobus & iohannes. di-
xerunt. Dñe. uis dei
mus ut ignis descendat
de celo. & consumat illos.
Et conuersus. increpa-
uit illos. dicens. Nescitis
cuius spc estis. Filius ho-
minis non uenit animas
perdere. sed saluare.
Et abiierunt in aliud
castellum.

L. c. iiii.
m.
s. l. v.

Factum ē autē ambu-
lantib. illis in uia. dix-
quidam ad illum. Se-
quar te. quocumq. ie-

L. c. v.
m.
m. lvi.

ris. Et ait illi ihc. Qui
pes foucas habent. &
uolucres celi nidus. fi
lius autē hominis non
habet. ubi caput re
clinet.

Levi.
solus

Ait autem ad alterum.
Sequere me. Ille autem
dixit. Dñe. pmitte m
primum ire. & sepelire
patrem meū. Dixitq. ei
ihc. Sine ut mortui se
peliant mortuos suos.
tu autē uade annuncia
regnum dī. Et ait al
ter. Sequar te dñe. sed
primum pmitte mihi
renunciare his qui do
mu sunt. Ait ad illum
ihc. Nemo mittens ma
num suā in aratrum. &
aspiciens retro aptus
est regno dī. ✠

10.

Levi.

solus

POST HAEC AUT
designauit dñs
& alios septuagin
ta duos. & misit illos bi
nos ante faciē suā in om
nem ciuitatē & locum
quo erat ipse uenturus.
Et dicebat illis.

Messis quidem multa.
operarii autem pauci.
Rogate ergo dñm mes
sis. ut mittat operarios
in messem.

Ite. Ecce ego mitto uos.
sicut agnos in lupos.

Nolite portare sacculū
neq. peram neq. calcea
menta. & neminē puā
salutaueritis.

In quācumq. domū in
traueritis. primū dica
te. pax huic domui.
Et si ibi fuerit filius pa
cis. requiescet sup illam
pax ur̄a. Sin autem. ad
uos reuertetur.

In eadem autē domo
ibi manete. edentes &
bibentes quē apud illos
sunt. Dignus enim est
operarius mercede sua.
Nolite transire de do
mo in domum.

Et in quācumq. ciuitatē
intraueritis & suscep
erint uos. manducate
quē apponunt uobis.
& curate infirmos qui
in illa sunt. & dicite eis.

Le vii.

4.
m lxxxviii.

Le viii.

24.
m lxxxviii.

Le ix.

11.
m lxxxviii.

m. l. xii.

Le x.

24.
m lxxxviii.

Le xii.

11.
m lxxxviii.

m. l. xiii.

Le xiii.

5.
m lxxxv.

Le. xiiii.
m l. v.

appropinquauit in
uos regnum dñi.
Inquamcunq. ciuitate
intraueritis & non re
ceperint uos. exeuertis
in plattas eius. dicitur.
& iam puluerē qui ad
hesit nobis de ciuitate
uīa. extergimus in uos.
Tamen hoc seruite. q̄a
appropinquauit regnū
Dico uobis. quia **I**di.
sodomis in die illa re
missius erit quam illi
ciuitati.

Le. xv.
m l. viii.

Quac tibi corozaim. uac
tibi bethsaida. quia
si in tyro & sydone
facte fuissent uirtutes
quē in uobis facte sunt
olim in caliceo & cene
re sedentes. penitentes.
Ueruntamen. tyro &
sydoni remissius erit
in iudicio. quā uobis.
Et tu capbarnaum.
usq. in celum exaltata
usq. ad infernum di
mergeris.

Le. xvi.
m l. xxi.
q̄ e. xx.

Qui uos audit me audit.
& qui uos spernit. me

spernit. Qui autē me
spernit. spernit eum
qui me misit.

Le. xvi.
So l. q. s.

Recersi sunt autē sep
tuaginta duo. cum
gaudio dicentes Dñe.
& iam demonia sub
iciuntur nobis. in no
mine tuo. Et ait illis.
Quid ebam satanan si
cut fulgur de celo ca
dentem. ecce dedi uo
bis potestatem calcandi
supra serpentes & scor
piones. & supra omne
uirtutē inimici. & ni
hil uobis noccebit. Ue
runtamen in hoc no
lite gaudere. quia sp̄s
uobis subiciuntur.
Gaudete autē quod
nomina ura scripta
sunt in caelis.

In ipsa hora exultauit
sp̄s sc̄o. & dixit. Con
fiteor tibi pater dñe
celi & terre. quod ab
scondisti hec a sapien
tibus & prudentibus.
& reuelasti ea paruulis.
& iam pater. quia sic

Le. xvi.
m l. xxi.
q̄ e. xx.

Le xviii
c. xii
p. lxxxvii

placuit ante te.
Omnia mihi tradita s.
a patre meo. Et nemo
scit qui sit filius. nisi
pater. & qui sit pater
nisi filius. & cui volu
erit filius revelare.

Le xx.
c. xii
m. c. lxxxviii

Et conuersus ad discipu
los suos. dixit. Beati
oculi qui uident. que
uos uidetis. Dico enim
uobis. quod multi p
phetæ & reges uoluerunt
uidere que uos uide
tis & non uiderunt. & au
dire que auditis. & non
audierunt.

Le xxii.
c. xii
m. c. lxxxix

Et ecce quidam legis
peritus surrexit. temp
tans illum & dicens.
Magister. quid faciendo
uitam eternam posside
bo. At ille dixit ad eum.
In lege quod scriptum est.
quomodo legis. Ille
respondens dixit. Dili
ges dominum deum tuum ex
toto corde tuo. & ex
tota anima tua. & ex
omnibus uiribus tuis. &
ex omni mente tua.

& proximum tuum sicut
te ipsum. Dixitque illi.
Recte respondisti. hoc
fac & uiues.

Le xxii.
c. xii
m. c. lxxxix

Ille autem uolens ius
tificare se ipsum. dixit
ad illum. Et quis est meus
proximus. Suscipiens
autem iherosolimitanus. dixit. Ho
mo quidam descendebat
ab hierusalē in hieri
cho. & incidit in latro
nes. Qui & iam despo
liauerunt eum. & plagis
impositis abierunt.
semiuivo relicto. Acci
dit autem ut sacerdos
quidam descendere ca
dem uia. & uiso illo p
teriiuit. Similiter & le
uita cum esset secus locum.
& uideret eum. pertransiit.
Samaritanus autem qui
dam iter faciens. uenit
secus eum. & uidens eum
misericordia motus est. & ap
propians alligauit uul
nera eius. infundens
oleum & uinum. & impo
nens illi inumentum
suum. duxit in stabu

lum. & curam eius egit.
Et altera die protulit du-
os denarios. & dedit sta-
bulario. & ait. Curam
illius habe. & quodcūq;
supero gaueris ego cum
reddero reddam tibi.
Quis igitur horum trium ui-
detur tibi. proximus fuis-
se illi qui incidit in la-
trones. At ille dixit. Qui
fecit misericordiam illi.
Et ait illi inquit. Uade.
& tu fac similiter. Fac-
tum est autem dum irent.
& ipse **I**nteravit in quod-
dam castellum. & mu-
lier quedam martha no-
mine excepit illum in
domum suam. Et huic
erat soror. nomine ma-
ria. Que & iam sedens
secus pedes domini. audie-
bat uerbum illius. Mar-
tha autem satagebat. cir-
ca frequentis ministerium.
Que stetit. & ait. Domine. nō
est tibi curę quod soror
mea reliquit me solam
ministrare. Dic igitur illi.
ut me adiuuet. Et re-

spondens. dixit illi dominus.
Martha martha. solli-
cita es. & turbans erga
plurima. Porro. unum
est necessarium. Maria
optimam partem elegit.
que non auferetur ab

ca. **II** **XI**
IFACTVM EST
cum esset in loco
quodam orans. ut ces-
savit. dixit unus ex
discipulis eius ad eum.
Domine. doce nos orare.
sicut & iohannes docu-
it discipulos suos. Et
ait illis. Cum oratis.
dicite. Pater. Sei fice
nomen tuum. Adueni
at regnum tuum. Pa-
nem nostrum cotidianum
da nobis hodie. Et di-
mitte nobis debita
nostra. Siquidem & ipsi
dimittim' omni deben-
ti nobis. Et ne nos indu-
cas in temptationem.
Et ait ad illos. Quis uerum
habebit amicum & ibit
ad illum media nocte.
& dicet illi. Amice. co-

Lex.
m. 11.

Lex.
m. 11.

Lex.
m. 11.

moda michi tres panes.
quo amicus meus uenit
deuia ad me. & non ha-
beo quod ponam ante il-
lum. Et ille dicens
respondens dicat. No-
li mihi molestus esse
iam ostium clausum est.
& pueri mei mecum sunt
ineubili. non possum sur-
gere & dare tibi. Et
ille si perscrutauerit pul-
sans. dico uobis. & si non
dabit illi surgens eo quod
amicus eius sit. propter
improbiter tamen eius
surgat. & dabit illi quod
quot habet necessario.

Lexxy.
m. l. iii.

Et ego uobis dico. Petite
& dabitur uobis. que-
rite & inuenietis. pul-
sate & aperietur uobis.
Omnis enim qui petit
accipit. & qui querit
inuenit. & pulsanti
aperietur. Quis autem
ex uobis patre petit
panem. Numquid lapi-
dem dabit illi. aut pis-
cem. numquid pro pisce ser-
pentem dabit illi. aut

si petierit ouem. num-
quid porriget illi scor-
pionem. Si ergo uos cum
sitis mali nostis bona
data dare filiis uestris.
quanto magis pater uester
de celo dabit spiritum bo-
num petentibus se.

Et erat cecus docmoni-
um. & illud erat mutum.

Lexxyi.
m. l. viii.

Et cum recessisset docmo-
nium. locutus est mutus.
& admirate sunt turbe.

Quidam autem ex eis dix-
erunt. In bethsaida perni-
cipe demoniorum. cecit
demonia.

Lexxyvii.
m. l. xxi.

Et alii temptantes. sig-
num de celo querentes
ab eo.

Lexxyviii.
m. l. xxvii.

Ipse autem ut uidit cogi-
tationes eorum. dixit
eis. Omne regnum in
se ipsum diuisum deso-
labitur. & domus super
domum cadet. Si autem
& satanas in se ipsum di-
uisus est. quomodo sta-
bit regnum ipsius. Quia
dicitur in bethsaida ci-
cere me demonia. Si

Lexxyiiii.
m. l. xxxii.

autē ego in bēd' zebub
cicio dōmonia. fili
uī in quo ciciunt. Ioco
ipsi iudicē uī erunt.
Porro Si indigno dī ci
cio dōmonia. p'feto
puenit in uos regnū dī.
Cum fortis armatus eus
tōdit atrium suum. in
pace sunt ea que possi
det. Si autē fortior illo
supueniens uicerit eū.
uniuersa arma eius au
feret in quib. confide
bat. & spolia eius dis
tribuet. Qui non ē me
cum. aduersum me ē.
Et qui non colligit me
cum. dispergit.

L. c. xxx.
I. m.
M. c. c. c. c.

Cum in mundus spiritus
exierit de homine. am
bulat p' loca in aquosa.
querens requiem & non
inueniens dicit. Reuer
tar in domum meam.
unde exiui. Et cum
uenit. inuenit scopis
mundatam. & tunc ua
dit & assumit septē ali
os spiritus nequiores se.
& ingressi habitant ibi.

& sunt nouissima ho
minis illius p'iora p'
oribus.

Factum ē autē cū hacc
diceret extollens uocē
quedam mulier de tur
ba. dixit illi. Beatus
uenter qui te portauit.
& ubera que suxisti.
At ille dixit. Quin im
mo. beati qui audiunt
uerbum dī. & custo
diunt illud.

Turbis autē concurren
tibus. coepit dicere.
Generatio hec. genera
tio nequam ē. Signū
querit. & signum non
dabitur illi. nisi sig
num ionae. Nam sicut
ionas fuit signum nin
neuitis. ita erit & filius
hominis generationi
isti. Regina austri sur
git in iudicio cum uiris
generationis huius. &
condemnabit illos. q' a
uenit a finib. terre au
dire sapientiā salomo
nis. Et ecce plus Sale
mone hic. Uiri nunc

L. c. xxx.
I. m.
M. c. c. c. c.

L. c. xxx.
I. m.
M. c. c. c. c.

L. c. xxx.
I. m.
M. c. c. c. c.

uitę surgent in iudicio
cum generatione hac.
& condemnabunt illā.
quia penitentia egerit
ad pđicationē ionae.
Et ecce plus iona hic.

Le xxviii.
c. 11.
m. 100211.
m. 100211.

Nemo accendit lucernā
& in absconso ponit.
neq; sub modio sed sup
candelabrum. ut qui
ingrediuntur lumen
uideant.

Le xxxviii.
c. 12.
m. 100211.

Lucerna corporis tui. ē
oculus tuus. Si oculus
tuus fuerit simplex.
totum corpus tuū luci
dum erit. Si autem ne
quam fuerit. & iam cor
pus tuum tenebrosū
erit. Uide ergo. ne lu
men quod intus ē. tene
bre sint. Si ergo corpus
tuum totum lucidum
fuerit. nō habens partē
aliquā tenebrarū. erit
lucidum totum. Et si
erit lucerna fulgoris
illuminabit te.

Le xxxviii.
c. 13.
m. 100211.

Et cum loqueretur. Ro
gavit illum quidam
phariseus. ut prande

ret apud se. Et ingres
sus retrubuit. Phariseus
autem coepit intra se
reputans dicere. quare
non baptizatus esset. an
te prandium. Et ait
dñs ad illum. Nunc
uos pharisei. quod de
foris ē calicis & catini
mundatis. quod autē
intus ē ur̃m. plenum ē
rapina & iniquitate.
Stulti. nonne qui fecit
quod de foris ē. & iam id
quod de intus ē fecit. ~
Verumtamen quod sup̃ ē.
date elemosinā. & ecce
omnia munda sunt uob.

Le xxxviii.
c. 14.
m. 100211.

Sed uac uobis phariseis.
quia decimatis mentā
& rutam. & omne ho
lus. & p̃teritis iudiciū
& caritatem dī. Hæc au
tem oportuit facere.
& illa non omittere.

Le xxxviii.
c. 15.
m. 100211.
m. 100211.

Uac uobis phariseis. q̃a
diligitis primas cathē
dras in synagogis. &
salutationes in foro.

Le xxxviii.
c. 16.
m. 100211.

Uac uobis. quia edis ut
monumenta quę non

Le xxviii.
m. cccc. xxi.

partit. & homines am-
bulantes sup nesciunt.
Respondens autē quidā
ex legis peritis. ait illi.
Magister. haec dicens.
& iam nobis contumeli-
am facis. At ille ait. Et
uobis legis peritis uac. qā
oneratis homines onerib-
que portari n̄ possunt.
& ipsi uno digito ur̄o.

Le xl.
m. cccc. xxi.

Quac uobis qui aedificatis
monumenta pphetarū.
patres autē ur̄i occide-
runt illos. I fecit testifi-
ficamini. qd̄ consenti-
tis opcrib. patrū ur̄orū.
quōquidē ipsi eos oc-
ciderunt. uos autē ac-
dificatis eorū sepulchra.

Le xli.
m. cccc. xli.

Propterea & sapientia
vī. dixit. Mutam ad il-
los pphetas & aplos.
& ex illis occident. & p-
sequuntur. Vt inquirat
sanguis omnium pphc-
tarum. qui effusus ē ac
statione mundi age-
neratione ista. A sangui-
ne abel usq. ad sangui-

nē zacharie. qui perit
int altare & aedem.

Ita dico uobis. requiritur

Quac uobis legis peritis. qā
tulistis clauē scientie.
Ipsi non introistis. &
eos qui introibant p-

Le xli.
m. cccc. xxi.

hibuistis. **XII.**

Quam hęc ad il-

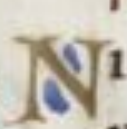
Le xli.
m. cccc. xxi.

los dixerit. coe-
perunt pharisei & le-
gis periti grauitatē insis-
tere. & os eius opprime-
re idē de multis insidi-
antes ei. & querentes ca-
pere aliqd ex ore eius.
ut accusarent eū. Mul-
tis autē turbis circum-
stantib. ita ut se inuicē
conculcarent. coepit
dicere ad discipulos suos.

Attendite assermto pha-
riseorū. quod ē hypocri-

Le xli.
m. cccc. xxi.

Nihil autē ē qd̄
non reuelatur. neq. ab-
sconditum quod non
sciatur. Quōque intene-
bris dixistis. in lumine
dicentur. Et quod in au-
rem locuti estis in cubi-

Le xli.
m. cccc. xxi.

culis. p̄dicabitur in tē-
tis. Dico autē uobis ami-
cis meis. ne timeamini
ab his qui occidunt cor-
pus. & post hęc non ha-
bent amplius qđ faci-
ant. Ostendam autem
uobis. quē timeatis.
Timeat cum qui post
quam occiderit. habet
potestatem mittere in
gehennam. Ita dico
uobis. hunc timeat.
Nonne quinque passeret
uenerunt di pondio. &
unus ex illis. non ē in ob-
liuione coram dō. Sed
& capilli capitis ur̄i. om-
nes numerati sunt. No-
lite ergo timeat. multis
passerib. pluris estis.
Dico autem uobis. Om-
nis qui cūq. confessus
fuerit in me coram ho-
minib. & filius homi-
nis confitebitur in illo.
coram angelis dī.

Qui autem negauerit me
coram hominib. de ne-
gabitur coram angelis

Et omnis qui dicit dī.

uerbum in filium homi-
nis. remittatur illi. Et
autem qui in sp̄m sc̄m
blasphema uerit. non
remittatur.

Cum autē inducent uos
in synagogas. & ad ma-
gistratus & potestates. no-
lite solliciti esse. qualit̄
aut quid respondeatis.
aut qđ dicatis. Sp̄s enī
sc̄s docebit uos in ipsa
hora. quē oporteat dice-

Ait autē ei quidā **re.**
de turba. Magister. dic
fr̄i meo ut diuidat me-
cum hereditatē. At ille
dixit ei. Homo. quis me
constituit iudicē. aut
diuisorē sup̄ uos. Dixit
ad illos. Videt & caue-
te ab omni auaricia.
quia non in habundan-
tia cuiusquā uita ei est.
ex his quē possidet. Dixit
autē similitudinē ad il-
los dicens. Hominis cui-
dam diuitis. uberes fruc-
tus ager attulit. & cogi-
tabat intra se dicens.
Quid faciam. qđ non

L. c. xl. viii.
in la. c. xxi.
in e. xl. i.

L. c. xlviii.
s. o. l. y. s.

L. c. xl. vi.
in e. xxi.
in la. c. xxi.

L. c. xlviii.
in e. xxi.
in la. c. xxi.

habeo quo congregem
fructus meos. & dixit.
Hoc faciam. Destrui
horrea mea. & maiora
faciam. & illuc congregabo omnia que nata
sunt michi. & bona
mea. & dicam anime
meae. Anima. habes
multa bona posita in
annos plurimos. Requiesce. comede. bibe. epu
larere. Dixit autem illi
dñs. Stulte. hac nocte
anima tua reperiunt
att. que autem parasti
cuius erunt. Sic est qui
sibi thesaurizat. & non
est in dñm diues.

Le l.
m. xlviij

Dixitque ad discipulos suos.
Ideo dico uobis. nolite
solliciti esse anime qd
manducetis. neq. cor
pori qd uesti amini. A
nima plus est quam csa.
& corpus quam uestimen
tum. Considerate cor
uos. quia non seminant
neq. metunt. quib. n̄ est
cellarium neq. horreū.
& dñs pascit illos. Quan

to magis uos pluris
estis illis. Quis autem
uim cogitando pote
adiciere ad staturam su
am cubitum unum.
Si ergo neq. qd mini
mum est potestis. qd de
ceteris solliciti estis.
Considerate lilia quo
modo crescunt. non la
borant. neq. necunt. Di
co autem uobis. nec salo
mon in omni gloria
sua uestiebatur. sicut
unum ex istis. Si autem
focum agri quod ho
die in agro est & cras in
clibanum mittitur dñs
sic uestit. quanto ma
gis uos pusille fidei.
Et uos nolite querere.
qd manducetis. aut qd
bibatis. & nolite in sub
lime tolli. hec enī om
nia. gentes mundi que
runt. Pater autem ur̄
scit. quo his indigeatis.
Ueruntamen querite
regnum dī. & hec om
nia adicientur uobis.
Nolite timere pusillus

Le l.
m. xlvij

116
græ. quia complacu-
it patri ur̃o. dare uo-
bis regnum.

Quendite quę possideatis.
& date elemosynā.

Facite uobis sacculos
qui n̄ uetrescunt. the-
saurum n̄ deficientem
in cadis. quo fur non
appropriat. neq. tinea
corrumpit. Ubi enim
thesaurus ur̄ est. ibi &
cor uestrum erit.

Sint lumbi ur̄i p̄incti.
& lucerne ardentes. Et
uos similes hominib. ex-
pectantib. dominum
suum quando reuer-
tatur anuptus. ut cū ue-
nerit & pulsauerit. con-
festim aperiant ei.

Bcati serui illi. quos cum
uenerit dñs inuenit
uigilantes. Amen dico
uobis. quod p̄cinget se
& faciet illos discumbere.
& transiens ministra-
bit illis. Et si uenerit
in secunda uigilia & si
in tertia uigilia uene-
rit & ita inuenit.

beati sunt serui illi.
Hoc autem sciote. quō
si sciret pater familias
qua hora fur ueniret.
uigilaret utiq. & non
ficeret p̄fodi domum
suam. Et uos estote pa-
rati. quia qua hora n̄
putatis filius hominis
uenire.

Ait autem ei petrus.
Dñe. ad nos dicis hanc
parabolam an & ad om-
nes. Dixit autē dñs.
Quis putas ē fidelis dis-
pensator & prudens.
quē constituit dñs sup
familiā suā. ut det illis
in tempore tritici men-
suram. Beatus ille ser-
uus. quē cum uenerit
dñs inuenit ita faci-
entem. Uere dico uo-
bis. quia supra omnia
quę possidet constitu-
et cum.

Quod si dixerit seruus
ille in corde suo. morā
facit dominus meus
uenire. & coepit pec-
tare pueros & ancillas

Le lvi.
T. m.
m. c. lxxv.
m. c. lxxv.

Le lvi.
T. m.
m. c. lxxv.

Le lvi.
T. m.
m. c. lxxv.

& edere. & bibere. & inebriari. ueniet dñs serui illius indie qua non sperat. & hora quando erit. & diuidat eum. partemq. eius cum infidelibus ponet.

*Leluius.
solus*

Ille autem seruus qui cognouit uoluntatem dñi sui. & non pparauit & non fecit scdm uoluntatem eius. uapulabit multis. Qui autē non cognouit & fecit digna plagis. uapulabit paucis. Omni autem cui multum datum ē. multum queritur ab eo. Et cui comendauerunt multum. plus petunt ab eo.

*Leluius.
in xxi.*

Ignem ueni mittere in terram. & quid uolo nisi accendatur. Baptism. autē habeo baptizari. & quomodo coartor usq. dum pficiatur. Putatis quia pacem ueni dare in terram. non dico uobis. sed separationem. Erunt enim ex hoc qñq.

in domo una diuisi. tres in duo. & duo in tres diuidentur. Pater in filium. & filius in patrem suum. Mater in filiam. & filia in matrem. Socrus in nurū suam. & nurus in socrū suam.

Dicebat autem & ad turbas. Cum uideritis nubem orientē ab occasu. statim dicatis nimbis uenit. & ita fit. Et cū austrum flantē. dicatis quia actus erit. & fit. Hypocrite. faciē celi & terre nostis pbare. hoc autē tempus. quomodo non pbatis. Quid autē & a uobis ipsis. n̄ iudicastis quod iustum ē.

*Leluius.
in xxi.*

Cum autē uadis cum aduersario tuo ad principem in uia. da operam liberari ab illo. ne forte tradat te apud iudicem. & iudex tradat te exactori. & exactor mittat te in carcerem. Dico tibi. non exies in

*Leluius.
in xxi.*

117
de. donec & iam nouis
simum minutū reddas.

DERANT 13

autem quidam
ipso intempore.

nunciantes illi de gali
leis. quorum sanguinē
pilatus miscuit cum sa
crificiis eorum. Et re
spondens dixit illis. Puta
tis quod hi galilei p
omnib. galileis fuerunt
peccatores. quia talia
passi sunt. Non. Dico uo
bis. sed nisi penitentia
habueritis. omnes simi
liter peribitis. sicut illi de
cem & octo. supra quos ec
cidit turris in syloa. &
occidit eos. Putatis quia
& ipsi debitores fuerunt
præter omnes homines
habitantes in iherusalē.
Non. dico uobis. sed si n
penitentia egeritis. om
nes similiter peribitis.

Dicebat autē hanc simi
litudinē. Arborē ficā
habebat quidā planta
tam in uinea sua. & ue
nit querens fructum in

illa. & non inuenit. Dixit
autem ad cultorē uinee.
Ecce anni tres sunt ex
quo uenio querens fruc
tum in ficulnea hac. &
non inuenio. Succide
ergo illam. ut qd & iā
terram occupat. At il
le respondens. dixit illi.
Dñe. dimitte illam &
hoc anno. usq. dum fo
diam circa illam. & mit
tam stercore. & si qui
dem fecerit fructum.
Sin autem. in futurum
succides eam. Erat au
tem docens in synago
ga eorum sabbatis.
Et ecce mulier quę ha
bebat spm infirmitatis
annis decem & octo. &
erat inclinata. nec om
nino poterat sursum
aspicere. Quā cum ui
deret ihc. uocauit ad se.
& ait illi. Mulier. dimis
sa es ab infirmitate tua.
Et imposuit illi manus.
& confestim creta est.
& glorificabat dñm.

Respondens autē archisy

Lebeu
m. c. xvi.

nagogus indignans
quia sabbato curasset
ihc. dicebat turbe. Sex
dies sunt in quib. oportet
operari. in his quæ uenite
& curamini. & non
in die sabbati. Respon
dit autem ad illum dominus.
& dixit. Hypocritæ.
unusquis uerum sabbato non
solut bouem suum aut
asinum a præseprio. & du
cit ad aquam. Hanc
autem filiam abrahe
quam alligauit sata
nas ecce decem & octo
annus. non oportuit sol
ui a uinculo isto die
sabbati.

Le lxvii.
solus.

Et cum hæc diceret. cru
bescebant omnes ad
uersarii eius. Et om
nis populus gaudebat
in uniuersis. quæ glorio
se fiebant ab eo.

Le. lxviii.
m. c. lxxviii.
m. xl. iiii.

Dicebat ergo. Cui simi
le est regnum dei. & cui
simile esse existimabo
illud. Simile est grano
synapis quod acceptum
homo misit in ortum

suum. & creuit. & fac
tum est in arbore mag
nam. & uolucres celi
requieuerunt in ramis
eius.

Et iterum dixit. Cui si
mile estimabo regnum
dei. Simile est fermento.
quod acceptum mulier
abscondit in farinae sata
tria. donec fermentetur
totum.

Le lxviii.
m. c. lxxviii.

Et ibat per uirtutes & cas
tella docens. & iter fa
ciens in ierusalem.

Le lxviii.
m. c. lxxviii.
m. l. ii.

Ait autem illi quidam.
Domine. si pauci sunt qui
saluantur. Ipse autem
dixit ad illos. Conten
dite intrare per angustam
portam. quia multi
dico uobis querent in
trare. & non poterunt.

Le lxix.
m. l. x.

Cum autem intrauerit
paterfamilias & claus
erit ostium. & incipiet
foris stare. & pulsare
ostium dicentes. Domine.
aperi nobis. Et respo
ndens dicet uobis. Ne
scio uos. unde sitis. Tunc

Le lxxi.
m. lxx.

incipitis dicere. man
ducaimus & bibimus
coram te. & in plateis
nris docuisti. & dicet
uobis. Nescio uos. unde
sitis. Discedite a me om
nes operarii iniquitatis.
ubi erit flatus & stridor
dentium.

Le lxviii
m lxxv

Cum uideritis abraham.
& ysaac. & iacob. & om
nes pphetas in regno di.
uos autē expelli foras.
& uenire ab oriente.
& occidente. & a quilo
ne. & austro. & accum
bent in regno di.

Le lxviii
m lxxviii
m lxxi

Et ecce sunt nouissimi
qui erant primi. & sunt
primi qui erant nouis
simi.

Le lxviii
s o l y s

In ipsa die accesserunt
quidam phariseorum
dicentes illi. Exi & ua
de hinc. quia herodes
uult te occidere. Et
ait illis. Ite & dicite
uulpi illi. Ecce cicio
demonia. & sanitates
pficio hodie & cras. &
tertia die consummor.

Veruntamen oportet
me hodie & cras. & se
quenti ambulare. quia
non capit pphetam
perire extra ierusalem.

Hierusalem. hierusalem.
quę occidis pphetas &
lapidas eos qui ad te
mittuntur. Quotiens
uolui congregare filios
tuos. quęadmodū auis
nidum suum sub penni.
& noluisti. Ecce relin
quatur uobis. domus
ura deserta. Dico autē
uobis. qui a nō uidebitis
me. donec ueniat cum
dicatis. Benedictus q̄
uenit in nomine dñi.

Le lxxv
m lxxi

ET FACTUM EST
cum intraret in
domum cuiusdam pn
cipis phariseorū sabba
to manducare panē.
& ipsi obseruabant eū.
Et ecce homo quidā
hydropicus. erat ante
illum.

Le lxxv
s o l y s.

Respondens ihs. dixit
ad legisperitos. & pha

Le lxxviii
m lxxv
m lxxv.

riscos dicens. Si licet sab-
bato curare. At illi ta-
cuerunt. Ipse uero ap-
prehensum. sanauit
eum ac dimisit. Et re-
spondens ad illos dixit.
Cuius uerum asinus aut
bos in puteum cadit.
& non continuo extra-
het illum die sabbati.
& non poterant ad hoc.

respondere illi.

Lebeviij
solys

Dicebat autem & ad in-
uitatos parabolam. in-
tendens quomodo pri-
mos accubitus dicerent.
dicens ad illos. Cum in-
uitatus fueris ad nup-
tias. non discumbas in
primo loco. ne forte ho-
noratiores sit inuita-
tus ab illo. & ueniens
is qui te & illum uoca-
uit. dicat tibi. da hunc
locum. & tunc incipi-
as cum rubore nouissi-
mum locum tenere.
Sed cum uocatus fueris.
uade recumbe in no-
uissimo loco. ut cum
uenerit qui te inuita-

uit dicat tibi. Amice.
ascende superius. Tunc
erit tibi gloria. coram
simul discumbentibus.

Quia omnis qui se ex-
altat humiliabitur.
& qui se humiliat
exaltabitur.

Lebeviij
solys

Dicebat autem & ei qui se
inuitauerat. Cum fa-
cis prandium aut cenam.
noli uocare amicos tu-
os. neque fratres tuos. neque cog-
natos. neque uicinos di-
uites. ne forte & ipsi te
retribuunt. & fiat re-
tributio. Sed cum facis
conuiuium. uoca pau-
peres. debiles. claudos.
caecos. & beatus eris quia
non habent retribuere
tibi. Retribuetur
enim tibi. in retribu-
tione iustorum. Hanc cum
audisset quidam desi-
mus discumbentibus.
dixit illi. Beatus qui
manducabit panem
in regno dei.

At ipse dixit ei. Homo
quidam fecit cenam mag-

Lebeviij
solys

nam. & uocauit mul-
tos. Et misit seruum
suum hora cenae dice-
re inuitatis ut ueni-
rent. quia iam para-
ta sunt omnia. Et coe-
perunt simul omnes
excusare. Primus dixit
illi. Villam enim. & ne-
cesse habeo exire & ui-
dere illam. Rogo te. ha-
be me excusatum. Et
alter dixit. Iugabouem
enim quinq. & co. p. bart
illa. Rogo te habere me
excusatum. Et alter
dixit. Uxor me duxi.
& ideo non possum ue-
nire. Et reuersus serus.
nunciauit hec domino
suo. Tunc iratus pater
familias. dixit seruo
suo. Exi cito in plate-
as & uicos ciuitatis. &
pauperes ac debiles. &
cecos. & claudos. intro-
duc huc. Et ait serus.
Dñe. factum ē ut impe-
rasti. & adhuc locus ē.
Et ait dñs seruo. Exi
in uias & sepes. & com-

pede intrare. ut imple-
atur domus mea. Dico
autē uobis. Quod nemo
uitorum illorum qui
uocati sunt. gustabit
cenam meam.

Ibant autem turbe mul-
tae cum eo. & conuersus
dixit ad illos. Siquis
uenit ad me. & nō odit pa-
trem suum. & matrem.
& uxorem. & filios. & frs.
& sorores. adhuc autē
& animā suā. non po-
test meus esse discipu-
lus. Et qui non baiolat
crucē suam & uenit post
me. non potest meus
esse discipulus.

Quis enim ex uobis uolens
turrim aedificare. non
prius sedens computat
sumptus qui necessarij
sunt. si habet ad p. fici-
endum. Ne postea quā
posuerit fundamentū
& non potuerit p. ficere.
omnes qui uident inci-
piant illudere ei dicen-
tes. Quia hic homo coe-
pit aedificare. & nō po-

Le lxxxi. ii.
m. x. c. vii.

Le lxxxi. iii.
s. o. l. y. s.

tuit consummare. Aut
quis rex iturus comit
tere bellum aduersus
alium regē. non seden
prius cogitat si possit
cum decem milib. oc
currere ei. qui cum ui
ginti milib. uenit ad
se. Alioquin adhuc il
lo longe agente. lega
tionē mittens. rogat
ea quae pacis sunt.

Lebeceum.
T. 21.
m. 20. 21.

Sic ergo omnis ex uobis
qui non renunciat om
nibus quae possidet. nō
potest meus esse disci
pulus.

Lebeceum.
T. 21.
m. 20. 21.

BONUM EST SAL.
Si autē Sal quoq.
euauerit. in quo con
dicitur. Neq. terram
neq. in tranquillum
utile est. sed foras mit
tatur. Qui habet aures
audiendi. audiat.

14.

Lebeceum.
T. 21.
m. 20. 21.

Erant autem appropin
quantes ei publicani
& peccatores. ut audi
rent illum. Et mur
murabant pharisei &
scribae. dicentes. Quia

hic peccatores recipit.
& manducat cum illis.

Et ait ad illos parabo
lam istam dicens.

Lebeceum.
T. 21.
m. 20. 21.

Quis ex uobis homo
qui habet centum oues.
Et si perdidit unā ex
illis. nonne dimittit
nonaginta nouē in de
serto. & uadit ad illam
quae perierat donec in
ueniat illam. Et cū
inuenit eam. impo
nit in humeros suos
gaudens. Et ueniens
domum. conuocat ami
cos & uicinos. dicens il
lis. Congratulamini
mibi. quia inueni ouē
meam quae perierat.
Dico uobis. quod ita
gaudium erit in celo
super uno peccatore pe
nitentem am agente. quā
super nonaginta nouem
iustis. qui nō indigent
penitentia.

Aut quae mulier habens
dragmas decem. Si per
didit dragmā unam.
Nonne accendit lucer

Lebeceum.
T. 21.
m. 20. 21.

nam & euegit domū.
 & querit diligenter
 donec inueniat. Et cū
 inuenit. conuocat
 amicos & uicinas dice
 ns. Congratulamini
 mihi. quia inueni dra
 gnam quā pdiderā.
 ta dico uobis. gaudium
 erit coram angelis dī
 sup uno peccatore. pe
 nitentiam agente.

Le. x. c. vii.
 melior. ii.

Le. x.
 sol. v. s.

Ait autem. Homo qui
 dam habuit duos fili
 os. & dixit adolescen
 tior ex illis patri. Pat.
 da mihi portionē sub
 stantie. quę me contin
 git. Et diuisit illis sub
 stantiam. Et n̄ post
 multos dies. congrega
 tis omnib. adolescen
 ti or filius pergit p̄fec
 tus ē in regionē longin
 quam. & ibi dissipauit
 substantiā suā uiuen
 do luxuriose. Et post
 quam omnia consum
 masset. facta ē fames
 ualida in regione illa.
 & ipse coepit egere. &

abiit. & ad hēsit uni
 ciuium regionis illius.
 & misit illum in uillā
 suam. ut pascere por
 cos. & cupiebat imple
 re uentrē suum de fili
 quis quas porci man
 ducabant. & nemo illi
 dabat. In se autem re
 uersus dixit. Quanti
 mercedarius in domo
 patris mei habundat
 panib. ego autem hic
 fame perco. Surgam
 & ibo ad patrē meum.
 & dicam illi. Pater. pec
 caui in celum & coram
 te. & iam non sum dig
 nus uocari filius tuus.
 fac me sicut unum de
 mercedariis tuis. Et
 surgens. uenit ad patrē
 suum. Cum autē ad
 huc longe esset. uidit
 illum pater ipsius. &
 misericordia motus ē. & ac
 currēns cecidit supra
 collum eius. & oscula
 tus ē eum. Dixitq. ei
 filius. Pater. peccaui
 in celum & coram te. iā

non sum dignus uoca-
ri filius tuus. Dixit au-
tem pater ad seruos su-
os. Cito. pferre stolam
primam & induite il-
lum. & dате anulum in
manum eius. & calcia-
menta in pedes. & ad-
ducite uitulum saginatum.
& occidite. & manduce-
mus & epulemur. Quia
hic filius meus mortu-
us erat & reuixit. pce-
rat. & inuentus ē. Et
coeperunt epulari. Erat
autem filius eius senior
in agro. & cum ueniret
& appropinquaret do-
mui. audiuit sympho-
niam & chorum. & uo-
cauit unum de seruis.
& interrogauit que hec
essent. Isq. dixit illi.
Fratr tuus uenit. & oc-
cidit patrem tuum uitu-
lum saginatum. quia
saluum illum recepit.
Indignatus ē autē. &
nolebat introire. Pat-
er ergo illius egressus. coe-
pit rogare illum. At

ille respondens. dixit
patri suo. Ecce tot an-
nis seruo tibi. & nun-
quam mandatum tuum
peterui. & nunquam de-
disti michi hedum. ut
cum amicis meis epu-
larer. Sed postquam filius
tuus hic qui deuorauit
substantiam suam cum me-
tricis. uenit. occidisti
illi uitulum saginatum.
At ipse dixit illi. Fili.
tu semp mecum es. &
omnia mea tua sunt.
Epulari autē & gau-
dere oportebat. quia
frater tuus hic mortuus
erat & reuixit. pce-
rat. & inuentus ē. **16.** Dicebat
autem & ad discipulos su-
os. Homo quidam erat
diues qui habebat uil-
licum. & hic diffamatus
est apud illum. quasi
dissipasset bona ipsius.
Et uocauit illum. & ait
illi. Quid hoc audio de
te. Redde rationem uil-
licationis tue. iam enim
non poteris uillicare.

121
Ait autē uillicus intra
se. Quid faciam. quia
dominus meus aufert
a me uillicationem.
Fodere non ualeo. men
dicare erubescō. Scio quod
faciam. ut cum amicus
fuerit a uillicatione re
cipiant me in domos
suas. Conuocans itaque
singulis debitoribus do
mini sui. dicebat pri
mo. Quantum debes
domino meo. At ille
dixit. Centum cados
ola. Dixitque illi. Acci
pe cautionem tuam. & se
de cito scribe quinquaginta. Deinde alio di
xit. Tu uero quantum
debes. Qui ait. Centum
choros tritici. Ait illi.
Accipe litteras tuas. &
scribe octoginta. Et
laudauit dñs uillicū
iniquitatis quia pru
denter fecisset. quia fi
lii huius seculi pruden
tiores filiis lucis in ge
neratione sua sunt. Et
ego uobis dico. Facite

uobis amicos de mam
mona iniquitatis. ut cū
defeceritis recipiant uos
in aeterna tabernacula.
Qui fidelis ē in minimo.
& in maiori fidelis est.
Et qui in modico ini
quus ē. & in maiori ini
quus ē. Si ergo in mi
quo mammona fidelis
non fuistis. quod uerum
est quis credet uobis.
Et si in alieno fidelis nō
fuistis. quod uerum est
quis dabit uobis.

Nemo potest. duobus do
minis seruire. aut enim
unum odit. & alterū
diligit. aut uni adhe
rebit. & alterum con
tinnat. Non potestis
dō seruire. & māmone.

Audiebant autē omnia hec
pharisei qui erant aua
ri. & deridebant eum.
Et ait illis. Uos estis
qui iustificatis uos corā
hominibus. dñs autem
nouit corda uĩa. quia
quod hominibus altum
est. ab hominatio ē ante

dm.

Lexen.
m. xl. viii.

Lexen.
s. l. y. s.

Le xxi.
m e v.

ex & pphet usq ad io
hannem. ex eo regnum
di euanglizatur. & om
nis in illud uim facit.

Le xxi.
m e v.

Facilius autem e. celum
& terram pterire. qua
deleget unum apicem
cadere.

Le xxi.
m e v.

Omnis qui dimittit ux
orem suam & ducit
alteram. moechatur.
& qui dimissam a uiro
ducit. moechatur.

Le xxi.
s o l u s

HOMO QUIDAM
erat diues & in
ducatur purpura &
byssio. & epulabatur
cotidie splendide. Et
erat quidam mendicus
nomine lazarus. qui
iacebat ad ianuam eius
ulceribus plenus. cupi
ens saturari de micis
que cadebant de men
sa diuitis. & nemo illi
dabat. Sed & canes ue
niebant. & lingebant
ulcera eius. Factum e
autem ut moriretur
mendicus. & portaretur

ab angelis in sinum
abrahe. mortuus est
autem & diues. & se
pultus e in inferno.
Et leuans autem oculos
suos cum esset in tormen
tis. uidit abraham lon
ge. & lazarus in sinu
eius. & ipse clamans
dixit. Pater abraham
miserere mei. & mitte
lazarum ut intingat
extremum digiti sui
in aqua ut refrigere
lingua mea. quia cru
cior in hac flamma.
Et dixit illi abraham.
Fili. recordare quia
recepisti bona in uita
tua. & lazarus similiter
mala. Nunc autem hic
consolatur. tu uero cru
ciaris. Et in his omnibus
intendit nos & uos chaos ma
gnum firmatum e. ut
hi qui uolunt hinc tra
nsire ad uos non possint.
neque inde huc transire
possint. Et ait. Rogo ergo
te pater. ut mittas eu
in domum patris mei

habeo enim quinque fratres.
ut testentur illis. ne &
ipsi ueniant in locum
hunc tormentorum. Et
ait illi abraham. Ha-
bent moysen & prophetas.
audiant illos. At
ille dixit. Non pater
abraham. sed si quis ex
mortuis igitur ad eos per-
tinentiam agunt. Ait
autem illi. Si moysen
& prophetas non audiunt.
neque si quis ex mortuis
resurrexerit. credent.

Le xxviii.
T. ii.
M. lxxviii.
m. xc. viii.

Et ad discipulos suos ait.
Impossibile est. ut non
ueniant scandala. Ue
autem illi. per quem ueni-
unt. Utilius est illi. si la-
pis molaris imponatur
circa collum eius. & pi-
ciatur in mare. quam ut
scandalizet unum de
pusillis istis.

Le xxviii.
T. ii.
M. lxxviii.

Ad tendite uobis. Si pec-
cauerit frater tuus. in-
crepa illum. & si poe-
nitentiam egerit. di-
mitte illi.

Le xxviii.
T. ii.
M. lxxviii.

Et si Septuagesima indic pecca-

uerit inter. & septuagesima
die conuersus fuerit ad
te poeniteat me. dimit-
te illi.

Et dixerunt apostoli domino.
Auge nobis fidem.
Dixit autem dominus. Si ha-
bueritis fidem sicut gra-
num synapis. dicetis
huic arbori moro. tradi-
care & transplantare in
mare. & obediet uobis.

L. cc.
T. ii.
M. lxxv.

Quis autem uirum habens
seruum arantem aut
pascentem. qui regresso
de agro dicet illi statim.
Transi recumbe. & non
dicet ei. Para quod cae-
nem. & percutit eum. & mi-
nistra mibi donec mihi
duccam & bibam. & post
hec tu manducabis & bi-
bes. Nunquid gratiam habet
seruo illi. quia fecit que
ei imperauit. Non pu-
to. Sic & uos cum fecer-
itis omnia que precepta
uobis. dicite. Serui in-
utiles sumus. quod de-
buimus facere fecimus.
Et factum est dum iret

L. cc. i.
T. ii.
M. lxxv.

in iherusalem. transiebat per mediam samariam & galileam. Et cum in gradientibus quoddam castellum. occurrerunt ei decem viri leprosi. Qui steterunt a longe. & leuauerunt uocem dicentes. Ihu pceptor misere nri. Quos ut uidit. dixit. Ite. ostendite uos sacerdotibus. Et factum est dum irent. mundati sunt. Unus autem ex illis ut uidit quia mundatus est. regressus est cum magna uoce magnificans dm. Et cecidit in facie ante pedes eius. gratias agens. Et hic erat samaritanus. Respondens autem ihs. dixit. Nonne decem mundati sunt & nouerunt ubi sunt. Non est inuentus qui rediret & daret gloriam do. nisi hic alienigena. Et ait illi. Surge uade. quia fides tua te saluum fecit.

Leet
mcelv.

Intrrogatus autem apha

risas. quando uenit regnum di. Respondit eis. & dixit. Non uenit regnum di cum obseruatione. neq. dicent. Ecce hic. aut ecce illic. Ecce enim regnum di intra uos est.

Et ait ad discipulos suos. Venient dies. quando desideratis uidete unum diem filii hominis. & non uidebitis.

Leet. m.
solys

Et dicent uobis. Ecce hic. ecce illic. Nolite ire. neq. sectamini.

Leet. m.
mcelv.
mcelv.

Nam sicut fulgor coruscans de subcelo. in caque subcelo sunt fulget. ita erit filius hominis in die sua.

Leet. v.
mcelv.

Primum autem oportet illum multa pati. & reprobari a generatione.

Leet. v.
mcelv.
mcelv.

Et sicut factum est hac. in dieb. noc. ita erit & in dieb. filii hominis. edebant & bibebant. uxores ducebant & dabantur ad nuptias. usq. in diem qua intrauit

Leet. v.
mcelv.

noc in arca. & uenit diluuium. & pdidit om
Similiter sicut ncs.
factum ē in dieb. loth.
edebant & bibebant. e
mebant & uendebant.
plantabant & aedifica
bant. Qua die autē exi
it loth a sodomis. pluit
ignem & sulphur dec
lo. & pdidit omnes. Sc
cundum hęc erit. qua
die filius hominis re
uelabitur.

In illa hora qui fuerit
intectō. & uasa eius in
domo. nec descendat tol
leret illa. & qui in agro.
similiter n̄ redcat retro.

Memores estote.
uxoris loth.

Qui cunq. quærit ani
mam suā saluā facit.
perdet illam. Et qui
cumq. pdiderit ani
mam. uiuificabit eam.

Dico uobis. In illa nocte
erunt duo in lecto uno.
unus assumetur. & alter
relinquatur. Duo erunt
molentes in unum. una

assumetur. & altera
relinquatur. Duo in a
gro. unus assumetur.
& alter relinquitur.

Respondentes dicunt illi.
Ubi dñe. Qui dixit eis.
Ubicumq. fuerit corpus.
illuc congregabuntur
aquilæ.

Dicebat autem & para
bolam ad illos. quoniā
oportet semp orare & n̄
deficere. dicens. Iudex
quidam erat in quadā
ciuitate. qui dñm non
timebat & hominē non
reuerbatur. Vidua au
tem quedam erat in ci
uitate illa. & uenibat
ad eum dicens. Vindica
me de aduersario meo.
Et nolbat p multum
tempus. Post hęc autē.
dixit intra se. Et si dñm
non timeo nec hominē
reuctor. tamen quia
molesta ē mihi hęc ui
dua uindicare illam.
ne in nouissimo ueniat
suggillet me. At autē
dñs. Audite. qđ iudex

Lee xiii.
mcc lvi.

Lee xiii.
sol y s.

iniquus iniquitatis di-
cit. Ds autē non faciet
vindictam electorum
suorū clamantiū ad se
die ac nocte. & patien-
tiam habebit in illis.
Dico uobis. quia cito
faciet vindictā illorū.
Veruntamen filius ho-
minis ueniens. putas
inueniet fidem in terra.
Dixit autē & ad quosdā
qui in se confidebant
tamquā iusti. & aspe-
bantur ceteros parabo-
lam istā. Duo homi-
nes ascenderunt in tem-
plum ut orarent. unus
phariseus. & alter pub-
licanus. Phariseus stans.
hec apud se orabat. Ds.
gratias ago tibi. quia
non sum sicut ceteri ho-
minum. raptoris. inu-
sti. adulteri. uclit & iā
hic publicanus. Ieiuno
bis in sabbato. decimas
do omnium quę possi-
deo. Et publicanus a
longe stans. nolabat
ne oculos ad celum le-

uaret. sed percutiebat pec-
tus suum dicens. Ds.
propitius esto mihi pec-
catori. Dico uobis. des-
cendit hic iustificatus
in domum suā ab illo.

Quia omnis qui se exal-
tat humiliabitur. &
qui se humiliat exal-
tabitur.

Afferbant autē ad illū
& infantes. ut eos tan-
geret. Quodcumque
erant discipuli. increpa-
bant illos. Ihesus autem
conuocans illos. dixit.
Sinite pueros uenire
ad me. & nolite eos ut-
tari. Talium est enim
regnum di.

Amen dico uobis. quicūq;
non acceperit regnū
di sicut puer. non in-
trabit in illud.

Et interrogauit eum
quidam princeps di-
cens. Magister bone.
quid faciens uitam æ-
ternam possidebo.
Dixit autē ei ihc. Quid
me dicis bonum. Nemo

Lec xv.
Matheo vi

Lec xvi
Matheo vii

Lec xvii
Matheo viii

Lec xviii
Matheo ix

bonus. nisi solus d's.
Mandata nosti. Non
occides. non moechabe-
ris. non furtum facies.
non falsum testimoniū
dices. honora patrem tuū
& matrem. Qui ait. hec
omnia custodiui aui-
uentute mea.

Leexviii.
T. 11.
Me xxi.
Me xxi.

Quo audito ihe. ait ei.
Adhuc unum tibi deest.
Omnia quaecunq. ha-
bes. vende & da paupe-
rib. & habebis thesau-
rum in celo. & ueni se-
quere me.

Leexx.
T. 11.
Me xxi.
Me xxi.

His ille auditis contristatus
est. quia diues erat ual-
de. Videns autem ihe
illum tristem factum.
dixit. Quam difficile
qui pecunias habent
in regnum di intransibunt.
Facilius est enim camelū
per foramen acus transire.
quā diuitum intrare
in regnum di. Et dix-
erunt qui audiebant.
Et quis potest saluus
fieri. ait illis. Quae im-
possibilia sunt apud

homines. possibilia s
apud d'm. Ait autem
petrus. Ecce nos dimi-
simus omnia. & secuti
sumus te.

Leexxi.
T. 11.
Me xxi.
Me xxi.

Qui dixit eis. Amen di-
co uobis. nemo est qui re-
liquit domum aut pa-
rentes. aut fratres. aut uxo-
rem. aut filios. propter
regnum di. & non reci-
piat multo plura in
hoc tempore. & in seculo
uenturo uitam aeternā.

XVII

ASSUMPSIT AUTEM
ihe duodecim dis-
cipulos suos. & ait illis.
Ecce ascendimus iero-
solymanā. & consumma-
buntur omnia quae
scripta sunt per proph-
etas de filio hominis.
Tradetur enim gentibus
& illudetur. & flagel-
labitur. & conspuetur.
Et postquā flagellaue-
rint occident eum. &
die tertia resurget.

Leexxi.
T. 11.
Me l.
Me xxi.

Et ipsi nihil horum in-
tellexerunt. Et erat

Leexxi.
T. 11.
S. l. u. s.

uerbum istud abscon
ditum ab eis. & non
intellegerunt que di
cebantur.

Leexxiij
m lxxv
m lxxvi

Factum est autem cum
appropinquaret hie
cho. caceus quidam sede
bat secus uiam mend
icans. Et cum audiret
turbam preteruentem.
interrogabat quid hoc
esset. Dixerunt autem
ei. quod ihc nazareth
transiret. Et clamauit
dicens. Ihu fili dauid.
miserere mei. Et qui pre
ibant. increpabant eum
ut taceret. Ipse uero
multo magis clamabat.
fili dauid. miserere mei.
Stans autem ihc. iussit
illum adduci ad se. Et
cum appropinquasset.
interrogauit illum dicens.
Quid tibi uis faciam.
At ille dixit. Domine. ut
uideam. Et ihc dixit
illi. Respice. fides tua.
te saluum fecit. Et con
fessum uidit. & sequeba
tur illum magnifican

dominum. Et omnis plebs
ut uidit dedit laudem
deum.

19. Et ingressus. perambula
bat hiericho. Et ecce
uir nomine Zachaeus.
& hic erat princeps
publicanorum. & ip
se diues. Et querebat
uidere ihm quis esset
& non poterat preterire.
quia statura pusillus
erat. Et precurrens ascen
dit in arborem sycomori
ut uideret illum. quia
inde erat transiturus.
Et cum uenisset ad lo
cum. suspiciens ihc ui
dit illum. & dixit ad
eum. Zachae. festinans
descende. quia hodie
in domo tua oportet
me manere. Et festi
nans descendit. & excep
pit illum gaudens.
Et cum uiderent omnes.
murmurabant dicen
tes. quod ad hominem
peccatorem diuersisset.
Stans autem Zachaeus.
dixit ad dominum. Ecce

Leexxiij
s o l u s.

dimidium bonorum
meorum dñe do pau
peribus. & si quid ali
quem defraudaui red
do quadruplum. **A**it
ihc ad eum. Quia ho
die salus domui huic
facta ē. eo quod & ipse
filius sit abrahe.

Le xxviii
12

Venit enim filius homi
nis querere & saluum
facere quod perierat.

Le xxviii
13

Hac illis audientibus. ad
iciens dixit parabolā.
eo quod esset ppe ieru
salem. & quia existima
rent quod confestim
regnum dī manifesta
retur.

Le xxviii
14

Dixit ergo. Homo qui
dam nobilis abiit in
regionē longinquam.
accepit sibi regnum.

& reuertit.

Le xxviii
15

Vocatis autem decē ser
uis suis. dedit illis decē
mnas. & ait ad illos.
Negociamini dū uenio.
Ciues autē eius oderant
illum. & miserunt le
gationē post illum di

centes. **N**olumus hunc
regnare sup nos. Et fac
tum ē ut redire accep
to regno. & iussit uoca
ri seruos quib. dedit pe
cuniam. ut sciret quan
tum quisq. negociatus
esset. **V**enit autem pri
mus dicens. Dñe. mna
tua. decem mnas acqui
siuit. **E**t ait illi. **E**uge
serue bone & fidelis. quia
in modico fidelis fuisti.
etis potestate habens
sup decē ciuitates. **E**t
alter uenit dicens. Dñe.
mna tua. fecit quinq.
mnas. **E**t huic ait. **E**t
tu esto sup quinq. ciui
tates. **E**t alter uenit di
cens. Dñe. ecce mna tua
quam habui reposita
in sudario. timui eni
te qui a homo austeris
es. tollis quod non po
sui. & metas quod nō
seminasti. **D**icit ei. **D**e
ore tuo te iudico. **S**erue
nequam. Sciebas qd ego
austeris homo sum. tol
lens quod nō posui & me

tens quod non semina-
ui. & quare non dedisti
pecuniā meā ad mensā.
& ego ueniens cum usu-
ris utiq. exegissem illud.
Et assistantib. dixit Au-
ferre ab illo mnas. &
dare illi qui decē mnas
habet. Et dixerunt illi.

Le xxix.
m. cc. lxxv.
m. xl. ii.

Dñe. decem mnas habet

Eico autem uobis. quia
omni habenti dabitur
& habundabit. ab eo
autem qui non habet.
& quod habet auferatur
ab eo. Ueruntamen ini-
micos meos illos qui no-
luerunt me regnare
supse. adducite huc &
inteficite ante me. Et
his dictis. p̄cedebat
ascendens ierusalem.

Le xxx.
m. cc. lxxvi.
m. c. xlii.

Et factum ē cum appropin-
quasset ad bethfage &
bethaniā ad montē qui
uocatur oliueti. misit
duos discipulos suos di-
cens. Ite in castellum
quod contra uos ē. in
quod introcuntes. in-
uenietis pullum asine

alligatum. cui nemo
umquam hominum
sedit. soluite illum. &
adducite. Et si quis
uos interrogauerit.
Quare soluitis. Sic di-
catis ei. Quia dñs ope-
ram eius desiderat.

Abierunt autē qui missi
erant. & inuenierunt
sicut dixit illis stantē
pullum. Soluentibus
autem illis pullum.
dixerunt domini eius
ad illos. Quid soluitis
pullum. At illi dixerūt.
Quia dñs cum necessa-
rium habet. Et duxerūt
illum ad iēm. & iac-
tantes uestimenta uesti-
menta sua suprapul-
lum. imposuerunt iēm.
Euntes autē illo. sub ster-
nebant uestimenta
sua inuia.

Le xxxi.
m. cc. lxxvii.
m. c. xliii.

Et cum appropinquaret
iam ad descensum mon-
tis oliueti. coeperunt
omnes turbe descen-
dentium gaudentes lau-
dare dñm uoce magna

Le xxxii.
m. cc. lxxviii.
m. c. xliiii.

sup omnib. quas uide-
rant uirtutib. dicentes.
Benedictus qui uenit
rex in nomine dñi pax
in celo & gloria in ex-
celsis.

Et quidam phariseorū
de turbis. dixerunt ad
illum. Magister. in-
crepa discipulos tuos.
Quib. ipse ait. Dico
uobis. quia si hi tacue-
rint. lapides clamabun-
t.

Et ut appropinquauit. ui-
dens ciuitatē fleuit sup
illam dicens. Quia si
cognouisses & tu. Et q̄
dem in hac die tua
quæ ad pacē tibi. nunc
autē abscondita sunt
ab oculis tuis. Quia ue-
niunt dies iræ. & circū-
dabunt te inimici tui
uallo. & circumdabun-
t. & coangustabunt
te undiq̄. & ad terram
pſternent te. & filios
tuos qui inter te sunt.

Et non relinquit inter
lapidē sup lapidē. co-
quod non cognoueris

tempus uisitationis
tue.

Et ingressus in templum.
coepit docere uidentes
in illo & ementes. dicens
illis. Scriptum ē. quia
domus mea. domus ora-
tionis ē. Uos autem. fe-
cistis illam speluncam
latronum.

Et erat docens cotidie
in templo. Principes
autem sacerdotum & scri-
be. & principes plebis.
queriebant illum p̄dere.
& non inueniebant quid
facerent illi. Omnis enī
populus suspensus erat
audiens illum.

Et factum ē in una die. u.
docente illo populum
in templo & euangelizan-
te. conuenerunt princi-
pes sacerdotum & scribe
cum seniorib. & aiunt
dicentes ad illum. Dic
nobis. in qua potestate
hec facis. aut quis ē qui
dedit tibi hanc potesta-
tem. Respondens autē
dixit ad illos. Interroga

Lecccxxxviii.
mccxxi.
mccxxi.
mccxxi.

Lecccxxxviii.
mccxxi.
mccxxi.
mccxxi.

Lecccxl.
mccxxvii.
mccxxvii.

bo uos & ego unum uer-
bum. & respondete mihi.
Baptismum iohannis
de celo erat. an ex homi-
nibus. At illi cogitaban-
t inter se dicentes. Quia si
dixerimus de celo. di-
cet nobis. Quare ergo non
credidistis illi. Si autem
dixerimus ex hominibus.
plebs uniuersa lapida-
bit nos. Certe sunt enim.
iohannem prophetam esse.
Et responderunt se nesc-
ire unde esset. Et tunc
ait illis. Nec ego dico uo-
bis. in qua potestate
hanc facio.

L. c. xli.
M. c. xvi.
M. c. xvi.

Coeptit autem dicere ad
plebem parabolam hanc.
Homo plantauit uincam.
& locauit eam colonis.
& ipse peregre fuit multi-
temporibus. Et in tempo-
re. misit ad cultores ser-
uum. ut destrueret uincam
darent illi. Qui celsum.
dimiserunt eum in an-
tem. Et addidit alterum seruum
mittere. Illi autem hunc
quoque cedentes & affici-

entes contumelia. dimi-
serunt in an-tem. Et ad-
didit tertium mittere.
Qui & illum uulneran-
tes. eiecerunt. Dixit
autem dominus uince.
Quid faciam. Mittam
filium meum dilectum.
forsitan cum hunc uide-
rint. uertuntur. Quae-
cum uidissent coloni.
cogitauerunt inter se
dicentes. Hic est heres. oc-
cidamus illum. ut nostra
fiat hereditas. Et cie-
cum illum extra uincam.
occiderunt. Quid ergo
faciet illis dominus
uince. Veniet & perdet
colonos istos. & dabit
uincam aliis. Quo au-
dito. dixerunt illi. Ab-
sit. Ille autem aspiciens
eos. ait. Quid est ergo hoc
quod scriptum est. La-
pidem quem reprobauerunt
aedificantes. hic factus
est in caput anguli.
Omnes qui ceciderint super
illum lapidem. conuas-
sabitur. Super quem autem

127
eccidit. comminuit
illum.

*Lex. du
7. m.
m. xxi
d. lxxvii*
Et queriebant principes
sacerdotum & scribes.
invenire illum man
illa hora. & tenuerunt
populum. Cognoverunt
enim. quod ad ipsos di
cebat similitudine ista.

*Lex. du
7. m.
m. xxi
d. lxxvii*
AXVIII.
OBSERVAN
tes. miserunt in
sidiatores qui se iustos
simularent. ut caperent
eum in sermone. & tra
derent illum princi
patui & potestati p̄si
dis. Et interrogaverunt
illum dicentes. Magis
ter. scimus quia recte
dicis & doces. & n̄ acci
pis p̄sonam. sed in veri
tate viam dī doces. Li
cet nobis tributum da
re caesari. annon. Con
siderans autē dolum il
lorum. dixit ad eos.
Quid me temptatis hy
pocrite. Ostendite mi
hi denarium. cuius ha
bet imaginē & inscrip

tionem. Respondentes
dixerunt. Caesaris. Et ait
illis. Reddite q̄ quae ce
saris sunt caesari. & quae
dī sunt dō. Et non po
tuerunt uerbum eius
reprehendere coram ple
be. & mirati in respon
so eius. tacuerunt. Ac
cesserunt autē quidā
sadducei qui negant
esse resurrectionē. & in
terrogaverunt eum dicen
tes. Magister. moyses
scripsit nobis. si frater
alicuius mortuus fuerit
habens uxorem. & hic si
ne filiis fuerit. ut acci
piat eam fr̄ eius uxorem.
& suscitet semen fr̄i suo.
Septem q̄ fr̄s erant. &
primus accepit uxorem.
& mortuus ē sine filiis.
Et sequens accepit illā.
& ipse mortuus ē sine
filio. Et tertius accepit
illam. Similiter & omnes
septē. & non reliquerunt
semen & mortui sunt.
Novissima omnium.
mortua est & mulier:

In resurrectione ergo
cuius corū erit uxor.
Siquidem scriptum ha-
buerunt eam uxore.
Et ait illis ihc. Filii se-
culi huius nubunt. &
traduntur ad nuptias.
Illi uero qui digni habet-
buntur scō illo. & re-
surrectione ex mortuis
neq. nubunt. neq. du-
cunt uxores. neq. enim
ultra mori poterunt.
Quales enim angelis s.
& filii sunt dī cum sint
filii resurrectionis. Quia
uero resurgant mortui.
& moyses ostendit scēs
rubum. sicut dicit.
dñm dñm abraham.
& dñm ysaac. & dñm ia-
cob. Dñs autē non est
mortuorū. sed uiuorum.
omnes enī uiuunt ei.
Respondentes autē qui-
dam scribarum dixerūt.
Magister. benedixisti.

Leexlvi.
T. 11.
M. cccxxvi.

Et amplius non aude-
bant eum quicquam
interrogare.

Leexlv.
T. 11.
M. cccxxv.

Dixit autem ad illos.

Quomodo dicunt xpm
filium dauid esse. Et
ipse dauid dicit in li-
bro psalmorum. Dixit
dñs dño mco. sedē ad de-
xtis meas. donec ponā
inimicos tuos scabellū
pedum tuorū. Si ergo
dauid dñm illum uo-
cat. & quomodo filius
eius est.

Audiente autē omni po-
pulo. dixit discipulis
suis. Adtendite a scri-
bis. qui uoluntambu-
lare in stolis. & amant
salutationes in foro. &
primas cathedras in sy-
nagogis. & primos dis-
cubitus in conuiuiis.

Leexlvi.
T. 11.
M. cccxxvi.

Qui deuorant domos ui-
uarum. simulantē
longam orationē. hi
accipiunt maiorem
damnationē. **R**espici-
ens autē ihc. uidit eos
qui mittebant mune-
ra sua in gazo philaciū
diuitis. Uidit autem
& quandā uiduā paup-
culam. mittentē gra-

Leexlvii.
T. 11.
M. cccxxvii.

minuta duo. & dixit.
Uerte dico uobis. quia
uidua hęc paup̄ plus
quam omnes misit.
Nam omnes hi ex abun
danti sibi. miserunt in
munera dī. Hęc autē
ex eo quod deest illi.
omne uictum suum
quem habuit. misit.

Et quibusdā dicentibus
de templo. quod lapi
dibus bonis & donis or
natum esset. dixit. Hęc
quę uidetis. uenient
dies in quib; non relin
quetur lapis sup̄ lapi
dem. qui nō destruat̄.

Interrogauerunt autē
illum dicentes. Precep
tor. quando hęc erunt.
& quod signū cū fieri
incipient. Qui dixit.
Uidete. ne seducamini.
Multa enim uenient in
nomine meo dicentes.
quia ego sum. & temp̄
appropinquauit. Nolite
ergo ire post illos. Cū
autem audieritis plūa
& seditiones. nolite

128
terreri. Oportet primū
hęc fieri. sed non statim
finis. Tunc dicebat illis.
Surget gens contra gen
tem. & regnū aduersū
regnum. & terre motus
magni erunt p̄ loca. &
pestilentie & famēs. ter
rorisq; decado. & signa
magna erunt.

Sed ante hęc omnia. ini
tiant uobis manus suas
& p̄sequuntur uos. tra
dentes in synagogas &
custodias. trahentes ad
reges & p̄sides p̄pter no
men meum. Contingit
autem uobis iustitimo
nium.

Ponite igit̄ in cordib; ur̄is
non p̄meditari. quē ad
modum respondeatis.
Ego enim dabo uobis
os & sapientiā. cui non
poterunt resistere & con
tradicere omnes aduer
sari ur̄i. Tradimini autē
ap̄rentib; & fr̄ib; & cog
natis & amicis. & morte
afficiant ex uobis. Et
eritis odio omnib; p̄pter

Le. l.
m. c. x. l. i. i.
m. c. x. l. i. i.
q. e. x. l. i.

Le. l. i.
m. c. x. l. i. i.
m. c. x. l. i. i.

nomen meum. Et capil-
lus decapite uro non pe-
ribit. In patientia ura pos-
sidentur animas uras.

Leel. vi.
S. l. y. s.

Cum autem uidetis circu-
dari ab exercitu ierusa-
lem. tunc scitote. quia
appropinquabit desola-
tio eius.

Leel. vi.
m. e. l. vi.
m. e. l. vi.

Tunc qui in iudea sunt
fugiant ad montes. &
qui in medio eius. disce-
dant. Et qui in regionibus
non intrant in eam. quia
desolationis hi sunt. ut
impleantur omnia
que scripta sunt.

Leel. vi.
m. e. l. vi.
m. e. l. vi.

Quacumque autem pregnantibus
& nutribus. in illis
diebus.

Leel. vi.
m. e. l. vi.
m. e. l. vi.

Erit enim pressura mag-
na super terram. & ira
populo huic.

Leel. vi.
S. l. y. s.

Et cadent in ore gladii.
& captiui ducuntur in
omnes gentes. Et ieru-
salem calcabitur agni-
tibus. donec implean-
tur tempora nationum.

Leel. vi.
m. e. l. vi.
m. e. l. vi.

Et erunt signa in sole &
luna & stellis. & inter-

ris pressura gentium
preconfusione sonitus
maris & fluctuum.

Ascendant homines.
per timorem & expectatio-
nem. que superuenient uni-
uerso orbi. Nam uir-
tutes celorum mouebuntur.

Et tunc uidebunt filium
hominis uenientem in
nube. cum potestate
magna & maiestate.
His autem fieri incipi-
entibus. respiciat & le-
uante capita ura. quo
appropinquat redemp-
tio ura. Et dixit illis
similitudinem. Videte
ficulnec & omnes ar-
bores. cum producant
iam ex se fructum. sci-
tis quo. prope est aestas.
Ita & uos cum uidetis
hec fieri. scitote quo. pro-
pe est regnum dei.
Amen dico uobis. quia
non peribit generatio
hec. donec omnia fiant.
Cadum & terra transi-
bunt. uerba autem mea
non transibunt.

Leel. vi.
m. e. l. vi.
m. e. l. vi.

129
L. l. viii. s. l. 48
Attendite autem vobis.
ne forte grauentur cor-
da v^{ra} in crapula & e-
brietate. & curis huius
vitae. & superueniat in
uos repentina dies illa.
Tamquam laqueus enim
superuenit in omnes. qⁱ
sedent super faciem omnis
terrae. Vigilate itaq^{ue}
omni tempore orantes.
ut digni habeamini fu-
gere ista omnia quae fu-
tura sunt. & stare ante
filium hominis. Erat
autem diebus docens in tem-
plo. noctibus uero exiit.
morabatur in monte.
qui uocatur oliueti.
Et omnis populus ma-
nicabat ad eum in tem-
plo audire eum.

L. l. viii. s. l. 49
AXVIII.
PROPINQUA-
bat autem dies festus
azimorum
qui dicitur pascha.

L. l. viii. s. l. 50
Et querebant principes
sacerdotum & scribe.
quomodo ih^um interfici-
cerent. timebant uero

plebem.

Interuit autem satanas in
iudam qui cognominatur
scarioth. unum de xii.

L. l. viii. s. l. 51
L. l. viii. s. l. 52
Et abiit. & locutus est cum
principibus sacerdotum.
& magistratibus. quae ad
modum illum tradere eis.
Et gauisi sunt. & pacti
sunt pecuniam illi dare.
& sponpondit. Et quae-
rebat oportunitatem. ut
tradere illum sine tur-
bis. Venit autem dies azi-
morum. in qua necesse
erat occidi pascha. & mi-
sit petrum & iohannem di-
cens. Euntes parate no-
bis pascha. ut manduce-
mus. At illi dixerunt.
Ubi uis parimus. Et di-
xit ad eos. Ecce introe-
untibus uobis in ciuitatem.
occurrit uobis homo
amphoram aquae portans.
sequimini eum in domum
in quam introat. & dicetis
patrifamilias domus.
Dicit tibi magister. ubi
est diuersorium. ubi pas-
cha cum discipulis meis

manducem. Et ipse
vobis ostendet cenacu-
lum magnum stratum.
& ibi parat. Eunt
autem inuenerunt si-
cut dixit illis. & para-
uerunt pascha. Et cum
facta esset hora. discu-
buit. & duodecim ap-
pli cum eo.

*L. cel. xvi.
S. o. l. y. s.*
Et ait illis. Desidero de-
sideravi hoc pascha man-
ducare uobiscum. an-
te quam patiar.

*L. cel. xvi.
m. cel. xvi.
m. cel. xvi.*
Dico enim uobis. quia ex
hoc non manducabo
illud. donec impleatur
in regno dei. Et accepto
calice. gratias egit. &
dixit. Accipite. & diui-
dite inter uos. Dico enim
uobis. quod non bibam de
generatione uis. do-
nec regnum dei ueniat.

*L. cel. xvi.
m. cel. xvi.
m. cel. xvi.
d. l. v.
d. l. v.
l. xvi.*
Et accepto pane. gratias
egit & fregit. & dedit
eis dicens. Hoc est corpus
meum quod pro uobis da-
tur. hoc facite in mea
commemorationem.

*L. cel. xvi.
m. cel. xvi.
m. cel. xvi.*
Similiter & calicem. post

quam cenauit dicens.
Hic est calix nouum
testamentum in sangui-
ne meo. qui pro uobis fun-
datur.

*L. cel. xvi.
m. cel. xvi.
m. cel. xvi.*
Ueruntamen. ecce manus
tradentis me mecum
est in mensa. Et quidem
filius hominis secundum quod
definitum est uadit. Ve-
runtamen ut illi ho-
mini propter quem traditur.

*L. cel. xvi.
m. cel. xvi.
m. cel. xvi.
d. l. v.*
Et ipsi coeperunt quere-
re intra se. quis eorum ex
eis qui hoc facturum esset.

*L. cel. xvi.
m. cel. xvi.
m. cel. xvi.*
Facta est autem & contentio
inter eos. quis eorum uidere-
tur esse maior. Dixit
autem eis. Reges genti-
um dominantur eorum.
& qui potestatem habent
super eos beneficii uocantur.
Uos autem non sic. Sed
qui maior est in uobis. fi-
at sicut iunior. Et qui
precessor est. sicut minis-
trator.

*L. cel. xvi.
S. o. l. y. s.*
Nam quis maior est qui re-
cumbit. an qui minis-
trat. Nonne qui recum-
bit. Ego autem in medio

urum sum. sicut qui
manifestat. Vos autem es
tis qui permansistis me
cum. in temptationibus
meis. Et ego dispono
uobis sicut disposuit
mihi pater meus reg
num. ut edatis & biba
tis super mensam meam in
regno meo.

Le. lxxv
m. c.

Et sedcatis super thronos
iudicantes. xii. tribus
israhel.

Le. lxxv
m. c.

Ait autem dominus. Symon
Symon. ecce satanas
expectavit uos. ut eri
braret sicut triticum.
Ego autem rogavi pro te.
ut non deficiat fides
tua. Et tu aliquando
conuersus. confirma
fratres tuos.

Le. lxxv
m. c.

Qui dixit ei. Domine. tecum
paratus sum. & in car
cerem & in mortem ire.
Et ille dixit. Dico ti
bi petre. non cantabit
hodie gallus. donec
ter abneges nomen me.

Le. lxxv
m. c.

Et dixit eis. Quando mi
si uos sine saculo & pe

ra. & calciamentis. nun
quid aliquid defuit uo
bis. At illi dixerunt.
Nichil. Dixit ergo eis. Sed
nunc qui habet saculum.
tollat similiter & peram.
Et qui non habet. uendat
tunicam suam & emat gla
dium.

E

Ico enim uobis. quomodo ad
huc hoc quod scriptum
est. oportet impleri in
me. & quodcumque iniquis
deputatus est. Et enim ca
que sunt de me. finem
habet.

Le. lxxv
m. c.

A

Tilli dixerunt. Domine. ec
ce gladii duo hic. At
ille dixit eis. Satis est.

Le. lxxv
m. c.

E

Tegressus. ibat secundum con
suetudinem in monte oli
uarum. Secuti sunt au
tem illum & discipuli.

Le. lxxv
m. c.

E

Tcum peruenisset ad locum.
dixit illis. Orate. ne
intreus in temptationem.

Le. lxxv
m. c.

E

Tipse auulsus est ab eis
quantum iactus est lapi
dis. & positis genibus ora
bat dicens.

Le. lxxv
m. c.

P

Ater. si uis transfer ca

Le. lxxv
m. c.

uicē istum amē. Ut un-
tamen non mea uolun-
tas. sed tua fiat.

*Leelxxviii
solys*
Apparuit autē illi ange-
lus de celo. confortans
eum. Et factus in ago-
nia plurius orabat. &
factus ē sudor eius sicut
gutta sanguinis decur-
rentis interram.

*Leelxxviii
theccc vi
melxxviii*
Et cum surrexisset ab ora-
tione & uenisset ad dis-
cipulos suos. inuenit eos
dormientes per tristitia.
& ait illis. Quid dormitis.
Surgite orate. ne intre-
tis in temptationem.

*Leelxxv
theccc
melxxviii
de lxxiii*
AD HVC IO. *XX.*
loquente. ecce tur-
ba & qui uocaba-
tur iudas unus
de duodecim antecessoribus
eos. & appropinquauit ihu.
ut oscularetur ei.

*Leelxxviii
theccc i
melxxviii*
Ihu autem dixit illi. Iu-
da. osculo filium homi-
nis tradis.

*Leelxxviii
theccc i
melxxviii
de lx.*
Videntes autē hi qui circa
ipsum erant quod furu-
rum erat. dixerunt ei.
Domine. si percussimus in gla-

dio. Et percussit unus ex
illis seruum principis
sacerdotum. & ampu-
tauit auriculā eius dex-
tram. Respondens autē
ihu ait. Sinite. usque huc.

*Leelxxviii
solys*
Et cum tetigisset auricu-
lam eius. sanauit eum.

*Leelxxviii
theccc iiii
melxxviii
de lxx*
Dixit autē ihu ad eos qui
ueniant ad se princi-
pes sacerdotum & magi-
stratus templi. & senio-
res. Quasi ad latronē
existis cum gladiis & fu-
sibus. cum cotidie uobis
cum fuerim in templo.
non extendistis manus
in me. Sed hec ē oratio.
& potestas tenebrarū.

*Leelxx
theccc vi
melxxviii
de lxxi*
Comprehendentes autē
eum. duxerunt ad do-
mum principis sacer-
dotum.

*Leelxxi
theccc viii
melxxv
de lxxii*
Petrus uero sequebatur
a longe. Accenso autē
igni in medio atrio. &
circumsedentibus illis.
erat petrus in medio
eorum. Quē cū uidisset
ancilla quēdā sedentē
ad lumen. & cū fuisset

intuita dixit. Et hic
cum illo erat.

At ille negavit cum dicens.
Mulier: non novi illū.
Et post pusillum. alij
videns eum. dixit. Et
tu de illis es. Petrus vero
ait. O homo. non sum.
Et in uallo facto qua
si hortus unus. alius qui
dam affirmabat dicens.
Vere. & hic cum illo erat.
Nam & galileus ē. Et
ait Petrus. Homo. nescio
quid dicis. Et con
tinuo adhuc loquente.
cantavit gallus.

Et conuersus dñs. respexit
petrum. & recordatus
est petrus uerbi dñi si
cut dixerat. quia prius
quā gallus cantet. ter
me negabis. Et currens
foras petrus. fleuit
amare.

Et uiri qui tenebant illū.
illud ebant ei cedentes.
& uelauerunt eū. & per
cutiebant faciem eius. &
interrogabant eū dicen
tes. Prophetiza. quis ē

qui te percussit. Et alia
multa blasphemantes.
dicebant in eum.

Et ut factus ē dies. conue
nerunt seniores plebis.
& principes sacerdotū
& scribe. & duxerunt
illum in conciliū suū
dicentes. Si tu es xpc. dic
nobis.

Et ait illis. Si uobis dixe
ro. non creditis michi.
Si autē & interrogauero.
non respondebitis mihi
neq. dimittatis.

Ex hoc autē erit filius
hominis. sedens ad dex
tras uirginitatis dñi.

Dixerunt autem omnes.
Tu ergo es filius dñi. Qui
ait. Vos dicitis. quia e
go sum.

Ailli dixerunt. Quid ad
huc desideramus testi
monium. Ipsi enim au
dimus de ore eius.

Et surgens omnis multi
tudo eorum. duxerunt
illum ad pilatū.

Coeperunt autē accusare
illum dicentes. Hunc

Lee xxv.
Mccc xxi.
Mo xxviii.

Lee xxvi.
Solus.

Lee xxvii.
Mccc xxi.
Mo xxviii.

Lee xxviii.
Solus.

Lee xxviii.
Mccc xxi.
Mo xxviii.

Lee.
Mccc xxi.
Mo xxviii.

Lee i.
Solus.

inuenerimus subvertunt
gentem nostram. & prohiben-
tem tributa dari cesari.
& dicentem se christum
regem esse.

*L. ecc. vii.
d. ecc. xix
m. cc
q. lxxviii*
Pilatus autem interroga-
uit eum dicens. Tu es
rex iudeorum. At ille
respondens ait. Tu di-

*L. ecc. vii.
d. lxxviii*
Ait autem pilatus eis.
ad principes sacerdotum
& turbas. Nichil inue-
nio cause in hoc homi-

*L. ecc. vii.
d. lxxviii*
At illi in ualentes ne-
bant dicentes. Comino
uocet populum docens per
universam iudeam. in-
cipiens a galilea. usque
huc. Pilatus autem audi-
ens galileam. interro-
gauit si homo galileus
esset. Et ut cognouit
quod de herodis potes-
tate esset. remisit eum
ad herodem. qui & ipse
hierosolymis erat illis
diebus. Herodes autem
uiso iesu. gaudens ual-
de. Erat enim ex multo te-
pore cupiens uidere eu-
m quod audiret multa

de illo. & sperabat sig-
num aliquod uidere
ab eo fieri. Interroga-
bat autem eum multis
sermonibus. At ipse ni-
chil illi respondebat.

*L. ecc. vii.
d. lxxviii
m. lxxviii*
Stabant etiam princi-
pes sacerdotum & scri-
be. constanter accusan-
tes eum.

*L. ecc. vii.
d. lxxviii*
Sperauit autem illum he-
rodes cum exercitu suo.
& inlusit induitum ueste
alba. & remisit ad pi-
latum. & facti sunt
amici herodes & pila-
tus in ipsa die. nam
antea inimici erant
ad inuicem.

*L. ecc. vii.
d. lxxviii*
Pilatus autem conuocans
principes sacerdotum
& magistratus & plebem.
dixit ad illos. Optuli-
stis mihi hunc homi-
nem quasi avertentem po-
pulum. & ecce ego co-
ram uobis interrogans.
nullam causam inueni in
homine isto. ex his in
quibus eum accusatis.

*L. ecc. vii.
d. lxxviii*
Sed neque herodes. Nam

remisi uos ad illū. &
ecce nichil dignum
morte actum est ei.

Emendatum ergo illū
dimittam. Necesse autē
habebat dimittere eis
p̄dictū festum unum.

Exclamauit autē simul
uniuersa turba dicen.
Tolle hunc. & dimitte
nobis barraban. Qui
erat p̄pter seditionē
quandā factā in ciuita
te. & homicidium mis
sus in carcerem.

Iterum autem pilatus
locutus ē ad illos. uo
lens dimittere iēm. At
illi succedebant di
centes. Crucifige. cruci
fige eum.

Ille autem tertio. dixit
ad illos. Quid enī ma
li fecit iste. Nullā cau
sam mortis inuenio in
eo. Corripiam ergo il
lum & dimittam.

At illi instabant uocib.
magnis. postulantes
ut crucifigeretur. Et
inualecebant uoces eorū.

Et pilatus adiudicauit
fieri p̄tensionem eorū.
Dimisit autē illis eum.
qui p̄pter homicidium
& seditionē missus fue
rat in carcerē. quē pete
bant. Iēm uero tradi
dit uoluntati eorum.

Et cum ducerent eum.
apprehenderunt symo
nem quendam cyrenen
sem uenientē de uilla.
& imposuerunt illi cru
cem portare post iēm.

Sequabatur autē illum
multa turba populi &
mulierum. quę plange
bant & lamentabantur
cum. Conuersus autem
ad illas iēs. dixit. Filie
iherusalem. nolite flere
sup me sed sup uos ipsas
flete. & sup filios uōs.
quō ecce uenient dies in
quib. dicent. beate ste
riles & uentres quę non
genuerunt. & ubera quę
non lactauerunt. Tunc
incipient dicere mon
tibus cadite sup nos. &
collib. operite nos.

Luc xxiii
v. 1.
Mat xxviii
v. 1.
Mar xvi
v. 1.

Luc xxv
v. 1.
Mat xxviii
v. 1.
Mar xvi
v. 1.

Luc xxvi
v. 1.
Solus.

Quia si in uiridi ligno
hæc faciunt. in arido
quid fiet.

Ducebantur autem & alii
duo nequam cum eo. ut
interficerentur.

Et postquam uenerunt
in locum qui uocatur
caluaria. ibi crucifixe
runt eum.

Et latrones unum ad dex
tras. & alterum a sinis
tras.

Ih̄c autem dicebat. Pa
ter. dimitte illis. non
enim sciunt quod faciunt.

Diuidentes uero uesimen
ta eius. miserunt sortes.
& stabat populus expec
tans.

Et deridebant eum prin
cipes cum eis dicentes.
Alios saluos fecit. se sal
uum faciat. si hic est
xpc dñi electus.

Iudebant autem ei & mi
lites accedentes. & acce
tum offerentes illi dicen
tes. Si tu es rex iudeorum.
saluum te fac.

Erat autem & sup̄scrip

to scripta sup̄illum
litteris græcis & latinis
& hebraicis. hic est rex
iudeorum.

Unus autem uerbis qui pen
tebant latronibus. blas
phemabat eum dicen.
Si tu es xpc. saluum fac
te me ipsum & nos.

Respondens autem alter.
interpabat illum di
cens. Neque tu times dñm.
quod in eadē dampna
tione es. Et nos quidē
iuste nam digna facti
recipimus. hic uero ni
hil mali gessit. Et di
cebat ad ihm. Dñe. me
mento mei cū ueneris
in regnum tuū. Et di
xit illi ih̄c. Amen di
co tibi. hodie mecum
eris in paradiso.

Erat autem fuit hora
sexta. & tenebre factæ
sunt in uniuersa terra.
usque in horam nonam.
& sol obscuratus est.

Et dum templi scissū
est medium.

Et clamans uoce magna

Luce xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

Th. xxv.

133
ihc. ait. Patre. in manus
tuas commendo spiritum meum.
Et hec dicens. exspira
uit.

Quidens autem centurio quod
factum fuerat. glorifi
cavit dominum dicens. Vere
hic homo iustus erat.

Et omnis turba eorum qui
simul aderant ad spec
taculum istud. & uide
bant que fiebant pec
tentes pectora sua re
ueriebantur.

Stabant omnes autem no
ta eius longe. & mulie
res que secute erant eum
a galilea. hec uidentes.

Et ecce uir nomine ioseph
qui erat decurio uir bo
nus & iustus. hic non con
suetudo & actibus
eorum ab arimathia
ciuitate iudee. qui ex
pectabat & ipse regnum
dei. hic accessit ad pila
tum. & petiit corpus
ihesu.

Et depositum in uoluit
in syndone. & posuit
eum in monumento exci

so. in quo nondum quis
quam posuit fuerat.

Et dies erat parasceues.
& sabbatum illucesce
bat. Subsecute autem
mulieres que cum ipso
uenerant de galilea. ui
derunt monumentum.
& quem ad modum posi
tum erat corpus eius.

Et reuertentes. paraucrunt
aromata & unguenta.
& sabbato quidem silen
tium secundum mandatum.

Quia autem sabbatum ualde
diluculo uenerunt ad
monumentum. portan
tes que parauerant aro
mata. & inuenerunt
lapidem reuolutum amo
numento. Et ingressae.
non inuenerunt corpus
domini ihesu. Et factum est
dum mente consternate
essent de isto. ecce duo
uiri steterunt secus illas.
in ueste fulgenti.

Cum timentae autem & de
clinarent uultum in ter
ram. dixerunt ad illas.
Quid queritis. inuenite

L. ecc. lxxviii.
s. l. q. s.

L. ecc. lxxv.
p. m. l. s.
m. de p. s. e.

L. ecc. lxxv.
m. l. s.
p. m. l. s.
m. de p. s. e.

24

L. ecc. lxxviii.
p. m. l. s.
m. de p. s. e.

.XVI.

Luce xxx
c. ii.
v. 11.
m. ccc. lxxviii

Luce xxxv
c. i.
v. 1.
s. o. l. y. s.

cum mortuis. Non est
hic. sed resurrexit. Re-
cordamini qualiter lo-
cutus sit uobis. cum ad-
huc in galilea esset. di-
cens. Quia oportet fili-
um hominis tradi in
manus hominum pecca-
torum. & crucifigi. &
die tertia resurgere. Et
recordati sunt uerbo-
rum eius.

Et regressi a monumen-
to. nunciauerunt hec
omnia illis undecim.
& ceteris omnibus.

Erat autem maria magda-
lenae. & iohanna & ma-
ria iacobi. & ceterae quae
cum eis erant. quae dice-
bant ad apostolos hec. Et
uisa sunt ante illos sic
velamentum uerba
ista. & non credebant
illis. Petrus autem surgens
cucurrit ad monumen-
tum. & procumbens uidit
lintamina sola posita.
& abiit secum mirans
quod factum fuerat.
Et ecce duo ex illis.

ibant ipsa die in cas-
tellum quod erat in
spacio stadiorum sexa-
ginta ab hierusalem.
nominis emmaus. Et
ipsi loquebantur ad inui-
cem. de his omnibus quae
acciderant. Et factum
est dum fabularentur
& secum querebant. &
ipse ihesus appropinquans
ibat cum illis. Oculi au-
tem illorum tenebantur.
ne cum agnoscerent.
Et ait ad illos. Qui sunt
hi sermones quos con-
fistis ad inuicemambu-
lantes & estis tristes.
Et respondens unus
cui nomen cleopas.
dixit ei. Tu solus pere-
grinus es in hierusalem.
& non cognouisti quae
facta sunt in illa his
diebus. Quibus ille dixit.
Quae. Et dixerunt. De
ihesu nazareno. qui fuit
uir. propheta potens in
opere & sermone. cora-
dando & omni populo. Et
quomodo tradiderunt

134
cum summi sacerdotes
& principes nri in dāp
nationē mortis & crucifix
erunt cum. Nos autē spe
rabamus quia ipse esset
redempturus israhel. Et
nunc sup hęc omia. tertia
dies est hodie. qđ hęc facta
sunt. Sed & mulieres que
dam ex nris terruerunt nō.
que ante lucē uenerunt
ad monumentū. & non in
uento corpore eius. uenerūt
dicentes se etiā uisionē an
geloꝝ uidisse. qui dicunt
cum uiuere. Et abierunt
quidā ex nris ad monumen
tum. & ita inuenerunt sic
mulieres dixerunt. ipsum
uero non inuenerunt. Et
ipse dixit ad eos. O stulti
& tardi corde ad credendū.
in his que locuti s. pphete.
Nonne hęc oportuit pati
xp̄m. & ita intrare in glām
suam. Et incipiens a moy
se & omnib; pphetis inter
pretabatur illis in omnib;
scripturis que de ipso erant.
Et ad p̄pinquauerunt
castello quo ibant. & ipse

se finxit longius ire. Et co
egerunt illū dicentes. Mane
nobiscū quō ad uesperascent.
& inclinata est iam dies.
Et intrauit cū illis. Et fac
tum est dum recumberet cū
illis. accepit panē & benedix
it ac fregit. & porrigebat illis.
Et ap̄ti s. oculi eorū. & cog
nouerunt eum. Et ipse eua
nuit ex oculis eorum. Et
dixerunt ad inuicē. Nonne
cor nrm ardens erat in nobis
dum loqueretur in uia. &
aperiret nobis scripturas.
Et surgentes eadē hora re
gressi s. in ierlem. & inuenerūt
congregatos undecim & eos
qui cum ipsis erant dicentes.
quod surrexit dñs uere. & ap
paruit symoni. Et ipsi nar
rabant que gesta erant in uia.
& quomodo cognouerunt
eum in fractione panis.

DUM HEC AUT locuntur. stetit
ih̄s in medio eorum. & dixit
eis. Pax uobis. Ego sum. nolite
timere. Conturbati v̄ & con
territi. existimabant se sp̄m
uidere. Et dixit eis. Quid
turbati estis. & cogitationes

Luc. xl.
sec. xxi.

ascendunt in corda ur̃a.

Uidet manus meas & pedes
quia ego ipse sum. Palpate
& uidete. quia sp̃s carne &
ossa non habet. sicut me ui
detis habere. Et cum hoc
dixisset. ostendit eis manus
& pedes.

Lecc xli.
Solut.

Ad huc autem illis non cre
dentib; & mirantibus. p̃gav
dio dixit. Habetis hic ali
quid qđ manducetur.

At illi obtulerunt ei parte
piscis assi. & farum mellis.
Et cum manducasset corā
eis. sumens reliqua. dedit

Lecc xli.
Solut.

ET DIXIT ad eos.

Hec sunt uerba que locutus
sum ad uos cum adhuc esse
uobiscū. quō necesse est im
pleri omnia que scripta s̃
in lege moysi. & p̃phetis. &
psalmis de me. Tunc aperu
it illis sensum ut intellege
rent scripturas. & dixit eis.
Quō sic scriptū est. & sic
oporteb. ut pati xp̃m & re
surgere a mortuis die tertia.
& predicari in nomine eius
penitentia & remissionem
peccatorū in omnes gentes

incipientib; ab ierosolima.
Vos autē testes estis horum.
Et ego mitto p̃missū patris
mei in uos. Vos autem sede
te in ciuitate. quo ad usq;
induamini uirtute ex alto.
Eduxit autē eos foras in
bethaniam. & eleuatis ma
nib; suis benedixit eis.
Et factum est dum benedi
ceret illis. recessit ab eis. &
ferebatur in celum. Et
ipsi adorantes regressi sunt
in ierusalem. cum gaudio
magno. Et erant semp in
templo laudantes & bene
dicentes dñm.

INCIPIT I. Ioh. 1.

I C E S T

IOHANNES EUANGELI

sta unus ex discipulis dñi. Qui
uirgo electus ad dñm. Quē de
nuptiis uolentē nubere uoca
uit dñs. Cui uirginitatis in hoc
duplex testimoniū in euange
lio datur. Quod & p̃ceteris di
lectus ad dñm. & hunc matrē
suā de cruce cōmendauit dñs.
ut uirgo uirginē seruaret.
Deniq; manifestans in euangelio

quod erat ipse incorruptibilis
uerbi opus inchoans. solus uer-
bum carne factum ē. nec lumen
atque tenebris comprehensum fuisse testa-
tur. primum signum ponens quod in
nuptiis fecit dominus. ut ostendens
quod erat ipse legentibus demonstra-
ret quod ubi dominus inuitatus fuerit
deficere nuptiarum uinum debeat.
ut & ueteribus inmutatis noua
omnia que christo instituuntur
appartant. Hoc autem euangelium
scripsit in asia postea quam in
bathmos insula apokalypsin
scripserat. ut cui in principio
canonis incorruptibile princi-
pium in genesi ei incorruptibi-
lissimis purgatione in apokalypsi
redderet. dicente christo. Ego sum
alfa & omega. Et hic est iohannes
qui sciens superuenisse diem re-
cessus sui conuocatis discipulis
suis in epheso per multa signorum
experimenta promens christum. de-
scendens in defossam sepulture
sue locum. facta oratione positus
est ad patres suos. tam extraneos
ad uoluntatem mortis. quam a corrupti-
one carnis inuenit alienus.
Tamen post omne euangelium
scripsit. & hoc uirgini debebat.

135
Quorum tamen scriptorum tempo-
re dispositio uel librorum ordina-
tio ideo per singula uobis non expo-
nuntur. ut scienti desiderio con-
locatio. & querentibus fructus
laboris. & deo magisterum doctri-
na seruetur. **Explicit Prologus.**

INCIPUNT CAPITULA.

PHARISEORUM LEVITE IN-
terrogant iohannem. Iohannis isma-
uidens agnum dei dicit. Et andre-
as petro dicit. Inuenimus messiam.

Ihannes ad nuptias de aqua uinum
fecit. De templo nummularios
eiecit. Soluite hoc templum dicens.
Nicho demo loquitur de habitis-
mo & de aliis multis.

Ihannes in iudea baptizat. & iohannes
in emon. Quinq; dixit christum cresce-
re. se autem minorari.

Ihannes cum muliere samaritana lo-
quitur. Prophetam in patria sua
sine honore dicit. & reguli filium
a morte resuscitat.

Apuud natatoria bethsaida trigin-
ta octo annorum infirmitate
hominis sanat. Ac dicit. Scruta-
mini scripturas. & si crederetis
moysi. crederetis forsitan & mihi.

Quinq; panibus & duobus piscibus
& quod cum rege facere uoluerunt.

- Ihesus supra mare ambulat. Et de
 manna & pane celesti loquitur.
 de recedentibus ab eo discipulis
 vnum ex xii. diabolum dicit.
- VII** **S**cenophegie Ihesus medio die festo
 ascendens in templum docet.
 Multis & iam de turba credentibus
 idem clamat. Siquis sitit ueniat
 & bibat. Cum ministris & Nicobo
 demo principes contendunt.
 De muliere adultera. Ihesus lum
 esse se predicabat.
- VIII** **I**hesus interrogatus principum se
 esse respondit. Quod omnis pec
 cator seruus sit. & quod Ihesus ante
 abraham sit. Ceterum anatiuitate
 curat.
- VIII** **D**e ianua & ouili. Per dedicationem
 deambulans in templo. se &
 patrem unum esse dicit. De lazari
 resurrectione.
- X** **M**aria pedes domini ungit. & capillis
 suis extergit. Ihesus super sinum sedit.
 & uolentibus grecis uidere Ihesum.
 loquitur de grano frumenti
 quod in terram mittitur. & uox
 de celo ad Ihesum. & quod multi ex
 principibus crediderunt in Ihesum.
 sed propter phariseos non confiterentur.
- XI** **P**edes discipulorum lauat. De iude
 traditione & Petri negatione

predictum. & de dilectione fratrum.
 & quod ipse in patre. & pater in
 ipso est. & de obseruandis man
 datis paraclysi spiritus.

XII **O**e uinea & palmis. & de dilec
 tione. & de promissione paraclysi.
 & omnia patris sua esse. &
 cetera mandata.

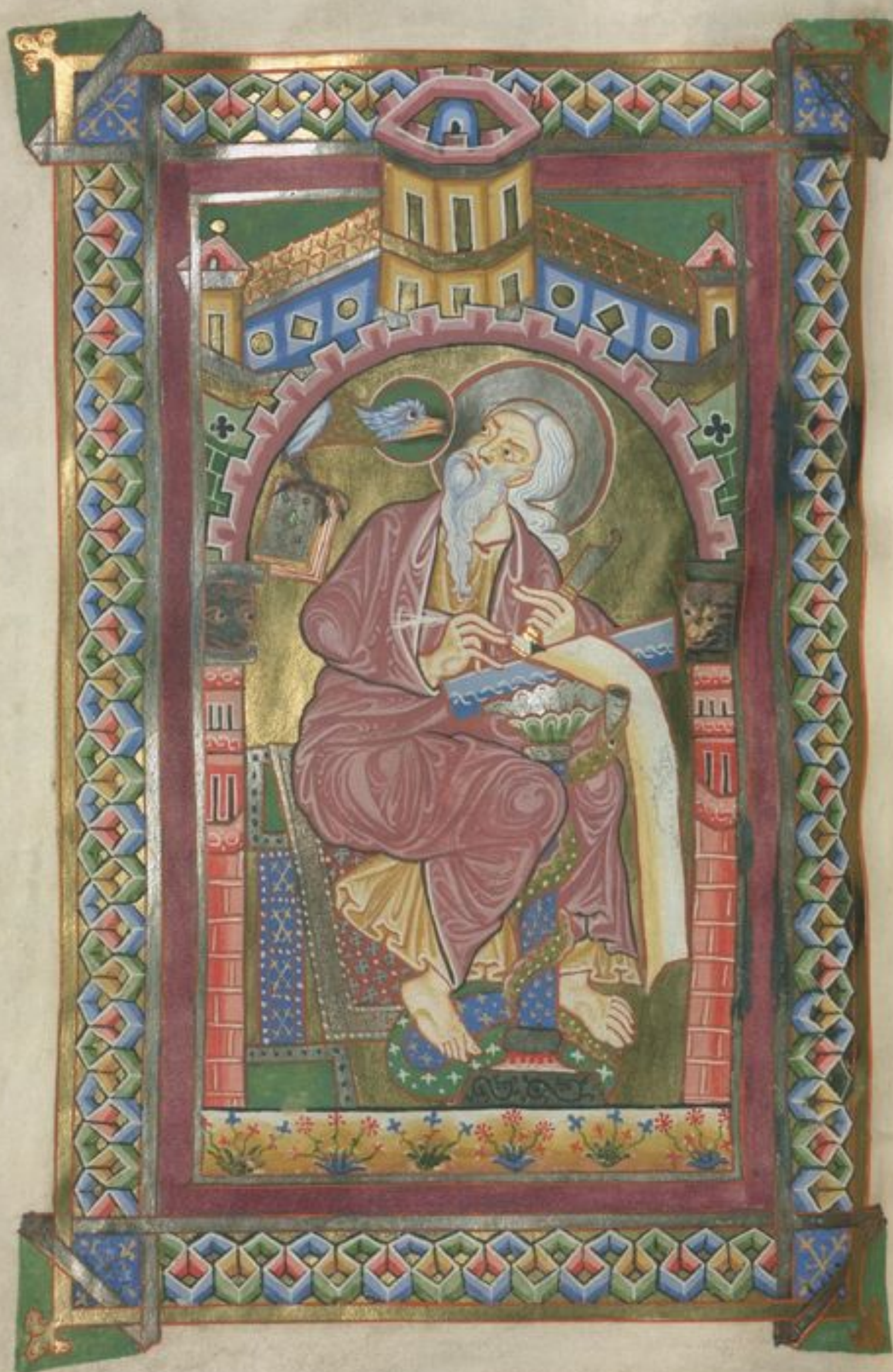
XIII **I**hesus discipulos patri commen
 dat. Ihesus Ananda traditur. Allo
 cutio pilati ad iudeos. De Iesu
 & de barraba.

XIII **P**assio Iesu. & sepultura. & re
 surrectio eius.

Evan
geliu
m
s
c
d
m
I o h n .
E p m u m .
In p r i n
c i p i o
e
r a t v e r b u m
Et u e r b u
m
e r a t a p u d d m .
E t d s e r a t u e r
b u m . H o c e r a t
i n p r i n c i p i o
a p u d d m .
O m n i a p r o p t e r
i p s u m
f a c t a s u n t . &
s i n e i p s o f a c t u
e s t n i c h i l . Q u o d
f a c t u m e s t . i n i p s o
v i t a e r a t . E t v i t a
e r a t l u x h o m i n u m .
E t l u x i n t n e b r i
l u c e t . & t n e b r e

cam non comprehendit.
Erit homo missus a dō.
cui nomen erat ioh̄s.
Hic venit in testimoni
um. ut testimonium p
hiberet de lumine. ut
omnes crederent p̄ illū.
Non erat ille lux. sed
ut testimonium p̄hibe
ret de lumine.
Erat lux vera. que illu
minat omne hominē.
veniente in hunc mun
dum. In mundo erat.
& mundus p̄ ipsum fac
tus ē. & mundus cum
non cognovit. In pro
pria venit. & sui cum
non receperunt. Qui
autem receperunt eum.
dedit eis potestatem filios
dī fieri. his qui credunt
in nomine eius. Qui n̄
ex sanguinibus. neq. ex
voluntate carnis. neq.
ex voluntate viri. sed
ex dō nati sunt. Et uer
bum caro factum ē. &
habitabit in nobis. Et
vidimus gl̄am eius.

q. 11.
m. 11.
l. 11.

q. 11.
m. 11.
l. 11.

q. 11.
m. 11.
l. 11.

q. 11.
m. 11.
l. 11.

gloriam quasi unigeniti apert. Plenum
grac & ueritatis.

q. vi.
m. xi.
m. iii.
L. x.

IOHANNES testimoniu
phibet de ipso. & cla
mat dicens. hic erat
quem dixi. Post me ue
nit uir qui ante me
factus e. quia prior me
erat.

q. vii.
solus

ET de plenitudine eius
nos omnes accepimus.
& gratiam per gratiam. Quia
lex per moysen data e.
gratia & ueritas per ihu
xpm facta e.

q. viii.
m. xii.
m. i.
L. exviii

Om nemo uidit umqua.
Unigenitus filius qui e
in sinu patris. ipse enar

q. viii.
solus

ETHOC EST
testimonium
iohannis. quando mi
serunt iudei ab hieroso
lymis sacerdotes & leui
tas ad iohanne. ut in
terrogarent eum. Tu
quis es. Et confessus e.
& non negauit. Et con
fessus e. quia non sum

ego xpc. Et interroga
uerunt eum. Quid ergo.
Helyas es tu. Et dixit.
Non sum. Propheta es tu.
Et respondit. Non. Di
xerunt ergo ei. Quis es. ut
respondit. Non sum.
qui miserunt nos. qd
dixit de te ipso.

AIT. Ego uox clamantis
in deserto. dirigite ui
am dni. sicut dixit ysa
ias ppheta.

q. x.
m. i.
m. ii.
L. vii.

ET qui missi fuerant.
erant ex phariseis. Et
interrogauerunt eum.
& dixerunt ei. Quid ergo
baptizas si tu non es
xpc. neq. helyas. neq.
propheta.

q. xi.
solus

Respondit eis iohanne
dicens. Ego baptizo
in aqua. melius autem
uestrum stetit. quem
uos non scitis. Ipse e
qui post me uenturus
est. qui ante me fac
tus est. cuius ego non
sum dignus. ut soluam
eius corrigiam calciam.

q. xii.
m. i.
m. ii.
m. iii.
L. x.

Hacc in bethania facta
sunt transiordanen.
ubi erat iohannes bap
tizans. Altera die.
uidet ioh̄s iēm ueni
entem ad se. & ait. Ec
ce agnus dī. qui tollit
peccatum mundi.

Hic ē de quo dixi. Post
me uenit uir qui an
te me factus ē. quia
prior me erat. Et ego
nesciebam eum. Sed
ut manifestetur isrl̄.
propterea ueni ego in
aqua baptizans.

Et testimonium p̄hibu
it iohannes dicens. Quā
uidi sp̄m descendente
quasi columbā de celo.
& mansit sup eum. Et
ego nesciebam eū. Sed
qui misit me baptiza
re in aqua. ille mihi
dixit. Sup quē uideris
sp̄m descendente & ma
nente sup eum. hic ē q̄
baptizat in sp̄u sc̄o.
Et ego uidi & testimo
nium p̄hibui. quia hic

est filius dī.

Altera die iterum. sta
bat iohannes. & ex dis
cipulis eius duo. & re
spiciens iēm ambulan
tem. dicit. Ecce agnus
dī. Et audierunt cum
duo discipuli loquentē.
& secuti sunt iēm. Con
uersus autē iēs. & uidens
eos sequentes se. dicit
eis. Quid queritis. Qui
dixerunt ei. Rabbi. qd̄
dicatur int̄pretatum
magister. Ubi habitas.
Dicit eis. Venite & ui
det. Uenerunt & uide
runt ubi maneret. &
apud eum manserunt
die illo. Hora autem
erat quasi decima.
Erat autem andreas fr̄
symonis petri unus ex
duob. qui audierant ab
iohanne. & secuti fue
rant eum.

Inuenit hic primum
fratrem suum symonē.
& dicit ei. Inuenimus
messiam. quod ē inter

q̄ xvi.
solus.

q̄ xv.
m̄. vi.
l. xiii.

q̄ xvii.
m̄. lvi.
m̄. lxxii.
l. xxi.

pretatum xpc. Et ad
duxit cum ad ihm. In
tutus autem cum ihe.
dixit. Tu es Symon fi
lius iohanna. tu uoca
beris cephas. quod int
pretatur Petrus.

q. xviii.
sol. 15.

In crastinum uoluit exi
re in galileam. & inue
nit philippum. & dicit
ei ihe. Sequere me.

Erant autem philippus
abetsaida ciuitate. an
drac & petri. Inuenit
philippus nathanad.

& dicit ei. Quē scripsit
moyses in lege & pphc
ta. inuenimus ihm filiū
ioseph anazarth. Et
dixit ei nathanahel.

Anazarth potest aliqd
boni esse. Dicit ei phi
lippus. Ueni & uide.

Uidit ihe nathanad
uenientē ad se. & dicit
de eo. Ecce uert isrlita.

in quo dolus non ē. Di
cit ei nathanahel. Unde
me nosti. Respondit ihe.

& dixit ei. Priusquā te

philippus uocaret cum
esses sub ficu. uidi te.

Respondit ei nathana
hel. & ait. Rabbi. tu es
filius dī. tu es rex isrl.

Respondit ihe. & dixit
ei. Quia dixi tibi uidi
te sub ficu. credis maiy
his uidebis. Et dicit ei.

Amen amen dico uobis.
uidebitis celum aper
tum. & angelos dī as
cendentes & descenden
tes supra filium homi

nus. **II.**
ET DIE TERTIO.

Nuptie facte s
inebana galilee. & erat
mater ihu ibi. Vocat

ē autē & ihe. & discipu
li eius ad nuptias. Et
deficiente uino. dicit

mater ihu ad eum. Ui
num non habent. Et
dicit ei ihe. Quid mihi

& tibi ē mulier. Nondū
uenit hora mea. Dicit
mater eius ministris.

Quodcumq; dixerit uo
bis. facite. Erant autē

139
ibi lapidee hydrice sex
positę sedm purificatio
nem iudeorum. capienti
tes singule mētras bi
nas uel ternas. Dicit
eis ihe. Impletę ydrias
aqua. Et impleuerunt
cas. usq. ad summum.
Et dicit eis ihe. Hauri
te nunc. & ferte archy
triclino. Et tulerunt.
Ut autem gustauit ar
chytrichlynus aquā ui
num factā & non scie
bat unde esset ministri
autē sciebant qui hau
riant aquā. uocat
sponsū archytrichi
nus. & dicit ei. Omnis
homo primum bonum
uinum ponit. & cum
inebriati fuerint. tunc
id quod deterius ē. Tu
autem seruasti bonum
uinum. usq. adhuc.
Hoc fecit initium sig
norum ihe in ebana
galilee. & manifesta
uit gloriā suā. Et cre
diderunt in eum disci

puli eius.
Post hec descendit ca
pharnaum ipse & ma
ter eius. & fratres eius.
& discipuli eius. & ibi
manserunt non mul
tis diebus.

Et prope erat pascha
iudeorum. & ascendit
hierosolymam ihe.

Et inuenit in templo
uendentes boues & oues.
& columbas. & nummo
larios sedentes. Et cū
fecisset quasi flagellū
de funiculis. omnes cie
cit de templo. oues q̄q.
& boues. & nummula
riorum effudit ad. &
mensas subuertit. &
his qui columbas uen
debant. dixit. Aufer
te ista hinc. & nolite fa
cere domum patris mei.
domum negotiationis.

Recordati uero sunt dis
cipuli eius. quia scrip
tum ē. Zelus domus
tuę comedit me.

Responderunt q̄ iuda.

q̄. xviii.
m. lxxviii.

q̄. xxi.
m. lxxviii.
m. lxxviii.
l. c. lxxviii.

q̄. xxi.
m. lxxviii.
m. lxxviii.
l. c. lxxviii.

q̄. xxi.
m. lxxviii.

q̄. xxi.
m. lxxviii.
m. lxxviii.

& dixerunt ei. Quod
signum ostendis nobis.
quia hec facis.

q. xxi. iii.
S. o. l. y. s.

Respondit ihs. & dixit
eis. Soluite templum
hoc. & in tribus diebus ex
citabo illud. Dixerunt
ergo iudei. Quadragin
ta & sex annis aedifica
tum est templum hoc.
& tu in tribus diebus exci
tabis illud. Ille autem
dicebat. de templo cor
poris sui. Cum ergo resur
rexisset a mortuis. re
cordati sunt discipuli
eius. quia hoc dicebat.
& crediderunt scriptu
re. & sermoni quem dixit
ihs. Cum autem esset
hierosolymis in pascha.
in die festo. multi cre
diderunt in nomine
eius. uidentes signa ei
que faciebat. Ipse autem
ihs non credebat semet
ipsum eis. eo quod ipse
omnes. & quia opus non
erat ei. ut quis testimo
nium perhiberet de ho

nine. Ipse enim scie
bat. quod esset in homine.
Erat autem homo ex
phariseis nychodemus
nomine. princeps iu
deorum. Hic uenit ad
ihs nocte. & dixit ei.
Rabbi. scimus quia
a deo uenisti magister.
Nemo enim potest hec
signa facere que tu fa
cis. nisi fuerit deus cum eo.
Respondit ihs. & dixit
ei. Amen amen dico ti
bi. nisi quis natus fue
rit denuo. non potest
uidere regnum dei. Dicit
ad eum nychodemus.
Quomodo potest homo
nasci cum sit senex.
Nunquid potest in uen
trem matris sue intru
ire & nasci. Res
pondit ihs. Amen amen di
co tibi. nisi quis renatus
fuerit ex aqua & spiritu.
non potest intrare in
regnum dei. Quia quod
natum est ex carne caro
est. & quod natum est ex

spu. spe est. Non mi-
raris quia dixi tibi.
oportet uos nasci de
nuo. Spe ubi uult spi-
rat. & uocem eius au-
dis. sed non scis unde
ueniat. & quo uadat.
Sic est omnis. qui na-
tus est ex spu. Respo-
ndit nychodemus. &
dixit ei. Quomodo pos-
sunt hec fieri. Respon-
dit ihc. & dixit ei. Tu
es magister in israhel.
& hec ignoras. Amen
amen dico tibi. quia
quod scimus loquimur.
& quod uidimus testa-
mur. & testimonium
nrm non accipitis. Si
terrena dixi uobis &
non creditis. quomodo
si dixerō uobis celestia
credetis. Et nemo as-
cendit in celum. nisi q
de celo descendit. filius
hominis qui ē in celo.
Et sicut moyses exal-
tauit serpentē in deser-
to. ita exaltari oportet

filium hominis. ut
omnis qui credit in ip-
sum n̄ perdat. sed habe-
at uitam æternam.
Sic enim dilexit d̄s mun-
dum ut filium suū uni-
genitum daret. ut om-
nis qui credit in eum n̄
perdat. sed habeat uitā
æternam. Non enim
misit d̄s filium suum
in mundum ut iudicet
mundum. sed ut salue-
tur mundus p̄ ipsum.
Qui credit in eum. non
iudicatur. Qui autem
non credit iam iudica-
tus ē. quia non credidit
in nomine unigeniti fi-
lii d̄i. Hoc ē autem iu-
dicium. quia lux uenit
in mundum. & dilexit
homines magis tenebras
quā lucem. Erant enī
eorum mala opera. Om-
nis enim qui male agit
odit lucem. & non uenit
ad lucem. ut non argu-
antur opera eius. Qui
autē facit ueritatē ut

nit ad lucē. ut manifestentur opera eius. quia

Post haec **III.** in dō sunt facta. uenit ihc & discipuli eius in iudcam terram. & illic demorabatur cum eis. & baptizabat.

Erat autem & iohannes baptizans in ennon iuxta salim. quia aquae multae erant illic. Et ueniebant ad eum. & baptizabantur.

Non dum enim missus fuerat in carcerē iohs.

Facta ē ergo questio ex discipulis iohannis cū iudeis de purificatione. & uenerunt ad iohannē. & dixerunt ei. Rabbi. qui erat tecum transiordanem. cui tu testimonium prohibuisti. ecce hic baptizat. & omnes ueniunt ad eum. Respondit iohannes & dixit. Non potest homo accipere quicquam. nisi si

erit ei datum de celo.

Ipsi uos mihi testimonium phibetis quod dixi. ego non sū xpc. sed quia missus sum. ante illum.

Qui habet sponsam. sponsus ē. Amicus autem sponsi qui stat & audit eum. gaudio gaudet propter uocē sponsi. Hoc ergo gaudium meum impletum ē. illum oportet crescere. me autem minui. Qui de sursum uenit super omnes ē. Qui est de terra. de terra ē. & de terra loquitur. Qui de celo uenit. supra omnes ē. Et quod uidit & audiuit hoc testatur. & testimonium eius nemo accipit. Qui accipit eius testimonium. signauit quia d's uerax ē. Quem enim misit d's. uerba dī loquitur. Non enim ad mensurā. dat d's spm.

Pater diligit filium. &

omnia dedit in manu
Qui credidit in filiū. Tunc
habet uitam aeternā.
Qui autem incredulus
ē filio. non uidebit ui
tam. sed ira dī manet
super eum.

Et ergo cognouit ih̄c q̄a
audierunt pharisaei q̄a
ih̄c plures discipulos fa
cit & baptizat quā io
hannes. quāquā ih̄c nō
baptizat. sed discipuli
eius.

Reliquit iudeam. & abi
it iterum in galileam.
portabat autem cum
transire per samariam.
Uenit ḡ ih̄c in ciuitatē
samarię que dicitur Sy
chem. iuxta p̄dium qd̄
dedit iacob ioseph fi
lio suo. Erat autē ibi
fons iacob. Ih̄c ḡ fatiga
tus ex itinere. sedebat
sic super fontem. Hora au
tem erat quasi sexta.
Uenit mulier de sama
ria. haurire aquam.
Dicit ei ih̄c. Da mihi

bibere. Discipuli enī
eius abierant in ciuita
tem. ut cibos emerent.
Dicit ḡ ei illa mulier
samaritana. Quomo
do tu iudeus cum sis. bi
beris a me posesis que sūt
mulier samaritana.
Non enim contantur iu
dei samaritanis. Respo
ndit ih̄c. & dixit ei. Si
scires donum dī & quis
est qui dicit tibi da mi
hi bibere. tu forsitan
petisses ab eo. & dedisset
tibi aquā uiuam. Dicit
ei mulier. Dñe. neq. in
quo habes & puteus al
tus ē. unde ḡ habes aquā
uiuam. Nunquid tu ma
ior es patre nō iacob.
qui dedit nobis puteū
istum. & ipse ex eo bibit
& filii eius. & pecora ei.
Respondit ih̄c. & dixit
ei. Omnis qui bibit ex
aqua hac. sitiet iterum.
Qui autem bibere ex a
qua quā ego dabo ei. nō
sitiet in aeternum. Sed

aqua quā ego dabo ei.
fiet in eo fons aque salu
entis in uitā aeternam.
Dicit ad eum mulier:
Dñe. da mihi hanc aquā
ut non sitiam. neq. ue
niam huc haurire. Dicit
ei ihc. Uade. uoca uirū
tuum. & ueni huc. Re
spondit mulier. & dixit.
Non habeo uirum. Dicit
ei ihc. Benedixisti qā
non habeo uirum. qñq.
cum uiros habuisti. &
nunc quē habes non ē
tuus uir. hoc uerū dix
isti. Dicit ei mulier.
Dñe. uideo quia pphe
ta es tu. Patres nr̄i in
monte hoc adorauerūt.
& uos dicitis quia iero
solyms ē locus. ubi ad
orare oportet. Dicit ei
ihc. Mulier. crede mi
hi. quia ueniet hora
quando neq. in monte
hoc neq. in ierosoly
mis adorabitis patre. Uos
adoratis quod nescitis.
nos adoramus quod sci

mus. quia salus ex iu
deis ē. Sed uenit hora
& nunc ē. quando ue
ri adoratores adorabunt
patrem in spū & uer
tate. Nam & patres ta
les querit. qui adorant
eum. Sp̄s ē d̄s. & cos
qui adorant eum. in
spū & ueritate oportet
adorare. Dicit ei mul
ier. Scio quia messias
uenit. qui dicitur xp̄s.
Cum ergo uenerit. ille
nobis adnuntiabit om
nia. Dicit ei ihc. Ego
sum. qui loquor tui.
Et continuo uenerunt
discipuli eius. & mira
bantur quia cū mulie
re loquebatur. Nemo
tamen dixit quid que
ris. aut qd loqueris cū
ea. Respondit ergo ydn
am suā mulier. & abi
it in ciuitatē. & dicit
illis hominib. Uenit
& uidet hominē. qui
dixit mihi omnia quē
cumq. feci. Nunqd ipse

142
est xpc. Exierunt deci
uitate. & ueniebant ad
eum. Interea rogaban
eum discipuli dicentes.
Rabbi. manduca. Ille
autem dixit eis. Ego ci
bum habeo manduca
re. quod uos nescitis. Di
cebant ergo discipuli ad
inui cem. Nunquid ali
quis aliquis attulit ei
manducare. Dicit eis
ihc. Quis eibus est. ut fa
ciam uoluntatem eius qui
misit me. ut perficiam
opus eius. Nonne uos
dicitis quod adhuc qua
tuor menses sunt. & mes
sis uenit. Ecce dico uo
bis. Leuate oculos uros
& uidete regiones. quia
albe sunt iam ad mes
sem. Et qui metit met
cedo accipit. & congre
gat fructum in uitam
aeternam. ut & qui se
minat simul gaudet.
& qui metit. In hoc enim
est uerbum uerum. quia
alius est qui seminat. &

alius est qui metit. Ego
misi uos metere. quod
uos non laborastis. Alii
laborauerunt. & uos in
labores eorum introis
tis. Ex ciuitate autem
illa multi crediderunt
in eum samaritanorum
propter uerbum mulie
ris testimonium phi
bentis. quia dixit in
omnia quaecumque feci.
Cum uenissent ergo ad
eum samaritani. roga
uerunt eum ut ibi ma
neret. & mansit ibi duos
dies. & multo plures cre
diderunt propter sermo
nem eius. & mulieri di
cebant. Quia iam non
propter tuam loquelam cre
dimus. ipsi enim audiui
mus & scimus. quia hic
est uere saluator mundi.

Post duos autem dies
exiit inde. & abiit in
galileam.

Ipsc enim ihc testimo
nium phibuit. quia
propheta in sua patria

q. xxxviii.
m. xxiij.

q. xxxv.
of. e. xl. ii.
m. l. i.
l. xxi.

$\frac{1}{2} \pi \pi \pi \pi \pi \pi$
 $\frac{1}{2} \pi \pi \pi \pi \pi \pi$

$\frac{1}{2} \text{ sec}^{-1}$
 $\frac{1}{2} \text{ sec}^{-1}$
 $\frac{1}{2} \text{ sec}^{-1}$

Dixit ergo ih̄c ad eum.
Nisi signa & prodigia ui-
deris. non credis. Di-
cit ad eum regulus. Dñe.
descende prius quā mo-
riatur filius meus. Dicit
ei ih̄c. Uade. filius tuus
uiuit. Credidit homo
sermoni quē dixit ei
ih̄c. & ibat. Iam autem
eo descendente. serui oc-

Paulca in galilea.
OST HAEC .V.
"erat dies festus iu
dicorum. & ascendit ihc
hierosolyma. Est autē
hierosolymus sup. p. bati
ca piscina. quę cogno
minatur hebraice beth
saida. quinq. porticus
habens. In his iacebat
multitudo magna lan
guentium. cecorum. cla
udorum. aridorum. ex
pectantium. aque mo
tum. Angelus autem

$\frac{1}{2} \text{ sec}^2 \text{ cm}^{-1}$
 $\frac{1}{2} \text{ sec}^2 \text{ cm}^{-1}$
 $\frac{1}{2} \text{ sec}^2 \text{ cm}^{-1}$
 $\frac{1}{2} \text{ sec}^2 \text{ cm}^{-1}$

143
dñi secundum tempus
descendebat in piscinā.
& mouebatur aqua. Et
qui prior descendisset
in piscinā post motionē
aqua. sanus fiebat aqua
cumq. detinebatur in
firmitate. Erat autem
quidam homo ibi. xxx.
& octo annos habens.
in infirmitate sua. Hunc
cum uidisset ih̄c iacen-
tem & cognouisset quia
multum iam tempus
habebat. dicit ei. Vis sa-
nus fieri. Respondit ei
languidus. Dñe. homi-
nem non habeo. ut cum
turbata fuerit aqua.
mittat me in piscinam.
Dum uenio enim ego.
alius ante me descendit.
Dicit ei ih̄c. Surge. tol-
le grabatum tuum. &
ambula. Et statim sa-
nus factus ē homo. & su-
stulit grabatum suum.
& ambulabat. Erat au-
tem sabbatum in illo die.
Dicebant iudei. illi qui

sanatus fuerat. Sabbatū
est. non licet tibi tollē-
re grabatum tuum.

Respondit eis. Qui me fe-
cit sanum. ille mihi di-
xit. tolle grabatum
tuum. & ambula. Inter-
rogauerunt ergo eum.
Quis ē ille homo qui di-
xit tibi tolle grabatum
tuum & ambula. Is autē
qui sanus fuerat effectus.
nesciebat quis esset. Ih̄c
enim declinauit a turba.
constituta in loco. Postea
inuenit eum ^{ih̄c} in templo.
& dixit illi. Ecce sanus
factus es. iam noli pecca-
re. ne deterius tibi aliqd
contingat. Abiit ille ho-
mo & nunciauit iudeis.
quia ih̄c esset. qui fecit
eum sanum. Propterea
p̄sequebantur iudei xpm.
quia hec faciebat in sab-
bato. Ih̄c autē respondit
eis. Pater meus usq. modo
operatur. & ego operor.
Propterea ergo magis que-
rebant eum iudei in tēfi

xxxviii.
x
salus.

cert. quia n̄ solum solue-
bat sabbatum. sed & pa-
trem suum dicebat dñm
acqualē se faciens dō.

Respondit itaq. ih̄c. &
dixit eis. Amen amen
dico uobis. non potest
filius facere a se quicquā.
nisi quod uiderit patre
facientem. Quicumq. enī
ille fecerit. hec & filius
similiter facit. Pater enī
diligit filium. & omnia
demonstrat ei que ipse
facit. & maiora his de-
monstrabit ei opera. ut
uos miramini. Sicut enī
pater suscitāt mortuos
& uiuificat. sic & filius
quos uult uiuificat. Neq.
enī pater iudicat quē-
quam. sed iudicium om-
ne dedit filio. ut omnes
honorificent filium. si-
cut honorificant patre.

q. xl.
m. xxviii.
m. xxviii.
L. c. xvi.

Qui non honorificant fili-
um. n̄ honorificant pa-
trem qui misit illum.

Amen amen dico uobis.
quia qui uerbum meū

audit. & credit ei qui
misit me. habet uitam
aeternā. Et in iudiciū
non uenit. sed transit a
morte in uitam.

Amen amen dico uobis.
quia uenit hora & nunc
est. quando mortui au-
dient uocē filii dī. & q̄
audierint uiuent. Sic
enī pater habet uitā
in se in ipso. sic dedit &
filio uitam habere in se
in ipso. Et potestatem
dedit ei & iudicium fa-
cere. quia filius homi-
nis ē. Nolite mirari hoc.
quia uenit hora in qua
omnes qui in monumētis
sunt. audient uocē eius
& p̄cedent. Qui bona
fecerunt in resurrectionē
uitae. Qui uero mala
egerunt in resurrectionē
iudicii. Non possum
ego amo ipso facere q̄c-
quam. sicut audio iudi-
co. & iudicium meum
iustum est.

q. xl.
sol. 45.

Quia non quero uolunta-

q. xl.
m. xxviii.
m. xxviii.
L. c. xvi.

tem meam. sed uolunta-
tem eius qui misit me.

Si ego testimonium phi-
beo de me. testimonium
meum non est uerum.
Alius est qui testimonium
phibet de me. & scio quia
uerum est testimonium
quod phibet de me. Uos
misistis ad iohannem.
& testimonium phibu-
it ueritati. Ego autem
non abhominor testimo-
nium accipio. sed hec
dico ut uos salui sitis. Il-
le erat lucerna ardens
& lucens. uos autem uolu-
istis exultare ad horam
in luce eius. Ego autem
testimonium habeo. ma-
ius iohanne. Opera enim
quae dedit mihi pater
ut perficiam ea. ipsa ope-
ra quae ego facio. testimo-
nium phibent de me.
quia pater me misit.
Et qui misit me pater.
ipse testimonium phi-
buit de me.

Nec uocem eius umquam

audistis. nec speciem eius
uidistis.

Et uerbum eius non habetis
in uobis manens. quia
quem misit ille. huic uos
non creditis. Scrutami-
ni scripturas. quia uos
putatis in ipsis uitam
aeternam habere. Et ille
fuit quae testimonium
phibent de me. Et non
uultis uenire ad me. ut
uitam habeatis. Clamta-
tem ab hominibus non ac-
cipio. sed cognoui uos. quia
dilectionem dei non habetis
in uobis. Ego ueni in
nomine patris mei. & non
accipitis me. Si alius
ueniret in nomine suo.
illum acciperetis. Quomodo
uos potestis credere qui
gloriam ab inuicem acci-
pitis. & gloriam quae a solo
deo est non queritis. No-
lite putare. quia ego ac-
cusaturus sim uos apud
patrem. Est qui accusat
uos. moyses in quo uos
speratis. Si enim crederetis

1144
Solus

moysi. credetis forsitan
& mihi. De me enim ille
scripsit. Si enim illius
litteris non creditis. quo
modo meis uerbis crede

.VI. Ius.

6.
q. xl. vii.
m. i.
m. i. xxi.
m. i. xxi.
L. xl. v.

POST HAEC ABI
IT IHC TRANS MARE
GALILAEAE QUOD EST TYBERI
AD IUDAEAM. & SEQUEBATUR EI
MULTITUDO MAGNA. QUAE
UIDEBANT SIGNA QUAE FACI
EBAT SUPER HIS. QUI INFIRMA
BANTUR.

q. xl. vii.
m. i.
m. i. xxi.
L. xl. v.

SUBIIT ERGO IN MONTEM
IHC. & IBI SEDEBAT CUM
DISCIPULIS SUIS.

q. xl. vii.
m. i.
m. i. xxi.
L. xl. v.

ERAT AUTEM PROXIMUM
PASCHA. DIES FESTUS IUDAEORUM
CUM SUBLEUASET IHC & UIDISSET QUAE MUL
TITUDO MAXIMA UENIT
AD EUM. DIXIT AD PHILIP
PUM. UNDE EMENUS
PANES UT MANDUCENT
HI. HOC AUTEM DICEBAT
TEMPTANS EUM. IPSE ENIM
SCIEBAT QD EAT FACTURUS.
RESPONDIT EI PHILIPPUS.
DUCENTORUM DENARIORUM

q. xl. vii.
m. i.
m. i. xxi.
L. xl. v.

PANES NON SUFFICIUNT
EIS. UT UNUSQUISQUE MODI
CUM QUID ACCIPIAT. DI
XIT EI UNUS EX DISCIPULIS
EIS. ANDREAS FRATER SY
MONIS PETRI. EST PUE
R UNUS HIC QUI HABET QUINQUE
PANES HORDEACIOS & DU
OS PISCES. SED HEC QD SUNT
IN TANTOS. DIXIT IHC.
FACITE HOMINES DISCUM
BERT. ERAT AUTEM FOENI
MUL TUM IN LOCO. DISCU
BUERUNT IHC & UIRI. NUME
RO QUASI QUINQUE MILIA.
ACCIPIT IHC PANES. &
CUM GRATIAS AGISSET. DIS
TRIBUIT DISCUMBENTIBUS.
SIMILITER & EX PISCIBUS.
QUANTUM UOLEBANT. UT
AUTEM IMPLERENTUR. DI
XIT DISCIPULIS SUIS. COL
LIGITE QUAE SUPERAUCURUM
FRAGMENTA. NE PEREANT.
COLLEGERUNT IHC. & IMPLE
UERUNT DUODECIM COPHI
NOS FRAGMENTORUM EX QUINQUE
PANIBUS HORDEACIIS. QUAE
SUPERSUERUNT HIS QUI MAN
DUCAUERANT.

4. l. 1. solus
Illi ergo homines cum uidis-
sent quod fecerat signu-
dicebant. Quia hic est
uerus propheta. qui uen-
turus est in mundum.
Ihesus ergo cum cognouisset
quia uenturi essent ut
raperent eum. & facerent
eum regem.

4. l. 1. solus
Fugit iterum in montem.
ipse solus. Ut autem se-
ro factum est. descenderunt
discipuli eius ad mare.
Et cum ascendissent na-
uim. uenerunt transire
in capharnaum. Et
tendebat iam facta crant.
& non uenerat ad eos ihesus.
Mare autem uento ma-
gno flante. exurgebat.
Cum remigassent ergo.
quasi stadia uiginti quinque
aut triginta. uident
ihesum ambulante super ma-
re. & proximum nauis fa-
ci. & timuerunt. Ille au-
tem dicit eis. Ego sum.
nolite timere. Voluerunt
ergo accipere eum in na-
uim. & statim fuit nauis

a terra quam ibant.
Tertia die turba que sta-
bat trans mare. uidit
quia nauicula alia non
erat ibi nisi u-
na. & quia non introis-
set cum discipulis suis
ihesus in nauem. sed soli
discipuli eius abissent.
Mox uero superuenit
nauis atyberiadis. iux-
ta locum ubi mandu-
cabant panem. gratias
agentes domino. Cum ergo
uidisset turba. quia ihesus
non esset ibi neque disci-
puli eius ascenderunt
in nauiculas. & uenerunt
capharnaum querentes
ihesum. Et cum inuenissent
eum trans mare. dixerunt
ei. Rabbi. quando huc
uenisti. Respondit eis
ihesus. & dixit. Amen amen
dico uobis. queritis me
non quia uidistis signa.
sed quia manducauistis ex
panibus. & saturati estis.
Operamini non cibum
qui perit. sed qui perma-

4. l. 1. solus

8

net in uitam eternā.
quē filius hominis da-
bit uobis. Hunc enim
pater signauit dñs. Di-
xerunt ergo ad eum.
Quid faciemus ut ope-
rari mur opera dī. Re-
spondit ih̄c. & dixit eis.
Hoc ē opus dī. ut cre-
datis in eum quem mi-
sit ille.

*q. l. iii.
m. lxi.
m. lxxviii.*
Dixerunt ergo ei. Quod ergo
tu facis signum. ut ui-
deamus & credamus ti-
bi. quid operaris.

*q. l. iiii.
s. o. l. y. s.*
Patres nri manna man-
ducauerunt in deserto.
sicut scriptum ē. Pa-
nem de celo. dedit eis
manducare. Dixit ergo
eis ih̄c. Amen am̄ dico
uobis. non moyses dedit
uobis panem de celo. sed
pater meus dat uobis
panem de celo uerum.
Panis enim dī ē qui des-
cendit de celo. & dat
uitam mundo. Dixerunt
ergo ad eum. Dñe. semp̄
da nobis panem hunc.

Dixit autem eis ih̄c. Ego
sum panis uitę. qui ue-
nit ad me non esuriet.
Et qui credit in me. nō
sitiet umquā. Sed di-
xi uobis. quia & uidis-
tis me. & non creditis.

Omne quod dat mihi
pater ad me ueniet. &
cum qui uenit ad me
non eiciam foras.

Quia descendi de celo
non ut faciā uolunta-
tem meā. sed uolunta-
tem eius qui misit me.

Hec ē autē uoluntas
eius qui misit me pa-
tris. ut omne quod de-
dit mihi non perdam ex
co. sed resuscitem illud
in nouissimo die. Hec
ē enim uoluntas patris
mei qui misit me. ut
omnis qui uidet filium
& credit in eum. habe-
at uitam eternā. Et
resuscitabo ego eum
in nouissimo die.

Murmurabant ergo iudei
de illo. quia dixisset.

*q. l. i.
m. lxi.
L. c. lxxv.*

*q. l. iiii.
s. o. l. y. s.*

*q. l. vii.
m. lxxv.
L. c. lxxviii.*

*q. l. viii.
s. o. l. y. s.*

*q. l. xiii.
m. l.
L. c. xxv.*

146
ego sum panis qui de celo descendit & dicebant.
Nonne hic est ihc filius ioseph. cuius nos nouimus patrem & matrem.
Quomodo ergo dicit hic quia de celo descendit.

Respondit ergo ihc & dixit. Nolite murmurare in inuicem. Nemo potest uenire ad me. nisi pater qui misit me traxerit eum. & ego resuscitabo eum in nouissimo die. Est scriptum in prophetis. & erunt omnes docibiles dei. Omnis qui audiuit a patre & didicit. uenit ad me.

Non quia patrem uidit quisquam. nisi is qui est a deo. hic uidit patrem.

Amen amen dico uobis. qui credit in me. habet uitam aeternam.

Ego sum panis uitae. Patres uiri manducauerunt de deserto manna. & mortui sunt. Hic est panis de celo descendens.

ut si quis ex ipso manducauerit. non moriatur.

Ego sum panis uiuus. qui de celo descendit. Si quis manducauerit ex hoc pane. uiuet in aeternum. Et panis quem ego dabo caro mea est. pro mundi uita.

Litigabant ergo iudei ad inuicem dicentes. Quomodo hic potest nobis carnem suam dare ad manducandum. Dixit ergo eis ihc. Amen amen dico uobis. nisi manducaueritis carnem filii hominis. & biberitis eius sanguinem. non habebitis uitam in uobis. Qui manducat meam carnem & bibit meum sanguinem. habet uitam aeternam. & ego resuscitabo eum in nouissimo die.

Caro enim mea uere est. & sanguis meus uere est potus.

Qui manducat meam carnem & bibit meum sanguinem.

q. lxxv.
m. c. lxxviii.
m. c. lxxv.
Lee lxxvi.

q. lxxvi.
s. o. l. y. s.

q. lxxvii.
m. c. lxxviii.
m. c. lxxv.
Lee lxxvi.

q. lxxviii.
s. o. l. y. s.

ne. in me manet. & ego in illo. Sicut misit me uiuens pater. & ego uiuo ppter patrem.

Et qui manducat me. & ipse uiuit ppter me. Hic est panis qui de celo descendit. non sicut manducauerunt patres ur̄i manna. & mortui sunt. Qui manducat hunc panem. uiuet in aeternū.

Hec dixit in synagoga. docens in capharnaum. Multi ergo audientes ex discipulis eius. dixerunt. Durus est hic sermo. quis potest cum audire. Sciens autem ih̄c apud se in corpore. quia murmurarent de hoc discipuli eius. dixit eis. Hoc uos scandalizat.

Si ergo uidistis filium hominis ascendentem ubi erat prius.

Sp̄s est qui uiuificat. caro non potest quicquam.

Et quia ego locutus sum uobis. sp̄s & uita

sunt. Sed sunt quidam ex uobis. qui non credunt.

Sciebat enim ab initio ih̄c. qui essent non credentes. & quis esset traditurus eum.

Et dicebat. Propterea dixi uobis. quia nemo potest uenire ad me. nisi fuerit ei datum a patre meo. Ex hoc multi discipulorum eius abierunt retro. & iam non cum illo ambabant. Dixit ergo ih̄c ad xii. Nunquid & uos uultis abire.

Respondit ergo ei symon petrus. Dñe. ad quē ibimus. Uerba uitę ac tñe habes. & nos credidimus & cognouimus. quia tu es xpc filius dī.

Respondit ei ih̄c. Nonne ego uos. xii. elegi. & ex uobis unus diabolus est. Dicebat autem iudam symonis scariothen. hic enim erat traditurus eum.

q̄ lxxii.
m̄ de lxxii.
m̄ de lxxii.

q̄ lxxiii.
s̄o lxxiii.

q̄ lxxiiii.
m̄ de lxxiiii.
m̄ de lxxiiii.
l. xxi. iiii.

q̄ lxxv.
s̄o lxxv.

q̄ lxxvi.
m̄ de lxxvi.
m̄ de lxxvi.

q̄ lxxvii.
m̄ de lxxvii.
m̄ de lxxvii.

q̄ lxxviii.
s̄o lxxviii.

POST HEC AMBV
labat ihe ingali
leam. non enim vo
lebat in iudca ambula
re. quia querebant cum
iudca interficeret. Erat
autem in proximo dies
festus iudeorum. scno
phetia. Dixerunt aut
ad eum frs eius. Transi
hinc & uade in iudcam.
ut & discipuli tui uide
ant opera tua que facis.
Nemo quippe in ocul
to quid facit. & querit
ipse in palam esse. Si
hec facis. manifesta te
ipsum mundo. Neq. eni
fratres eius fratres eius
credabant in eum.
Dicit g. eis ihe. Tempus
in eum nondum adue
nit. tempus autem urm
semper e paratum. Non
potest mundus odisse
uos. me autem odit. quia
ego testimonium phi
bey de illo. quia opera
eius mala sunt. Vos as
cendite ad diem festum hunc.

ego nondum ascendo
ad diem festum istum.
quia in eum tempus n
dum impletum e. Hec
cum dixisset. ipse man
sit in galilea. Ut aut
ascenderunt frs eius. tunc
& ipse ascendit ad diem
festum n manifeste. sed
quasi in occulto. Iudca
ergo querebant cum in
die festo. & dicebant.
Ubi e ille. & murmur
mutus de eo erat in
turba. Quidam enim
dicebant quia bonus e.
alii autem dicebant. Non.
sed seducit turbas. Ne
mo tamen palam loque
batur de illo. ppter me
tum iudeor. Iam aut
die festo mediant. ascen
dit ihe in templu & do
cebat. Et mirabantur
iudca dicentes. Quomo
do hic literas scit cu n
didicert. Respondit
eis ihe & dixit. Mea doc
trina non e mea. sed ei
qui misit me. Siquis uo

erit uoluntate eius face-
re. cognoscat de doctri-
na utrum ex deo sit. an
ego ame ipso loquar.
Qui autem querit glo-
riam eius qui misit illu.
hic uerax e. & iniusti-
cia in illo non e. Non
ne moyses dedit uobis
legem. & nemo ex uo-
bis facit legem. Quid me
queritis interficere. Res-
pondit turba. & dixit.
Docemonium habes. qui
te querit interficere. Re-
spondit iesus. & dixit ei.
Unum opus feci. & om-
nes miramini. Propterea
moyses dedit uobis cir-
cumcisionem. non quia
ex moyse e. sed ex patri-
bus. & in sabbato circu-
ciditis hominem. Si cir-
cumcisionem accipit ho-
mo in sabbato ut non sol-
uatur lex moysi. mihi
indignamini quia to-
tum hominem sanum fi-
ci in sabbato. Nolite iu-
dicare secundum faciem.

sed iustum iudicium iu-
dicat. Dicebant ergo
quidam ex ierosolymis.
Nonne hic e quem que-
bant interficere. Ecce
palam loquitur. & ni-
hil ei dicunt. Nunquid
uerit cognouerunt prin-
cipes. quia hic e xpc.
Sed hunc scimus unde
sit. xpc autem cum uene-
rit. nemo scit unde sit.

Clamabat ergo docens
in templo iesus. & docens.
Et me scitis. & unde sim
scitis. & ame ipso non
ueni. sed e uerus qui mi-
sit me. quem uos nescitis.
Ego scio cum. quia ab ip-
so sum. & ipse me misit.
Querbant ergo cum appre-
henderet. & nemo misit
in illum manus. quia
non dum uenerat hora
eius.

De turba autem multi
crediderunt in eum. &
dicebant. Xpc cum ue-
nerit. nunquid plura
signa faciet. quam que-

q. lxxvi.
y. 333
m. exii.
L. exxvii.

q. lxxvi.
y. 333
m. exxvii.
L. exxvii.

q. lxxvi.
y. 333
m. exxvii.
L. exxvii.

hic facit. Audierunt
pharisei turbam mur-
murantē. de illo hanc.

^{Luc. viii. 12.}
^{et c.}
^{et c.}
^{Luc. ix. 1.}
Etmiserunt principes &
pharisei ministros. ut
apprehenderent eum.

^{Luc. ix. 1.}
^{et c.}
Dixit ergo ihc. Adhuc mo-
dicum tempus uobiscū
sum. & uado ad eum
qui misit me.

^{Luc. ix. 1.}
^{et c.}
Queritis me & non in-
uenistis. & ubi sum ego
uos non potestis uenire.
Dixerunt ergo iudei ad
semitipsum. Quo hic itu-
rus ē. quia non inueni-
mus eum. Nunquid
in dispersionem gentium
iturus ē & docurus gen-
tes. Quis ē hic sermo
quē dixit. queritis me
& non inuenistis. & u-
bi sum ego. uos nō pote-
stis uenire. Innouissi-
mo autē dicit magno fēs-
tinitatis. stabat ihc &
clamabat dicens. Si quis
sit. ueniat ad me & bi-
bat. Qui credit in me
sicut dicit scriptura.

flumina decurrunt eius
fluit aqua uiue. Hoc
autem dixit de spū quē
accepturi erant in eum.
Nondum enī erat spū
datus. quia nondum ihc
fuerat glorificatus.

Ex illa ergo turba cum au-
dissent hos sermones. di-
cebant. hic ē uerē pphe-
ta. alii autem dicebant.
hic est xp̄s.

Quidam autē dicebant.
Numquid a galilea xp̄s
uenit. Nonne scriptura
dicit. quia ex semine da-
uid. & de bethleem castel-
lo ubi erat dauid uenit
xp̄s.

Dissensio itaq. facta ē in
turba. propter eum.

Quidam autē ex ipsis vole-
bant apprehendere eum.
sed nemo misit sup illū
manus.

Enterunt ergo ministri ad
pontifices & phariseos.
& dixerunt eis illi. Qua-
re nō adduxistis eum.
Responderunt ministri.

Luc. xii. 1.
et c.

Luc. xii. 1.
et c.

Luc. xii. 1.
et c.

Luc. xii. 1.
et c.

Luc. xii. 1.
et c.

Nunquā sic locutus ē ho-
mo. sicut hic homo. Re-
sponderunt q̄ ei phari-
sei. Nunquid & uos se-
ducti estis. Nunquid ali-
quis ex principib; credi-
dit in eum aut ex phari-
seis. Sed turba hęc quę
non nouit legē. maledic-
ti sunt. Dicit nichode-
mus ad eos ille qui uenit
ad eum nocte. qui erat
unus ex ipsis. Nunquid
lex nr̄a iudicat hominē.
nisi audierit ab ipso pri-
us. & cognouerit quid fa-
ciat. Responderunt. &
dixerunt ei. Nunquid
& tu galileus es. Scruta-
re & uide. quia. ppheta
a galilea non surgit. Et
reuersi sunt unusquisq;
in domum suam. **I**h̄c au-
tem p̄texit in montem
oliueti. & diluculo tertio
uenit in templum. Et
omnis populus uenit
ad eum. & sedens doce-
bat eos. Adducunt autē
scribę & pharisei mulierē

in adulterio deprehensā
deprehensam. & statu-
runt eam in medio. & di-
xerunt ei. Magister. hęc
mulier modo deprehensa
ē in adulterio. In lege
autem moyses manda-
uit nobis huiusmodi la-
pidari. tu ergo qd dicis.
Hęc autē dicebant temp-
tantes eum. ut possent
accusare eum. Ih̄c autē
inclinans se deorsum.
digito scribebat in terra.
Cum autem p̄secutantes
interrogantes eum. ex-
it se. & dixit eis. Qui si-
ne peccato ē ur̄m. pri-
mus in illā lapidē mit-
tat. Et iterum se incli-
nans. scribebat in terra.
Audientes autem. unus
post unum exiebant.
incipientes a seniorib;.
Et remansit ih̄c solus.
& mulier in medio stans.
Ergens autem se ih̄c. di-
xit ei. Mulier. ubi sunt
qui te accusabant. Nemo
te condemnauit. Que

149
dixit. Nemo dñc. Dixit
autem iñc. Nec ego te con
demnabo. Uade. & am
plius iam noli peccare.
Iterum q̄ locutus ē cñ iñc
dicens. Ego sum lux
mundi. Qui sequitur me
non ambulabit in tene
bris. sed habebit lucem
uitae. Dixerunt q̄ aph
risa. Tu de te ipso testi
monium phibes. testi
monium tuum non ē
uerum. Respondit iñc.
& dixit eis. Et si ego tes
timonium phibeo de me
ipso. uerum ē testimoni
um meū. quia scio un
de ueni. & quo uado.
Uos autem nescitis unde
uenio. aut quo uado. Vos
secundum carnē iudica
tis. ego non iudico quē
quam. Et si iudico ego.
iudicium meū uerum ē.
quia solus non sum. sed
ego & qui me misit patr.
Et in lege ur̄a scriptum
ē. quia duorū hominū
testimonium uerum ē.

Ego sum qui testimoniū
phibeo de me ipso. & tes
timonium phibet de
me qui misit me pater.
Dicebant ergo ei. Ubi ē
pater tuus.

Respondit iñc. Neq. me
scitis. neq. patrē meum.
Sime scitis. forsitan &
patrem meum scitis.

Hacc uerba locutus ē iñc
in galophilacio. docens
in templo. Et nemo ap
prehendit eum. quia
nec dum uenerat hora

quas. **VIII.**

EXIT ERGO
pater iñc.

Ego uado & queratis me.
& in peccato ur̄o morie
mini. Quo ego uado. uos
non potestis uenire. Di
cebant q̄ iuda. Nunq̄
intraet semetipsum q̄
dicit quo ego uado uos
non potestis uenire. Et
dicebat eis. Uos de ter
ra estis. ego de supernis
sum. Vos de demundo
hoc estis. ego non sū de

q̄ lxxxviii.
m e xlii.
L. xlviii.

q̄ lxxxviii.
m e xlii.
L. xlviii.
m e xlii.

q̄ lxxxviii.
m e xlii.

hoc mundo. Dixi ergo uobis. quia moriemini in peccatis uestris. Si enim non credideritis quia ego sum. moriemini in peccato uestro. Dicebant ergo ei. Tu quis es? Dixit eis Ihesus. Principium. quod & loquor uobis. Multa habeo de uobis loqui & iudicare. sed qui misit me uerax est. & ego que audiui ab eo. hec loquor in mundo. Et non cognouerunt. quia patrem eis dicebat deum. Dixit ergo eis Ihesus. Cum exaltaueritis filium hominis. tunc cognoscetis quia ego sum. & ante ipso facio nihil. sed sicut docuit me pater. hec loquor. Et qui misit me mecum est. & non reliquit me solum. quia ego que placita sunt ei. facio semper. Hec illo loquente. multi crediderunt in eum. Dicebat ergo Ihesus ad eos. qui crediderunt

ei iudeos. Si uos manseritis in sermone meo. uerit discipuli mei eritis. & cognoscetis ueritatem. & ueritas liberabit uos. Responderunt ei. Semen abrahe sumus. & nemini seruiuiumus umquam. quomodo tunc dicis liberi eritis? Respondit eis Ihesus. Amen amen dico uobis. quia omnis qui facit peccatum. seruus est peccati. Seruus autem non manet in domo in eternum. filius manet in eternum. Si ergo filius uos liberauerit. uerit liberi eritis. Scio quia filii abrahe estis. sed queritis me interficere. quia sermo meus non capit in uobis. Ego quod uidi apud patrem loquor. & uos que uidetis apud patrem uerum facitis. Responderunt. & dixerunt ei. Pater noster abraham est. Dicit eis Ihesus. Si filii abrahe estis.

150
opera abrahę facite.
Nunc autē queritis me
infringere. hominē qui
ueritatē uobis locutus
sum. quā audiui a dō.
Hoc abraham non fecit.
Uos facitis opera patris
uiri. Dixerunt itaq. ei.
Nos ex fornicatione nō
sumus nati. unum pa-
trem habemus dñm. Dix-
it ergo eis ih̄c. Si dñs pat-
r̄ esset. diligētis suūq.
me. Ego enim ex dō p-
cessi & ueni. Neq. enim
ame ipso ueni. sed ille
me misit. Quare loque-
lam meam nō cognosci-
tis. Quia nō potestis au-
dire sermonē meū. Vos
ex patre diabolo estis.
& desideria patris uiri
uultis facere. Ille homi-
cida erat ab initio. & in
ueritate non stetit. quā
ueritas in eo non ē. Cū
loquitur mendacium.
ex propriis loquitur. quā
mendax ē. & pater eius.
Ego autē quia uerita-

tatem dico. nō creditis mi-
hi. Quis ex uobis argu-
et me de peccato. Si ue-
ritatem dico. quare uos
non creditis mihi. Qui ē
ex dō uerba dī audit.
propterea uos nō auditis.
quia ex dō non estis. Re-
sponderunt igitur iu-
dei. & dixerunt ei. Non
ne benedicimus nos. quā
samaritanus es tu. & doc-
monium habes. Respon-
dit ih̄c. Ego docmonium
non habeo. sed honorifi-
co patrem meū. & uos in-
honorastis me. Ego au-
tem non quero gloriam
meam. ē qui querat &
iudicet. Amen dñm di-
co uobis. si quis sermonē
meum seruauerit. mor-
tem nō uidebit in eternū.
Dixerunt ergo iudei. Nunc
cognouimus. quia doc-
monium habes. Abra-
ham mortuus ē & pphē-
ta. & tu dicis si quis ser-
monē meum seruauerit.
non gustabit mortē in

actum. Nunquid tu
maior es patre nro abra
ham qui mortuus est. & p
phetæ mortui sunt. quæ
te ipsum facis. Respon
dit ihc. Si ego glorifico
me ipsum. gloria mea
nichil est. Est pater m̃s
qui glorificat me. quæ
uos dicetis quia d̃s ñr est.
& non cognouistis eum.
Ego autem noui eum.
& si dixero quia ñ scio
eum. ero similis uobis
mendax. Sed scio eum.
& sermonem eius seruo.
Abraham pater ur̃ exul
tauit ut uideret diem
meum. & uidit. & gau
sus est. Dixerunt q̃ iudei
ad eum. Quinquaginta
annos nondum habes.
& abraham uidisti. Dix
it ihc. Amen amen dico
uobis. ante quã abrahã
fieri ego sum. Tulcrunt
q̃ lapides. ut iacerent
in eum. Ihc autem ab
scendit se. & exiit de
templo. **E**t p̃teriens.

uidit hominẽ cecum a
natiuitate. Et interro
gauerunt eum discipu
li sui. Rabbi. quis pecca
uit. hic aut pater ñs ci
ut cecus nasceretur. Re
spondit ihc. Neq. hic
peccauit neq. pater ñs
eius. sed ut manifesten
tur opera di in illo. Me
oportet operari opera ci
qui misit me. donec di
es est. Venit nox. quando
nemo potest operari.
Quam diu in mundo sũ.
lux sum mundi. Hæc
cum dixisset. expuit in
terram. & fecit lutum
ex puto. & linxit luti
sup oculos eius. & dixit
ei. Uade laua in nata
tona siloc. quod int̃
p̃tatur missus. Abiit
q̃ & lauit. & uenit ui
dens. Itaq. uicini & qui
uidebant eum prius q̃
mendicus erat. dicebant.
Nonne hic est qui sedebat
& mendicabat. Alii di
cebant quia hic est alii

autem. nequaquam. sed si
milis causē. Ille uero
dicebat. quia ego sum.
Dicebant q̄ ei. Quomo
do aperta sunt tibi oeu
li. Respondit. Ille ho
mo qui dicitur ih̄c. lu
tum fecit & unxit oeu
los meos. & dixit mihi.
Uade ad natatoria
syloc. & laua. Et abui.
& laui. & uidi. Dixit
ei. Ubi ē ille. At. nesc
cio. Adducunt eum ad
phariseos. qui cecus fue
rat. Erat autem sabba
tum quando lutum fecit
ih̄c. & aperuit oculos ei.
Iterum q̄ interrogabant
eum pharisei. quomodo
uidisset. Ille autem dix
it eis. Lutum posuit m̄
sup̄ oculos. & laui. & ui
deo. Dicebant q̄ ex pha
riseis quidam. Non ē hic
homo adō. qui sabbatū
non custodit. Alii dice
bant. Quomodo potest
homo peccator hec sig
na facere. Et scisma erat

151
inter eos. Dicunt q̄ ceco ite
rum. Tu quid dicis de eo
qui aperuit oculos tuos.
Ille autem dixit. quia
ppheta ē. Non credide
runt q̄ iudei de illo q̄a
caceus fuisset & uidisset.
donec uocauerunt paren
tes eius qui uiderat. & in
terrogauerunt eos dicen
tes. Hic est filius ur̄: quē
uos dicitis quia cecus na
tus ē. quomodo q̄ nunc
uidet. Responderunt
eis parentes eius. & dixe
runt. Scimus quia hic
ē filius nr̄. & quia cecus
natus ē. quomodo autē
nunc uidet nescimus.
Aut quis eius aperuit
oculos nos nescimus. Ip
sum interrogate. ac tunc
habet ipse de se loquat̄.
hac dixerunt parentes
eius. quia timebant iu
deos. Iam enim conspi
rauerant iudei. ut si quis
cum confiteretur xp̄m.
extra synagogam fieret.
Prop̄ea parentes eius

dixerunt. quia accit
habet ipsum interroga
t. Vocauerunt g^o rur
sum hominē qui fuerat
cecus. & dixerunt ei. Da
gloriam dō. nos scim⁹
quia hic homo peccator
est. Dixit g^o ille. Si pec
cator ē nescio. unū scio
quia cecus cum essem mo
do uideo. Dixerunt g^o
illi. Quid fecit tibi. quo
modo aperuit tibi ocu
los. Respondit eis. Dixi
uobis. iam & audistis.
Quid iterum uultis au
dire. Nunquid & uos uul
tis discipuli eius fieri.
Malcdixerunt ei. & dix
erunt. Tu discipulus illi
us sis. nos autē moysi
discipuli sumus. Nos sci
mus moysi locutus ē d^s.
hunc autē nescimus un
de sit. Respondit ille
homo. & dixit eis. In
hoc enim mirabile ē. q^a
uos nescitis unde sit. &
aperuit meos oculos.
Scimus autē quia pec

catores d^s non audit.
sed si quis dī cultor ē.
& uoluntatē eius facit.
hunc exaudit. A seculo
non est auditum. quia
aperuit quis oculos ec
ci nati. Nisi esset hic
a dō. non poterat face
re quicquam. Respon
derunt. & dixerunt ei.
In peccatis natus es tot⁹.
& tu doces nos. Et cecce
runt cum foras. Audi
uit i^hc quia cecce
runt cum foras. & cum inue
nisset eum. dixit ei. Tu
credis in filium dī. Re
spondit ille & dixit.
Quis ē dⁿc. ut credam
in eum. Et dixit ei i^hc.
Et uidisti eum. & qui lo
quitur tecum ipse est.
At ille ait. Credo dⁿc.
Et. proiciens. adorauit eū.
Dixit ei i^hc. In iudiciū
ego in hunc mundum
ueni. ut qui nō uident ui
deant. & qui uident ec
ci fiant. Et audierunt
ex pharisais qui cū ipso

crant. & dixerunt ei. Nun
quid & uos caeci sumus?
Dixit eis ih̄c. Si caeci es
scis. non habetis pecca
tum. Nunc uero dicitis.
quia uidemus. peccatū
uestrum manet.

viii

AMEN AMEN 10
dico uobis. qui
non intrat pos
tuum in ouile ouium. sed
ascendit aliunde. ille
fur ē & latro. Qui autē
intrat postuum. pastor
ē ouium. Huic ostiarij
aperit. & oues uocē eijs
audiunt. & proprias
oues uocat nominatim.
& eduert eas. Et cum
proprijs oues emisert.
ante eas uadit. & oues il
lum secuntur. quia sci
unt uocē eius. Alienum
autem non secuntur sed
fugunt ab eo. quia non
nouerunt uocē alienorū.
Hoc puerbium dixit
eis ih̄c. Illi autem non
cognouerunt. quid lo
queretur eis. Dixit g̃

eis iterum ih̄c. Amen
amen dico uobis. quia
ego sum ostium ouium.
Omnes quotquot uene
runt fures sunt & latro
nes. sed non audierunt
cos oues. Ego sum ostiū.
p̄ me si quis introierit
saluabitur. & ingrediet
tur & egredietur. & pas
cua inueniet. Fur non
uenit nisi ut furctur.
& mactet. & p̄dat. Ego
ueni ut uitam habeant.
& habundantius habe
ant. Ego sum. pastor
bonus. Bonus pastor.
animam suā dat p̄ ouib.
suis. Mercennarius & q̄
non ē pastor. cuius non
sunt oues p̄prie. uidet
lupum ueniētem. & di
mittit oues & fugit. &
lupus rapit. & dispergit
oues. Mercennarius autē
fugit quia mercennarij
est. & non p̄ncipat ad eum
de ouibus. Ego sum pas
tor bonus. & cognosco
meas. & cognoscunt me

meat.

^{q. xxi. c. xxi.}
^{Le xviii.} **S**icut nouit me pater. & ego agnosco patrem.

^{q. xxi. c. xxi.}
^{Ma. c. xxi.} **E**t animam meam pono pro ouibus meis.

^{q. xxi. c. xxi.}
^{Sol. y. s.} **E**t alias oues habeo quae non sunt ex hoc ouili. & illas oportet me adducere. & uocem meam audient. Et fiet unum ouile. & unus pastor. Propterea me pater diligit. quia ego pono animam meam. ut iterum sumam eam. Nemo tollit eam a me. sed ego pono eam a me ipso. Potestatem habeo ponendi eam. & potestatem habeo iterum sumendi eam. Hoc mandatum accepi a patre meo. Dissensio iterum facta est inter iudeos. propter sermones hos. Dicebant autem multi ex ipsis. Testimonium habet & insanit. quid cum auditis. Alii dicebant. Non sunt haec uerba testimonium habentis. Nunquid docmo

nium potest eorum oculos aperire. Facta sunt autem cuncta in ierosolymis. & hic ins erat. Et ambulabat ihc in templo. in porticu salomonis. Circumdederunt ergo eum iudei. & dicebant ei. Quo usque animam tuam tollis. Si tu es xpc. dic nobis palam. Respondit eis ihc. Loquor uobis. & non creditis. Opera quae ego facio in nomine patris mei. haec testimonium perhibent de me. Sed uos non creditis. quia non estis ex ouibus meis. Oues meae uocem meam audiunt. & ego cognosco eas. & secuntur me. & ego uitam aeternam do eis. & non peribunt in aeternum. & non rapient eas quisquam de manu mea. Pater meus quod dedit mihi maius omnibus est. & nemo potest sapere de manu patris mei. Ego & pater. unum sumus.

152
Sustulerunt lapides iu-
da. ut lapidarent eum.
Respondit eis ihc. Mul-
ta opera bona ostendi
uobis. ex patre meo. Ip-
sum quod eorum opus
me lapidatis. Respon-
derunt ei iudei. De bono
opere non lapidamus
te sed de blasphemia.
& quia tu homo cum sis
facis te ipsum dm. Re-
spondit eis ihc. Nonne
scriptum est in lege ura.
quia ego dixi dii estis.
Si illos dixit deos ad quod
sermo di factus est. & non
potest solui scriptura.
que pater sanctificauit &
misit in mundum. uos
dicitis quia blasphemus
quia dixi filius di sum.
Si non facio opera patri
mei. nolite credere mihi.
Si autem facio & si michi
non uultis credere. ope-
ribus credite. Ut cognos-
cat is & credatis quia in
me est pater. & ego in pa-
tre.

Querabant ergo cum appre-
henderet. & exiit de
manibus eorum. Et abi-
it iterum trans iordanem.
in eum locum ubi erat
iohannes baptizans pri-
mum. & mansit illic.

Et multa uenerunt ad eum.
& dicebant. Quia iohan-
nes quidem signum fecit
nullum. Omnia autem
quaecumque dixit iohannes
de hoc. uera erant. & mul-
ti crediderunt in eum.

Erat autem quidam lan-
guens lazarus ab ethania.
de castello marie & mar-
the sororis eius. Maria
autem erat que unxit
dm unguento. & exten-
sit pedes eius capillis suis.
cuius frater lazarus infir-
mabatur. Miserrunt ergo so-
rores eius ad eum dicentes.
Dne. ecce que amas. in-
firmatur. Audientis autem
ihc. dixit eis. Infirmitas
hec non est ad mortem sed p
gloria di. ut glorificet
filius di per eam. Dilige

bat autem ih̄c marthā
& sororem eius mariā.
& laz̄arum. Ut ḡ audi
uit quia infirmatur.
tunc quidem mansit in
eodem loco duob; dieb;.
Deinde post hęc. dicit
discipulis suis. Eamus
in iudeam iterum. Dicun
t ei discipuli. Rabbi. nunc
querbant te iudei lapi
dare. & iterum uadis il
luc. Respondit ih̄c. Non
ne duodecim sunt horae
diei. Si quis ambulaue
rit in die non offendit.
quia lux huius mundi
uidet. Si autē ambula
uerit nocte offendit. q̄a
lux non ē in ea. Hęc ait.
& post hęc dicit eis. La
zar̄us amicus nr̄ dormit.
sed uado ut a somno susci
tam eum. Dixerunt ergo
discipuli eius. Dñe si dor
mit. saluus erit. Dixerat
autem ih̄c de morte eius.
illi autē putauerunt. q̄a
de dormitione somni di
cebat. Tunc ḡ dixit eis ih̄c

manifeste. Lazarus mor
tuus ē. & gaudeo p̄pt̄
uos ut credatis. quō non
eram ibi. sed eamus ad
eum. Dixit ḡ thomas
qui dicitur dydimus.
ad condiscipulos. Eam;
& nos. ut moriamur
cum eo. Venit itaq; ih̄c.
& inuenit eum quatuor
dieb; in monumento ha
bitum. Erat autem
bethania iuxta ieroso
lymam. quasi stadiis
quindecim. Multi autē
ex iudeis uenerant ad
martham & mariā. ut
consolarentur eas de fr̄e
suo. Martha ḡ ut audi
uit quia ih̄c uenit. oc
currit illi. Maria autē
domi sedebat. Dixit ḡ
martha ad ih̄m. Dñe. si
fuisses hic. frater meus
non fuisset mortuus. Sed
& nunc scio. quia que
cumq; poposceris ad dō
dabit tibi d̄s. Dicit illi
ih̄c. Resurget frater tuus.
Dicit ei martha. Scio q̄a

resurget in resurrectione.
in nouissimo die. Dixit
ei ihc. Ego sum resurre-
ctio & uita. Qui credit
in me. & iam si mortuus
fuerit. uiuet. Et omnis
qui uiuit & credit in me.
non morietur in eternu.
Credis hoc? At illi. V-
tiq. dñe. Ego credidi
quia tu es xpc filius di-
uiui. qui in hunc mun-
dum uenisti. Et cū hec
dixisset. abiit & uocauit
mariam sororem suam
silencio dicens. Magis-
ter ad est. & uocat te.
Illa ut audiuit. surgit
cito & uenit ad eum. Non
dum enim uenerat ihc
in castellum. sed erat ad-
huc in illo loco. ubi oc-
currebat ei martha. Iu-
dei igitur qui erant cū
ea in domo & consola-
bantur eam. cum uidis-
sent mariam quia cito
surrexit et exiit. secum
sunt eam dicentes. qd
uadit ad monumentu.

154
ut pleret ibi. Maria g
cum uenisset ubi erat ihc.
uidens eum cecidit ad
pedes eius. & dixit ei.
Dñe. si fuisses hic. non
esset mortuus frater meus.
Ihc g ut uidit eam plo-
rantem & iudeos qui ue-
nerant cum ea ploran-
tes. in firmuit spu. &
turbauit se ipsum. &
dixit. Ubi posuisti eū.
Dicunt ei. Dñe. ueni &
uide. Et lacrimatus ē
ihc. Dixerunt g iudei.
Ecce quomodo ama-
bat eum. Quidam autē
dixerunt ex ipsis. Non
poterat hic qui aperuit
oculos cecis facere ut &
hic non moreretur. Ihc
ergo rursus frangens in
semetipso. uenit ad mo-
numentum. Erat autē
spelunca. & lapis sup-
positus erat ei. At ihc.
Tollite lapide. Dicit ei
martha. soror eius qui
mortuus fuerat. Dñe.
iam foetet. quatrīduan^o

cum ē. Dicit ei ihs. Non
ne dixi tibi quia si cre
dideris uidebis gloria
di. Tulerunt ergo lapide.
Ihs autem eleuatis sur
sum oculis. dixit. Pater
grās ago tibi. quō audis
ta me. Ego autē sciebam
quia semp me audis. sed
ppter populum qui cir
cumstat dixi. ut credan
quia tu me misisti. Hec
cum dixisset. uoce mag
na clamauit. Lazare.
ueni foras. Et statim p
dixit qui fuerat mortuus.
ligatus pedes & manus
institis. & facies illius su
uario erat ligata. Dicit
eis ihs. Soluite eum. & si
nite abire. Multa ergo ex
iudeis qui uenerant ad
mariam & uiderant que
fecit. crediderunt in eum.
Quidam autem ex ipsis
abierunt ad phariseos. &
dixerunt eis que fecit ihs.
Collegerunt ergo ponti
fices & pharisei conciliū.
& dicebant. Quid facimus.

quia hic homo multa sig
na facit. Si dimittamus
eum sic omnes credent in
eum. Et ueniunt roma
ni. & tollent nrm. & lo
cum & gentem. Unus
autem ex ipsis cayphas
cum esset pontifex anni
illius. dixit eis. Uos nō
citis quicquam nec cogi
tatis. quia expedit nobis
ut unus moriatur homo
p populo. & non tota
gens perdat. Hoc autē
asensu ipso non dixit.
sed cum esset pontifex
anni illius. pphetauit
quia ihs mortuus erat
p gentē. & non tantum
p gentē. sed ut filios dī q
erant dispersi. congre
garet in unum.

In illo q die cogitabant.
ut interficerent eum. Ihs
q iam non in palam am
bulabat apud iudeos.
sed abiit in regione iux
ta desertum in ciuitate
que dicitur effraim. & i
bi morabatur cum disci

1. xxi.
1. xxi.
1. xxi.

pulis suis.

X

xxvi.
mact.
le. vi.
le. x.

PROXIMUM AU-
TEM ERAT PASCHA
IUDICORUM.
ET ASCENDERUNT MUL-
TI IEROSOLYMAN DE RE-
GIONE ANTE PASCHA. UT
SANCIFICARENT SE IPSOS. QUE-
REBANT QUONIAM IESUS. & CONLO-
QUEBANTUR AD INVICEM
IN TEMPIO STANTES. QUID
PUTAUS. QUIA NON VENIT
AD DICENDUM FESTUM. OCCIDIT
AUTEM PONTIFICES & PHA-
RISAI MANDATUM. UT SI QIS
COGNOVERIT UBI SIT. IN-
DICEAT UT APPREHENDANT
EUM. IESUS ERGO ANTE SEX
DIES PASCHE. VENIT BETHA-
NIAM UBI FUERAT LAZARUS
MORTUUS. QUEM SUSCITAVIT
IESUS.

xxviii.
mact.
le. vii.
le. xii.

ECCERUNT AUTEM CENA IBI.
& MARTHA MINISTRABAT.
LAZARUS UERO. UNUS ERAT
EX DISCUMBENTIBUS CUM EO.
MARIA QUAE ACCIPIT LIBRAM
UNGUENTI NARDI PRECIOSI.
& UNXIT PEDES
IESU. & EXTERSEIT CAPILLIS

SUIS PEDES EIUS. & DOMUS
IMPLETA EST ODORAT UN-
GUENTO. DIERAT QUONIAM UNUS EX
DISCIPULIS EIUS IUDAS SCA-
RIOTHEUS. QUI ERAT CUM TRA-
DITURUS. QUARE HOC UN-
GUENTUM NON VENIT UT
CENTIS DENARIIS. & DATUM
EST CENIS. DIXIT AUTEM
HOC. NON QUIA DE CENIS
PUNDEBAT AD EUM. SED QUAE
FUR ERAT & LOCULOS HABENS.
EA QUAE MITTEBANTUR EX-
PORTABAT. DIXIT QUONIAM IESUS.
SINE ILLAM. UT IN DICENDUM
SEPUTARE ME SECUIT IL-
LUD. PAUPER ES ENIM SEMPER
HABEAS VOBISCUM. ME
AUTEM NON SEMPER HABE-
BIS.

COGNOUIT ERGO TURBA MUL-
TA EX IUDAEIS QUIA ILLE ERAT.
& VENIERUNT NON PROPTER
IESUM TANTUM. SED UT LAZA-
RUM VIDERENT QUEM SUSCI-
TAVIT A MORTUIS. COGNO-
VERUNT AUTEM PRINCIPES
SACERDOTUM UT & LAZARUM
INTERFICERENT. QUIA MULTI
PROPTER ILLUM ABIBANT EX

xxviii.
mact.
le. vii.
le. xii.

18

iudas. & credebant in
ih̄m.

q. e. i.
m. c. viii.
l. c. xccxi

In crastinum autē turba
multa quę uenerat ad
dicm festum cum audis
sent quia uenit ih̄c iero
solyman. acceperunt
ramos palmarum & pro
cesserunt obuiam ei. &
clamabant. Osanna. be
nedictus qui uenit in no
mine dñi. rex israhel.

q. e. i.
m. c. viii.
l. c. xccxi

Et inuenit ih̄c asellum.
& sedit sup eum sicut scri
ptum ē. Noli timere
filia syon. ecce rex tuus
uenit. sedens sup pullum
asine.

q. e. ii.
s. l. v. s.

Hec non cognouerunt
discipuli eius primum.
sed quando glorificatus
ē ih̄c. Tunc recordati s
qui a hec erant scripta
de eo. & hec fecerunt ei.
Testimonium q̄ phibe
bat turba. quę erat cum
eo quando lazarus uo
cauit de monumento.
& suscitauit eum a mor
tuis. Propterea & obuia

uenit turba. quia au
dierunt eum fecisse hoc
signum. Phari. & scri
dixerunt ad semetipsos.
Uideris q̄ quia nihil
ficimus. ecce mundus
totus post eum abiit.
Et sunt autē gentiles qui
dam ex his qui ascende
rant. ut adorarent in
dic festo. Hi q̄ accesser
unt ad philippum. q
erat abethsaida galilee.
& rogabant eum dicen
tes. Dñe. uolumus ih̄m
uidere. Uenit philip
pus. & dicit andreas.
Andreas rursus & phi
lippus. dixerunt ih̄c.

Ih̄c autem respondit eis
dicens. Uenit hora. ut
clarificetur filius homi
nis.

q. e. iii.
m. c. xccxi.
l. c. lxxxi

Amen amen dico uobis.
nisi granum frumenti
cadens in terram mor
tuum fuerit. ipsū solū
manet. Si autem mor
tuum fuerit. multum
fructum affert.

q. e. iiii.
s. l. v. s.

Qui amat animam suam .
perdet eam . Et qui o-
dit animam suam in
hoc mundo . in vitam
aeternam custodit eam .

Si quis mihi ministrat .
me sequatur . Et ubi
sum ego . illic & minis-
ter meus erit . Siquis
mihi ministraverit . ho-
norificabit eum pater
meus .

Nunc anima mea turba-
ta est . & quid dicam . Pa-
ter . saluifica me ex hac
hora .

Sed propterea ueni in hanc
horam . pater . clarifica
nomen tuum . Uenit &
uox de caelo . & clarifica-
ui . & iterum clarifica-
bo . Turba ergo quae sta-
bat & audierat . dicebat
tonitruum factum esse .
Alii dicebant . angelus
ei locutus est . Respondit
ihc & dixit . Non propter
me uox haec uenit . sed
propter uos . Nunc iudi-
cium est mundi . nunc prin-

ceps huius mundi cace-
tur foras . Et ego si exal-
tatus fuero a terra . omnia
traham ad me ipsum .

Hoc autem dicebat . sig-
nificans quia morte esset
mortuus . Respondit
ei turba . Nos audiuimus
ex lege quia xpc manet
in aeternum . & quomo-
do tu dicis oportet exal-
tari filium hominis . Quis
est iste filius hominis .
Dixit & eis ihc . Adhuc
modicum lumen in uo-
bis est . ambulat dum lu-
cem habetis . ut non tene-
brae uos comprehendant .
Et qui ambulat in tene-
bris . nescit quouadat .
Dum lucem habetis credite
in lucem . ut filii lucis sitis .
Hac locutus est ihc . & a-
bit . & abscondit se ab
eis . Cum autem tanta
signa fecisset coram eis .
non credebant in eum .
Ut sermo ysaie pphetae
impleatur quod dixit .
Dñe . quis credidit audi

tui nro. & brachium dñi
cui tradatum est.

*de viii
m. c. xxi
m. c. xxi
L. lxxvii.*
Propterea non poterant
credere. quia iterum di
xit ysaias. Excecauit
oculos eorum. & indura
uit eorum cor. ut non ui
deant oculis. & intelle
gant corde. & conuerstan
tur. & sancti eos.

*de x.
s. o. l. y. s.*
Hacce dixit ysaias quando
uidit gloriam eius. & lo
cutus ē de eo. Veruntam
& ex principib. multa cre
diderunt in eum. Sed pp
ter phariseos non confite
bantur. ut de synagoga
non cecerneretur. Dilaxat
enim gloriam hominum.
magis quam gloriam di.

*de xxi.
m. c. xxi
m. c. xxi
L. lxxvii.*
Ih̄c autem clamauit & di
xit. Qui credit in me. non
credit in me. sed in eum q̄
misit me. Et qui uidet
me. uidet eum qui misit

*de xxi.
s. o. l. y. s.*
Ego lux in mundū me.
ueni. ut omnis qui credit
in me in tenebris non ma
neat. Et si quis audierit
uerba & non custodierit.

ego non iudico eum. Non
enim ueni ut iudicem mun
dum. sed ut saluificem mun
dum. Qui spernit me &
non accipit uerba mea.
habet qui iudicet eum.
Sermo quē locutus sum.
ille iudicabit eum in no
uissimo die. Quia ego ex
me ipso non sum locutus.
sed qui misit me pater.
ipse mihi mandatum
dedit. qd dicam & quid
loquar. & scio. quia man
datum eius uita aeterna
est. Quē ergo ego loquor.
sicut dixit mihi pater.

*de xxi.
m. c. xxi
m. c. xxi
L. lxxvii.*
A sic loquor:
NTE DIē
autem festum
pasche. sciens
ih̄c quia uenit eius hora
ut transcat ex hoc mun
do ad patrem. cum dilex
isset suos qui erant in mun
do. in finem dilexit eos.

*de xxi.
m. c. xxi
m. c. xxi
L. lxxvii.*
Et cetera facta cum diabo
lus iam misisset in cor.
ut traderet eum iudas
symonis scarioth.

157
Sciatis quia omnia dedit
ei pater in manus. & quia
a deo exiit & ad deum va
dit.

Surgit a caena. & ponit
uestimenta sua. Et cum
accepisset lintum. pre
cinxit se. Deinde mit
tit aquam in peducem.
& coepit lavare pedes
discipulorum suorum. & ex
tergere lintum quo erat
precinctus. Venit ergo ad sy
monem petrum. & dicit
ei petrus. Domine. tu mihi
lavas pedes. Respondit
ihc. & dicit ei. Quod ego
facio tu nescis modo. sci
es autem postea. Dicit
ei petrus. Non lavabis mi
hi pedes in acutum. Dicit
ei ihc. Si non laudo te.
non habebis partem me
cum. Dicit ei Symon pe
trus. Domine. non tantum
pedes meos. sed & manus
& caput. Dicit ei ihc. Qui
lotus est. non indiget nisi
ut pedes laudet. sed est mun
dus totus. Et vos mun

di estis. sed non omnes.
Sciebat enim quis nam
esset qui traderet eum.
propterea dixit. non estis
mundi omnes. Postquam
ergo lauit pedes eorum.
& accepit uestimenta sua.
cum recubuisset iterum.
dixit eis. Scitis quid fece
rim vobis.

Vos vocatis me magister
& domine. & benedictus sum
& enim.

Si ergo ego laui vestros pedes
domine & magister. & vos de
betis alter alterius lava
re pedes. Exemplum enim
dedit vobis. ut quicquid ad mo
dum ego feci vobis. ita
& vos faciatis.

Amen amen dico vobis. n
on est servus maior domino
suo. neque apostolus maior
eo qui misit illum.

Si hec scripsit. beatus eritis si fe
ceritis ea. Non de omnib.
vobis dico. ego scio quos
elegi. Sed ut implea
tur scriptura. Qui man
ducat mecum panem. le

de xxv.
m l. viii.
L. lxiii.

de xxvi.
sol. y. s.

de xxviii.
ad x.
L. l. viii.

de xxviii.
sol. y. s.

uabit contra me calcaneum suum. A modo dico uobis priusquam fiat. ut credatis cum factum fuerit. quia ego sum.

de xxxi.
m. lxxviii.
m. lxxviii.
L. lxxviii.

Amen amen dico uobis. qui accipit si quem misero. me accipit. Qui autem me accipit. accipit cum qui me misit.

de xxxi.
m. lxxviii.
m. lxxviii.
L. lxxviii.

Cum haec dixisset ihc. turbatus est spiritu. & praestitatus est & dixit. Amen amen dico uobis. quia unus ex uobis tradet me.

de xxxi.
m. lxxviii.
m. lxxviii.
L. lxxviii.

Aspiciabant ergo ad inuicem discipuli. hesitantes de quo diceret.

de xxxi.
m. lxxviii.
m. lxxviii.
L. lxxviii.

Erat ergo recumbens unus ex discipulis cuius in sinu ihu. quem diligebat ihc. Innuit ergo huic Symon petrus. & dicit ei. Quis es de quo dicit. Itaque cum recubuisset ille super pectus ihu. dicit ei. Domine. quis est? Respondit ihc. Ille est cui ego intinctum panem porrexero.

de xxxi.
m. lxxviii.
m. lxxviii.
L. lxxviii.

Et cum intinxisset panem.

dedit iude Symonis scariothi. Et post buccellam. tunc introiuit in illum satanas.

de xxxi.
m. lxxviii.
m. lxxviii.
L. lxxviii.

Dicit ei ihc. Quod facis. fac etiam. Hoc autem nemo sciuit discumbentium. ad quid dixit ei. Quidam enim putabant quia loculos habebat iudas. quia dicit ei ihc. eme caque opus sunt nobis addicem festum. aut egredieris ut aliquid daret. Cum ergo accepisset ille buccellam. exiit continuo. Erat autem nox. Cum ergo exisset. dicit ihc. Nunc clarificatus est filius hominis. & deus clarificatus est in eo. Si deus clarificatus est in eo. & deus clarificabit cum in semetipso. & continuo clarificabit eum. Filiioli. adhuc modicum tempus uobiscum sum. Quocumque me & sicut dixi iudeis. quo ego uado uos non potestis uenire. Et uobis dico modo. Man

datum nouum do uobis
ut diligatis inuicē sicut
dilexi uos. ut & uos in
uicem diligatis. In hoc
cognoscent omnes quia
mei discipuli estis. si dilec
tionē habueritis ad in
uicem.

Dicit ei Symon petrus.
Dñe. quo uadis. Respon
dit ihc. Quo ego uado
non potes modo sequi.
sequeris autem postea.
Dicit ei petrus. Quare
non possum te sequi mo
do. animā meam pro po
nam. Respondit ihc.
Animam tuā pro me ponē.
amen amen dico tibi.
non cantabit gallus do
nec me ter neges. 18

Et ait discipulis suis. Non
turbetur cor ur̄m. cre
ditis in dñm & in me cre
ditis. In domo patris mei
mansiones multe sunt.
Si quominus dixissem
uobis. quia uado parare
uobis locum. Et si abie
ro & p̄parauero uobis lo

cum. iterum uenio. & ac
cipiam uos ad me ipsū.
ut ubi sum ego & uos si
tis. Et quo ego uado sci
tis. & uiam scitis. Dicit ei
thomas. Dñe. nescimus
quo uadis. & quomodo
possumus uiam scire.
Dicit ei ihc. Ego sum uia.
& ueritas. & uita. Nemo
uenit ad patrem. nisi p̄
me. Si cognouissetis me.
& patrem meum utiq̄
cognouissetis. & a modo
cognoscetis eum. & uidi
stis eum. Dicit ei phi
lippus. Dñe. ostende
nobis patrem. & sufficit
nobis. Dicit ei ihc. Tan
to tempore uobiscum
sum & non cognouistis
me. philippe. qui uidet
me. uidet & patrem. Quo
modo tu dicis ostende
nobis patrem. Non cre
dis quia ego in patre &
pater in me ē. Verba que
ego loquor uobis. a me
ipso non loquor. Pater
autem in me manens.

ipse facit opera. Non cre-
ditis quia ego in patre.
& pater in me est. Alio-
quin. propter opera ipsa
credite. Amen amen di-
co uobis. Qui credit in
me opera que ego facio
& ipse faciet. & maiora
horum faciet. quia ego
ad patrem uado.

de xxviii.
1111
1111
1111

Et quodcumque petieritis
in nomine meo. hoc fa-
ciam. Ut glorificetur
pater in filio. Si quid pe-
tueritis patrem in nomi-
ne meo. hoc faciam. Si
diligitis me. mandata
mea seruauit. Et ego ro-
gabo patrem. & alium
paraclytum dabit uobis.
ut maneat uobiscum in
seculum. spiritum ueritatis.
quem mundus non potest
accipere. quia non uidet
eum. nec sentit eum. Uos
autem cognoscetis eum.
quia apud uos manebit.
& in uobis erit. Non tamen
quam uos orphanos. ut
niam ad uos. Ad huc mo-

dicum. & mundus me iam
non uidet. Uos autem
uidetis me. quia ego ui-
uo. & uos uiuetis. In illo
die uos cognoscetis. quia
ego in patre meo. & uos
in me. & ego in uobis. Qui
habet mandata mea &
seruat ea. ille est qui dili-
git me.

Qui autem diligit me. di-
ligetur a patre meo. &
ego diligam eum. & ma-
nifestabo ei me ipsum.

de xxviii.
1111
1111
1111

Dicit ei iudas. non ille scia-
no thes. Dñe. quid factum
est. quia nobis manifest-
taturus es te ipsum. & non
mundo. Respondit ihc.
& dixit ei.

de xxix.
1111
1111
1111

SIQUIS DI-
ligit me. sermo-
nem meum ser-
uabit. Et pater meus di-
liget eum. & ad eum ue-
niemus. & mansionem
apud eum faciemus. Qui
non diligit me. sermones
meos non seruauit.

Et sermonē quē audistis
non est meus. sed eius
qui misit me patris.
hac locutus sum uobis
apud uos manens.

Paracletus autem spēs scs
quem mittit pater in
nomine meo. ille uos do
cebit omnia. & sugge
ret uobis omnia. quac
cumq; dixerō uobis. Pa
cem relinquo uobis. pa
cem in cā do uobis. Non
quomodo mundus dat.
ego do uobis. Non turbe
tur cor urūm. neq; for
midet. Audistis quia
ego dixi uobis. uado &
uenio ad uos. Si dilige
ritis me. gaudetis uiq;
quia uado ad patrem.
quia pater maior me
est. Et nunc dixi uobis
priusquā fiat. ut cum
factum fuerit credatis.
Iam non multa loquar
uobiscum. Venit enim
princeps mundi huius.
& in me non habet quic
quam. Sed ut cognoscat

mundus quia diligo
patrem. & sicut manda
tum dedit mihi pater.

Surgite eam
hinc.

E sic facio. **XII**
EGO SUM VITIS
uerba. & pater mī
agricola ē. Omne pal
mum in me non ferente
fructum tollat eum. &
omne qui fert fructum
purgabit eum. ut fruc
tum plus afferat. Iam
uos mundi estis. ppter
sermonē quē locutus sū
uobis. Manete in me. &
ego in uobis. Sicut pal
mes non possunt ferre fruc
tum a semetipso nisi man
serit in uita. sic nec uos
nisi in me manseritis.
Ego sum uitis. uos pal
mites. Qui manet in me
& ego in eo. hic fert fruc
tum multum. quia sine
me nihil potestis facere.
Siquis in me non manse
rit. mittitur foras sicut
palmes & ardet. & colli
gitur eum. & in ignē mit
tunt. & ardet.

de xxxiii.
m. xvi.
m. xvi.

Si manseritis in me & uer-
ba mea in uobis manse-
rint. quodcumq; uolue-
ritis petitis. & fiet uobis.

de xxxiii.
m. xvi.
m. xvi.

In hoc clarificatus est
meus ut fructum pluri-
mum afferatis. & efficiamini
mei discipuli. Sic
dilexit me pater. & ego
dilexi uos. Manete in
dilectione mea. Si pcep-
ta mea seruaueritis ma-
nebitis in dilectione mea.
sicut & ego pcepta serua-
ui. & maneo in eius dilac-
tione. Hec locutus sum
uobis ut gaudium meum
in uobis sit. & gaudium
uestrum impleatur. Hoc
est pceptum meum ut
diligatis inuicem. sicut
dilexi uos.

de xxxiii.
m. xvi.
m. xvi.

Maiorem hac dilectionem
nemo habet. ut anima
suam quis ponat pro
amicis suis.

de xxxiii.
m. xvi.
m. xvi.

Us amici mei estis. si feceritis
quae ego precipio uo-
bis. Iam non dico uos ser-
uare. quia seruus nescit quid

faciat dominus eius.

Uos autem dixi amicos.
quia omnia quaecumq;
audiui a patre meo. no-
ta feci uobis. Non uos me
elegistis sed ego elegi uos.
& posui uos ut caris &
fructum afferatis. & fruc-
tus uester maneat.

Et quodcumq; petieritis
patrem in nomine meo.
dabit uobis.

de xxxiii.
m. xvi.
m. xvi.

Hec mando uobis. ut di-
ligatis inuicem. Si mun-
dus uos odit. scitote quia
me priorem uobis odio
habuit. Si de mundo
fuissetis. mundus quod
suum erat diligeret.
Quia uero de mundo non
estis sed ego elegi uos de
mundo. propterea odit
uos mundus.

de xxxiii.
m. xvi.
m. xvi.

Mementote sermonis mei
quae ego dixi uobis. non
est seruus maior domi-
no suo.

de xxxiii.
m. xvi.
m. xvi.

Si me persecuti sunt. & uos
persequentur. Si sermonem
meum seruauerint. &

de xl.
m. xvi.
m. xvi.

urum seruabunt.

Sed hec omnia facient
uobis propter nomen
meum.

Quia nesciunt cum qui
misit me.

Si non uenissem & locu-
tus fuissim eis. peccatum
non haberent. Nunc
autem. excusatione
non habent de peccato
suo.

Qui me odit & patrem
meum odit.

Si opera non fecissem in
eis que nemo alius fecit.
peccatum non haberent.
Nunc autem. & uiderunt
& odierunt. & me & pa-
trem meum. Sed ut im-
pleatur sermo qui in le-
ge eorum scriptus est.
quia odio habuerunt
me gratis. Cum autem
uenerit paraclytus quem
ego mittam uobis a pa-
tre. Spiritum ueritatis qui
a patre procedit. ille tes-
timonium perhibebit de
me. Et uos testimonium

perhibebitis. quia ab ini-
tio in mecum estis. Hec lo-
cutus sum uobis ut non
scandalizemini. absque
synagoga facient uobi.

Si uenit hora. ut omnis
qui interficit uos. arbi-
tratur obsequium se-
prestare deo. Et hec faci-
ent uobis. quia non no-
uerunt patrem neque me.
Sed hec locutus sum uo-
bis. ut cum uenerit hora
eorum reminiscamini.
quia ego dixi uobis.

Nunc autem uobis ab initio
non dixi. quia uobiscum
eram. At nunc. Vado
ad eum qui me misit.
& nemo ex uobis inter-
rogat me quo uadis. Sed
quia hec locutus sum uo-
bis. tristitia impleuit
cor uestrum. Sed ego uerita-
tem dico uobis. expedire
uobis ut ego uadam. Si
enim non abiero. para-
clytus non ueniet ad uos.
Si autem abiero. mit-
tam ad uos. Et cum ue-

nerit. ille arguet mun-
dum de peccato. & de ius-
ticia. & de iudicio. De
peccato quidem. quia
non credunt in me. De
iusticia uero. quia ad
patrem uado. & iam
non uidebitis me. De
iudicio autem. quia prin-
cipis mundi huius iudi-
catus est. Adhuc multa
habeo uobis dicere. sed
non potestis portare mo-
do. Cum autem uene-
rit ille spiritus ueritatis. do-
cebit uos omnem uerita-
tem. Non enim loque-
tur a seipso. sed que-
cumque audiet loquetur.
& que uentura sunt an-
nuntiabit uobis. Ille
me clarificabit. quia
de meo accipiet. & an-
nuntiabit uobis.

de xlviii
beati
m. exi.
L. c. xlviii

Omnia quecumque habet
pater. mea sunt. Propt-
er ea dixi. quia de meo ac-
cipiet. & annuntiabit
uobis.

de xlviii
beati
m. exi.
L. c. xlviii

Modicum & iam non uide-

bitis me. & iterum mo-
dicum & uidebitis me.
quia uado ad patrem.
Dixerunt ergo ex discipu-
lis eius ad inuicem. Quid
est hoc quod dicit modicum
nobis
cum & non uidebitis me.
& iterum modicum &
uidebitis me. & quia
uado ad patrem. Dice-
bant ergo. Quid est hoc
quod dicit modicum.
Nescimus quid loquatur.
Cognouit autem ihc
quia uolebant eum in-
rogare. & dixit eis. De
hoc queritis inter uos.
quia dixi modicum & non
uidebitis me. & iterum
modicum & uidebitis
me. Amen amen dico
uobis. quia plorabitis
& flebitis uos. mundus
autem gaudet. Uos
autem contristabimini.
sed tristitia uestra uertetur
in gaudium. Mulier cum
parit tristitia habet. quia
uenit hora eius. Cum au-
tem peperit puerum.

181
iam non meminit pressurac. propter gaudium. quia natus est homo in mundum. Et uos igitur nunc quidem tristitia habetis. iterum autem uidebo uos. & gaudebit cor uestrum. Et gaudium uestrum. nemo tollat a uobis. & in illo die me non rogabitis quicquam.

Amen amen dico uobis. si quid petieritis a patre in nomine meo. dabit uobis. Usque modo non petistis quicquam. in nomine meo. Petite & accipietis. ut gaudium uestrum sit plenum.

Haec in uerbis locutus sum uobis. Venit hora. cum iam non in uerbis loquar uobis. sed palam de patre annuntiabo uobis. Illo die. in nomine meo petitis. Et non dico uobis. quia ego rogabo patrem de uobis. Ipse enim pater amat uos. quia uos me amastis

& credidistis. quia ego a deo exiui. Exiui a patre. & ueni in mundum. Iterum relinquo mundum. & uado ad patrem. Dicunt ei discipuli eius. Ecce nunc palam loqueris. & puerbium nullum dicis. Nunc scimus quia scis omnia. & non opus est tibi ut quis te interroget. In hoc credimus. quia a deo existi.

Respondit eis ihesus. Modo creditis. ecce uenit hora. & iam uenit. ut disparemini unusquisque in propria. & me solum relinquat. & non sum solus. quia pater mecum est.

Haec locutus sum uobis. ut in me pacem habeatis. In mundo pressuram habebitis. sed confidite. quia ueni mundum. **XIII.**

HAEC LOCUTUS EST ihesus. & subleuatis oculis in caelum dixit. Pater. uenit hora. clarifica filium

del. n.
m. et lxxvii
m. elxxviii.

del. m.
s. l. y. s.

tuum. ut & filius tuus
clarificet te. Sicut de
disti ei potestate omnis
carnis. ut omne quod
dedisti ei. det eis vitam
aeternam. Hae autem
uita aeterna. ut cognos
cant te solum uerū dñm.
& quē misisti in m̄ xpm̄.
Ego te clarificaui sup
terram. opus consumma
ui. quod dedisti mihi
ut faciam. Et nunc cla
rifica me tu pater apud
te in capsum. claritate
quam habui priusquā
mundus esset apud te.
Manifestaui nomen tu
um hominib. quos de
disti mihi de mundo.
Tui erant. & mihi eos de
disti. & sermonē tuum
seruauerunt. Et nunc
cognouerunt. quia om
nia quae dedisti michi
abste sunt. quia uerba
quae dedisti mihi dedi
stis. Et ipsi acceptauerunt.
& cognouerunt uerū qd
ate exiui. & crediderunt

quia tu me misisti. Ego
p̄ eis rogo. non p̄ mundo
rogo. sed p̄ his quos dedi
sti mihi quia tui sunt.
Et mea omnia tua sunt.
& tua mea sunt. & clari
ficatus sum in eis. Et iā
non sum in mundo. & hi
in mundo sunt. & ego
ad te uenio. Pater scē.
serua eos in nomine tuo
quos dedisti mihi. ut sñ
unum sicut & nos. Cū
esset cum eis. ego serua
bam eos in nomine tuo.
Quos dedisti mihi cus
todiri. & nemo ex his
perit nisi filius p̄dicio
nis. ut scriptura imple
atur. Nunc autem ad te
uenio. & hec loquor in
mundo. ut habeant gau
dium meū impletum in
pletum in semetipsis.
Ego dedi eis sermonem
tuum. & mundus odio
eos habuit. quia n̄ sunt
de mundo. sicut & ego
non sum de mundo. Non
rogo ut tollas eos de mun

do. sed ut serues eos ex
malo. De mundo non
sunt. sicut & ego non su
de mundo. Sanctifica eos in
ueritate. sermo tuus ue
ritas est. Sicut tu me mi
sisti in mundum. & ego
misi eos in mundum.
Et pater ego sanctifico me ip
sum. ut sint & ipsi sancti
cati in ueritate. Non pater
autem rogo tantum. sed
& pater qui credituri sunt
per uerbum eorum in me.
Ut omnes unum sint. si
cut tu pater in me & ego
in te. ut & ipsi in nobis
unum sint. ut mundus
credat quia tu me misisti.
Et ego claritate quam de
disti mihi dedi eis. ut sint
unum sicut & nos unum
sumus. Ego in eis & tu
in me. ut sint consumma
ti in unum. & cognoscat
mundus quia tu me mi
sisti. & dilexisti eos sicut
& me dilexisti. Pater.
quos dedisti mihi. uolo
ut ubi ego sum. & illi sint

meum. ut uideant cla
ritatem meam quam de
disti mihi. quia dilex
isti me ante constitutio
nem mundi.

Pater iuste. & mundus
te non cognouit. ego au
tem te cognoui.

Et hi cognouerunt quia
tu me misisti. & notum
fecisti eis nomen tuum. &
notum faciam. Ut dilce
tio qua dilexisti me. in
ipsis sit. & ego in ipsis.

Hacc cum dixisset ihc.

EGRESSVS EST
cum discipulis
suis trans iordanem
ad cedron. ubi erat
hortus. In quem introiit
ipse & discipuli eius.

Sciebat autem & iudas
qui tradebat eum locum.
quia frequenter ihc con
ueniebat illuc cum disci
pulis suis.

Iudas ergo cum accepisset
cohortem. & a pontificibus
& pharisaeis ministros.
uenit illuc cum lanternis.

de l. iiii.
m. xii.
L. exviii

de l. vi.
s. o. l. y. s.

de l. vi.
m. xii.
m. l. ex. vi.
L. ex lxxviii.

18

de l. vi.
s. o. l. y. s.

de l. viii.
m. ccc.
m. l. ex. vi.
L. ex lxxviii.

de leui.
solus.

& facibus. & armis.

Ih̄c itaq; sciens omnia
que uentura erant sup
eum. processit. & dicit
eis. Quem queritis. Re
sponderunt ei. Ih̄m na
zarenum. Dicit eis ih̄c.
Ego sum. Stabat autē
& iudas qui tradebat eū
cum ipsis. Ut ergo dix
it eis ego sum. abiierunt te
trorsum. & ceciderunt
integram. Iterum ergo
interrogauit eos. Quem
queritis. Illi autem di
xerunt. Ih̄m nazarenū.
Respondit eis ih̄c. Dixi
uobis. quia ego sum.
Si ergo me queritis. sini
te hos abire. Ut impleat
tur sermo quē dixit.
Quia quos dedisti mihi.
non peridi ex ipsis quē
quam.

de leui.
solus.
de leui.
solus.

Symon q̄ petrus habens
gladium eduxit eum.
& percussit pontificis ser
uum. & abscidit eius au
riculam dextram. Erat
autem nomen serui mal
chus.

Dixit ergo ih̄c petro. Mit
te gladium tuum. in
uaginam. Calicem quē
dedit mihi pater. non
bibam illum.

de leui.
solus.
de leui.
solus.

Cohors q̄ & tribunus &
ministri iudeorum. cō
prehenderunt ih̄m &
ligauerunt eum.

de leui.
solus.
de leui.
solus.

Et adduxerunt eū ad
annam primum. Erat
enim socer cayphe. qui
erat pontifex anni illius.
Erat autem cayphas qui
consilium dederat iudeis.
quia expedit unum ho
minem p̄ populo mori.

de leui.
solus.

Sequitur autē ih̄m sy
mon petrus. & alius
discipulus.

de leui.
solus.

Discipulus autē ille erat
notus pontifici. & intro
iuit eum ih̄m in atrium
pontificis.

de leui.
solus.

Petrus autem stabat
ad ostium foris.

de leui.
solus.

Exiuit ergo discipulus
alius qui erat notus pon
tifici. & dixit ostiari.
& introduxit petrum.

de leui.
solus.

Dicit ergo petro ancilla
ostiaria. Nunquid &
tu ex discipulis es homi
nis istius. Dicit ille. Non
sum.

Stabant autem serui &
ministri ad prunas. quia
frigus erat. & calefaciebant.
Erat autem cum eis &
petrus stans. & calefacci
ens se. Pontifex g inter
rogauit ihm de discipu
lis suis. & de doctrina ei.

Respondit ei ihc. Ego pa
lam locutus sum mun
do. ego semp docui in sy
nagoga. & in templo quo
omnes iudaei conuenerunt.
& in occulto locutus su
ni nihil.

Quid me interrogas. Inter
roga eos qui audierunt.
quid locutus sum ipsis.
Ecce hi sciunt. quae dix
erim ego.

Hac cum dixisset. unus
assistens ministrorum.
dedit alapam ihu di
cens. Sic respondes pon
tifici.

Respondit ei ihc. Si ma
le locutus sum. testimo
nium phibe de malo.
Si autem bene. quid me
ecedis. fitem.

Et misit eum annas liga
tum. ad cayphan ponti
ficem. Erat autem symon petrus
stans. & calefaciens se.
Dixerunt g ei. Nunquid
& tu ex discipulis eius es.
Negauit ille & dixit.
Non sum. Dicit unus ex
seruis pontificis cogna
tus eius cuius abscidit
petrus auriculam. Non
ne ego uidi te in horto
cum illo.

Iterum ergo negauit pe
trus. & statim gallus
cantauit.

Adducunt ergo
ihm acaypha
imptorium. Erat autem
mane.

Et ipsi non introierunt
imptorium. ut n conta
minarentur. sed ut man
ducarint pascha. Exi
uit g pilatus ad eos foras.

de lxxxi.
solus.

de lxxxi.
solus.
de lxxxi.
solus.
de lxxxi.
solus.
de lxxxi.
solus.

de lxxxi.
solus.
de lxxxi.
solus.

de lxxxi.
solus.

& dixit. Quā accusatio
nē affertis aduersus ho
minem hunc. Respon
derunt. & dixerunt ei.
Si non esset hic malefac
tor. non tibi tradidisse
mus eum. Dicit ergo ei
pilatus. Accipite eum
uos. & scdm legē urām
iudicate eum. Dixerunt
ergo ei iudei. Nobis non
licet interficere quemquā.
Ut sermo ih̄y impleat
tur. significans quā mor
te esset mortuus.

de lxxviii
mccc xxi.
mcc
Lcccii.

Interrogauit ergo iterum
inptorium pilatus. &
uocauit ih̄m. & dixit ei.
Tu es rex iudeorum. Re
spondit ih̄s. Atque in re
spo hoc dicis. an alii tibi
dixerunt de me.

de lxxviii
s. l. x. s.

Respondit pilatus. Nun
quid ego iudeus sum.
Gens tua & pontifices
tradiderunt te mihi.
quid fecisti. Respondit
ih̄s. Regnum meum. n̄
est de hoc mundo. Si ex
hoc mundo esset regnū

meum. ministri mei
unq. decertarent. ut n̄
traderet iudeis. Nunc
autem. regnum meum
non ē hinc.

Dixit itaq. ei pilatus.
Ergo rex es tu. Respon
dit ih̄s. Tu dicis. quia
rex sum ego.

de lxxviii
mccc xxi.
mcc

Ego in hoc natus sum. &
ad hoc ueni in mundū.
ut testimonium phibēa
ueritati. Omnis qui ē
ex ueritate. audit mea
uocem. Dicit ei pilatus.
Quid est ueritas. Et cū
hoc dixisset. iterum ex
iit ad iudeos. & dixit eis.

de lxxviii
s. l. x. s.

Ego nullam inuenio
in eo causam.

Est autem consuetudo
uobis. ut unum dimit
tam uobis in pascha.
Vultis ergo dimittam
uobis regem iudeorum.

de lxxviii
mccc xxi.
mcc

Clamauerunt rursus om
nes dicentes. Non hunc.
sed barraban. Erat au
tem barrabbas latro.

de lxxviii
mccc xxi.
mcc

Tunc ergo apprehendit

de lxxviii
mccc xxi.
mcc

pilatus ih̄m. & flagellavit. Et milites plures coronam despin. imposuerunt capiti ei. & veste purpurea circumdederunt eum. & ueniebant ad eum. & dicebant. Aue rex iudeorū. Et dabant ei alapas.

Exiit iturum pilatus foras. & dicit eis. Ecce adduco uobis eum foras. ut cognoscatis quia in eo nullam causam inuenio.

Exiit ergo ih̄c portans spinam coronam. & purpureum uestimentum. & dicit eis. Ecce homo.

Cum ergo uidissent eum pontifices & ministri. clamabant dicentes. Crucifige. crucifige eum.

Dicit eis pilatus. Accipite eum uos & crucifigite.

Ego enim non inuenio in eo causam.

Responderunt ei iudei. Nos legem habemus. & secundum legem debet

mori. quia filium dei se fecit.

Cum ergo audisset pilatus hunc sermonem. magis timuit. Et ingressus est in portum iterum. & dicit ad ih̄m. Unde es tu. Ih̄c autem responsum non dedit ei.

Dicit ergo ei pilatus. Mihi non loqueris. nescis quia potestatem habeo crucifigere te. & potestatem habeo dimittere te. Respondit ih̄c. Non haberes potestatem aduersum me ullam. nisi tibi esset datum desuper. Propterea qui tradidit me tibi. maius peccatum habet. Exinde querebat pilatus. dimittere eum. Iudei autem clamabant dicentes. Si hunc dimittis. non es amicus cesaris. Omnis qui se regem facit. contra dicit cesari. Pilatus ergo cum audisset hos sermones. adduxit foras ih̄m. & sedit pri-

de xxii.
et ccc xxi.
m cc i.

de xxiii.
s o l y s.

de xxvii.
et ccc xxi.
m cc i.

de xxvii.
et ccc xxi.
m cc i.

de xxvii.
et ccc xxi.
m cc i.

de xxvii.
et ccc xxi.
m cc i.

de xxvii.
et ccc xxi.
m cc i.

de xxvii.
et ccc xxi.
m cc i.

bunali. in loco qui dicitur
lythostratus hebraice aut
gabatha. Erat autem pa
rasceue pasche. hora qua
si sexta. Et dicit iudeis.
Ecce rex ur:

de xxviii.
et ccc xxxvi.
m cc vi.
L ccc xiiii.

Illi autem clamabant.
Tolle tolle. crucifige eum.

de xxv.
s. l. u. s.

Dicit eis pilatus. Regem
vestrum crucifigam.
Respondunt pontifi
ces. Non habemus regem.
nisi cesarem.

de xxvi.
et ccc xxxviii.
m cc vii.
L ccc xv.

Tunc ergo tradidit eis il
lum. ut crucifigatur.

de xxvii.
et ccc xxxix.
m cc viii.
L ccc xvi.

Susciperunt autem iherusalem &
eduxerunt. & baiolans
sibi crucem exiit in eum
qui dicitur caluaria loco
cum hebraice golgatha.
ubi eum crucifixerunt.

de xxviii.
et ccc xl.
m cc ix.
L ccc xvii.

Et cum eo alios duos hinc
& hinc. medium autem
iherusalem. Scripsit autem & ti
tulum pilatus. & posuit
super crucem. Erat autem
scriptum iherusalem nazarenus.
rex iudeorum.

de xxviii.
et ccc xli.
m cc x.
L ccc xviii.

de xx.
s. l. u. s.

Hunc ergo titulum mul
ti legunt iudeorum. quia

prope ciuitatem erat lo
cus. ubi crucifixus est iherusalem.

Et erat scriptum hebrai
ce. græce. & latine. Dice
bant ergo pilato ponti
fices iudeorum. Noli scribe
re rex iudeorum. sed quia
ipse dixit. rex sum iu
deorum. Respondit pi
latus. Quod scripsi. scrip

de c.
et ccc xlii.
m cc xi.
L ccc xix.

Militis ergo cum si.
crucifixissent eum. ac
ceperunt uestimenta ei.
& fecerunt quattuor
partes. unicuique militi
partem. & tunicam.
Erat autem tunica in
consutalis. desuper contex
ta per totum. Dixerunt
ergo adinuicem. Non
scindamus eam. sed sor
ciamur de illa cuius sit.
Ut scriptura impleatur
dicens. Partiti sunt uesti
menta mea sibi. & in
uestem meam miserunt
sortem. & milites quidem
hæc fecerunt.

Stabant autem iuxta cru
cem iherusalem. mater eius. &

de c.
s. l. u. s.

soror matris eius maria
cleopae. & maria mag
dalene. Cum uidisset
ergo ihc matrem. & dis
cipulum quem diligebat.
dicit matri sue. muli
er. ecce filius tuus. Dein
de dicit discipulo. Ec
ce mater tua. Et ex il
la hora. accepit eam
discipulus in sua.

Postea sciens ihc quia om
nia consummata sunt.
ut consummaretur scrip
tura. Dicit. Sitio. Vas
ergo positum erat. ac octo
plenum. Illi autem spon
giam plenam aceto.
ysopo circumponentes.
optulerunt ori eius.

Cum ergo accepisset ihc acetum.
dixit. Consum
matum est. Et inclina
to capite. tradidit spiritum.

Iudei ergo quo parasce
ue erat. ut non remane
rent in cruce corpora
sabbato. erat enim mag
nus dies ille sabbati. ro
gantur pilatum ut

frangerentur eorum cru
ra. & tollerentur. Vene
runt ergo milites. & primi
quidam frangerunt cru
ra. & alterius qui crucifi
xus est cum eo. Ad iherusalem
autem cum uenissent.
ut uiderunt eum iam
mortuum. non frangerunt
eius crura. Sed unus mi
litum lancea latus eius
aperuit. & continuo exi
uit sanguis & aqua. Et
qui uidit testimonium
prebuit. & uerum est eius
testimonium. Et ille
scit qui a uera dicit. ut
& uos credatis. Facta sunt
enim haec. ut scriptura
impleretur. os non com
minutus ex eo. Et iterum
alia scriptura dicit. Vide
bunt in quem transfixerunt.

Post haec autem rogauit pi
latum ioseph abarima
thia eo quod esset disci
pulus ihu. occultus autem
propter metum iudeorum.
ut tolleret corpus ihu.
Et permisit pilatus. Ut

q. ec. xlii.
m. ec. xlii.
m. ec. xlii.

q. ec. xlii.
m. ec. xlii.
m. ec. xlii.
L. ec. xlii.

q. ec. xlii.
m. ec. xlii.
m. ec. xlii.

q. ec. xlii.
m. ec. xlii.
m. ec. xlii.
L. ec. xlii.

nit ergo. & tulit corpus

ihv.

dec viii.
solus

VENIT autem & nychodemus qui uenerat ad ihm nocte primum. ferens mixturam myrrae & aloae. quasi libras centum.

dec viii.
solus
dec xvi.
dec xvi.
dec xvi.

Acciperunt ergo corpus ihv. & ligauerunt cum linteis cum aromatibus. sicut mos iudeis est sepelire. Erat autem in loco ubi crucifixus est hortus. & in orto monumentum nouum. in quo nondum quisquam positus erat. Ibi ergo propter parasceuen iudeorum. quia iuxta erat monumentum. posuerunt ihm.

20.

dec viii.
solus
dec xvi.
dec xvi.
dec xvi.

Quia autem sabbati mania magdalene uenit mane cum adhuc tenebre essent ad monumentum. & uidit lapidem sublatum a monumento.

dec x.
solus

Cucurrit ergo ad symonem petrum. & ad alium discipulum quem amabat ihc. & dicit eis. Tulerunt

dominum de monumento. & nescimus ubi posuerunt eum. Exiit ergo petrus & ille alius discipulus. & uenerunt ad monumentum. Currebant autem duo simul. & ille alius discipulus precucurrit citius petro. & uenit primus ad monumentum. Et cum se inclinasset. uidit posita linteamina. non tamen introiit. Uenit ergo symon petrus sequens eum. & introiit in monumentum. & uidit linteamina posita. & sudarium quod fuerat super caput eius. non cum linteaminibus positum. sed separatim inuolutum in unum locum. Tunc ergo introiit & ille discipulus qui uenerat primus ad monumentum. & uidit & credidit. Nondum enim sciebant scripturam. quia oportet cum mortuis resurgere.

*et ut
de ecc l. ii.
m. cc. xxi.
L. ecc. xxv.*
Abierunt ergo iterum.
ad semetipsos discipuli.
Maria autem stabat
ad monumentum. foris
plorans. Dum ergo fletu.
inclinauit se & prospexit
in monumentum. & ui
dit duos angelos in al
bis sedentes. unum ad
caput & unum ad pedes.
ubi positum fuerat cor
pus ihu.

*et xxii.
s. l. y. s.*
Dicunt ei illi. Mulier. quod
ploras. Dicit eis. Quia
tulitum dominum meum. &
nescio ubi posuerunt
eum. Hanc cum dixisset.
conuersa est retrorsum.
& uidit ihum stantem.
& nesciebat quia ihu est.
Dicit ei ihu. Mulier.
quid ploras. que quæris.
Illa existimans quia
hortulanus esset. dicit ei.
Domine. si tu sustulisti eum.
dicito mihi ubi posu
isti eum. & ego eum tol
lam. Dicit ei ihu. Maria.
Conuersa illa. dicit ei.
Rabboni. quod dicitur

magister. Dicit ei ihu. No
li me tangere. non dum
enim ascendi ad patrem
meum. Vade autem ad
fratres meos. & dic eis.
Ascendo autem ad patrem
meum & patrem vestrum. domi
num meum. & dominum vestrum. Ve
nit maria magdalene
annuncians discipulis.
quia uidi dominum. & haec
dixit mihi.

Cum esset ergo sero die il
la una sabbatorum. & fores
essent clausae ubi erant
discipuli congregati pp
ter meum iudeorum. ut
nit ihu. & stetit in me
dio. & dicit eis. Pax uo
bis. Et cum hoc dixisset.
ostendit eis manus & latera.

Gaudisi sunt ergo discipuli.
uiso domino. Dicit ergo eis
iterum. Pax uobis. Sic
misit me pater. & ego
mitto uos. Hoc cum dix
isset. insufflauit. & dicit
eis. Accipite spiritum sanctum.
Quorum remiseritis pecca
ta remittuntur eis. & quorum

*et xxiii.
s. l. y. s.
L. ecc. xl.*

*et xxiiii.
s. l. y. s.*

*et xxv.
s. l. y. s.
m. l. cc. xvi.*

decxxvi
solus

retinuerunt retenta sunt.

Thomas autem unus ex duo-
decim qui dicitur dydy-
mus. non erat cum eis qu-
ando uenit ihc. Dixerunt
ergo ei alii discipuli. Vi-
dimus dñm. Ille autem
dixit eis. Nisi uidero in
manibus tuis figurā cla-
uorum. & mittam manu-
meam in latus tuus. non
credam.

& mittā
digitū meū
in locum
clauorū.

decxxvii
solus

Et post dies octo. iterum
erant discipuli eius intus.
& thomas cum eis. Uenit
ihc ianuis clausis. & ste-
tit in medio. & dixit.
Pax uobis. Tunc dicit
thomae. Infer digitum
tuum huc. & uide manus
meas. & asser manu tua.
& mitte in latus meū. &
noli esse incredulus. sed
fidelis. Respondit tho-
mas. & dixit ei. Dñs m̄s.
& dñs meus.

decxxviii
solus

Dicit ei ihc. Quia uidisti
me credidisti. beati qui
non uiderunt & credide-
runt. Multa quidem

& alia signa fecit ihc in
conspexu discipulorū
suorum. quae non sunt
scripta in libro hoc.

Haec autem scripta sunt
ut credatis. quia ihc ē
xp̄s filius dī. Et ut cre-
dentes uitam habeatis
in nomine eius.

Postea manifestauit se ite-
rum ihc ad marcy be-
riadis. manifestauit au-
tem sic. Erant simul sy-
mon petrus. & thomas
qui dicitur dydymus.
& nathanael qui erat a-
chana galilee. & filii ze-
bedai. & alii ex discipu-
lis eius duo. Dicit eis sy-
mon petrus. Uado pis-
cari. Dicunt ei. Uenim⁹
& nos tecum. Et exie-
runt & ascenderunt na-
uium. & illa nocte nihil
prenderunt. Mane
autem iam facto. stetit
ihc in litore. non tamen
cognouerunt discipuli.
quia ihc ē. Dicit ergo eis ihc.
Pueri. nunquid pulmen

decxxviii
solus

tarium habetis. Respon-
derunt ei. Non. Dixit
eis. Mittite in dexte-
ram in dextram nauis
qui retet. & inuenietis.
Miserunt ergo. & iam non
ualebant illud trahere
propter multitudinem piscium.

Dixit ergo discipulus ille
quem diligebat ihesus petro.
Domine es. Symon petrus
cum audisset quia
dominus es. tunica succinxit
se. erat enim nudus. &
misit se in mare. Alii
autem discipuli. nauis
ergo uenerunt. Non enim
longe erant a terra. sed
quasi cubitis ducentis
trahentes rete piscium.

QUO ergo descenderunt in
terram. uiderunt pru-
nas positas. & pisces
superpositum & panem.
Dixit eis ihesus. Ascende
de piscibus. quos prece-
distis nunc. Ascendit
symon petrus. & traxit
rete in terram plenum ma-
gnis piscibus. centum quinquaginta

tribus. Et cum tan-
ti essent. non est scissum
rete.

Dixit eis ihesus. Venite pran-
date.

ET nemo audebat discum
beniuum interrogare eum
tu quis es. sciens quia dominus es.

ET uenit ihesus. & accepit
panem. & dedit eis. & pis-
ces similiter.

Hoc iam tertio manifesta-
tus est ihesus discipulis suis.
cum resurrexisset a mor-
tuis. Cum ergo prandissent.
dixit symoni petro ihesus.
Symon iohannis diligis
me plus his.

Dixit ei. Etiam domine. tu
scis quia amo te.

Dixit ei. Pascere agnos meos.

Dixit ei iterum. Symon iohannis
diligis me. ait
illi. Etiam domine. tu scis
quia amo te. Dixit ei.
Pascere agnos meos.

Dixit ei tertio. Symon iohannis
amas me. Con-
tristatus est petrus quia
dixit ei tertio amas me.

dec xxxi.
Luce xli.

dec xxxii.
Solut.

dec xxxv.
Luce xli.

dec xxxvi.
Solut.

dec xxxvii.
Luce xxxviii.

dec xxxviii.
Luce xxxviii.

dec xxxviii.
Solut.

dec xxxix.
Solut.

dec xxx.
Solut.

dec xxxi.
Luce xli.

dec xxxii.
Luce xli.

& dicit ei. Dñe. tu om
nia scis. tu scis quia
amo te.

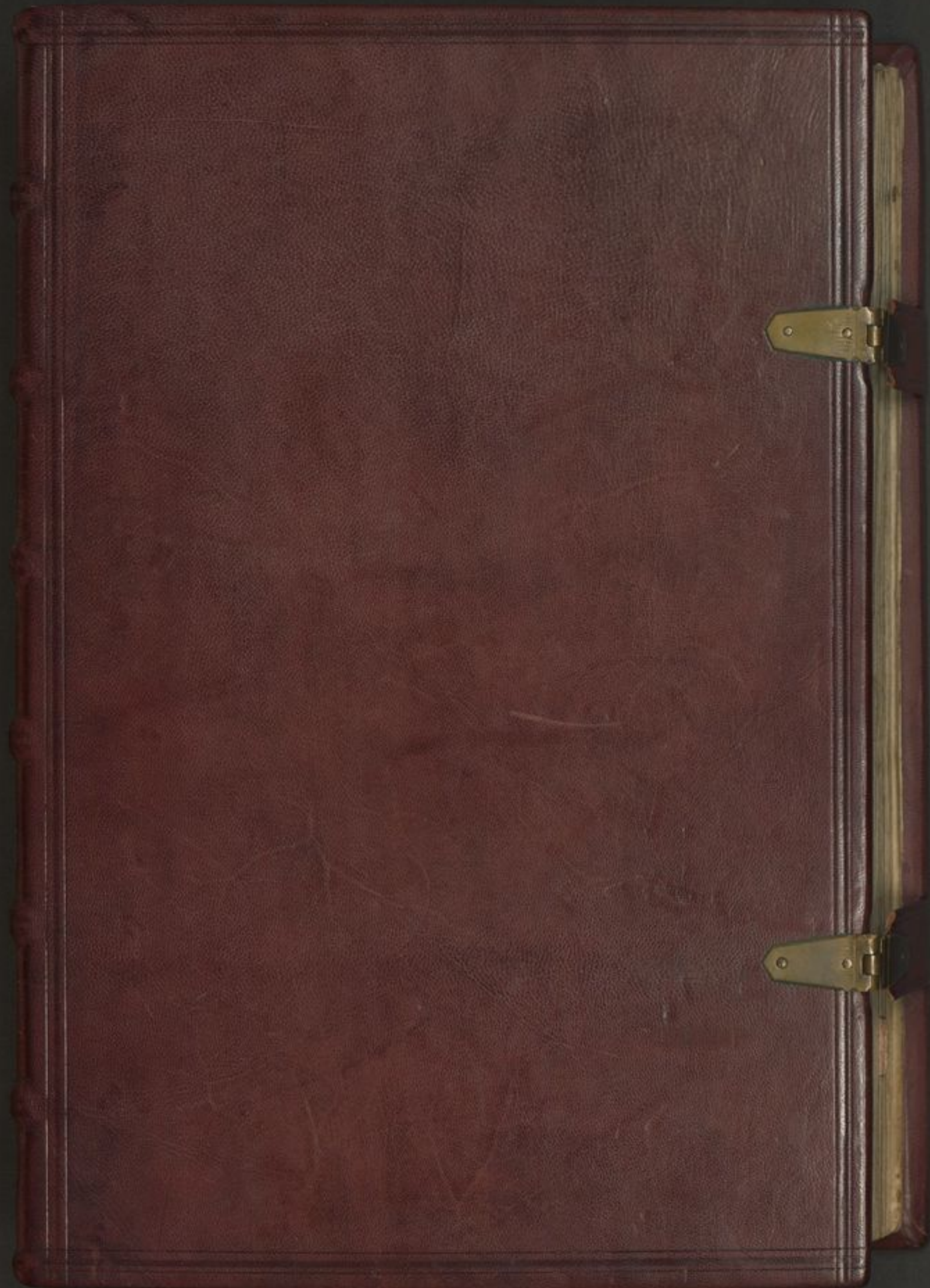
q̄cccci
Lee lxxiii.

q̄ccccii
Soly s

Dicit ei. Pafce oues meas.
amen amen dico tibi.
cum esſes iunior cing
bas te. & ambulabas u
bi uolebas. Cum autem
ſenueris. extendes ma
nus tuas. & alius te cin
get. & ducet quo tu non
uiſ. Hoc autem dixit.
ſignificans quia morte
clarificaturus eſſet dñm.
Et cum hoc dixiſſet. di
cit ei. Sequere me. Con
uerſus autem petrus.
uidit illum diſcipulū
quem diligebat iñm
ſequentem. qui & ſecu
buit in cœna ſup petrus
eius. & dixit. Dñe. quis
eſt qui tradet te. Hunc
ergo cum uidiſſet pe
trus. dicit iñv. Dñe. hic
autem quid. Dicit ei iñc.
Si ſic cum uolo manere
donec ueniam. quid ad
te. Tunc ſequit. Exi
uit q̄ ſermo iſte in tñs.

quia diſcipulus ille n̄
mortuus. Et non dixit
ei iñc quia non mortuus.
ſed ſi cum uolo manere
donec ueniam. quid ad te.
Hic eſt diſcipulus qui tes
timonium phibet de
his. & ſcripſit hæc. Et
ſcimus quia uerum eſt.
teſtimonium eius. Sunt
autem & alia multa que
fecit iñc. que ſi ſcriban
tur pſingula. nec ipſū
arbitror mundum ca
pere eoſ qui ſcribendi
ſunt libros.

Prod. Lat.

2.1530

Cod. lat.
21580.

Ms. 535.

Cinn pict. 33
(Cinn. 21580)
Weihenst. 80)

die Miniat^{uren}~~uren~~ ^{sind} nah verwandt mit
den von n. 39. in beiden stammen sie
aus C. pict. 31 (Ellinger), aus
welchem die Miniat^{uren} von
c. p. 23 und aus diesem die von
Cinn. 163? (23343) stammen.

108. 21.
A

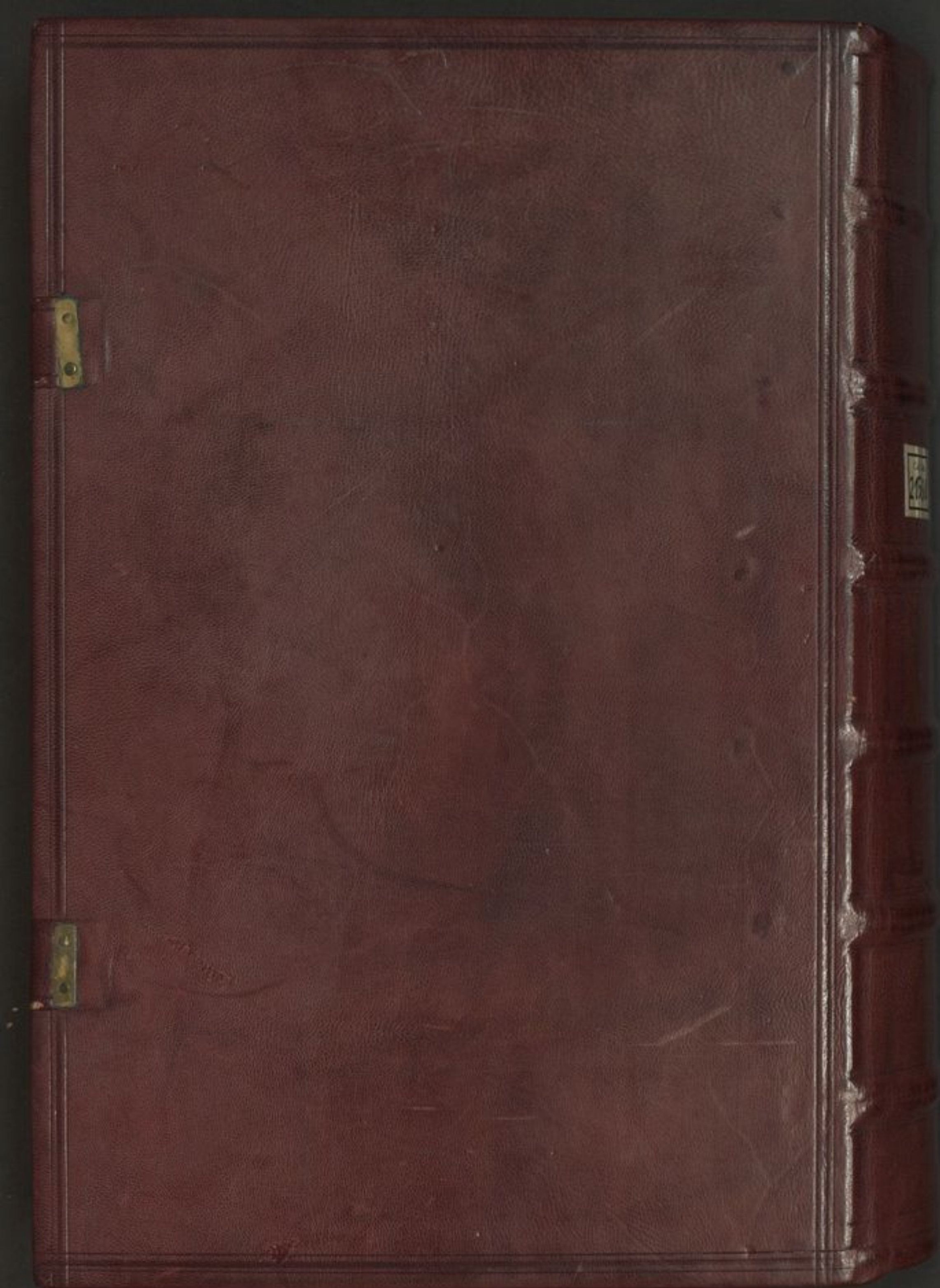

Nr. 21580 Ausgang: 26. 7. 62

I. Schichten: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

II. Bohrung: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
behalten unge
fertig.

Cod. lat.
21580

